

UZUN YÜRÜYÜŞ

AYLIK

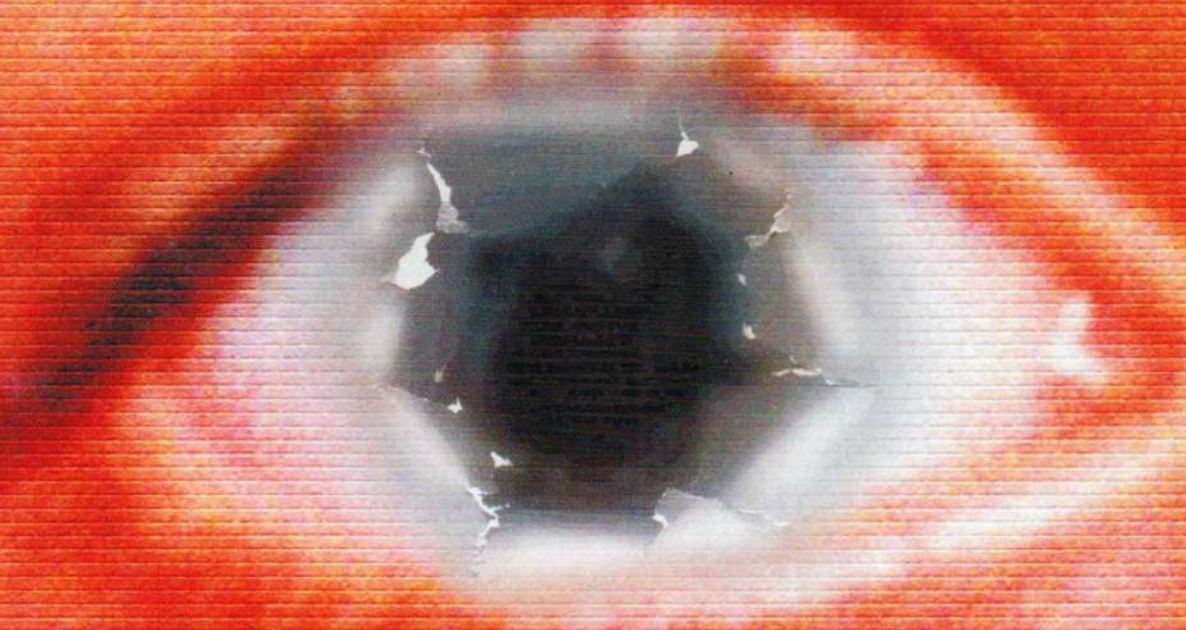
SİYASİ

DERGİ

SAYI: 49

750.000 TL

OCAK 2001

“ÖZGÜRLÜK” KATLIAMINA
TARİH TANIKTIR!

ISSN: 1301-9163

9 771301 916284

Ölüm orucu direnişçilerine...

Merhaba,

Bir yılı daha geride bıraktık. Dünya yeni bir yıla doğru evriliyor. Yaşam tüm canlılığıyla doğa ve toplum yasalarına göre akıyor. Derin ve şiddetli çelişki ve çatışmaları bağrında taşıyan bu akış, insandan, yeni yaşamdan yana umutlandırıcı, yüreklendirici olanakları da olgunlaştırarak mayalıyor.

Özgürlükler dünyasına doğru yürüyüşümüzün küçük bir adımı olan 49. sayımızla yine sizlere konuk oluyoruz. Karanlığa süzülen güneşin sıcaklığıyla merhaba.

Devletin uzun zamandan beri, toplumsal muhalefetin öncü gücü olan devrimci/sosyalist tutsaklara karşı Ulucanlar, Burdur ve daha birçok hapisanelerde giriştiği katliamın ardından, ikibin yılının Aralık ayında yirmi hapishanede devrimci/sosyalist tutsaklara karşı giriştiği katliam, terör sürüyor. Bu katliama karşı devrimci/sosyalist tutsakların, direnişi destanlaşarak tarihin hafızasına kazınmaya devam ediyor. 90 günü aşan direniş, Spartaküsten bu güne tutuşturulan özgürlük ateşini daha bir harlatmakta! Geleceğe olan düşlerimizi daha da zenginleştirmekte. Zindanlarda yakılan özgürlük ateşi dünyayı güneş aydınlığında, sarıp sarmalıyor. Ülkenin bütün topraklarını F Tipi hapisanelere çevirmeye çalışan devlet bu tutumuna karşı, devrimci/sosyalist tutsakların Ölüm Orucu direnişiyle karşılaştı. Devrimci/sosyalistlere bütün pervasızlığıyla saldırarak ardında onlarca ölüm, yüzlerce yaralı bıraktı.

Kıpırdanmaların giderek arttığı ikibin yılında, egemenler ezilenlere kanlı bir yıl bıraktı. Bütün pervasızlığıyla saldıran egemenlerin bu çabaları yerin derin-

liklerinde kaynayan lavları daha da hareketlendirdi. Yeryüzüne yayılan bu lavların sıcaklığı geleceğe olan düşlerimizi güçlendirdi. Azımsanamayacak deneyim ve birikim bıraktı. Bu deneyim üzerine yükselen devrimci muhalefet, egemenlerin saltanatını saracak gücü pekiştirdi.

Saldırı sonrası dayanışmanın güzel örneklerini gördüğümüz, dergi büromuza gelip deneyimlerini bize aktaran, bütün çalışmalarında tereddüt bile etmeden bize destek sunan tüm arkadaşların bu çabalarını anlamlı, ve güneşin zaptı için önemsedüğimizi buradan belirtmek istiyoruz. Onurlu, bilinçli bu faaliyetin birer taşıyanı olanların, bu çabaların devamı, dünyayı kuçaklayacak ve aydınlatacaktır.

Dergimizin yayın periyodunda ki düzensizlik bu sayımıza da yansdı. Daha düzenli bir çalışma, kolektif bir çabanın sonucu olacağını ısrarla belirtiyoruz. Küçükte bir uyarıda bulunmak istiyoruz: Yazarlarımızın kendi emeklerini en geç her ayın 15 ile 18 arasında dergi büromuza ulaştırmalarını istiyoruz. Bu sayımızın sayfalarını 19 Aralık 2000 tarihinde devrimci/sosyalist tutsaklara karşı devlet tarafından başlatılan, toplumun tüm katmanlarına gözdağı niteliğindeki katliamın boyutlarına ayırdık. Elimizde bulunan bir çok çalışmayı, ileriki sayılarımıza bıraktık.

Bir önceki sayımız toplatıldı, davalar açıldı. Dahası toplatılan ve davalar açılan diğer sayılarımızdan dolayı bir aylık kapatma aldık. Bu kapatma 5 Ocak 2001 tarihine kadar yürürlükteydi. Kapatmaları ve toplatmaları kınıyor, susmayacağımızı zı haykırıyoruz.

Bir sonraki sayımızda buluşmak dileğiyle...

Kapak: Aşkın Ayrancıoğlu

UZUN YÜRÜYÜŞ

OCAK 2001 SAYI: 49

(Ayda bir çıkar) Fiyatı: 750.000 TL (KDV Dahildir)

İÇİNDEKİLER

“Özgürlük” katliamına tarih tanıktır.....	2
Özgürlük Olsun Adınız.. / Umut ŞENGÜL.....	3
Sukunet Dağılıyor / Can CEMAL.....	6
Devrimciler Seçicidir / Mehmet YEŞİLTEPE	8
F Tipi Para-Medya.../ Temel DEMİRER.....	11
Kurdun Tüyü Değişir.../ Sibel ÖZBUDUN.....	25
F Tipi ve gençlik / Çetin YILDIRIM.....	35
Ölüm Orucuları ve ... / D.Hasan KALELİ.....	39
Yaşananların Kısa Güncesi/Savaş KALELİ.....	41
Kazanmak Mecburiye.../Orhan ELMALI.....	43
Karşılaştırmalı Mitoloji.../Haşmet ZEYBEK.....	47
Umudumuza Saldırıyorlar/Ozan VELİ.....	52
Düşlerimiz Fermanınız.../Metin İNCE.....	54
Kitap Tanıtımı/ M. Ertan MELSİM.....	56
Tutsak Yakınların'dan.....	57
Okur Mektupları.....	62

TOHUM BASIM YAYIN, GÖSTERİ VE ORGANİZASYON LTD. ŞTİ. ADINA

Sahibi ve Yazışmaları Müdürü: M. Ali VARİŞ

Adres: İstiklal cad.

Turnacıbaşı sok. Çeşme han

No: 21/3 Beyoğlu / İSTANBUL

TEL: (0212) 245 54 24 FAX: 245 43 70

Dizgi : Tohum Basım Yayın

Baskı: Berdan Matbaacılık

Avusturya İrtibat:

B. KAHRAMAN

Enns gasse 21/33

1020 Wien

AVUSTURYA

Almanya irtibat:

NURİ ASLAN

Florstadter Str 16

60385 Frankfurt am

Main ALMANYA

Tel: 0049 6946999206

ABONE KOŞULLARI:

Bir yıllık

Yurtiçi: 7.500.000 TL

Yurtdışı: 100 DM

Altı aylık

Yurtiçi: 3.500.000 TL

Yurtdışı: 50 DM

Banka H abı: Hayati GÜNGÖREN T. İş Bankası
TL Hesabı/ Galatasaray Şubesi: 736293
Pound(İngiltere) Hesabı/Beyoğlu Şub. : 3179665
Mark(Almanya) Hesabı/ Beyoğlu Şub. : 3179670
VAKIFBANK/Şilin Hesabı/BeyoğluŞub(O26):4025512

“Özgürlük” katliamına tarih tanıktır

Da ha adil, daha özgür, daha insani, daha eşitlikçi bir dünya..... Tarihin kısa hikayesini betimleyen bu düş ve özlem, insanlığın tarihsel yürüyüşünün itkisi olmuştur. İnsanlık; kan ve barut ortasında düşlerini bileyip, aklın ve bilincin keskinliğinde nesnel gerçeğe dönüştürmüştür.

Barbarlığın kadraja sığmayan vahşetinin ölgün gölgesinde sözü eyleme dökmüştür. Kuşkusuz düştü, sendeledi, yenildi... Ama geri kalmadı düşlemekten, birde eyleme geçmekten. Her defasında yeniden yeniden, yüzünü nesnel realitenin gerçekliğine çevirerek ayağa kalktı. Devrimci inat ve ısrarı, sınıf kavgasının çetin koşullarında elden bırakmadı. Biliyordu yengi, yenilginin küllenene ateşinde harlanacak; düşler, sosyal pratiğe verilecek devrimci yanıtla somut gerçekliğe dönüşecekti. Ve tarihin kaçınılmaz hükmü, yenilginin karabasan yalnızlığında çoğullaşarak hüküm giyecekti.

Varlığını, özel mülkiyetin yasalarında bulan ezen-ezilen çelişmesi; köleci, feodal, kapitalist bütün ekonomik-sosyal formasyonların temeli olmuştur. Bütün toplumsal formasyonlar bu realite üzerinde inşa olunmuştur. Bu özellik, her toplumsal formasyonun üzerinde yükseldiği iktisadi- siyasi-kültürel vb. temel ile biçimlenen özgün bir kimlik ve konuşlanan siyasal aktörleri ile maddi bir güce erişir. Öz olarak uzlaşmaz ve karakteristik bir nitelik taşıyan bu çelişme, toplumsal değişim/dönüşümün de anahtarıdır. Tarihte her gelişme, her radikal değişim bu çelişmenin kızgın pratiğinde tava gelir. Tarih, bu kaçınılmaz yasanın yol göstericiliği ve şiddetinde ilerler.

Tarih, insan(lık)ın özgürlük mücadelesinin tarihidir. Ezilenlerin özgürleşme düşü ve eylemi insanlık tarihi kadar eskidir. Ezilenlerin, siyasal bir

aktör/özne olarak özgürleşme düşünü maddi bir güce dönüştürme ereği ile sürece taraf olması, özel mülkiyetin varlığıyla birlikte bilinçli bir eyleme dönüşmüştür. Bu anlamda, özgürleşme eylemi, insan(lık)ın kendi olarak, tarihe iradi müdahalesinin adıdır. Dolayısıyla, her toplumsal formasyonun kendisine has dokusunda (üretim ilişkileri ve üretim tarzı) yeniden biçimlenen ve konuşlanan sınıf mücadelesi, zorunlu olarak özgürleşme hedefi üzerine oturmuştur.

Özgürlük, kendi somut gerçekliğinin farkına varan, doğanın, nesnel koşulların köleleştiren etki ve sonuçlarına karşı harekete geçenlerin şahsında maddi bir güç ve olurluluk kazanır. İnsan(lık)ın, kendini sınırlayan, kendini gerçekleştirmenin önünde engel olan bütün setleri (ekonomik-ideolojik-kültürel-etik vb) ortadan kaldırma isteği, özgürleşme eyleminin bilinç ögesini oluşturur. Bilinçle kuşanan irade, bu gerçeklik üzerinde harekete geçer.

Ezilen yığınların tarihsel çılgılığı, hep özgürlük ateşinin cezbedici görkeminde sese dönüşmüştür Özgürlük düşü, ezilenlerin öfke ve kararlılığını kuşanarak, onların bağışlamaz çılgılığında eyleme geçmiştir. Buna karşılık ezenler ise, saltanatlarının bekasının, köleliğin paslı dişlerinin daha fazla çalıştırılmasından geçtiğini bildiklerinden; iktidarın sağladığı siyasi-ekonomik-ideolojik erki bu özlemi kırma ve yok etme amacı üzerinde kurmuş, ‘zor’un bütün renkleri bu amaçla tedavüle sokulmuştur. ideolojik hegemonyası ile bilinçleri karartmış, insan(lık)ı kendine yabancılaştırmıştır. Yetmemiş, her kalkışmayı kanla, katliamla ıslah etmeye, bastırmaya çalışmış, köleliğin tüm çarkları daha ‘çağdışı’ yol ve yöntemlerle devreye sokulmuştur.

Payımıza düşen hep ölüm ve gözyaşı oldu. Ne ki, onca ölüm ve gözyaşı insan(lık)ın özgürlük yürüyüşünü durdu-

ramadı. Ustura ağzında sınanan özgürlük düşü, bir ‘heyula’ gibi kanlı saltanatların üzerinde dolaştı, durdu. İktidarını kan ve ölümlerle yıkayan egemenler, hiçbir dönem ‘yeryüzünün lanetlilerinin’ bağışlamaz öfkesinden kurtulamadı. Spartaküsler, Bedreddinler... hep bu düşün, maddi bir güce erişmesi için ayaklanmadı mı?. F Tipi zindan saldırısında katledilen devrimciler, bir an olsun geri durdular mı ölüm karşısında? Tarih tanıktır ki, ne durdu, ne de teslim oldu. İnsan(lık), yabancılaşmanın, köleliğin kahredici kısılcına teslim edilen, prangaya vurulan özgürlüğünü kazanmak için her daim kıyasıya bir kavgaya girmekten sakınmadı, uğruna ölümü göze almaktan vazgeçmedi.

Çılgık, kendi sessizliğinde yolunu açıyor. Toplumsal karmaşa ve kavganın dokusunda raks ederek kan ve barut ile çıkıyor sokağa. Bükülmektense kırılmayı yeğ tutan devrimci irade, kendisini zafere taşıyacak örneklerle her gün bir yenisini eklemekte, özgürlük ateşini daha güçlü harlamaktadırlar.

Hiçbir aykırı ve muhalif sese tahammülü olmayan egemenler, yakıp yıkmaya devam ediyor. İçerde özgürlük tutsaklarına yöneltilen katliam; bu saldırıların önemli parçalarından biri olup toplumun, insan(lık)ın bütününe yöneliktir. İnsan(lık)ın özgürlük düşü, şimdi zindan ateşinde, açlığa yatırılan bedenlerin inatçılığında tutunuyor hayata. Yaşamın en keskin yerinden asılıyor kavgaya. şimdi zindanlarda özgür tutsaklar nezdinde direnen, sınanan bizim düşümezdür, bizim geleceğimize. Güneşe yolculuğumuzun en güzel isyanlarını, tarihe yazıyoruz. O halde seyirci kalmak yok. Bize karşı yöneltilen namlulara, topa, mitralyöze karşı özgürlük ateşini içeride, dışarıda daha güçlü kılmalı, ayağa kalkmalıyız. Unutmayın... teslim olmak bize mahsus değildir.

Özgürlük olsun adınız; ey zulüm kalelerinin direniş çiçekleri

Umut ŞENGÜL

İşte faşizmin o çirkin, iğrenç, sahte ve de yılsan yüzü. O yüz, yalan ve balçıkla sıvanmış, pervasız bir hayasızlıkla çıkıyor her gün kameraların karşısına. Her keresinde bir ayrı manevra ve her keresinde zehir kusan bir dizi planın bağıra bağıra ilan edilmesi. Bu yüz; hep aynı karakterde. Kah başbakan, kah alt bakan, kah diğeri. Faşizm; pratik anlamda kan ve yıkım olarak geliyor.

Ey insanlar!

Bu tanıklık hafızanıza bir insani kuşku düşürmelidir!

Bu kadar açık katliamlara tanıklık eden kaç ülke insanı var. Bu kadar barbar yönetilen hangi halk, bu kadar suskun. Hangi iklim bu kadar tahammülkar. Hangi acı bu denli rahat yer açar kendine. Hangi suskunluk bu kadar katı. Hangi ana, bir diğer ananın feryadına bu kadar yabancı.

Faşizm; kapsamlı bir plan dahilinde, -esaret koşulları altında dahi- tahammül edemediği siyasi muhaliflerini yok etmeye başlıyor. Bunun için onlarca uyduruk gerekçe ile yeniden planlanarak uygulanan onlarca oyunla birlikte açılıyor sahne. Devrimcilerin kişiliğisizleştirilmesi, politik olarak teslim alınması, inançlarından koparılması, onursuzlaştırılması için, 'yalıtma', 'tecrit etme' planlarını devreye sokuyorlar. Bu plan CIA patentli ve kapsamlı bir stratejiyi oluşturuyordu. Öyle ki, bu plan dahilinde onlarca cezaevinin inşaatına başlanıyor, kimileri

yeni yeni ihale ediliyordu. Bu doğrultuda personel eğitimleri için kanunlar çıkarılıyor, eğitim kampları açılıyordu. Operasyonlar için son hazırlıklar yapılırken, bir yandan da kamuoyu hazırlanmaya çalışılıyor, bu esnada ABD, İstanbul'daki konsolosluğunu ve kimi kuruluşlarını geçici olarak kapatıyordu. Yani başından beri bu planın hazırlanması ABD yönlendirmesi dahiline oluyor. Bu stratejinin esasında; insanı, politik faaliyetlerinden tamamen koparıp, teslim almak ve insanın onurunu yok etmektir. Kendi amaçlarından ve düşüncelerinden zorla koparılan insan, ölü ve köle bir insandır. Tamı tamına onlarında istediği budur.

Oysa devrimciler, sadece insan olarak, insani ölçüler içinde yaşamaktan başka bir şey istemiyor. 'Biz toplu bir aradayken bile, iş makineleriyle kollarımızı koparanlar, kalaslarla kafamızı parçalayanlar, kurşunlarla etimizi dağıtanlar; bizleri hücrelere kattıklarında ne yapacaklardır?' Duyabilen her insan, insan olabilen her insan, bu sorunun cevabını yapılan son katliamın kendisinde bulacaktır. 'Bizi diri diri yaktılar' diyen kadın devrimcinin sesine azıcık kulak verme cesaret ve erdemi gösterebilen her insan; bu kanlı katliamın ve onun uzmanlarının, -yani devletin, yani faşizmin- gerçek yüzünü görmüş olacaktır. Sonrasında yaralı tutsakların, kadın mahkumların anlatımlarında gerçekler daha da açık biçimde su yüzüne çıkıyordu. Tabi ki bunlar anlamak isteyene.

Onlar, -yani faşist devletin sözcü-

leri, onun yalaka ve de zihin özürllü medyatörleri- günlerdir, utanmadan, kendilerini yaktılar, diye bağırıyorlar. Bu kadar pervasız yalan ve ikiyüzlülük, ancak Türk devletinin ve onun egemenlerinin karakteri olabilir. Bu açık yalanı, adli tıp'ın Bayrampaşa da ölümsüzleşen on iki özgürlük mahkumu üzerinde yaptığı otopsinin kendisi bile yalanladı. 'Hepsi kendisini yakmış' diyen bakanı, 'on bir kişiden beşi ateşli silahlarla ölmüş' şeklindeki adli tıp raporu yalanlıyordu. Daha sonra jandarma komutanı, '26 kişiden 16'sı kendini yakarak, onu jandarmayla girdikleri çatışmalarda öldürüldü' diyecekti. Bu itirafın, 'kendini yaktılar' yanı ise tam bir aldatmaca ve yalan. Diri diri yakılanlar, kendilerini yaktılar diye lanse edildiler. Ama bunların hepsi boşuna. Faşizm o denli iğrenç ki; bir yalanı başka bir yalanla kapatmayı iş edinmiş ve bunu hiçte geciktirmeden yapıyor.

Bütün bunlar sadece bir tek şeyi; devrimcilerin yıllardır anlatmaya çalıştıklarının doğrular nitelikte verileri çoğaltmaktadır. Devlet barbar bir zulüm makinesidir ve bu makine bu günde iş başındadır.

Hayat kurtarma' dedikleri de hayatı acımadan ve hiçbir kaygı duymadan yok etmektir. Ölüm oruçları ve açlık grevleri, bu hayasızlıkları bilen devrimcilerin bir karşı mücadelesidir. Çünkü, devrimcilerin, hiçbir savunma mekanizması yoktur. **Tek savunmaları, kendi bedenleri ve dünyayı kucaklayan düşünceleridir.** F tipi hü-

reler, devrimcilerin sistemli ve sürekli biçimde katledilmesi ve sessiz sedasız yok edilmesidir. Hücresinin uygulanmaya konulması, bu kapsamlı stratejinin yerleştirilmesidir. Devrimcilerin bunun karşısında direnmesi, insanca olanı istemesi kadar doğal ne olabilir?

Onlar; -yani faşizmin sözcüleri,- bir diyalog arayan kimi aydın ve sanatçılara belli bir süre müsaade ettiler. Hatta bazı milletvekillerinin girişimleri, devletin istemleri gibi yansıtıldı. Oysa bunların aslında kamuoyunu hazırlama ve halkı kandırma olduğu, bizzat bu görüşmelerde görev alan, İnsan hakları alt komisyonu üyesi Fazilet Partili milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, 'adalet bakanlığı bizi kullandı, bizi kandırdılar' demsinden de açıkça anlaşılıyordu. 'Bir yıldır hazırlık yapılıyordu' diyen faşist Tantan, operasyonun ve devletin amaçladığı gerçeği de itiraf ediyordu. Bu itiraflar, yıllardır devrimcilerin devletin gerçek yüzüne dair söylediklerini güçlendiren, doğrulayan şeylerdir. Kapsamlı bir konsept olarak hazırlanan bu stratejik planların; 'Af'tan sonra uygulanması düşünülüyordu ama ölüm oruçları bu planları öne almayı gerektirdi ve devlet o asli görevini, -yani katliamcı cellat rolünü- ge-

cikmeden yerine getirecekti. Faşist devlet; katliam ve yok etme ile özdeşti. Bu devletin sınırları içinde, barışçıl yada demokratik çalışmalarla halkı kurtaracaklarını düşünenler, ya da bunu bir çözüm olarak halka sunanlar yeniden yeniden düşünmelidirler. Halkı kimse kandırmasın. Faşizm, en kaba biçimde işliyor ve onu ancak devrimci silahlı mücadele yola getirebilir. Bu gerçeğin ne kadar çarpıcı olarak tanıtıldığını, her katliamda yeniden görüyoruz. Tarihin hafızasına kaydedilen her katliamın hesabını, üzerimize silahla, ateşle, kanla gelen faşizme; gereken silahlı cevabı vererek sormak olanaklıdır.

Avrupa Birliği ile demokrasi, vb. havariliği yapan devletin; demokrasi-den anladığı şey, muhalefeti katletmektir. AB'ye girmeyi umut olarak görenlere de bir anımsatmadır bu. Katliam devam ediyor! Onlarca devrimci yakılarak, kurşunlanarak katledildi ve bu katliam hücrelerde devam etmektedir. Devrimci tutsaklar bu zulme baş eğmeyecektir. Ölüm, kendi küllerinde yaşamı yeniden yaratacaktır. Devrimci tutsaklar direnmeye, ölmeye ve dolayısıyla baş eğmemeye devam edecektir. Ölüm oruçları sürüyor ve daha onlarca devrimci bu mücadeleyi, yaşama savaşını; hayatları

pahasına devam ettireceklerdir.

Devrimci tutsaklara sahip çıkmak; onura, insanca olana, yaşama, katledilenlere sahip çıkmaktır! Bu kavga senin, ona sahip çık! Ve hiç susmadan haykır; 'İçerde Dışarda Hücresini Parçala!'

Faşizm sokaklarda nasıl saldırıyor? Bu resmi görenler, kapalı kapılar, yüksek duvarlar ardında ne yapacağını kestirebilir. Devrimci tutsaklara sahip çıkmayanlar, tarih karşısında suç işleyeceklerdir. Korkularını önüne set eyleyen, 'bana dokunmayan yılanla dokunmayayım' diye düşünenler, yarın o yılanla karşı karşıya geldiğinde yalnız kalacaktır. Bu tarih, insanca olanın zulme karşı savaşımın tarihidir. Ya özgürlük ya ölümdür, bu karşıtlığın iki ucu. Kimse bunun dışında değildir. Yarın senin çocuğun bir demokratik gösteride alınıp, karşına azılı bir 'terörist' olarak konursa hiç şaşırma. Bu onlar için, basit ve çok rahat kabul gören bir öldürme gerekçesidir. Bu ülkede yaşıyorsan ve ezilen emekçi halkın içinden biri isen, bu kaçınılmazlık her daim senin yakınında olacaktır.

Medya patronlarının allayıp pullayarak sana satmaya çalıştığı, faşizmin iğrenç yüzüdür. Ya ona dur diyerek onun karşısında olacaksın, ya da onun uygulamalarına katılmış, katliamlara katkı sunmuş olacaksın; başka bir yolu yok. Ya insanlığına, kendine, kendi değerlerine sahip çıkacaksın, ya da faşist sağlık bakanının, 'ölüm oruçlarında değiller' diyen o çirkin yüzüne onay vereceksin. İnsanlığını kurtarmak istiyorsan; onuruna sahip çık!

19 Aralık sabahı başlayıp, 22 aralıkta Ümraniye direnişinin katliamla kırılmasıyla birinci kanlı etabı tamamlanan ve hala devam eden ...F Tipi katliamına karşı yürütülen direniş; bir kahramanlık örneğidir. İnsanlık tarihine kazandırılmış ve

kanla yazılmış bir özgürlük tarihçesidir. Bu direniş devrimciler nezdinde tüm insanlığın '**Özgürlük ve Kahramanlık**' haftası olarak bilince çıkarılmalı ve bu anlama uygun adımlar atılmalıdır. Bu anlam, kendi gerçeğine uygun, yeni gelişmelerin, yeni kahramanlık ve özgürlük eylemlerinin ön adımı olmalıdır. Direniş hala sürüyor ve devrimci kayıplar daha da yükselecektir. Devrimi silahlı mücadele araçlarıyla tanımlamak ve mücadeleyi geliştirmekten başka bir seçenek yok.

Faşizm; bu barbarlıklarıyla tarihe kanlı bir sayfa ekleyebilir ama hiçbir zaman kendi varlığını garantiye alamaz. Aksine, her vahşet, onun çaresizliğini, aczini, tükenmişliğini açığa çıkaracak; onun gerçek yüzünü daha da anlaşılır kılacaktır. Devrimciler, bu tarihin onur çiçekleri, direnç yumrukları, hayat belirtileridir. Onlara sahip çıkmak, insanca olanın güncel taleplerine ve umutlarına sahip çıkmaktır.

Kahramanlar savaşımaya devam ediyor/edecekler! Kavgaya omuz verelim!

Faşizm; kanlı yüzünü ele verirken, devrimciler ve onların onurlarını taşıyanlar, direnmeye ve can bedeli savaşımaya devam edecek. Etmek zorunda, çünkü savaşmak yaşamak, yarını kurmak, baş eğmemek, onuru korumaktır. İnsan olmak, insanlığa hizmet etmektir.

Devlet özgürlük mahkumlarını, 'erteledik' dedikleri ve ikinci gün söylediklerini yalayarak, faaliyete soktukları F Tipi hücrelere kapattılar. Üstelik bu uygulamalar, tam cunta koşullarına uygun olarak yerine getiriliyor. Tek tip elbise giydirilmeye çalışılıyor; saçlar, sakallar, bıyıklar zorla kesiliyor; işkence dayak, hakaret günlük sunular olarak veriliyor.

Özgürlük eylemi, devrimci insanın kendi amaçları, insan olarak var olma,

kendi insani inançlarıyla yaşama zorunluluğudur. Bedeli ağır da olsa, özgürlük eylemi geleceği yaratacak dinamikleri döşeyerek devam edecektir. Devrimcilerin haklı insani taleplerini, faşizmin pervasız katliamları bir kere daha haklı çıkarmıştır. Faşist devlet uygulamalarına güven olmaz ve ancak onlara karşı direniş ve bedel ödeyerek kazanma olur. Cezaevi koşullarında

...F Tipi katliamına karşı yürütülen direniş; bir kahramanlık örneğidir. İnsanlık tarihine kazandırılmış ve kanla yazılmış bir özgürlük tarihçesidir. Bu direniş devrimciler nezdinde tüm insanlığın 'Özgürlük ve Kahramanlık**' haftası olarak bilince çıkarılmalı ve bu anlama uygun adımlar atılmalıdır.**

elde edilen hakların tümü de, böylesi onlarca direnişle kazanılmıştı. Çizgi keskin karşıtlıklar içermektedir. Sınıf çelişkilerinin, ezen ezilen karşıtlığının; devlet ile onun muhalifleri devrimci güçler arasındaki pratik yansıması olan bu çatışmalar, insanım diyen herkese bir şeyler anımsatmalı, bir duyarlı yanı incitmelidir.

Hücrelerde direnmek, hücre statülerini kabul etmemek, ölmek pahasına savaşı sonuna kadar götürmek; devrimci bir mevzii ve insanca olanı korumak, hayatı kazanmaktır. Faşizmin saldırı furcasını geri püskürtmenin başka bir yolu yok. Direnişlerin başarı şansı esas olarak ölüm orucu işçilerinin kararlılığına bağlı iken, dışarıdaki tepkilerin geliştirilmesi ve muhalefetin örgütlenmesi de hayati önemdedir. Demokratik güçleri geniş bir bileşen içinde ele almak, ve insanlık dışı bu uygulamalara karşı

ses veren her kesimin sesini mücadeleye aktarmak, örgütlemek demokratik alandaki esas çalışmamız olmalıdır. Cepheyi geniş tutmak, bu dönemde önemsenmesi gereken bir husustur. Faşizme karşı demokratik muhalefeti harekete geçirebilmek özenle çalışmayı, ve sorunları stratejik amaçlara uygun olarak ele almayı gerektirmektedir.

Böylesi dönemler, devrimci taleplerin daha sıcak biçimde ifade ortamı bulabildiği, devletin gerçek yüzünün daha açık görünür duruma geldiğini gösterir. Ortak devrimci değerler ve güncel talepler etrafında yoğunlaşma sağlayabilmek önemlidir. Hiçbir gurupsal kaygı taşımadan, başta güncel önemi itibarıyla zindanları yıkma eylemlerine ve devrimci taleplerin kazanılmasına sınırsız katılım sağlamak ve destek vermek acil görevlerimizdir.

Faşizme karşı esas güç; silahlı devrimi örgütlemekten geçiyor. Uzun vadede sorunun düğümünü çözecek esas ana halka, silahlı devrimin, gerilla savaşının, halk savaşının örgütlenmesinden geçiyor. Maoistlerin bu süreçleri doğru kavraması, ve uzun vadede hesaplar yapması zorunludur. Duygusal tepkilerden ziyade, kalıcı ve kök söktürücü tarzda bir gerilla savaşına gereken önemi vermek amaçlaştırılmalıdır. Faşizme baş eğdirecek tek kudret, bu doğrultunun kendisinde saklıdır. Bu gün gelişen her faşizan uygulama, silahlı devrimin zorunluluğunu ve maoistlerin haklılığını tanıtlamaktadır. Devletin zora dayalı karakteri ve onun niteliği bu gerçeği oldukça açık biçimde dayatmaktadır. 'F Tipi' zindan gerçeği, sadece bu devletin var olan genel karakterinin bir yüzünü yansıtmaktadır. Ona karşı direniş ve savaşı örgütlemek, işin kolayına kaçmadan zoru zorla ala aşağı etmenin yolunu döşemek vaaz geçilmez tarihsel görevdir. İnsanlığı kurtarmanın başka kolay yolu yoktur.

Sukûnet dağılıyor!

Can CEMAL

Toplumsal dalgalanmalar, gelişmelerin dışı vuran çelişkileridir. Kıyıları dövmeye başladığında dalgalar, okyanusların sukûneti bozulmuş demektir. Kaynayan bir mahşer yeridir okyanusun derinlikleri.

Türkiye coğrafyası, derin toplumsal çelişkilere gebe. Öyle ki; gebelik hiçbir zaman ortadan kalkmıyor ve her keresinde yeni doğumla sürecini noktallıyor ve yeniden gebe kalıyor. En başta, dışa bağımlı ekonomi, devletin sürekli yabancı sermayeyle çiftleşmesini ve her keresinde de büyük bedeller ödemesini kaçınılmaz hale getiriyor. Yabancı sermaye, pazara girme arayışları ve bu temelde hemen koşup gelme pozisyonunda değil, zaten ele geçirip iyice cılkını çıkardığı pazarın içinde kendisine yeter cirit alanı kalmadığından, şartlı gelmeyi tercih ediyor. Borç dahi vermiyor yüce, büyük TC devletine. Nedeni gayet açık! Borcunu bana geri ödeyemezsin, diyor. Gerçekte öyle. TC borcunu, hatta borcundan dolayı oluşan borcunu, yani faizlerini dahi ödeyemiyor. Türkiye hızla büyüyor falan diyorlar ama, hepsinin yalan olduğunu yine kendileri açıklamak durumunda kalıyorlar. Meğer büyüme oranı, yüzde bir bile değilmiş.

Şimdilerde, allah rızası için biraz borç, diye yalvarırlarken; IMF direktörü ve dünya bankası şefleri, hemen reçeteleri önlerine sunuyorlar. Ücretleri kısın, -hatta dondurun demişlerdi-kamu harcamalarını kısın, -bize de cumhurbaşkanı tassarruf yapıyor diye

yansıtırlar, tabi harcamaları kısmak için, kamu çalışanlarının sayısını azaltmakta gerekir-, özelleştirmeleri hızlandırın ve uluslararası hukuk kurallarına uyun, -yani tekellerin yasalarını kabul edin, söz hakkının bizde olduğunu bilin, haklarımızı orada, kendi hukukunuz içinde de garanti altına alın vb. vb.-, acil tüketim mallarına zam yapın, -ve hemen peşinden, petrole, elektriğe, ve diğerlerine zam-, devleti küçültün ve elindeki kamu kuruluşlarını satışa çıkarın, vb. vb.

Bütün bunları yerine getirebilirseniz, size nerede kullanacağınızı da belirterek, bir miktar borç verebiliriz. İçte ise durum vahim. Devletin malı deniz, yemeyen zavallı emekçi sadece. Bankaları hortumlayanların hortumu taa Amerika'da çıkıyor. Onlarca bankayı batıranlar, sahte faturayla devleti dolandıranlar, mecliste sükse atanlar hepsi aynı torbanın içinden çıkıyor. Zaman zaman kendileri bile şaşırıyor. Vay bee!, bu kadar yemiş miyim, diyip çevresine bakınıyorlar. Devlet adeta dolandırılmak için kurulmuş. Devleti devlet yapan ne? Yani dolandırılan servetler kimin, kimin emeği, kimin malı. Bunları bunak Ecevit ile devletin bahçesi kazanmadıysa, bu kimin malı?.

Çürümüş bir sistemin iç gıcırıtları bunlar. Çirkef olan ne varsa, hepsi bu devletin iç yüzünde saklı. Artık bunları saklayamıyorlar. En son Aralık ortalarında TUSÜAD başkanları, ve iş adamları Türkiye ekonomisinin batmakta olduğunu belirterek, IMF'nin son yardımlarını değerlendirirken, 'u-çurumdan önceki son çıkış' olarak de-

ğerlendirdiler. Birkaç gün sonra, 18 aralıkta, İTO başkanı, MGK'dan, 'Türkiye elden gidiyor, ekonomiye el koyun' çağrısında bulundu. Bu gerekçeler iktisadi ve sosyal gelişmelerin boyutunun ne olduğunu ve bunların hangi siyasal çalkantılara gebe olduğunu gösteriyor. Avrupa Birliği'nin demokrasisi de bu talana ortak olmaktan ibaret. Kimi 'iyileştirmeler' göz boyama sadece. Adam aç kalacak ama çalmayacak, bu olanaklı mı? Sistem her yanından dökülüyor. Ekonomik dökülmenin peşinden diğerleri de geliyor. Zaten üst yapıda da ayar tutturamamış bir geri feodal şekillenme egemen. Alt yapıda da çarpık, bağımlı, uşak bir kapitalizm olunca, bu sistemde çürüme kaçınılmaz olur.

Toplumsal muhalefet, açlık sınırında çırpınıyor ve yavaş yavaş canlanıyor. Bir aralıktaki genel memur eylemi, son yılların en kapsamlı tepkisi. Bir dalganın kıyıda sesi. Bunun durulması olanaklı değil, ama belki geriler, siner ve bir süre sonra yeniden dalgalanır. 2001 bütçesi bu 'felaketi' haberdar ediyor bile. Emekçiler süründürülmeye devam edilecek. Toplumsal çelişkiler, devrimci durumu giderek daha bir olgunlaştırıyor, eğitiyor, geliştiriyor. Sosyalizm her gün daha gerekli bir ihtiyaç olarak halkın gündemine girecek. MİT müsteşarı itiraf ediyor; "varoşlarda yaşayıp evine ekmek götüremeyen binlerce insan, akşam televole'yi izleyip, altmış kişinin nasıl yaşadıklarını görürse komünist olur." Yani çok büyük bir denge-sizlik ve adaletsizlik var, hiç değil-

se bunu gizleyin, diyor. Televole gibi programlarla bir kesimin saltanatını, aç kalan milyonların gözüne sokarsanız, tabi ki bu adamlar komünist olur. Çünkü komünizm eşit üretim ve eşit paylaşım demek. MİT müsteşarı bunları bilecek kadar da 'zeki' ve bu yüzden de korkuyor. Evet doğru, komünizm tek kurtuluşudur insanlığın, insanca yaşamanın. Bunun için de toplumsal koşullar giderek olgunlaşıyor. Dengesiz dağılım büyüyor, servetler giderek daha küçük bir azınlığın elinde birikiyor, emekçiler açlık sınırının altında yaşıyor, sokaklar kaynıyor, haklar gasp ediliyor ve devrimci durum ayak sesleriyle kapıları çalıyor.

Devrime inananlar, bu realiteyi çok daha önceden kavrayanlardır ve onlar bu gün daha yoğun çalışmak zorunda. Bu yoğunluk, yığınlar doğru ve direk bilinç taşımayı gerektiriyor. Daha tez bir devrimci yekün için bu şart. Örgütsüz kitle, boş bir teneke-nin çıkardığı sestten öteye gidemez. Sadece örgütlü olmakta yetmiyor, bu örgütün gözünü iktidara dikmesi gerekiyor. Ekonomik reform mücadelesini, siyasal iktidara kilitlemesi gerekiyor. Çünkü sistem ana omurgasını korudukça, yeni hak gaspları sürekli olacak, dağılımdaki dengesizlik bu sistemlerin varlık koşulu olacak, ezilenler daha fazla çalışıp, daha az kazanmaya devam edecek. Bir avuç sermaye babası tüm varlıkları elinde tutmaya ve yığınların sırtından kazanmaya devam edecek. Sosyalizm tek kurtuluş yoludur. Üretimde ve dağılımda eşitlik olmadan hiçbir siyasal reform, hiçbir demokratik eşitlik olanaklı değildir.

Emek platformunun sokakları ısıtan 1 Aralık eylemi, dönemsel tepkilerin en anlamlısıdır ama doruğu değildir. Bu mücadeleler içinde yer almak ve onu yukarıya taşımak gerekmektedir. Sistem, sendikaları yakın ablukaya almış, onları ehlileştirme yarışı içinde-

dir. Bu alanlarda ki devrimci çalışmaları birleştirmek, ortak hareket eksenini oluşturmak, reformist, liberal, pasifist akımlara karşı mücadeleyi daha da yukarı taşımak zorunluluktur. Toplumsal dalgalanmaları devrim lehine kullanmak, onlara yön vermek gerekmektedir. Sosyalizm yada daha demokratik bir deneyi olmayan halkların, var olanla yetinmesi ve arayışlarında sınırlı kalması daha bir kaçınılmazdır. Bunlar düşünüldüğünde, devrimci mücadelenin daha da zorlu olacağı, bilinç taşımanın daha bir çetin olacağı; bir o kadar da gerekli olacağı bilinmelidir.

Sükunet her ne kadar vurgun yemiş gibi görünse de, hafızası zayıflamış bir halkın zamanı yakalaması için, devrimci etkinliklerin rolü belirleyicidir. 2001'de hengameli süreçlere gebedir. İyi hazırlanıp, sürece bilinçli ve daha aktif biçimde müdahale edelim. Kazanmak için, yığınların tepkilerini iyi ölçelim, doğru değerlendirelim ve gerekli müdahaleyi zamanında yapabilelim. Olumlulukları çok abartmadan, olumsuzluğun atmosferinde yitip gitmeden, kurumlarımızı sağlamlaştıırıp, hayata yön verelim. Tarih biz sosyalistlerden bunu bekler.

Silahlı devrim, mücadeleyi kazanmanın gereğidir ve bu gün olgunlaşan koşullar bunun zeminini geliştirmektedir.

Zorun örgütlenmiş modern biçimleri, ancak böylesi biçimlerle alt edilebilir. Kıyıya yansıyan dalgaları, fırtınalı günlerin habercisi olarak almak ve devrime hazırlanmak kaçınılmazdır. Halkın kendi silahlı güçleri oluşturulmadan, kentlerdeki mücadelelerin iktidara yürümesi olanaklı değildir. Şehirlerdeki bu kitlesel eylem ve ayaklanmalar; ancak silahlı bir devrim ordusuyla desteklenip, korunabildiği oranda başarılı olacaktır. Kırsal alanlarda silahlı gerilla ordularının yaşaması ve gelişmesi de, önemli oranda kentlerdeki mücadelelere bağlıdır. Dünya konjektörü ve TC devletinin siyasal, askeri örgütlenmesi ve emperyalizmle olan uşaklık bağı, silahlı devrimi zorunlu hale getirmiştir. Bu zorunluluğun yığınlar taşınması, kitlelerin bu temelde bilinçlendirilmesi ve bunun uygun yöntemlerinin oluşturulması gerekmektedir.

Her şeye rağmen, gelişmeler devrimden ve devrimci olandan yanadır. Bu gün taktiksel açıdan düşman cephesi daha güçlü olabilir, denetimi önemli oranda ele geçirmiş olabilir ama, bu uzun vade de ezilen halklardan ve uluslardan yana değişecektir; çünkü gelişen iktisadi ve siyasi koşullar bunu dayatıyor. Bu bir kaçınılmazdır.

Devrimciler seçicidir

Mehmet YEŞİLTEPE

*Öylesine seçicidir ki devrimci yürekler,
özgürlük sevdasına yenik düşürür
tüm rekabetçi renkleri.
Yoldaşlık, öyle bir bütünleşmedir ki,
yanıbaşınızdakinin esmerliği
damlar içinize.
Yoldaş sıcağı,
yakmadan ısıtan
kor bir insanlık gibi dolar
ruhunuzun yataklarına.
Devrimcilik niyeti,
ak bir fistan gibi
taşnır yüreklerde.
Bu nedenle "baş" lar,
sonsuz bir güvenle dayanır
yoldaş omuzlara.*

İnsan, doğası gereği daha iyiyi, daha güzeli istemeye eğilimlidir; seçicidir. Bu eğer olmuyorsa, insanın bu özelliklerinde darbelenen yanlar var demektir. Bunda direnenler, öne çıkar ve yaşamı tercihleri paralelinde örmekte ısrarcı olurlar. Bu, aynı zamanda zoru başarma iddiasını da içerir. "Bilgiyle sevgi tek bir şey haline gelince, hiçbir şeyin yıkamayacağı bir gücün yaratıldığını" (Toprağın Kızı-Agnes Smedley, s:186) bilenler, devlet biçiminde örgütlenmiş bir gücün tehditkar görüntüsünden çekinmezler.

Dilenci konumunda olan, seçici olamaz. Hakların verildiği değil, alındığı bir ilişki, insanı güçlü, seçici ve tercihlerinde ısrarlı kılar. Bilinçli insan ne isteyeceğini de bilir. Geriye, insanın haklarında ısrarcı olması ve zaten kedisine ait olan bir şeyi, minnet ederek alma yolu demek olan bir çeşit köleliği reddedip reddetmeme mese-

lesi kalıyor. Çünkü, kölelik her zaman şiddet eşliğinde dayatılır. Karşı durmak, çarpışmaya ve bedel ödemeye hazır olmak demektir. Ancak, bilinir ki bir toplumda haklar her dönem, bu türden **mücadeleciler** sayesinde ileri çekilmiştir. Bazı durumlarda, mücadelecilerin varlığı bile, egemenlerin hak gasplarındaki pervasızlık sınırlarını belirler. Tabii ki, hak gasplarının bütünüyle kalkması, gaspçıların yok olması ile mümkün olacaktır.

Devrimciler seçicidir. Varolan sistemde kendi normları ile yaşama mücadelesi veren ve geleceğin basamaklarını adım adım ören devrimciler, reddettikleri her olguda kendi tercihlerine dair renklerle farklılıklarını ortaya koyarlar. İnsanlara "kader" diye yutturulan seçeneklere bakıldığında, çoğunun tercih edilen değil, dayatılan olasılıklar olduğu görülür. Günlük "hay-huy" içerisinde dalgalanmaya bırakılan yaşamların; suyun üzerindeki bir tahta suyun üzerindeki bir tahta parçası gibi sürüklenmesi; kapitalizmin, insana ait özgürlükleri boğan niteliği sonucudur.

Devrimcilerin yaşamlarına içerdikleri bilimsel yaklaşım; doğruyu yanlıştan ayırmanın yanında gerekliyi gereksizden, temel olanı tali olandan ayırma şansı verir. **Devrimciler, örgütlenme süreçlerinde hangi toplumsal güce öncelik tanımları gerektiği konusuna açıklık getirirken de seçicidir.** İşçi sınıfının devrimci güç olarak dikkate alınması gereken varlığı, bir idealize edişe sebep olmalıdır. Ortada, büyümlü bir gücün değil, çıkarları devrimden yana olan bir sınıfın söz konusu olduğu bilinmeli ve hatta bu sınıf incelenirken; yoksul-

luk, eğitimsizlik, vb. faktörlerin yaratılabileceği sıkıntılar da dikkate alınmalıdır. Devrimci dinamikler, güçlü yanları gibi zayıf yanları ile de irdelendiğinde, muhtemel sonuçlar üzerinde etkili olma olasılığı yüksek olacaktır.

İnsanlığın özgürlük özlemini gerçek kılacak adımların, paradokslarla yüklü ve karmaşık bir halde bulunan yaşamların içinden doğru tercihler eşliğinde atılması, yön verici bir iradeyi zorunlu kılar. Bu irade, **devrimci yol-göstericiliktir.** Akbabaların fırsat kolladığı, köşe başlarını çıkar hesaplarında ustalaşmış olanların tuttuğu, toplumun hemen her yükünü çekenlerin acıyı da çektiği bir dünyada; varolana başkaldırmak ve farklı tercihlerle hareket etmek kadar doğal ne olabilir ki? Meşru olan, haklı olandır. Haklılığın çapı, koşullara göre değişir/ büyür. Örneğin çalışmadan ve emek sömürüsü ile geçinenlerin oluşturduğu birikimlere el koymak, neden "hırsızlık" olsun ki; adı ille de bu olacaksa, "hırsızlık" neden yanlış olsun ki!

Yalnızlaştırılmış insanlar, tekleştirilmiş yaşamlar beraberinde tercih ve ufuk daralması getirir. Ve giderek ya güzeli göremeyecek bir körelme, ya da güzeli aramada bir bıkınlık/umutsuzluk gündeme gelir. En iyi ihtimalle, hamamda söylenen türkünün kendi sahibine güzel gelmesi gibi, kendi kısıt imkanlarına rıza gösteren bir kanaatkarlık hali ağır-lık kazanır. Kendini güzele layık gören ve daraltılmış koşulları reddeden kişi, güzeli arama ve gerekire onun için bedel ödeme cesareti göstermelidir. Eğer güzelliklerin ayağımıza gelmesini beklemiyorsak, biz güzelliklerin olduğu yere gitmeliyiz. **Güzellik**

bir haktır ve kopararak alınmalıdır.

Ezme-ezilme ilişkisini, sömürünün nedenlerini ve böyle bir çarkın nasıl kırılacağını bilmek; öğrenme çabası kadar, tuzaklara düşmeme çabasını da gerektirir. Çoğu kez, egemenler adına hareket eden kalemlerin; **rakamları grafikleri ve istatistiki bilgileri** kitlelerin algılarını bozmada bir araç olarak kullandıkları görülür. Bunda, belirli ölçüde başarı da sağlarlar. Ancak, haksızlık öyle bir olgudur ki bazen çok sade bir söylem ve kavrayışla, her şeyin tüm çıplaklığı ile ifade edilebilmesi mümkün olur.

“Yaşayan herhangi bir kadın ya da erkeğin başkası için, kendi için talep ettiğinden daha azını talep etmesi düşüncesi yalnızca nefret değil, korku da doğurdu. Bu tür şeylerle karşılaştığımda insanların kurt olduğunu göürdüm.

(...)

Köleleştirilmiş olanlar bu tür şeyleri yok etmek için yeterli güçte olmalıydı- ancak o zaman kurtlar acı çeker ve yerin dibini boylarlardı.”(age s: 183-184)

Özgürlük özlemi, insanları hızla devrimciliğin eşiğine getirse de o eşiği aşmak, sanıldığından daha zor oluyor. Devrimciliğin eşiğinde yaşanan uzun süreli dalgalanmalar sonrasında sönen bir dalga gibi geri çekilen insanlar; gerçekte “devrimcilikten” değil, devrimciliğin eşiğinden geri dönmüştür. Çünkü **devrimcileşmenin tamamlanmış olduğu durumlarda, geriye dönüşü adeta olanaksız kılan güçte bağlar oluşmakta ve ufuk, geriye çekilmenin karanlık sayılacağı denli aydınlanmaktadır.**

Toplumdaki sınırlı sayıda insanın (azınlığın) sahip olduğu her şey, toplumdaki geriye kalan çoğunluğun köleliğine dayanıyorsa, orada orman kanunu var demektir. Hiçbir şey normal işlemiyor demektir. İnsanların ruhsuzlaştırılmış, tepkisiz kılınmış ve varolan makinanın bir aparatı haline getirilmiş

olması, ortalığı sakinmiş gibi gösterebilir; ama bu sükunet, yürürlükte olanın “vahşilik” olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Vahşilik de karşılık alırken doğal olarak layığını bulacaktır.

İnsanlar, kendilerini yönetenlerin gücünü, kendi güçsüzlüklerinden aldığı; tokluklarının kendi açlıklarına dayandığını; diktatörlüklerinin, kendi demokrasizizlikleri ile ayakta durduğunu öğrendikçe, kaderlerini kendi ellerine almanın maddi koşulu oluşmuş demektir. İnsanların “kaderi”nde, kurulması güç gibi görünen bağlar vardır. Örneğin, emperyalist bir ülkedeki iktisadi yaşam düzeyinin ve demokratik haklar çitasının, bağımlı bir ülkeden daha yüksek olmasının; bağımlı ülkedeki zenginliklerin ve demokrasinin, bir başka ülke tarafından çalınmış olmasına dayandığı, biçimindeki gerçekliğin üstü, çeşitli biçimlerde örtülmüş, çıplak gözle görülmesi güçleştirilmiştir. Bu doğrultudaki bilgi eksiği, hedef tayininde de yanılgıya sebep olur.

DEVİRİMCİLER SEÇERKEN, TEMEL VE DOĞRU OLANI ÖNE ÇIKARIR

Devrimciler, geçici başarılarını somut karşılığı için veya “ödül” için savaştırmaz. Bu nedenle, elleri boş da olsa, kırlara uzanma “lüks”ü bile olmasa; onlar, yine de kendi avuçlarından **reyhan kokusu** alır.

*Her kucaklaşma sonrasında
bedenlerinde
reyhan kokulu izler
taşır dostlarımız.*

*Çünkü
avuçlarında kırları gezdirir elleri-
miz*

Kavganın, yoksulluk ve zulüm çemberiyle sarılı bir ortamda sürmesi, doğaldır ki kendi sonuçlarını da beraberinde getirecektir. Zaten yoksullu-

ğun kendisi, başlı başına bir dizi sonuç demektir. Cehaletten boş inançlara, hastalıktan sefalet kadar pek çok engelin, sert ve zalim çelmelerine rağmen; ilerlemek, kavgayı sürdürmek ve giderek somut kazanımlar elde etmek gerekecek. Kendisini salt güzelliklerin karşılayacağı romantik ortamlar bekleyenler, hayal kırıklığına uğrar. Ancak kavganın kendisinin zaten bu hayal kırıklığı yaratan öğelere karşı yürütüldüğü ve bunun başlı başına bir güzellik olduğu kavranabildiğinde, insanların önünde yeni ufuklar belirir. Hazır güzelliklerle yetinmemenin ve güzelliklerin önündeki engelleri kaldırma mücadelesi vermenin çok farklı tatlara tanışma imkanı vereceği, insanın yaşamına **renkler kombinasyonu** halinde çok özel boyutlar katacağı bilinmelidir.

Yaptığı çalışmanın, harcadığı emeğin semeresini para, vb. olarak almak isteyenler; bu türden bir kazanımı anlamakta güçlük çekerler. Küçük hesaplar, kolay başarılar ve yaldızlı başarı balonları arasında çarpılan bilinçler; **devrim** gibi uzun menzilli koşullardaki gerekliliğe yabancıdırlar. Tersine ise, temel ve doğru olanı seçerek bunun için savaşanlar, değerleriyle/amaçlarıyla her an sıcak ve canlı bağlar kurarak varlık sürdürdükleri için, yaşamlarının her anı anlamlıdır ve bedel ödemek söz konusu olduğunda bu nedenle tereddüt geçirmezler.

Dervrimciliğe geçiş, her zaman bir basamaktan tırmanır gibi adım adım gerçekleşmez. Sorumluluk bilinci, sırta binen yükler, öğrenilmesi gerekenler üst üste yığılır ve zorunluluklar hep bir adım önde gider. Bu tür durumlar, devrimci yaşamı istismar etmek isteyenler için bir “malzeme” oluşturabilir; ancak, devrimcilik havuzuna girenler için durum hiç de karışık değildir. Girdikleri devrimcilik havuzunda ıslanmışlardır ve belki ha-

la giyinik vaziyetler; ama yüzmeyi sürdürürler.

İnsanın, birdenbire ve hiç de hazırlıklı değilken kendini işkencehanenin soğuk hücrelerinde bulması da muhtemeldir. Orada yaşanan her şeyin ilk olması, insanın içini romanlara konu olacak dalgalanmaların kaplaması; anlaşılır şeylerdir. Yeter ki oraya geliş sebebine değil, getirenlere öfkelenmek gerektiği bilinsin. Aslında, sistemin güvenlik tertibatına takılmak ve cezalandırılmak için fazlaca bir şey yapmak gerekmiyor. En insanca yanınızla girdiğiniz bir dayanışma, yaptığınız küçük bir yardım; sorgu odasını boylamanıza sebep olabilir. Ve gerçekte tüm acımasızlığına ve ürkütücülüğüne rağmen; sorgu odalarında ve sorgucular karşısında ne yapılması gerektiği, hiç de karışık değildir. Yani, yeni olmak, eğitimsiz olmak, büyük bir engel sayılmaz. Çünkü, öylesine çirkin bir ortamdır ki sorgu atmosferi; insanın kirlenmemiş her hücresi **karşı duruş refleksiyle** dolar. **Sorgucunun kokusu bile yıllarca çıkmayacak şekilde ruhunuzun bir yerlerine siner.** Bu, yaşamına giren taşları iyi dizebilenler için bir kayıp değil, bir kazanım bile sayılabilir.

Hemen tüm toplumlarda devletler, itaatkar kesimler üzerinden bir davranış ölçüsünü ve genele hakim kılınması temenni edilen bir kanaati yaygınlaştırır. Buna göre, acı çekmeyi gerektirecek hiçbir değer yoktur. Ege men otorite tarafından çizilen sınırlar içinde yaşayıp gitmek gerekiyor. Buna uymayanların cezalandırılması meşrudur; vb., vb.

“Cesur Yürek” filmini izleyenler bilir; William Wallace, filmin sonunda tutsak düşer. Binlerce kişinin doldurduğu bir meydana götürülür. Ondandır diz çökerek af dilemesi istenir Aksi takdirde, işkence edilerek, öldürülecektir. İşkence seanslarının bir yerinde Willam Wallace inler. Bunun üzeri-

ne cellatlar, durur ve kitleye “dinleyin, bir şeyler söyleyecek” diye seslenir. Herkes dikkat kesilir. Beklenti, af dileyerek kendini kurtaracağı yönündedir. Wallace, kendini hafifce toparlar ve bütün gücüyle “özgürlük” diye bağırır. Cellat, oyunu kaybetmiş bir insanın ruh haliyle baltasını kaldırır ve moralsiz bir ifadeyle indirmeye hazırlanır. O sırada Wallace’nin yüzünde ise, başarıya ulaşmış bir insanın huzuru ve doyunluğu vardır. Balta iner, boyununu keser. Az önce tezahürat yapan kitle şaşkındır. Cellatlar yenilmiştir; kral yenilmiştir, değerleri için ölen savaşıya ise, kim “yenildi” diyebilir ki?

Özgürlük için dövüşen bir savaşıncının değerlerini çiğnetmediği sürece yenilmeyeceği; böyle davalarda ölümün yenilgi anlamına gelmeyeceği, düşman tarafından da bilinir. Ve bu nedenle, ellerine geçen her fırsatta, devrimcileri teslim almaya çalışırlar. Tabii bu çabasında başarısız olduğu için; düşman, çoğu kez, vahşilik sınırlarını bile zorlayan bir şiddetle karşılık verir. Bunun yanında, devrimci değerlerin “boş” olduğu, yaşatılmayacağı, en kararlı savunucuların bile bu değerleri terkettiği yönünde demogoji ve yalana başvurmak, tüm sömürü sistemlerinde rastlanan bir durumdur. İnsanların bedenlerinden çok, **ruhunu ve aklını teslim almak**, onları güçsüzleştirmek ve giderek köleliği kabul edebilir hale getirmek için ne gerekiyorsa yapılır.

İnsanlar hapsedildiğinde, “Dünya, yemeği ve uykusuyla, dansları ve şarkılarıyla renkleri ve kahkahalarıyla” onlardan koparılmış olur. Bundan sonra “içerde” ya çürüme başlar, ya da oluşturulan karşı-direnç ve iradeyle tüm negatif unsurlar yenilir ve içerde de insanın içindeki güzelliklerin çoğalmaya devam etmesi sağlanır. Tabii bu, büyük ölçüde devrimcilere ait bir niteliktir. Hatta bu tür ortamlar dev-

rimcilere -önceden biliyor dahi olsalar- çok özel tecrübeler de kazandırır.

Marie, kendisinin de tutuklu kaldığı ve adına “mezar” denen cezavinden, benzer kazanımlarla söz eder: “Mezar’ın kapılarından girip çıkan sonsuz nehirden biriydim. Geçtiğim iyi oldu. Her birimizin, diğerlerinin nasıl acı çektiğini bilmemiz gerektiği için iyi oldu; zaten biliyorsak, unutmamamız gerektiği için...” (age.. s:231)

Devrimci seçicilik, hiçbir bahane-ye sığınmadan yaşamını güzelleştirebilme şansı verir. Çünkü, devrimciler bilir ki, hiç bir gerekçe **tembelliği ve yaşamda irade yoksunluğunu** haklı kılmaz. Bu konuda Ostrovski, her devrimcinin ölçü alabileceği bir örnektir; bir değerdir. Parmakları dışında hiçbir yerini oynatamayan ve kör olan Ostrovski; yaşam sevgisine ihanet edip onu tembellikle aldatanlara, bayağılık ve ucuz hesap tercihinde bulunanlara çok kızardı.

“Size gerçeği söylemem gerekirse, bu halimle bile ziyaretçilerimden birçoğundan daha mutlu yaşıyorum. Bunların çoğu beni yalnızca meraklarından ziyaret ediyor. Sağlam vücutları var, fakat sıkıcı, renksiz bir hayat yaşıyorlar. İki gözleri de görünüyor, ama körcesine, ilgisizce bakıyorlar. Herhalde bana acıyıp ‘onun yerinde olmak istemezdim’ diye düşünüyorlar, ama bana öylesine zavallı yaratıklar olarak görünüyorlar ki, aslında onlarla yer değiştirmeye hiç niyetli olmadığımı yemin edirim.” (Ve Çelik Böyle Sertleşti Ostrovski, s: 23)

Yaşam, bir mücadele; mutluluk ise, onun bir sonucudur. Mesele böyle kavrandığında, mutluluk her koşulda mümkün hale gelir. İnsanlığın genel mutluluğuna sırt çevirenler, kişisel mutluluk projeleri de gerçekleştiremezler. “Çoğu kez böyle olur zaten, ortak dava için savaşmayanlar, kendi kişisel mutlulukları için de mücadele edemezler.” (age.,s:31)

F-tipi para-medya ve gerçek(lerimiz!)

Temel DEMİRER

*"Dünya ağrıyor
Dünya bir ağrı
Allah tarafından yaratılmışsa
Yanlış yaratılmış
Biz dünyayı yeniden yaratacağız."*⁽¹⁾

Egemen medya ile koşullandırılan insanları "budalaştırılan"⁽²⁾ manipülasyon süreci tam istim çalışırken, Eugene Ioneco'nun "GerGEDan" oyunu gerçekliğin ta kendisi olmaya başladı... "Onların ahlâk(sızlığı)",⁽³⁾ müthiş bir "şeyleşme" ve "insani değerler" in erozyonuna yol açarken; aşka⁽⁴⁾ ve hayata dair ne varsa, "yasadışı" ilan ediliyor... Bir zamanlar, Beatles ile, "All You Need Is Love,"⁽⁵⁾ diye haykırın insan(lık), postmodern kesitte⁽⁶⁾ "Tüketiyorum Öyle ise Varım!" çığırkanlığı ile Makyavelistçe ahlâksızlaşıyor!⁽⁷⁾ "Ezilmek istemiyorsan ez!" diyen burjuva "ahlâk(sızlık)", özü itibarıyla sistematik bir bencilliği körüklemektedir! Ve bunda şaşırtıcı bir şey yoktur. Çünkü, "Kapitalizm, sermaye birikimine tekabül eden bir sefalet birikimi yaratır. Bu yüzde bir kutupta servet birikimi, diğer kutupta yani kendi emeğinin ürününü sermaye şeklinde üreten sınıf tarafında sefaletin, yorgunluğun ve bezginliğin, köleliğin, bilgisizliğin, zalimliğin, akli yozlaşmanın birikimi ile aynı zamanda olur."⁽⁸⁾ "Kapitalizm, içerden dışarı, dışardan içeri, yukardan aşağı, aşağıdan yukarı uzanan bir bağımlılık sistemidir. Her şey bağımlı, her şey zincire vurulmuştur."⁽⁹⁾

Egemen ideoloji (ve elbette yönlendirici terörü) ile ahlâksızlığın "yükselen değer(sizlik)" katına çıkartıldığı kesitte, "etik" sözcüğünün ifade ettiği insani

kriterler⁽¹⁰⁾ her alanda tedavülden kaldırılırken; "Şeyleşmiş duyguların psikolojisi", "Parçalanmış insanın parçalanmış ilişkileri", "Devlet fetişizmi", "Meta ilişkilerinin soyut insanı" ve "İşbölümü" ile⁽¹¹⁾ insan(lar) -sessizliğin gölgesinde- "sürüleştirmek" kastına maruz kalmışlardır... Artık her şey "Borçlan-Tüket-Çalış-Öde" kültür(süzlüğü)ünün dişlileri arasında öğütülmektedir...

"Meta Fetişizmi"ne yaslanmış "Başkalaşım ve Arabesk"lik her şeyleştirilmiştir!⁽¹²⁾ Hayat bir karnavaldır; öznesi "gerçek" değil, simülasyondur! Ve en önemlisi bu karanlık tabloda "Neden?" diye soran, eleştiren, itiraz eden, "Hayır!" diyen insan yoktur;⁽¹³⁾ var olanlar da namluların hedefidir... Ve burjuva toplumun bireye enjekte ettiği "özel idealizm" ile insan(lık) toplumsallığını inkâretmenin eşiğindedir. Çünkü, Michel Foucault'un⁽¹⁴⁾ deyişiyle "İktidar her yerdedir! (...) Karanlıklara çekilen modern iktidar herkesi bireyselleştirmek istemektedir; çünkü bireyselleştirmek, gözetim altında tutmak ve cezalandırmak yani egemen olmak demektir. Böylece modern iktidar çocuğu okulla, hastayı hastaneyle, deliyi tımarhaneyle, askeri orduyla, suçluyu hapishaneyle kuşatarak bireyselleştirmiş, kaydetmiş, sayısal hale getirmiş, egemen olmuştur. Her kişi bir yerde kayıtlı hale gelince, herkes denetim altında olacak. gözetim altında tutulacaktır. Modern iktidar büyük gözaltıdır!"⁽¹⁵⁾

Kapitalist iktidarın büyük gözaltında "Hayatın santrasını futbol"⁽¹⁶⁾ ilan etmiş" şaşkın yabancılaşma ile⁽¹⁷⁾ "maymunlaştırılan tüketim uygarlığı insan(lığı)" kategorisinin oluşturulmasında; Erinç Yeldan'ın, "Dünya ekono-

milerini tek bir pazara dönüştürerek, kârlılığını yükseltmeyi arzulayan sermaye için artık iki adet stratejik hedef söz konusudur: Ulus devletin denetim gücünün sınırlandırılması ve emek örgütlerinin kazanımlarının kaldırılması,"⁽¹⁸⁾ diye tarif ettiği "Yeni Dünya Düzen(sizliği)" ("YDD") patentli⁽¹⁹⁾ saldırgan çılgınlığın⁽²⁰⁾ kültür emperyalizmi⁽²¹⁾ boyutunun etkisi büyük...

Ancak yaşanan sorunu, sadece kültür emperyalizmi kavramının tanım aralığına sıkıştırarak açıklamaya kalkışmak da, yeterli değil... Kültür emperyalizmi kavramının yanına (artık alt başlığına değil!) kültür endüstrisi ve onun asli unsurlarından olan egemen medya başlıklarının da eklenerek, bu kavramların altının özenle çizilmesi gerekiyor...

I-) EGEMENLERİN MANİPÜLASYON AYGITI: PARA-MEDYA

"Shum vremeni"⁽²²⁾

"Medya Nedir?" sorusuna verilebilecek en kısa (ve net yanıt): Egemenlerin elinde bir "canavar", bir "savaş saldırı makinesi", bir "yalan ve manipülasyon mihrabı", veya "Devletin İdeolojik Aygıtı" olabilir...

Johne Keane'ın, "Kamu hizmeti fikri, tekel fikrinden mutlaka ayrılmalı,"⁽²³⁾ dediği medya, sermayenin kontrolünde bir "kamu hizmeti" olmaktan çıkıp, tekelci iktidarın "doğrusal" bası aygıtına dönüştüğünden beri; zihin yönlendiren "haberciliği"nden reklamlarına kadar uzanan geniş alanda "İmge Kazıncısı" rolünü üstlenmiştir. Bu bağlamda Jamil Nasır'ın işaret ettiği gibi, "Reklam sektörü yöntemlerini, insanların satın alma isteklerini arttırmak için doğrudan bilinçaltıları-

na yönelik mesajlarla işlemektedir. Bunun için reklamcılara İmge Kazıcıları de denilebilir.”⁽²⁴⁾

“İmge Kazıcıları”nın, reklamcı mantık(sızlık)la⁽²⁵⁾ “Televole”leştirdiği “Haberlerin, içeriğinde ya da, sunumunda meydana gelen bozulmalar arasında, öne çıkan en önemli olgu ‘magazinleşme’sidir. Bu süreç gerçekte, liberal ekonomik politikalar aracılığıyla güçlenen sermaye gruplarının toplumsal ve siyasal düzlemde varlıklarını süregelen kılmak amacıyla kitle iletişim araçlarının -özellikle de televizyon kanallarının- sahipliğine soyunmalarının ardından, çok daha somut olarak yaşanmaya başladı.”⁽²⁶⁾ Ve tam da bu koşullarda Türkiye’de medyaya güvensizlik oranı yüzde 60’tır!⁽²⁷⁾

Bu durumu; “Kuşku Çağı”, “Yeni İmparatorluklar”, “Televizyon Haberlerinin Sonu Geliyor mu?”, “Günümüzde Gazeteci Olmak”, “Bilgi Edinmek Yorumu Bir İştir,” alt başlıklarında irdeleyen Ignacio Ramonet’nin “Medyatik Mesihçilik”⁽²⁸⁾ olarak nitelendirdiği şartlandırmanın, veya “İmge Kazıcıları”nın medyatik illüzyonları ile, “Egemen sınıflar ve seçkin yardımcıları, kitle iletişim araçları yoluyla geniş yığınları, kolayca illüzyona tabi tutabilmektedirler. Egemen sınıflar, kendi ideolojik ilkelerini piyasa sistemi, birey özgürlüğü, vb.- evrenselleştirerek, ‘çağın düşüncesi’ imiş gibi”⁽²⁹⁾ sunmaktadır.”⁽³⁰⁾ “Doğru olan ne, yanlış olan ne? Basın, radyo ya da televizyon bir şeyin doğru olduğunu ileri sürüyorsa, o şey kendini bize doğru olarak benimsetiyor, yanlış da olsa! (...) Alıcı, tüm medya aynı şeyi söylüyorsa, olup bi-

tenin doğru biçiminin söylenen şey olduğunu da kabul etmek zorunda; buyrsa, ‘yeni resmi gerçek’ denen şeydir.”⁽³¹⁾

Egemen medya konusunda Herman ve Chomsky’in kurduğu “Propaganda Modeli, servet ve iktidar eşitsizliği ile bu eşitsizliğin medyanın çıkar ve seçimlerine çeşitli düzeylerdeki etkisi üzerinde odaklanır. Paranın ve iktidarın ne gibi yollarla haberleri eleyp basılmaya uygun olanları seçtiğini, hükümete veya egemen özel çıkar çevrelerine ise nasıl mesajlarını kolayca verme imkânı sağladığını”⁽³²⁾ ayrıntılarıyla inceler.

Propaganda modeli her biri haber eleme süzgeci niteliği taşıyan beş öğeden oluşur: 1-) Egemen medya şirketlerinin büyüklüğü, yoğunlaşmış mülkiyeti, kâramaçlı oluşu ve sahiplerinin serveti. 2-) Reklamcılığın medyanın en önemli gelir kaynağı olması. 3-) Medyanın, iki temel kaynak ve iktidar odağı olan hükümet ve iş çevrelerinden ve bunların mali destek sağlayıp onayladığı “uzman”lardan sağladığı bilgileri temel alması. 4-) Medyayı hizaya sokmak amacıyla kullanılan yöntem olan “medyaya yönelik tepki üretimi”. 5-) Ulusal bir din ve denetleme mekanizması olan “anti-komünizm” ve “bölücülük” yaygaraları...

Ortada artık “objektif habercilik” değil, tümüyle “tek yanlı yalan” söz konusudur; ve “Gazeteci olmak ve gazeteci kalmak”⁽³³⁾ da müthiş zordur! Çünkü Polonyalı gazeteci Ryszard Kapuscinski’nin deyişiyle, “Mesleğimizin derinlemesine değişikliğe uğradı. Eskiden gazeteci uzmandı. Şimdi küçük grup, bir sınıfa dönüştü.”⁽³⁴⁾ “Medya

patronları”⁽³⁵⁾ her şeye egemen oldu...

Bu koşullarda, “Gazetecilerin yaptığı işin kalitesi düşmekte ve meslek büyük hızla güvenilirliğini yitirmekte”yken; “Televizyon haberlerinin sunuluş modeli değişti. Kurgusal bir yapıya sahip bir gösteri niteliğinde olan ana haber bülteni, izleyiciye her zaman bir bir Hollywood filmi gibi sunulur.”⁽³⁶⁾ “Görüntünün gücüne dayanan televizyon haberciliğinin doruğa çıkıp zaferini ilan ettiği Körfez Savaşı’ndan sonra, (yazılı basın-y.n) bu yenilginin rövansı- nı almaya çalıştı. Bunu, yeni haber alanları keşfederek başardı; bunlar, tanınmış kişilerin özel yaşamları ile kuşmuşluğun ve çıkarcılığın yol açtığı rezaletlerdi. Bu (araştırmacı gazeteciliğe karşı olarak), ifşa gazeteciliği de diyebileceğimiz şeydi.”⁽³⁷⁾ “Medya günümüzde objektif habercilik yapmak yerine, haberi ‘süzgeçler’den geçirir.”⁽³⁸⁾

Haberin sermaye iktidarının ve resmi ideolojinin süzgeçlerinden geçirilerek doğrudan bir propagandaya dönüştürüldüğü coğrafyalar içinde gazetelerin yakılıp,⁽³⁹⁾ bombalandığı Türkiye ve habercilik etiğine⁽⁴⁰⁾ yabancılaşmış apoletli medya, en “gelişmiş” örneklerden biridir... Mahmut Tali Öngören’in, “Türkiye’nin üzerine çökmüş ‘medya’ya karşı çıkmak, onun içyüzünü sergilemek ve korkunçluğunu topluma göstermeye çalışmak hiç de kolay değildir”;⁽⁴¹⁾ ya da Türker Alkan’ın, “Basınımız, zamansız tezahürat yapan futbol seyircisine benziyor,”⁽⁴²⁾ diye niteliği para-medya konusunda şu tabloya göz atarak, gerisini varın siz tahayyül edin...

ŞEYTAN ÜÇGENİ: BANKA-MEDYA-HOLDİNG⁽⁴³⁾

HOLDİNG	BANKA	MEDYA
DOĞAN GRUBU	DIŞBANK	KANAL D ve Hürriyet, Milliyet, Radikal Gazetesi
DİNÇ BİLGİN ⁽⁴⁴⁾	ETİBANK	ATV/ KANAL 6 ve Sabah, Yeni Binyıl Gazeteleri
ÇUKUROVA GRUBU	YAPI KREDİ BANKASI - PAMUKBANK	SHOW TV/ AKŞAM ve GÜNEŞ Gazetesi
DOĞUŞ GRUBU	GARANTİ BANKASI	NTV
EROL AKSOY	İKTİSAT BANKASI	CİNE 5
BAYINDIR HOLDİNG	BAYINDIRBANK	BRT
CAVİT ÇAĞLAR	İNTERBANK	OLAYTV
SUZER HOLDİNG	KENT BANK	KENTTV

I.1-) MEDYA: "APOLETİ" SİNE VE "ÖZGÜR" ÜNE DAİR...

"Erdem çok değerli kokular gibidir. Ancak onu taşıyanı yaktığınızda veya ezdiğinizde kokusu etrafı sarar."⁽⁴⁵⁾

"1831'de II. Mahmut'un, 'Bu gazete kutsal şeriata ve devlet düzenine dokunmamak şartıyla, benim iktidarına çok yardımcı olacaktır' diyerek kuruluş fermanını çıkardığı 'Takvim-i Vekâyi' gazeteciliğinden bugüne, Türk(ie) basınında, II. Mahmut'un sınırlarını aşamayan kapıkulu medya geleneği hâlâ aşılamadı ve hemen hiçbir şey değişmedi! Sermaye ile iç içe geçen medya, 'iktidar oluşturma' fonksiyonunu üstlenirken; basın yapay sorunuma zorlandı; iletişim özgürlüğüne ağır darbe vuruldu. Basın cephesinde de sanayici-asker işbirliği yaratıldı. Medya tekelciliği, anti-demokratik otokrazi cephesine dönüştü. Tekelcilikle güdümlü ve subvansiyonlu kalemlerin basını oluşturuldu.

Bu kesitte kötümser Türk(ie) toplumu, korku ve paranoyanın kollarında sarsılırken; eşitlikçi-özgürlük ütopyasını, halkların kardeşliğini hedefleyen köklü değişimlerin yaşanması için Özgür Medya çalışmaları ivme kazandı. Unutulmasın, bugün Özgür Medya barında içimizde hâlâ kıpırdayan insanî bir şeyler kaldıysa eğer, bu, Ape Musalar'ın Özgür Medyası sayesinde; tıpkı ozanın dediği gibi: 'Yolun düşerse kıyıya birgün! Ve maviliklerini enginin seyre dalarsan! Dalgalara göğüs germiş olanları hatırla! Selamla, yüreğin dolu dolu! Çünkü onlar fırtınayla çarpıştılar! Eşit olmayan savaşta! Ve dipsizliğinde enginin yitip gitmeden! Sana limanı gösterdiler uzakta.'⁽⁴⁶⁾

Yıllardır, 'Susma sustukça sıra sana gelecek' diyenlerin verdiği Özgür Medya kavgası ağır bedelleri göğüsledi. Özgürlük, insan hakları ve demokrasi konusunda yasağcı, yağdanlıkçı,

uşak, çifte standartlı olmadı! Özgürlüklerin topyekün savunulabileceğinin altını çizip; 'Bana dokunmayan yılan bin yaşasın' diyenlerin yaptığını, 'Pazar gazeteciliği' diye mahkûmetti! 'Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiç birimiz' gerçeğini 'es' geçmeden; muhalif gazeteciliği, 'Le Monde Diplomatique'den Serge Halimi, gibi algıladı: 'Gazetecilik, bir başkasını düşünmek, özellikle de, izin verilen tek alını yazısı yaşadığımızdır inancıyla savaşımdır.'⁽⁴⁷⁾

Özetle Özgür Medya; gerçeklerin, Ape Musa'nın sivri uçlu kalemleriyle yazıldığı bir karşı-tarih ya da resmi ideolojinin tek tip dayatmasında somutlanan 'kontrollü topyekün iletişim'in, 'Spice Girls/Baharat Kızlar' kuşağı yaratmasına; yani hiçbir değer yargısına sahip olmayan, 'Farketmez!' tepkisizliğiyle, ne isteyip istemediğini bilmeyen depolitize toplum yaratmasına; resmi ideoloji ve 'YDD' dayatmalarına başkaldırıdır.

Çünkü işlerliğiyle kapitalist yenden üretimin hizmetindeki 'YDD' medyası; emekçi yığınların sürüleştirmesinin, tek tip itaatin yaratılmasının, cola-blucin 'kültürünün' egemen kılınmasının; dünyanın Kuzeyleştirilmesinin aracıdır. Yani zihin yönlendirme aracı olarak medya; Devletin İdeolojik Aygıtları'ndandır (DİA); emekçilerin, muhakeme, algılama yeteneğini zedeleyerek kapitalist egemenliği cılayan terör aygıtıdır.

Burjuva egemenliği insan(lık)a, tüketimi kutsayan medya kırbaıyla saldırtıyor. Baş roldeki suçlu, insan(lar)ı dört yandan kuşatıyor. Her yerde, ama hemen her yerde medya aracı çıkıyor karşımıza. Lokantada yemek yerken bile düşünmeyeceksiniz. Çünkü bir şeyler atıştırırken karşıda en yüksek faiz veren bankanın reklamı hazır ve nazırdır. Öte yandan otobüste açılıp okunan gazetede ki manşet, sinsice istediği insan tipini üretiyor. Muhaliflerin her türlü baskıya maruz bırakıldığı

kapitalist düzende, medya da görünmeyen bir hapishane işlevini üstleniyor. Beyinleri iğdiş edip insana ait ne varsa teslim almak istiyor. 'YDD'nin medyatik erki, emekçileri, tükenen tüketiciler yığınına indirgenmiştir.

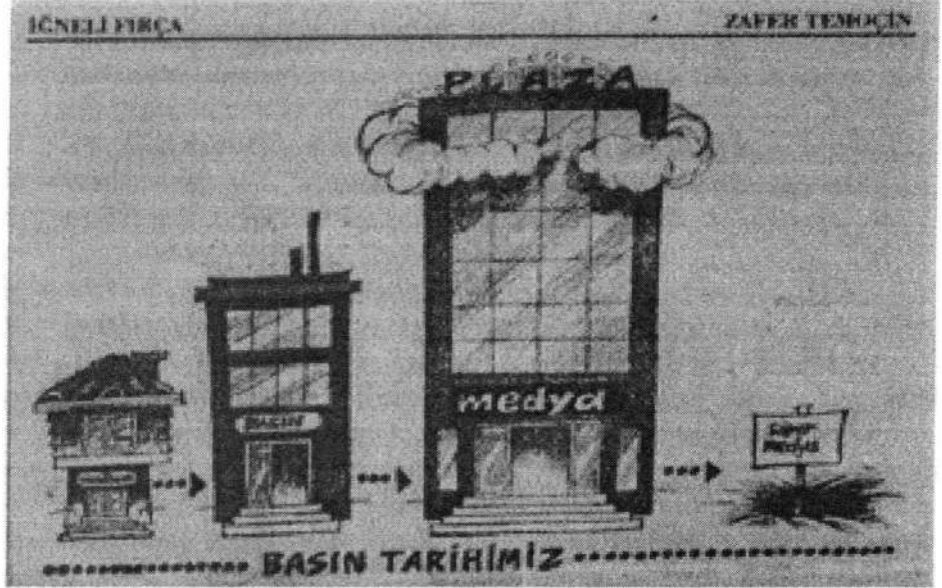
Emekçileri, tükenen tüketiciler yığınına dönüştüren medya, 'In'li ve 'Out'lu 'yükselen değer'lerde somutlanır. 'In' ve 'Out' sözcüklerine sığdırılan tercihler, egemenlerin çıkarlarının hizmetkarıdır ve başka ölçü tanımaz... Türkçeye çevirirsek 'In' gözde ve revaçta olanı yani 'yükselen değer'i, 'Out' ise çöpe atılanı yani 'değer kaybeden'i ifade eder. Kapitalist medyanın körüklediği 'yükselen değerler'le faili meçhul cinayetler, işkenceler, zindanlar, katliamlar 'In'... Yaşama hakkı, çalışma hakkı, fikir özgürlüğü ve tüm temel insan hakları 'Out'... Gazete kapatma, parti kapatma, parti binalarını, gazete bürolarını bombalama, yakma 'In'... Emek, çalışmak, dürüstlük, alınteri vb. 'Out'... Ar, namus, haya, onur, inançlar, idealler 'Out'... Savaş, ırkçılık, Kürt ve işçi-emekçi düşmanlığı, zulüm, İslam 'In'... Barış, kardeşlik, eşitlik, adalet, bağımsızlık, özgürlük, demokrasi, sosyalizm, insanlık vb. ne varsa 'Out'tur...

Özetin özeti Özgür Medya maratonu; resmi ideolojinin 'In'li, 'Out'lu denklemini bozmanın, kitleler nezdinde tersine çevirmenin aracıdır... (...)

Özgür Medya ise, Prometheus'tur; Ateş Hırsız'ıdır; Zeus'un gazabına maruz kalsa da pişman olmayan bir ısrar ve dirençtir. T.'C'nin, gerçekleri dile getiren Özgür Medyaya tahammülü olamaz; olsa olsa tanrısı Hermes olan 'apoletli medya'ya tahammülü olabilir! Hermes'in, Grek panteonunda 'Tanrıların ulağı' olduğu bilinir. Zeus'un diğer tanrılarla, tanrıların birbiriyle ve insanlarla haberleşmesini/iletişimini sağlayan odur. Ve ilginçtir ki, bir medyatörün tüm özelliklerini taşır. Örneğin, Olympos'un en ikircikli tanrısıdır. Söz'ün efendisidir; hem

sözleşmenin/yeminin, hem de bunların zorunlu unsuru yalan'ın. Yalan, Hermes'in birincil özelliklerindendir, henüz bir günlük bebekken kundağından çıkıp kardeşi, Güneş Tanrısı Apollon'un sığırlarını çalmış, bunların izlerini birbirine karıştırıp kendi ayak izlerini de gizleyerek mağaraya saklamış, Apollon kendisini bulduğunda, Zeus'un mahkemesinde yalan yemin ile hayvanları çalanın kendisi olmadığını öne sürmüş, sonunda, Apollon'u kaplumbağa kabuğundan yaptığı gitarla tavlalarak sığırlara el koymuştur. Hesiodos'da da, Baştanrı Zeus'un Pandora'yı yaratırken ona söz (yalan-dolan, hile) yetisini vermesini Hermes'den istemiştir.

Hermes, 'Yalan İmparatorluğu' olan kapitalist medyanın tanrısıdır; Çünkü kapitalist medya, adı üzerinde, kapitalist sistemde dolayımın denetimini üstlenmiş kurumdur; sistem adına, dolayımın (iletişim, haberleşme, bilgilenme) yönlendiriciliğini yapar. Bu ise, kaçınılmaz olarak YALAN'ı getirir beraberinde. Yani 'bilginin demokratikleştirilmesi', 'iletişimin yaygınlaştırılması', 'haber alma hakkı' falan derken; habercilik adına habersizleştirme, iletişim adına manipülasyon/şaşırtmacaya kapı açar. 'İletişim nedir?' sorusuna, ağdalı akademik jargondan, genelleştirilmiş 'teorik soyutlamalar'a uzanan çeşitli 'yanıtlar' verilirken; Chomsky'nin yazdığı gibi, 'Beş yüzyıl önce başlayan fetih (ve yağma) devam ediyor; hem de fethedenler ve fethedilenler, yağmalayanlar ve yağmalananlar değişmeden; ayrıca da, bilim ve iletişim her zamankinden daha çok fethetçilerin ve yağmacıların hizmetinde olmak kaydıyla... Alabildiğine süslü retoriğe rağmen, ileri iletişim teknolojisi; yalan üretmenin, yalanı büyütüp yaymanın etkin bir aracı haline gelmiş durumda... Gerçek dünyada söz konusu olan, iletişim olanaklarının serpilip gelişmesi değil, gerçek anlamda iletişimin ortadan kaldırılma-

şı, bir bakıma iletişimin inkarıdır...' (48)

Yalanlarıyla, gündelik hayatımızı ve geleceğimizi karabasana dönüştüren 'apoletili medya', elbette 'tarihsiz' değil. Kökleri Osmanlıya uzanan Türk(ie) basını, güçlü 'kapıkulu' gelenekleriyle şekillenmişti, besleme ve devletçiydi. Devraldığı 'kapıkulu' gelenekleriyle Türk(ie) basını, Bab-ı Ali (ya da artık Medya Plaza) çetesine dönüştü. Takelilerin takkesizlerin, Müslüman geçinenlerin din tüccarlarının, mafyacıların MİT'çilerin ve döneğinlerin oluşturduğu Türk(ie) basını, durmadan yalanın egemenliğini üretir. Burjuva egemenliği, insanlara, tüketim kutsamaları ve medyanın kırbacıyla saldırıyor. Sinsice, istediği insan tipini üretiyor Türk(ie) medyası. Muhafızların, her türlü baskıya maruz kaldığı koşullarda egemen medya hapishane işlevini görüyor. Beyinleri iğdiş etmeye çalışıyor. Elde ettiği sonuçlarla da yetinmeyip insana ait olan her şeyi teslim almak istiyor. Surtına 'şirinlik' maskesi geçirmiş 'sahtelik'in, 'yükselen değer(sizlik)' kılındığı iklimin baş aktörlerinden, Frankeştayn'ı andıran egemenlerin kontrolündeki basının tek sesli tiranik egemenliğinin; Can Dündar'ın deyişiyle, 'Sözlerimizi geveliyoruz, yoksa hepimiz içerde olurduk,' (49) dedirten gerçeği var!

Tanrısı Hermes olan 'apoletili med-

ya'ya inat; sözlerini gevelemeyen, içeri düşmeye, faili meçhule kurban gitmeyi kaale almayan Ateş Hırsız'ı Özgür Medyanın başına getirilenler, bir nebze de olsa, Kutlu Savaş'ın "Susurluk Raporu"na da yansdı. 'Devlet sırrı' ilan edilen Susurluk'un ne olduğunun 'sır' değildi! Örneğin Ülkede Gündem'in, 22 Şubat 1998 tarihli nüshasının 11. sayfasında Kutlu Savaş'ın 'Susurluk Raporu'nun gizli tutulan 75. sayfasında, çete tarafından katledilen gazetecilerden İzzet Kezer, Hafız Akdemir, Yahya Orhan, Mecit Aygün, Halit Güngen, Cengiz Altun, Çetin Ababay'ın katli ile Burhan Karadeniz'in felç olmasına yol açan saldırıları çetenin düzenlediği itiraf edildi.

Ancak bu döküm de eksik! Hüseyin Deniz, Özgür Gündem, 10 Ağustos 1992; Kemal Kılıç, Özgür Gündem, Yeni Ülke (Urfa), 18 Şubat 1993; Ferhat Tepe, Özgür Gündem (Bitlis), 9 Ağustos 1993; Safyettin Tepe, Yeni Politika (Bitlis), 22 Ağustos 1995; Aysel Malkaç; Nazım Babaoğlu, Özgür Gündem, 12 Mart 1994 vb'lerinden söz edilmiyor. Ayrıca yine çete kurbanı Ali İhsan Özgür, Politika, 22 Kasım 1978; Abdi İpekçi, Milliyet, 1 Şubat 1979; Turan Dursun, 2000'e Doğru ve Yüzyıl Dergisi, 4 Eylül 1990; Bülent Ülkü, Körfez'e Bakış, 1 Nisan 1992;

Hatip Kapçak, Hürriyet (Mazıdağı), 18 Kasım 1992; Namık Tarancı, Gerçek, 20 Kasım 1992; Uğur Mumcu, Cumhuriyet, 24 Ocak 1993; M. İhsan Karakuş, Silvan Gazetesi, 13 Mart 1993; Ercan Gürel, Hürriyet Haber Ajansı (Bergama), 20 Mayıs 1993; Rıza Güneşer, Halkın Gücü, 14 Temmuz 1993; Muzaffer Akkuş, Milliyet (Bingöl), 20 Eylül 1993; Erol Akgün, Devrimci Çözüm, 8 Eylül 1994 vd'leri göz ardı ediliyor! (...)

'YDD' medyasının yalan imparatorluğuna satılmayıp, teslim olmamış Özgür Medya, çağının büyük soru(n)ları karşısında tavır alan, kavgalarına katıldır. Aklın ve emeğin değerlerine yaslanıp, yerleşik düzene ve değerlerine kuşkuyla bakan, sorgulayan ve karşı çıkarak başkaldıran eleştirelliktir. Uyumcu ve ortalamacı olmayan, aykırı vicdan ve emekten yana saf bağlamış özgürlükçü-insani duruştur; Don Kişot'tur; ya da (kanımca!) Murathan Mungan'ın dizelerindeki ısrar ve umuttur: 'Şimdi menzili yurt tutanlar/ ne yollar, ne yıllardan geçecek-siniz/ çiçek atın yenilmiş asilere/ güvenin her çağda ve her yerde/ uzakları iyi bilen çocuklara'!' (50)

II-) SERMAYE MEDYASININ F-TİPİ ÇIĞIRTKANLIĞI

*"Ölü mü denir şimdi onlara
Durmuş kalpleri çoktan
Ölü mü denir şimdi onlara
kımıldamıyor gözbebekleri
Ölü mü denir peki
En büyük limanlara demirlemiş
en büyük gemiler gibi
kımıldamıyor gözbebekleri
Ölü mü denir şimdi onlara.
Suratları gergin
suratları kararlı
Belli ki çok beklemişler
Kabuğundan çıkan bir portakal
gibi
gelen sabahı
suratları gergin*

*bir savaş alanına benziyor surat-
ları
dudakları nemli
son defa bir insan etini öpüp
yani son defa bir gerçek insan etini
hızla kapanmışlar öyle
geçirmiyor gövdeleri soğuğu
geçirmiyor sıcağı da ve
ikiye ayrılmış bir nehir gibi ba-
cakları
akıyorlar sonsuza
Ölü mü denir şimdi onlara." (51)*

Apoletli Türk(iye) medyasının kap-kara icraat ve vukuatlarla dolu geçmişi, bugündeki yönelişlerini belirlerken, apoletli medyanın en son "yapıtlar"ından biri de ('Andıç'ın ardından!)(52) F-Tipi cezaevleri uygulamasına karşı süresiz açlık grevleri(53) ve/veya "Hayat Kurtarma Operasyonu" denilen harekât konusundaki tutumudur...

TBMM İnsan Hakları Komisyonu'nun eski Başkanlarından Sema Pişkinsüt'ün, "Polis devletinden kurtulalım,"(54) dediği Türkiye'de, "F-tipi ile izolasyonun hedeflendiği"(55) kimse için "sır" değildir. "F-Tipi hücreler, her şeyden önce şu anda cezaevlerinde yatan devrimcileri tehdit ediyor. Ama tehdit sadece onlara yönelik değildir. Hükümet, öylesine amansız bir neo-liberal saldırıya geçmiştir ki, emekçi sınıfların bu saldırıya git gide daha sert karşı koyması neredeyse kaçınılmazdır. F-Tipi aynı zamanda işte bu mücadeleyi de tehdit ediyor. Geleceğin her grevcisi, her direnişçisi F-Tipi hücre tehdidi altındadır!"(56) Türkiye toplumunun F-Tipi örgütlenmesi amaçlanmaktadır...

Kaldı ki, "Dünya artık F-tipini kabul etmiyor"ken;(57) cezaevlerindeki harekât ile muhaliflerin hücrelere tıklanması yanında, toplumun "F-Tipi" örgütlenmesi ile birlikte tüm muhalefetin "yaşayan ölümler" haline getirilmesi istenmektedir. Yani söz konusu terörist uygulamanın ardında bir "ideolojizleştirme trendi"(58) ile emekçileri yıldır-

ma emeli yatıyordu... Bunu bilmesine karşın, gerçeği altüst ederek, "vatan-millet-sakarya" edebiyatına sığınan para-medya, harekâtın gerçek niteliğini gizlemek için, (istisnaları dışında) elinden geleni ardına koymamıştır.

İşte birkaç örnek...

Operasyon günü kimi gazete manşetleri şöyleydi: Milliyet: "Sahte Oruç... Kanlı İftar..." Hürriyet: "Devlet Girdi..." Türkiye: "İnfaza Müdahale..." Milli Gazete: "Gecikmenin Faturası Ağır Oldu" Zaman: "Sahur Operasyonu..." Akid: "Vah Memed'im..." Yeni Şafak: "Ölüme Müdahale..." Akli selimin (savaş çığırtkanlığıyla) rafa kaldırıldığı bu manşetler, kesinlikle tek yanlı (devlet) açıklamalara yaslanırken, "habercilik" değil, propaganda misyonunu üstleniyordu...

Oktay Ekinci'nin açıkladığı "F-Tipi Mimari"nin sakıncalarına rağmen,(59) F-Tipini neredeyse "beş yıldızlı lüks otel" ilan eden para-medya, şunları bile diyebilirdi: "Yazarımız Fikret Bila, F-tipi cezaevlerine mahkumlardan önce girdi, inceledi. Ve işte sonuç: F-tipi çağdaş ölçülere uygun"!(60)

Prof. Dr. İonna Kuçuradi, "Cezaevlerindeki insanların şiddetli bir güvensizlik duygusunu ve içinde bulundukları koşullarda bu güvensizlik duygusundan kaynaklanan bir çaresizlik duygusunu yaşıyorlar,"(61) derken; "Tam pansiyon 'F-Tipi' tur. Kamuoyu desteği arayan Adalet Bakanlığı F-Tipi cezaevlerini halka açıyor. 20 kişilik gruplar halinde tur düzenleyen Adalet Bakanlığı ziyaretçilere kuru pasta ve çay ikram ediliyor"du!(62)

İsmet Berkan(63) (ve benzeri yazarlar) "süresiz açlık grevi" kararı alanlara, tıbbi etik kurallarına aldırılmadan müdahale edilmesi gerektiğinin propaganda-sını yaparken, TTB'yi de dolaylı (veya direkt) olarak "zan altında bırakma"ya özel bir gayret sarf ediyorlardı.(64)

"Ölüm orucundakilerin, ölümü bir şantaj aracı olarak, yücelttiği" yalanına sarılan para-medya; Yıldırım Tür-

ker'in, "Ölüm orucuna girenlerin amacı ölümü yüceltmek, zaferi ölümle tartmak değil."⁽⁶⁵⁾ "Ölüm, sus! Hayat, konuş!"⁽⁶⁶⁾ Işıl Özgentürk'ün, "Ölüm, dışlanmaktan daha az korkutucudur"⁽⁶⁷⁾ Şükran Soner'in, "Ey sağduyu neredesin?"⁽⁶⁸⁾ Ahmet Kahraman'ın, "Hepimiz Katiliz"⁽⁶⁹⁾ Celal Başlangıç'ın, "Çözüm 'ölüm'süz olsun"⁽⁷⁰⁾ Umur Talu'nun, "Önce hayat!"⁽⁷¹⁾ "Kaç kişi ölürse piyasa etkilenir?"⁽⁷²⁾ Tevfik Taş'ın, "Yüzlerce insan hapishanelerde F-Tipine karşı açlık grevinde. 'Hak etmişlerdi' deyip geçiştirmeye hakkınız var mı?"⁽⁷³⁾ (ve Aydın Engin'in, Oral Çalışlar'ın) haykırış ve uyarılarına, kulaklarını tıkarken, bir "Ceza Sömürgesi"nden başka şey olmayan Türkiye gerçeklerini özenle hasır altı ediyorlardı...

Bunlardan biri de Hürriyet Gazetesi'nin "başı" Ertuğrul Özkök'tü... Ulaşma arayışlarını köşesinden torpilleyen onun, "Kime telefon etsem, devletin bir avuç insanla pazarlık ettiği görüntüsünden rahatsız,"⁽⁷⁴⁾ demesi üzerine Aydın Engin, "Bugün içerde ölüme yatmışların çoğu benim gerçek 'hapishane arkadaşlarım'. Siyasal konularda kıyasıya kapıştığımız, ama hapishane koşusunda somun bölüşüp kurtlu mercimeğe kaşık salladığım arkadaşlarım... Onları Özkök'ün arkadaşları olmaması doğal. Tersî şaşırtıcı olurdu. Peki, Ertuğrul Özkök'ün, arkadaşı olmayan 'yurtaşları'na karşı aydın sorumluluğu taşıması (...) hiç aklına gelmiş midir?"⁽⁷⁵⁾ diye soruyordu...

Ne Ertuğrul Özkök, ne de benzerleri mahpuslardan gönderilen şu satırlara "itibar" etmedi... Örneğin, Buca mahpusundan Ümit Kanlı, Duygu Asena'ya yazdığı mektupta, "Zaten yaşatmak istemiyorlar bizi; Ulucanlar'da, Burdur'da, Bergama'da olduğu gibi öldürmek, kolumuzu kopartmak, çenemizi kırmak, yok etmek istiyorlar. Bizi hücrelere gömmek istiyorlar. Bu nedenle takıyoruz alnumıza kızıl bantları. Bu nedenle yatıyoruz ölü-

me... Ölüm, soğuk ve itici bir kelime olarak gelebilir size. Ama inanın onursuz, değersiz, düşüncesiz bir yaşama yeğdir," derken Barış Yıldırım da ekliyordu: "Şimdi gidiyoruz. Bize biçtikleri F-Tipi kafesler yerine, kendi biçtiğimiz kızıl bantlı ak kefenlere gireceğiz. Niçin diye sormayın. Sorunuz eksik olur. 'Ben onları niçin seviyoruz?' diye sorun... 'Ya onurun, ya canın!' şantajına canımızı sunarak yanıt veriyoruz... Bize müsaade..."⁽⁷⁶⁾ Ceyhan Hapishanesi'nden Mustafa Önder de dizelerinde şöyle haykırıyordu: "Evet, biz gidiyoruz, siz hoşça kalın/ Hoşça kal anam, yarım./ Hoşça kal kardeşim, arkadaşım/ Hoşça kalın dostlarımız, hoşça kalın geride bıraktıklarımız/ Hoşça kalın dağlar, ovalar, sokaklar/ Hoşça kal deniz ve gökyüzü/Sen de hoşça kal kağıt kaleml/ Yaşam yolunun yeni ufuklarına yelken açıyoruz. / (...) / İsterseniz yumun gözlerinizi, tıkayın kulaklarınızı... / İsterseniz duyun bizleri/ Seyredin hücre hücre eriyişimizi/ Anlatın çocuklarda masallarda, yıldızların arasında yıldızlar gibi kayışımızı... / Ama önce hoşça kalın... / Belki son vedaya vakit kalmaz/ Belki vedalaşmak dar vakitlere sığmaz/ biz gidiyoruz/ Bu bizde size son veda/ Elveda..."⁽⁷⁷⁾

Ya para-medyanın şu "yakma" söylencelerine⁽⁷⁸⁾ ne demeli? Onlar, sadece bir varsayım olarak bile, "acaba, yakıldılar" mı diye bile sormak gereksinimini duymadı... Oysa tarih, yakanların ateşleriyle kavrulmuş yakılanlarla doluydu... Örnek mi? Adı, Jean Hus, Çek din reformcusu. Ortaçağ'dan Reform dönemine geçişin habercisi sayılan savaşımı yüzünden Enkizisyon tarafından yakılarak öldürüldü. Yıl 1415'ti... Adı, Jeanne d'Arc. Enkizisyon'un dayattığı düşüncelere boyun eğmediği için diri diri yakıldı. Yıl 1431'di... Adı, Girolama Savonarola; Enkizisyon kararı ile asılıp yakılarak idam edildi. Yıl 1498'di... Adı, Giordano Bruno. İtalyan filozofu, matema-

tikçisi idi. Enkizisyon tarafından ölüm cezasına çarptırıldı. Ölüm hükmü kendisine okunurken, yargıçlara, "Beni ölüme yollarken siz benden daha çok korkuyorsunuz!" dedi. Çok geçmeden ağzı tıkaçlı bir halde, diri diri yakıldı. Yıl 1600'dü... Yani onların yakıldıkları ateşler aydınlattı dünyayı... Enkizisyon zulmüne karşı zafer diri diri yakılanların alevleriyle beslendi... Apoletli medya bunlara hiç kafa yormadı... Hatta, Almanya mahpuslarında Kızıl Ordu Fraksiyonu'na reva görülenleri bile,⁽⁷⁹⁾ aklının kenarından geçirmede...

Bilal Çetin, "Cezaevlerinin bazı terör örgütlerinin ana yönetim karargahı haline gelmesi sürpriz değildi. Ancak Bayrampaşa'da karşılaşılan direniş, çok sayıda silah ve bomba bulunması, tam bir şaşkınlık yaratıyor. Ve Ankara kesin kararını veriyor: Bundan böyle çete, terör ve mafya suçluları koğuştta kalmayacak"⁽⁸⁰⁾ diyordu! Acaba öyle miydi? Kesinlikle "Hayır"! İlk Ergin kardeşler gidecek... denilen F-Tipi cezaevlerine siyasilere konuldu"⁽⁸¹⁾ Örneğin Nuriş'in rahatı yerindeydi... Anımsayın: "Uşak E-Tipi Kapalı Cezaevi"ni ele geçiren Nuriş Çetesi isyan etti, jandarma müdahale edemedi...⁽⁸²⁾ "Nuriş katliamı yaptı..."⁽⁸³⁾ "Devlet, 6 mahkumu cezaevinde işkenceli sorgudan geçirip öldüren Nuriş lakaplı çete başını, 'bütün şartlarını kabul ettikten sonra' teslim alabilirdi..."⁽⁸⁴⁾ "Kapatıldığı cezaevinde olay çıkartıyor, cinayet işliyor, silahlı çatışmalara giriyor ama kimse ona dokunmuyor: Nuriş'in hamisi kim?"⁽⁸⁵⁾

Okay Gönensin, "Cezaevlerindeki ölüm oruçlarının böyle korkunç bir sonla noktalanacağı belli olmuştu. Direnişi yöneten örgütlerin 'oyunu' çok sayıda ölüm üzerine kurdukları, hem iyi niyetli aracılık çabalarına hem de hem de Adalet Bakanı'nın F-Tipine erteleme kararına karşı takındıkları tavırla anlaşılmıştı. İki cezaevi arasındaki telefon konuşmasında 'biri kendini yakсын' talimatı bu direnişi yönetenle-

rin tarzını anlatmaktadır,”⁽⁸⁶⁾ demesine diyordu; ama onu tekzip edercesine İçişleri Bakanı Sadettin Tantan, cezaevlerine operasyon için bir yıldır hazırlık yaptıklarını belirterek, “Seçilmiş komandolar bir yıldır özel eğitim alıyordu. F-Tipi cezaevlerine kimin yerleşeceği bile belliydi,”⁽⁸⁷⁾ diye haykırıyor ve de Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk ekliyordu: “Hayata Dönüş Operasyonu, Cumhuriyet döneminde cezaevlerinde yapılan en iyi planlanmış ve başarıyla uygulanmış, en kapsamlı müdahaledir”!⁽⁸⁸⁾ Ayrıca resmi açıklamalarda da, “Operasyon, hem ölüm oruçlarına hem de koğuş sistemine son verdi. F-Tipi cezaevlerine nakiller resmen başladı,”⁽⁸⁹⁾ deniyordu... Okay Gönensin hazretleri bunlara ne buyurur acaba?

Ali Bayramoğlu, “Kimse kendini kandırmasın, taraf olmak zorunda hissetmesin... Bu siyasetin sıfır noktasıdır. Bu, insan hayatını kurşun haline getiren, insan yaşamı üzerine pazarlık yapan ilkel ve vahşi bir oyunun son perdesidir. Oysa erdemlerin anası insan hayatı değil midir?”⁽⁹⁰⁾ diye sormasına soruyor da, insan merak ediyor, Ali Bayramoğlu uzayda mı yaşıyor? Kulakları sağır, gözleri kör mü? Bayramoğlu “galiba anımsar”... Paramedya haykırıyordu: “İçerden ateş açıldı... İki erimiz şehit oldu...”⁽⁹¹⁾ Devlet yıka yıka girdi... 9 yıllık hakimiyet son buldu... Bazı eylemciler, hayatlarını kurtardıkları için devlete teşekkür etti”!⁽⁹²⁾ Tam da bu haykırışlar arasında, “Kimsenin ölmesini istemiyorum,”⁽⁹³⁾ diyen Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk’ün düğmeye basmasıyla, “Ölüm orucuna 61. günde müdahale edildi, onlarca kişi katledildi... Ölüm-ler devletten geldi...”⁽⁹⁴⁾ “Kayıp mahkumlar bulunamadı... Bayrampaşa Cezaevi’nden 8 kişinin kayıp olduğu öne sürüldü...”⁽⁹⁵⁾ “Nakiller katliama dönüştü...”⁽⁹⁶⁾

Meclis İnsan Hakları Komisyonu üyesi Mehmet Bekaroğlu’nun Sincan F-Tipi izlenimleri de şöyle: “Amaca

ulaşamadı. Operasyon hayata dönüş için yapıldıysa başarısız, F-Tipi cezaevlerini açmak içinse o zaman başarılı oldu.”⁽⁹⁷⁾ “Avrupa’dan gelecek gözlemciler, mahkumlardaki darp izlerinin geçmesi için oyalanıyor...”⁽⁹⁸⁾ Sevk sırasında dayak yemeyen yok. Hayata dönüş operasyonu başarısız oldu. Sadece Sincan’da 131 mahkûm ölüm orucunda, 131’de açlık grevinde. 74’üncü günde 4’ü hastaneye kaldırıldı. Kötü haber almamız an meselesi”!⁽⁹⁹⁾

Evet bay Bayramoğlu, işte böyle oldu: “F-Tipi katliam... Havadan, karadan yapılan ‘Hayata Dönüş’ müdahalesi çok sayıda kişiyi hayattan kopardı... İkinci aşamada verilen sözlere rağmen F-Tipi’ne geçildi”!⁽¹⁰⁰⁾

Bir nokta daha... Bakın Bilal Ertürk⁽¹⁰¹⁾ ne diyor: “Ulucanlar’dan Sincan’a 8 kişilik rink aracında 15 kişi sevk edildik. Aramızda 16 yaşında bir çocuk da vardı. Araçta Çankırı, Ceyhan, Malatya cezaevlerinden Sincan’a sevk edilen ve bazıları ölüm orucunda olan mahkumlar da vardı. Durumları, çok kötü görünüyordu. Kafa, kol, burun, her tarafları kırık. Sincan’a geldiğimizde bizi indirip çırılçıplak soydular. Elleriyle vücudumuzun her tarafına, makatımıza bile baktılar. Ağır dayaktan geçirdiler. Herkesin üzerin-

de sadece bir don bıraktılar.

F-Tipi için özel otel deniyordu. Evet, mimarisi çok iyi ama insanı çıldırtacak bir mimari. Havalandırma kapısı kapalı, tek başına kimsenin sesini duymadan, görmeden kalıyorsun. Bir süre sonra havalandırma penceresinin arkasında görülen duvarı bile pencereye yapıştırılmış bir kağıt gibi görmeye başladım, derinlik hissimi kaybettiğimi düşündüm. Türkü söylemek istedim, ses öyle yankılanıyordu ki, melodiler kayboldu. Tutuklular bazen kapılara vurup slogan atıyorlardı. Ben de vurdum, çünkü o sesler bile bir yaşam belirtisiydi. Yan hücredekiyle konuşmak istedim, bir iki kelime sonra sesler karışıyor. Yetmezmiş gibi sayıma gelen gardiyanlar günde iki kez dayak atıyor.

Gardiyanlar ilk gün herkese çakmak dağıttı, biz sigara da verileceğini düşündük. Ancak ben çıkana kadar sigara vermediler. Çakmak dışında bir şey vermediler. Kaloriferler yanmıyordu, çıplaktım, soğuktan donacağımı düşündüm. Ailemin getirdiği giyecekleri de vermediler, sanırım tek tip elbiseye geçecekler.

İkinci gün artık yalnızlıktan çıldırmak üzereydim. Belki hastaneye götürürler, insan yüzü görürüm diye havalandırmaya açılan pencerenin camıyla

vücudumu bile kesmeyi düşündüm. Orada biraz daha kalsaydım kesin intihar ederdim. Orada uzun süre kalanlar için ölüm bir kurtuluş. Gardiyanlar bile, 'Burası bizim için de hapishane' diyorlar. Bir insanı o şartlarda tutmak imkansız, kesin intihar edenler olacak. Bizimle birlikte alınan 16 yaştaki bir çocuğu da tek kişilik odaya attılar. Onun halini düşünmek bile istemiyorum. Beni bir gece Ulucanlar'da farelerin, lağım sularının bulunduğu, penceresiz bir yerde tuttular. F-Tipinde burayı bile özledim. Fareleri bile özledim.

Tahliyeme inanmadım, o odadan hiç çıkamayacağımı düşünüyordum. Çıkarken elbiselerimi istedim. Koridorda bulunan bir çöpü gösterip, 'Orada al' dediler. Çöpü açınca içinde kanlı elbiselerle birlikte, dışkılarını, kanlı ayakkabılarını gördüm..."⁽¹⁰²⁾ Durum bundan ibarettir bay Bilal Çetin, bay Okay Gönensin, bay Ali Bayramoğlu... Ha, "İşte AB tipi cezaevi: Adalet Bakanlığı, Avrupa Cezaevleri Kuralları'nı Türkçe'ye çevirdi. Tüm cezaevleri, bu kurallar esas alınarak yeniden düzenlenecek,"⁽¹⁰³⁾ haberlerine gelince, sizin tarafınızdan kotarılmış bu "habere", yine (ve sadece) siz inanabilirsiniz! Oysa cezaevleri gerçeği⁽¹⁰⁴⁾ -sizin anlamanızın kabil-i mümkün olmadığı kadar!- farklı bir şeydir...

Çetin Altan, "T.C.'nin tek bir sorunu var, saydamlık,"⁽¹⁰⁵⁾ diyor! Bu görüşe katılmak mümkün değil; çünkü Türk(İye) devleti son "hayatı yok etme hareketi"nin da kanıtladığı üzere, oldukça saydam bir devlettir; neyi ne yapabileceğini -yalanları ve tahrifleriyle de olsa- dört gün boyunca para-medyanın kirli ekranlarında izlemedik mi? Sabıka kaydı konusunda (hafıza kaybına uğramamışsak!) hafız tazelemek de gerekmiyor...

Yücel Sayman'ın, çok önceleri, "F-Tipi yüzlerce ölüm anlamı taşıyor,"⁽¹⁰⁶⁾ diye uyardığı İnsani algılama

eşiği yok olmuş seçici körlüğün "Hayata Dönüş Harekatı"na ilişkin olarak, SES "Nazi benzetmesi"; FP'li Yasin Hatipoğlu, "Sanki fetih" nitelemesine baş vururken; Tüm Yargı-Sen Başkanı Tekin Yıldız, "Bu nasıl şefkat?"⁽¹⁰⁷⁾, ÖDP Genel Başkanı Ufuk Uras da, "Şimdi sorun çözüldü mü?" diye soruyordu.⁽¹⁰⁷⁾ Ama ne ilginçtir ki, para-medyanın ezici çoğunluğu (özele) bu tür nitelemelerin kenarından bile geçmedi... Ya da tıpkı Aydın Engin'in dediği gibi oldu: "Devletin yeniden ele geçirmekle övündüğü cezaevleri, yargılama mantığı, muhalefeti ezme despotluğu değişmeden, daha çok felaket manzaralarına sahne olmaya devam eder bu ülke. Gerisi operasyonun ardında da devlet güçlerini alkışlar, 'hayata döner' iz..."⁽¹⁰⁸⁾

Öte yandan "MGK koridoruna kilitlenen 'militerleşme hali' bugün, ülkenin en önemli gerçeklerinden biridir. (...) 'Yeni militerleşme dalgası'; istikrar krizleri sırasında ortaya çıkan bir sistem olmanın ötesindedir,"⁽¹⁰⁹⁾ denilen kesitte; "Dehşet içindeki saray"lardan söz eden Orhan Gökdemir ekliyordu: "Şiddetin ideolojisi, 'Kana kan, intikam' çılgınlığıyla intihar ederek kendi üzerine yıkılıyor."⁽¹¹⁰⁾ Şimdi soralım (yine birkaç istisnası dışında) para-medyadan kim, "Yeni militerleşme dalgası"nın "Kana kan, intikam" çılgınlıklarıyla devreye soktuğu egemen "şiddetin ideolojisi"ne karşı çıktı, çıkabildi?

Soru(n), "Ya diyalog ya ölüm!"⁽¹¹¹⁾ "Ya ölüm ya F-Tipi yanlış" ken"⁽¹¹²⁾ söz yerine artık icraat beklenirken; Bülent Ecevit'in, "F-Tipinde kararlıyız,"⁽¹¹³⁾ açıklamasıyla,⁽¹¹⁴⁾ sağduyu tedavülden kaldırılmadı mı? Gerçekten Oral Çalışlar'ın sorduğu gibi, "Görüşmeler nerede tıkandı?"⁽¹¹⁵⁾

"Şiddete karşı olmak,"⁽¹¹⁶⁾ gerekliken, "Dead Man Walking"⁽¹¹⁷⁾ ne zaman ve neden başlatıldı? İsmet Berkan'ın, "Bu memleket yönetilemez, idare edilir,"⁽¹¹⁸⁾ dediği koşullarda "gö-

rünmez elin" görünürlüğü nasıl ve neden devreye sokuldu? Ya da "TBMM İnsan Hakları Komisyonu üyesi MHP'li Mehmet Arslan açılık grevi yapanlar için, 'Birakalım gebersinler'!"⁽¹¹⁹⁾ "...Kendileri istedi, gebersinler'!"⁽¹²⁰⁾ demedi mi?⁽¹²¹⁾

Ölüm oruçlarına dışarıdaki destek grevlerine "Cumhuriyet'in ilk öğretmenlerinden 85 yaşındaki İsmet Kür de, 'Tek ölüm bile büyük utanç olur,' diyerek omuz ver"mişti;⁽¹²²⁾ ama bu tür davranış ve duyarlılıklar ne para-medyanın ne de efendilerinin umurunda bile değildi... Örneğin Yargı-Sen, "F-Tipi, hak ihlallerine açık,"⁽¹²³⁾ dediği halde,⁽¹²⁴⁾ "Avrupa F-tipini makul buldu."⁽¹²⁵⁾ Para-medya da, büyük bir şevetle "Avrupa Uygarlığı" standartlarına sarılmakta gecikmedi...

Şimdi, "Eğer 'Şefkat'iniz Buyssa..."⁽¹²⁶⁾ dedirtenlerin "Kriz Yönetim"li,⁽¹²⁷⁾ "Geçiş Dönemi"⁽¹²⁸⁾ Türkiye'sindeyiz; ve para-medyanın ise bu konuda "gıkı" çıkmıyor... Tıpkı; "...F-Tipi cezaevleri hemen açılmayacak" sözü hatırlatılan Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün, 'Söz mü kaldı' derken, bazı gazetecilerin sorularına ise 'Devlet karşıtı' diyerek tepki gösterdi"ği⁽¹²⁹⁾ gibi... Bunun yerine insanların zihnini prangalara vuran bir propaganda ile, liberal "Örgüt ve Birey"⁽¹³⁰⁾ söylencelerine sarılıyorlar...

Oysa "Harekât'ta aydınlatılması gereken bir alay karanlık nokta var,"⁽¹³¹⁾ ve para-medya bu noktaların hiçbirine; ve de en önemlisi F-Tipi liberalizmin icraat ve vukuatlarına kafa yormuyorlar... Yeri geldi yanıtlayalım: "Nedir F-Tipi liberalizmin özü? F-Tipi liberalizm, tekeli sermayenin ve onun oligarşik devlet iktidarının, 28 Şubat rejiminden ve 16 yıllık savaşın koşullarından çıkış konseptidir. (...) F-Tipi liberalizm hem Batı emperyalizminin hem de Türk bölgesel (alt-y.n.) emperyalizminin çıkarlarına uygun düşen siyasal yapının da ta kendisidir."⁽¹³²⁾

III-) PARA-MEDYANIN “GÖSTERMEDİĞİ” (YA DA TÜRKİYE’NİN DURUMU)

“Çaresiz dertlere düştüm
Yok mu bunun çaresi?”

Var:
Yaşamayı ölecek kadar sevmek.”⁽¹³³⁾

“Aydınlarla demokratik kitle örgütleri F-Tipi Katliama sert tepki gösterip, ‘hayata dönüş adlı operasyonun sindirme ve susturmayı hedeflediğini’ söylediler.”⁽¹³⁴⁾ “Adalet Bakanı Türk de, sivil toplum örgütlerinin⁽¹³⁵⁾ cezaevi olayları sırasındaki tutumunu eleştirdi”!⁽¹³⁶⁾

Adalet Bakanı’nında simgelenen “adalet” anlayışı ile porselen dükkânına giren bir filin dikkatiyle “sorun(lar)” bir süre için daha ertelenirken, görüldüğü kadarıyla egemenler (para-medyalı ile) Pyrus Zaferi “kazanmışlar”dır.⁽¹³⁷⁾ Bir yanıla “Sivil Sıkıyönetim”i andıran bu koordinatlar da, Türker Alkan’ın deyişiyle, “Askeri müdahaleye gerek yok” tur!⁽¹³⁸⁾ Bu bir...

Vahşet karelerinin yoğunluğu hiç değişmiyorsa da, “Olan oldu!” denemez... Olup bitenden utaniyorum,⁽¹³⁹⁾ utanıyoruz, ama onlar (ve para-medyalı) UTANMIYORLAR... Ama gerçekleri çarpıtsalar da yok edemezler; çünkü gerçekler karanlıkta kalmaz!⁽¹⁴⁰⁾ Bu da iki...

İpin ucunun kaçtığı, ölüm sessizliğinin dört yanı kapladı karanlıklarda, fatura elbette ve kaçınılmaz olarak ağır, acılı olacak... Akıntıya kürek çekiyorlar... Devletçi şahinliğin bir bedeli olacaktır elbet... Bu noktada artık, “Demokratik Cumhuriyet”, “Demokratikleşme”, “Özgürlükçü Demokratik Cumhuriyet”, “Sivil Toplum”, vb’lerinden söz etmek; meleklerin cinsiyetini tartışmak kadar anlamlı ve işlevseldir... Akvaryumdaki bir balık gibi yaşamıyorsak görebiliriz: Asıl soru(n) şimdi başlıyor,⁽¹⁴¹⁾ umudun yıkımı ile Anka Kuşu gibi dirilişi hep iç içedir.

“Aciz durumunu kaba kuvvetle telafi etmeye çalışan bu devlet, gelecek şiddet tohumlarını da ekti.”⁽¹⁴²⁾ Bu da üç...

Dördüncüye gelince: 2000 Yılı’nın son günlerinde şiddet görüntüleri ve şiddet propagandası medya aracılığıyla bütün toplumu etkisi altına aldı ve terörize etti. Devlet onlarca insanın öldüğü ve yaralandığı dehşet verici bir operasyon düzenledi, ancak elbette ki cezaevlerine dair hiçbir sorun çözülmedi. Türkiye’de adalet ve infaz sisteminde onca sorun varken, sorunu çözme zeminleri ortadan kaldırıldı. İster E tipi isterse F-Tipi olsun, Türkiye’deki cezaevleri mahkûmları insanlık dışı koşullarda yaşamaya zorluyor. mahkûm hak ve hukuku işlemiyor. Bu operasyonla İnsan Hakları çiğnendi...

İnsan yaşamını hiçe sayan “ölüm” hareketinin sonuçlarını dehşetle izledik. Yakın tarihimiz de gösterdi ki, hiçbir şey gizli kalmıyor. Bu harekatta yaşanmış olan gerçekleri basit propaganda malzemeleri ile örtmek mümkün olmayacaktır. Adalet Bakanı F-Tipi’nin gerekli mimari ve hukuki değişiklik ve düzenlemeler yapılmadan uygulamaya konulmayacağı ve meslek kuruluşlarının denetim ve onayı alınmadan adım atılmayacağı yönünde söz vermişti; sonra da vazgeçti... Bu tutum hangi politik etik ile açıklanabilir? Öte yandan Sağlık Bakanı “ölüm orucu yoktu” diyor! Hipokrat yemini’nin anlamı nedir? Adalet Bakanı mahkûmların kendilerini yaktığını ileri sürüyor. Bazı mahkûmlar ise diri diri yakıldıklarını iddia ediyor. Mahkûmlar nasıl öldü? Sorunun çözüldüğü mü düşünülüyor? Devletin attığı bu adımın, bilinçlerde, ruhlarda, yüreklerde yarattığı tahribatın izleri toplumsal bellekten silinecek mi sanılıyor?

Ölüm orucu ve açlık grevindeki tutuklu ve hükümlülere yönelik sözde “hayat kurtarma” amacı ile başlayan harekât sonucu, “hayatı kurtarılacağı öne sürülerek” ölmüştür. Devletin “hayat kurtarma operasyonu” olarak ta-

nımladığı bu katliam ile birlikte emek ve demokrasi güçlerine yönelik baskılar, ablukalar ve gözaltılar ile toplumsal muhalefetin sindirilmesi hedeflenmiştir. Cezaevlerinde yaşanan saldırılar 12 Eylül askeri dönemini bile aşan bir duruma gelmiştir. Ülkede bir “Düşük Yoğunluklu Sivil Sıkıyönetim” söz konusudur. F-Tipine karşı toplumda oluşan duyarlılığı ve tepkiyi görmeden hareket eden devlet, toplumsal duyarlılığı ortadan kaldırmak için, İstanbul DGM’nin F-Tipi protestolarına ilişkin aldığı yayın yasağı kararı ile RTÜK’ün kapatma tehditleri soru(n)ları (bastırarak) geçiştirebileceğini umuyor.

Türkiye’de ekonomik, siyasi ve toplumsal ölçekli çok ciddi altüstlük yaşanıyor. Bankalarda soygun rezaleti, ekonomide kriz ve IMF ile ek anlaşma yapılması, af tartışması, MİT açıklaması, Genelkurmay’ın AB ile ilgili raporu, polis isyanı, TUSİAD’ın hükümete yönelik eleştirileri, bazı sermaye çevrelerinin ara rejim hükümeti çağrıları, cezaevlerinde ölüm oruçları ve sonuçları... Özetle, sistemin her yanından ortaya saçılan pislikler ve bütün bunların ortasında debelenen bir devlet...

Sorunlar yumağının içinde debelenen devlet çareyi geleneksel yönetim tarzına uygun bir biçimde pervasız bir şiddet politikasına sarılmakta buluyor. Güvenlik güçlerine sokaklarda bütün bir topluma gözdağı seferleri düzenletiliyor. IMF’ye biat eden ve onun direktifleri doğrultusunda hareket den devlet, IMF’ye verilen ek niyet mektubu ile de Türkiye’de emeğiyle geçinenlere, dar gelirliyle köylülere XXI. yüzyılın ilk yıllarının dar edileceğini bir kez daha ortaya koydu. Yeni bir yüzyılın eşğinde topluma daha fazla yoksulluk, daha fazla şiddet ve daha fazla kemer sıkma vaadinde bulundu. Hükümetin bu adımları, bilinçlerde, ruhlarda, yüreklerde derin tahribat yaratıyor...

Türkiye, yakın tarihimizde birçok

kez yaşadığımız karanlık bir dehlizin içine sürükleniyor. Günün deyişiyle bir "düğmeye" basılmıştır!⁽¹⁴³⁾ Türkiye bir dönüm noktasına doğru sürüklenmektedir. Bu noktada Türkiye her haliyle konuda MGK'nin inisiyatifine bırakılmıştır. Türkiye'nin önemli bir kesimi bir süredir "Kriz Yönetim Merkezi" tarafından yönetilmektedir.

Bu, tastamina IMF patentli bir devlet harekâtıdır; F-Tipi neo-liberal saldırıdır; siyasal ölçekli "serbest piyasa" düzenlemesidir. Bilmeyen yok: "1980'den beri hemen hiç değişmeyen bir reçete gereğince, biteviye, yeniden yapılandırılan toplum, krizden hiç kurtulamadı. Hükümetin yeniden başladığı 'yeniden yapılandırma süreci', esas olarak 1960'tan sonra şekillenen ekonomik modelin, 1970'lerde patlak veren krize bir çare olarak gündeme gelmişti. Simgesellideolojik evrende, 'Yeniden yapılanma' metaforuyla belirtilen reçete, ilk uygulamaya konduğundan bu yana hep aynı bileşenlerden oluştu: Serbestleştir, özelleştir, dışa aç, kamu alanını tasfiye et, sosyal harcamaları kıs, emekçi kesimlerine yönelik sosyal harcamaları kaldır, ücretleri düşür, sendikal hareketi tasfiye

et, işçi haklarını kullanılamaz hale getir. Bunların hepsini de bir fanteziyle gerekçelendir: Yabancı sermayeye güven verelim, ülkeye yabancı sermaye girsün, sonra tamamdır... Her şey yoluna girecek.

Gerçekte ise 'yeniden yapılanma' söylemi ve 'yabancı sermayeye güven v. rme' fantezisi sayesinde, mali sermayeyi istediğini yapması için serbest bırakan, karşısındaki tüm diğer toplumsal, sınıfsal, ulusal çıkarları ve iradeleri kısıtlayan; piyasa ilişkilerinin dinamiğini toplumsal irade olarak dayatan, bunu da 'direnilemez, tek gerçek' olarak vaftiz edip Tanrı katına çıkaran, ona ibadeti zorlayan bir anlayış egemen oldu. Artık borsa bu yeni dinin tapınağıdır. Ruhban sınıfı ise köşe yazarlarından ve TV yorumcularından devşirilir. Bu egemen ideolojik-kurumsal dünyanın içinde ülkenin tüm ekonomisi, doğal kaynaklarının, emek gücünün kullanımı, bu ülkede en ufak bir tarihsel, manevi, siyasi toplumsal yatırımı ve geleceğe ilişkin beklentisi olamayan bir uluslararası mali sermayenin ve onun işini kolaylaştıracak olanların engelsiz, koşulsuz kullanımına açılır."⁽¹⁴⁴⁾

Sonrası ise Türkiye'nin bugün yaşadıkları üzere, malumdur...

III.1-) EKONOMİ CEPHESİNDE "ES" GEÇİLENLER...

"Sizin kralınızım, diyen, na işte bu. Bu adam işte hepinizi kırıp geçiren. Hepinize vergiler bindiren na işte bu.

Cehenneme götürsün şeytan seni, Soluk alırsın belki sen geberirsen."⁽¹⁴⁵⁾ "New York Times" gazetesi yazar-

larından Douglas Frantz, "Türkiye'de hızla düşen hisse senetleri, roket hızıyla yükselen gecelik faiz hadleri ve sokaklarda gösteri yapan devlet memurları, mali kriz başlangıcının göstergesi."⁽¹⁴⁶⁾ (...) Hükümetin mücadele ettiği bu krizin siyasal etkileri olabilir,"⁽¹⁴⁷⁾ dedi... Gerçekten de haklıydı...

Türkiye'de olup-bitenin, giderek otoriterleşen rejim ve F-Tipi icraatlarının ardında boylu boyunca, içine dalınan ekonomik açmaz ve/veya mali kriz tehdidinin kırılmalılığı yatmaktadır. Türk(ie) egemenleri IMF politikalarının kesin yönlendiriciliğinde içine daldıkları serüvende, her zamankinden daha ceberrut olmadan "müesses nizamlarının bekasını" sağlayamazlar... Bu bağlamda her türlü eşitlikçi-özgürlükçü talep ve bu uğurda yürütülen mücadelenin daha "cenin" halindeyken ezilmesi, uygulanan IMF patentli istikrar programının (ya da yüzü Avrasya'ya dönük militarist militarizasyonun) "olmazsa olmazı"dır... Bu bağlamda egemenlerin (ve para-medialarının) F-Tipi hareketi, cepheden saldırıya denk düşen manipülatif bir pasifikasyon eylemidir... İşte bunun verileri de (kabaca) şunlardır...

"Örtülü insan haklarını katladı: Bütçeden"⁽¹⁴⁸⁾ 'gizli hizmetler'e trilyon akarken, insan haklarına küçük paylar ayrılıyor... 2000 yılında 'Örtülü Ödenek'le ilgili faaliyetler için 55 trilyon TL harcanırken, insan hakları ile ilgili giderler için sadece 152 milyon TL harlandı"⁽¹⁴⁹⁾ "Refah yılı! 2000 yılında 152 milyon lira verilen insan hakları bütçesine 2001'de 15 milyar lira verilecek!"⁽¹⁵⁰⁾

"Kaçak cenneti Türkiye: 414 gümrük kapısından yılda 8-10 milyar dolarlık kaçak mal giriyor!"⁽¹⁵¹⁾

"Yağma Hasan'ın bankası..."⁽¹⁵²⁾ Emlakbank, el konulan bankalara kredi yağdırmış... Batık sekiz bankaya kredi açıp teminat mektubu veren Emlakbank'ın riskli alacaklarının toplamı 50 trilyonu buluyor!" "Yağmanın faturası..."⁽¹⁵³⁾ Yalnızca Emlakbank'ın 'gay-

rinakdi' riski 800 trilyon" ⁽¹⁵⁴⁾ "Devletin işi batık sahipliği; içi boşaltılıyor, devlet alıyor... Devlet, 103.4 milyon dolara Hayyam Garipoğlu'na sattığı Sümerbank'ı 231.5 milyon dolar batıkla geri alırken Dinç Bilgin ve Cavit Çağlar'a 155.5 milyon dolara sattığı Etibank'ı da 438 milyon dolar batıkla yeniden devralmak zorunda kaldı" ⁽¹⁵⁵⁾

"2001 yılındaki özelleştirmelerden 7 milyar dolar gelir bekleniyor" ⁽¹⁵⁶⁾ "Petrol-İş'e göre gerçekleştirilen özelleştirmeler piyasadaki tekeli yapıyı güçlendirdi, kamu serveti yağmalandı" ⁽¹⁵⁷⁾

"23 bin KİT işçisi özelleştirme mağduru" ⁽¹⁵⁸⁾ "İşsizlik karabasanı: Türkiye'de resmi rakamlara göre 1 milyon 415 kişi iş bekliyor" ⁽¹⁵⁹⁾

"Patron isyanı" ⁽¹⁶⁰⁾ "İşverenlerden 'uluslararası rekabet için' vahşi kapitalizme çağrı... TİSK, 'Ücretlerin düşürülmesini, hafta sonu tatilinin kaldırılmasını ve çalışma saatlerini uzatılması' istedi" ⁽¹⁶¹⁾ "Yeni zam dalgası" ⁽¹⁶²⁾

"Sanayiye kârlar dirildi. Ford Otosan'ın kârı 120 kat arttı" ⁽¹⁶³⁾ "Lüks hayat, oh ne rahat: Çırağan Palace Hotel'in Rus lokantasına dönüştürülen mahzeninde özel üretim Rus havyarın bir gramı 1 milyon TL" ⁽¹⁶⁴⁾ "Sosyete de 500 bin dolarlık villa modası" ⁽¹⁶⁵⁾ "İki genç Paris'te dillere destan bir düğünle evlendi" ⁽¹⁶⁶⁾ "Oteller Kralı'nın kızı Bahar Şer ile 'Otoparkçılar Kralı'nın oğlu Ozan Şer'in düğünleri için yüz milyarlarca li-

ra harcadı. Kuaförleri bile Türkiye'den gitti. İbrahim Tatlıses bedava konser verdi. Otel kiralandı. Konuklar Türkiye'den özel uçaklarla taşındı" ⁽¹⁶⁷⁾

IMF Türkiye Masası Şefi Carlo Coterelli, "Türkiye yeni çalışmaya başlayan bir araba gibi"; ⁽¹⁶⁸⁾ George Soros, "IMF'nin müdahalesi yerindedir. Türkiye, çok sert ve kararlı tedbirler almalı"; ⁽¹⁶⁹⁾ IMF Başkan Yardımcısı Stanley Fischer, "Türkiye doğru yolda," ⁽¹⁷⁰⁾ dedi!

"Hükümet IMF'ye verdiği sözleri tuttu" ⁽¹⁷¹⁾ "Borsanın gözü IMF'den başkasını görmüyor" ⁽¹⁷²⁾ "Hükümetin umutla sarıldığı IMF kredisinin, uzun vadeli çözüm olmayacağı belirtiliyor: Kriz yalnızca ertelenecek" ⁽¹⁷³⁾

"Öteki Türkiye hükümete inanmıyor" ⁽¹⁷⁴⁾ "Temiz Eller Operasyonu'nun ünlü İtalyan savcısı De Pietro, 'Türkiye'de pislik çok' dedi" ⁽¹⁷⁵⁾

"Türkiye, ⁽¹⁷⁶⁾ dünya ölçeğinde gelir dağılımı en bozuk ülkeler arasında yer alıyor" ⁽¹⁷⁷⁾ "Gelir dağılımı sıralamasında Türkiye 88'inci sırada" ⁽¹⁷⁸⁾ "İnsana değil, faize para: Gelişmiş ülkelerde yüzde 50 civarındaki kamu harcamalarının payı Türkiye'de sadece yüzde 15.7" ⁽¹⁷⁹⁾ "Yoksulluk sınırında yaşam" ⁽¹⁸⁰⁾

"Bu kimya zor düzeler... Psikiyatrist milletvekillerine göre piyasalardaki kriz, toplumun ruh sağlığını iyice bozdu" ⁽¹⁸¹⁾ "Bir ilaç firmasının yaptırdığı araştırmaya göre Türkiye insanı kendini yorgun hissediyor" ⁽¹⁸²⁾ "Milliyetçi-leşen gençlik saldırganlaşıyor" ⁽¹⁸³⁾

III.2-) İNSAN HAKLARI CEP-HESİNDE "ALDIRILMA-YAN" LAR...

"Kara bin damla kan düşürüyoruz çoktandır ayaz günleri ülkemizin kar değil kan mevsimi!" ⁽¹⁸⁴⁾

"XXI. yüzyıla da işkenceyle gir-

dik... Uluslararası Af Örgütü'nün raporuna göre, 150' den fazla ülkede devlet görevlileri işkence yapıyor, 80' den fazla ülkede insanlar işkence yüzünden ölüyor." ⁽¹⁸⁵⁾ "Uluslararası Af Örgütü: İşkence küreselleşti... İnsanlık işkence-de..." ⁽¹⁸⁶⁾ Bu küresel "nimet"ten en çok "faydalananlar"ın başında Türkiye insanları geliyor! Bunun diğer bir artısı da "İnsan Hakları Komisyonu" başkanlığının MHP'nin eline geçmesidir...

"DSP, Meclis İnsan Hakları Komisyonu başkanlığını MHP'ye verdi. İşkence raporu Sema Pişkinsüt'ü görevden ⁽¹⁸⁷⁾ etti..." ⁽¹⁸⁸⁾ "İşkence raporu kelle aldı..." ⁽¹⁸⁹⁾ "İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanı Sema Pişkinsüt, insan hakları ihlallerini TBMM'ye taşıdı. Ancak, 'Yüce Meclis'e getirdiği 'Haydar' kod adlı işkence aletinin arkası kalın çıktı. (...) Pişkinsüt'ün ayağını kaydırdılar. (...) Çünkü, 'Haydar'ın arkası kalındı. Ne de olsa Türkiye'de hala 'Haydar' ne diyorsa o!" ⁽¹⁹⁰⁾

"İnsan Hakları Komisyonu" başkanlığının MHP'nin eline geçmesi önemlidir. Çünkü, "Meclis İnsan Hakları Komisyonu başkanlığının MHP'ye geçmesiyle, komisyonun konsepti de değişecek... MHP Grup Başkanvekili İsmail Köse, Türkiye'nin gündeminde önemli insan hakları sorunu olmadığını iddia etti ve MHP yönetimindeki İnsan Hakları Komisyonu'nun gündeminde Çeçenistan gibi, dış dünyadaki soydaşların olacağını bildirdi" ⁽¹⁹¹⁾

Zaten, MHP Muğla Milletvekili Metin Ergun'a göre, "Türkiye'de işkence sistemli yapılmıyor"muş! ⁽¹⁹²⁾ Ancak, "Türkiye işkence aleti ithalatçısı"dır, ⁽¹⁹³⁾ ve "Devlet Lice katliamı mağdurlarına AİHM öncesinde para önerdi"; ⁽¹⁹⁴⁾ ve de "Barışın sağlanması için gösterdikleri çabalarla tanınan Barış Anneleri işkencecilerin cinsel tacizine maruz kaldı"; ⁽¹⁹⁵⁾ "Polislerin suç dosyası" ⁽¹⁹⁶⁾ kabarık"; ⁽¹⁹⁷⁾ "Faili meçhuller dağ gibi"; ⁽¹⁹⁸⁾ "Polis tut, ülkücü vur... Kızılay'da F-Tipi'ni protesto eden grup, ÖDP binasına sığındı.

ÖZELLEŞTİRİLEN KİTLERİ ALANLAR	
KİM	YÜZDE
Borsaya arz	37
Holdinkler	48
Sanayi dışındaki şirketler	8
Sanayi işletmeleri	4
Gerçek kişiler	2
Kamu kuruluşları-vakıf-demek	1

SATILAN KİTLERİN SEKTÖREL DAĞILIMI	
SEKTÖR	YÜZDE
Ara malları	61
Yatırım malları	9
Ulaştırma sektörü	5
Tüketim malları	6
Mali sektör	16
Hizmetler	3

Ülkücülerin binayı basma girişimine seyirci kalan polis, daha sonra baskını kendi yaparak göstericileri ve daha sonra içeride destek ölüm orucu yapan aileleri göz altına aldı⁽¹⁹⁹⁾ “Ülkücü takviyeli saldırı”;⁽²⁰⁰⁾ “Çevik kuvvet⁽²⁰¹⁾ ayaklandı”;⁽²⁰²⁾ vb’leri, vb’leri...

III.3-) SİYASET CEPHESİNDE “DOKUNULMAYAN”LAR...

“Kim ister savaşı, kim besler, hep paralılar.
Ali kıran baş kesen kim, hep paralılar.
Şan, şeref, namus kimde, hep paralılarda.

Hep paralılardadır borusu öten,
hep onlardır paşa, bey, ağa.”⁽²⁰³⁾

Türkiye’de siyaset cephesi deyince, kaçınılmaz olarak MGK ve TSK’dan söz etmek zorundayız... Ötesi kocaman (ve karşılıksız) bir yalan olur! Çünkü 12 Eylül’lerin,⁽²⁰⁴⁾ 28 Şubat’ların⁽²⁰⁵⁾ mimarı TSK,⁽²⁰⁶⁾ Türkiye’nin “her şeyi”dir; itiraz edilemeyen “emri”dir!⁽²⁰⁷⁾ Kuzey için “Türkiye yeni stratejik güç”tür!⁽²⁰⁸⁾ “ABD Türkiye’ye muhtaç”tır!⁽²⁰⁹⁾ “Türkiye Ortadoğu’da⁽²¹⁰⁾ ABD’ye yardımcı”dır!⁽²¹¹⁾

Ve “Türkiye dünyada silaha en çok para harcayan ülkelerden birisidir. Yıllık gelirinin yüzde 20’sini savunmaya harcıyor ve bu miktar 10 milyar dolar civarındadır. Bu, GSMH oranı olarak, NATO ortalamasının iki mislidir”⁽²¹²⁾

“2001 ‘savunma’ yılı olacak... 2001 yılında 145 taarruz helikopteri, 32 adet F-16 savaş uçağı ile 100 adet tank alınacak”⁽²¹³⁾ “8 milyar dolarlık tank alıyoruz”⁽²¹⁴⁾

“Silaha 3.5 katrilyon daha... 2001 bütçesinde 4.5 katrilyon TL olarak belirlenen ‘Diğer Cari Kalemler’in 3.5 katrilyon lirasının silah alımı için ayrıldığı öğrenildi”⁽²¹⁵⁾

“Yeni savunma projeleri yolda”⁽²¹⁶⁾ “TSK Uzak Asya’ya açıldı: Ordu, Güney Kore silah pazarını seçti”⁽²¹⁷⁾

“Türkiye, Alman silah sanayiinin en

iyi müşterisi oldu: Silah alımında ikinci sıradayız”⁽²¹⁸⁾ “ABD ve İsrail arasında Türk silah pazarına h, kim olma kavgası: Türkiye’de füze savaşı”⁽²¹⁹⁾

IV-) “SONUÇ YERİNE”...

“Kalbinden başka mülkü olmayanların yoktur rüyadan başka paylaşacağı”⁽²²⁰⁾

Ekonomi, İnsan Hakları, Siyaset cephesinde küçük dilini yutmuşçasına (dut yemiş bülbül suskunluğu ile!) çıtı çıkmayan para-medya, F-Tipi sorunu (hareket icraatında) şahindir... Bunun nedeni de malumdur...

Malum soru(n) karşısında, hepimizin, J. P. Sartre’ın, “Akıl Çağı” başlıklı romanındaki Mathieu gibi bir hesaplaşmaya gereksinimiz vardır.⁽²²¹⁾ Çünkü yaşanan gerçekliğin dışında soyut insan yoktur; insan toplumsaldır; tarafdır... Toplumsal insan, “Teorik olarak eleştirmek ve pratik olarak devrimci-leştirmek”le⁽²²²⁾ mükelleftir. Ve “Toplumsal yaşam, özünde pratiktir.”⁽²²³⁾

Bahanelerin hepsi tükendi, bitti, tüketildi... Takke düştü, kel -bir kez daha- göründü... Şimdi, “balığı tuzlarsız, ya tuz kokarsa?” denilen karar noktasında, yol ayırındayız... Ya para-medya köleliğine karşı (rüzgâr kanatlı atlılar gibi!) dövüşülecek, ya da bitilecek... Ne denirse densin; bunun bir “savaş” olduğu ve Voltaire’in de, Spartaküs önderliğindeki Kölelerin Savaşı’nı, “Belki de dünyanın tek haklı savaşı,” diye nitelediği bir an dahi unutulmamalıdır...

Emre Kongar’ın deyişiyle, “Kölelerin onuru olmaz”;⁽²²⁴⁾ ancak, onurlu insanlar da ne pahasına olursa olsun, köleliği kabullenemez...

Unutulmasın; Halil Ergun’un, “Devlete hiç güvenim kalmadı”; Roni Marguiles’in, “Çaresiz hükümet, çaresizce saldırıyor”; Kaan Arslanoğlu’nun, “Devlet solcu öldürmeyi sürdürüyor”; Nevzat Çelik’in, “Sistem

öldürerek rahatladı,”⁽²²⁵⁾ diye haykırdığı koşullarda; para-medyanın yalanlarına aldırmandan, gerçeğin peşinde koşan aydın⁽²²⁶⁾ sinmeyen, vazgeçmeyen; inatçı-direngen-hülyalı bir üretkenliğin karşı duruşudur...

O halde gün; “Devrimci olmayan bir durumda devrimci olmaya çalışmak anlamsız,”⁽²²⁷⁾ “vaazları”nı elimizin tersiyle itip, para-medyaya aldırmandan, gerçekleri-sarılarak-sahiplenme günüdür... Hem de; Tolstoy gibi, “O günler uzakta değil”; Aristo gibi, “Umut, uyanık insanın rüyasıdır”; Balzac gibi, “Umut, eylemin yarısıdır”; Neruda gibi, “Eylem, umudun anasıdır”; Rifat Ilgaz gibi, “Kaldır başını kan uykudan! Böyle yürek, böyle atar damar! Atmaz olsun! Ses ol. ışık ol, umut ol! Karayeller indirmeden başına çatını! Sel suları bastığın toprağı dönüm dönüm! Alıp götürmeden büyük denizlere! Çabuk ol!”⁽²²⁸⁾ haykırışıyla...

Dipnotlar

- 1) Can Yücel.
- 2) Bak: Hasan Pulur, Milliyet, “Salaklık Üzerine”, 10 Aralık 2000, s.3.
- 3) Bak: Peter Eigen, İDEA-Politika Dergisi, “İktidar, Para ve ahlak”, No:2000/06, Bahar 2000, s.18-24; Betül Çotuksöken, İnsanlık Dergisi, “Yolsuzluk Sorununa Felsefi Bir Bakış”, Yıl: 10, No: 2000/06, Haziran 2000, s.1-4; Antonio Di Pietro, İDEA-Politika Dergisi, “Sınır Tanımayan Temiz Eller”, No:2000/05, Kış 1999-2000, s.107-110; Alain Finkielkraut-Robert Badinter-Jean Daniel, İDEA-Politika Dergisi, “Siyaset ve Hukukun Arasında Sıkışan Uluslararası ahlak”, No:2000/08, Güz 2000, s.53-64.
- 4) Bak: Özcan Karabulut, Aşkın Halleri, Can Yay., 2000; Zerrin Kurtoglu, Plotinos’un Aşk Kuramı, Asa Kitabevi, 2000; Connie Palmen, Hayatın ve Aşkın Yasaları, çev: İlınur İgan, Ayrıntı Yay., 2000; Leland Bardwell, Aşkın Çeşitli Yüzleri, çev: Lida Fraim, Açık Deniz Yay., 2000; Otto F. Kernberg, Aşk İlişkileri-Normallik ve Patoloji, çev: Abdullah Yılmaz, Ayrıntı Yay., 2000; Henry Miller, Aşk Mektupları, çev: Nihal Özçelik, Parantez Yay., 2000; Mine Kırkanat, Aşk Hikayeleri, Om Yay., 2000.
- 5) “Aşk Her Şeye Çareidir.”
- 6) Bak: Steven Best-Douglas Kellner, Postmodern Teori, çev: Mehmet Küçük, Ayrıntı Yay., 1998; Krishan Kumar, Sanayi Sonrası Toplumdan Post-Modern Topluma, çev: Mehmet Küçük, Dost Yay., 1999; Georg G. Iggers, Yirminci Yüzyılda Tarih yazımı-Bilimsel Nesnellikten Postmodernizme, Tarih Vakfı Yurt Yay., 2000; Orhan Deniz, Sol Dergisi, “Ücretli Köle Olan İnsana Postmodern Yaşam: İdeolojik Mücadele Üzerine...”, No:106, 6 Ekim 2000, s.62-64.
- 7) “Platon ve Machiavelli siyasal düşüncelerinde ahlaka verdikleri yer bakımından bir çok yazarca iki zıt ucu temsil etmiş siyaset düşünürü olarak kabul edilmiştir. Bunun özünü Platon’un ahlak ile siyaset arasında mutlak bir koşutluk kurduğu Machiavelli’nin ise siyaset ile ahlaki birbirinden ayırdığı, olması gerekeni değil, olanı inceleyerek modern siyaset biliminin temelini attığı görülmüştür. Platon’un ahlak ile siyaset arasında bir fark gözetmediği, ikisini bir bütün olarak aldığı genel kabul görmüş bir düşünce olduğu halde Machiavelli’nin siyaseti ahlaktan ayırarak modern siyasal bilimin temelini attığı düşüncesi tartışmalı bir konudur.” (Uygur Tatar, Demokrasi İçin Girişim Dergisi, “Platon ve Machiavelli’de Siyaset ve ahlak ilişkisi”, Cilt:1, No:2, Mart 2000, s.102.)
- 8) K. Marx, Kapital.
- 9) Ernest Fischer, Franz Kafka, s.71.
- 10) Bak: Jean-Pierre Changeux, Etiğin Doğal Kökleri, çev: Nermi Acar, Mavi Ada Yay., 2000; Paul, Ricoeur, Söz Edimleri

Kuramı ve Etik, çev: Atakan Albino, Asa Kitabevi, 2000.

11) Murat Dil, Duyarsızlığın Toplumsal Kökleri, Şubat Yay., 2000.
12) Bak: Raşan Özgün, Özgür Genç Dergisi, "Meta Fetisizm", No:2000-04, 14 Ekim 2000, s.16-17; Yürüyüş Dergisi, "Başkalaşım ve Arabesk", No:13, Ekim 2000, s.45; Şükran Soner, Cumhuriyet, "Yabancılaşma", 23 Aralık 2000, s.13.

13) Bak: Marie Haddou, Hayır Demeyi Bilmek, çev: Maide Selen, İletişim Yay., 2000.

14) Bak: Michel Foucault, Entelektüelin Siyasi İşlevi - Seçme Yazılar 1, çev: Işık Ergüden-Osman Akinhay-Ferda Keskin, Ayınrtı Yay., 2000; Michel Foucault, Özne ve İktidar - Seçme Yazılar 2, çev: Işık Ergüden-Osman Akinhay, Ayınrtı Yay., 2000; Michel Foucault, Büyük Kapatılma - Seçme Yazılar 3, çev: Işık Ergüden-Ferda Keskin, Ayınrtı Yay., 2000; Işık Ergüden, Radikal, "İktidar ve Direnişin Filozofu: Michel Foucault", 12 Aralık 2000, s.22; Kerem Eksen, Gündem Sanat, "Foucault'yu Tanımak", 9 Aralık 2000, s.7.
15) Michel Foucault.

16) Bak: Semih Gümiş, Futbol ve Biz, Can Yay., 2000; Ali Kırca, Futbol Hayattır, Can Yay., 2000; Memet Fuat, Tribünden Palavra Anılar, Adam Yay., 1999; Eduardo Galeano, Gülgöde ve Güneşte Futbol, çev: Ertuğrul Önalp-M. Necati Kutlu, Can Yay., 2000; Theo Stemmler, Futbolun Kısa Tarihi, çev: Necati Kutlu, Dost Yay., 2000; Futbol ve Kültür, Derleyen: Tanil Bora, İletişim Yay.; Serhat Hürkan, Yıkılmayan İmparatorluk Futbol, Ümit Yay., 2000; Simon Kuper, Futbol Asla Sadece Futbol Değildir, Sabah Yay.; Ryszard Kapuscinski, Futbol Savaş, Om Yay.; Aziz Sen, Üniversiteli Dergisi, "Mafyanın Kucağındaki Futbol", No:3, Kasım 2000, s.14; M. Ali Avcı, Roja Teze, "Futbol ve Fanatizm", Yıl:1, No:48, 9 Haziran 2000, s.12; B. Baran, Girişim Dergisi, "Futbol Fanatizmi Üzerine", No:4, Eylül 2000, s.17-19; Tamer İncesu, Sol Dergisi, "Futbolun Sosyolojisi Tartışmasına Katkı: 'Bir Baba Hindi'...", No:72, 4 Şubat 2000, s.62-63; Ümit Hassan, Radikal İki, "ahlaki Açından Öfsayt", 12 Kasım 2000, s.15; Kurthan Fişek, Hürriyet, "Spor, Pallama Hazır Toplamların Aynasıdır-1", 28 Kasım 2000, s.18; Rıza Kırça, Gündem Sanat, "Futbol Fena Halde Politikadır", 9 Aralık 2000, s.4; Celil Üster, Binyıl Kitap, "Aklın Gözüyle Ayak Topu", No:36, 8 Eylül 2000, s.10-11; Pınar Çelikel, Binyıl Kitap, "Hayatın Sırtı Futbol", No:20, 26 Mayıs 2000, s.4; Hasan Bülent Kahraman, Radikal, "Aydınların Yeni Oyuncuğu Futbol", 28 Aralık 2000, s.18.

17) Bak: Kanakıs Leledakis, Toplum ve Bilişçilik, çev: Abdullah Yılmaz, Ayınrtı Yay., 2000; Sigmund Freud, Ruh Çözümlemesinin Tarihi, çev: Emre Kapkın-Ayşe Kapkın, Payel Yay., 2000; John Forrester, Freud Savaşları - Psikanaliz ve Tutkuları, çev: Hakan Atalay, Ayınrtı Yay., 2000; Ernesto Laclau, Evrensellik, Kimlik ve Özgürleşme, çev: Ertuğrul Başer, Birikim Yay., 2000.

18) Erinc Yeldan, İktisat Dergisi, "Kapitalizmin Son İki Küreselleşme Evresi Üzerine Gözlemler", No:406, Ekim 2000, s.36.

19) Bak: Noam Chomsky, Yeni Dünya Düzeninde Yalanlar ve Gerçekler, çev: Selen Göbelez, Mavi Ayla Yay., 2000; Ergin Yıldızoğlu, Körlük Sonsuzunda Gezinimler, Cumhuriyet Yay., 2000; Immanuel Wallerstein, Bildiğimiz Dünyanın Sonu, çev: Tuncay Birkan, Metis Yay., 2000; Korkut Boratav, Yeni Dünya Düzeni Nereye?, İmge Yay., 2000; Francis Fukuyama, Büyük Çözümle: İnsanın Doğası ve Düzenin Yeniden Oluşması, çev: Zeynep Avcı-Aşlı Telli Aydemir, Sabah Yay., 2000; Mehmet Coral, Ölüm Satanlar, Bülke Yay., 2000; Anthony Giddens, Elimizden Kaçıp Giden Dünya, çev: Osman Akinhay, Alfa Yay., 2000; Eksen Ülkeler, Editörler: Robert Chase-Emily Hill-Paul Kennedy, çev: Belkis Ç. Dişbulak, Sabah Yay., 2000; Onur Öymen, Geleceği Yakalamak - Türkiye'de ve Dünyada Küreselleşme, Remzi Kitabevi Yay., 2000; C. Kaynak, Kızıl Bayrak Gazetesi, "G-8 Zirvesi'nin Gösterdikleri", No:2000/27, 29 Temmuz 2000, s.28-30; Mustafa Peköz, Fırat'ta Yaşam Gazetesi, "Köle Çocukları!", Yıl:2, No:85, 4-11 Aralık 2000, s.12; Yeter Polat, Roja Teze, "Küreselleşme Neyi Vadediyor, Gerçek Ne?", Yıl:2, No:69, 17 Kasım 2000, s.4; Kızıl Bayrak Gazetesi, "Çıkma-za Giren Dev Ekonomi: Japonya", No:87, 16 Ocak 1999, s.28; Üniversite ve Gençlik Dergisi, "Emperyalist Yeniden Yapılanmanın Temel Eksenleri", No:1, Nisan 2000, s.12-13; Alan Gelb, Roja Teze, "Afrika'nın da 'Ekonomik mucizeleri' Var!", Yıl:1, No:48, 9 Haziran 2000, s.10; Hasan Ersel, Cogito Dergisi, "Küreselleşen Bir Dünyada IMF'in Değişmekte Olan Rolü", No:13, 1998, s.295-304; Ercan Uygur, Yeni Binyıl, "Senaryo Riskleri", 25 Eylül 2000, s.7; Radikal, "Dünya Gelir Dağılımının da Çivisi Çıktı", 25 Eylül 2000, s.13; İzzettin Önder, İktisat Dergisi, "Dünya Ekonomisinin Yeni Yüzü", No:406, Ekim 2000, s.29-32; A. T. Zela, Kızıl Bayrak Gazetesi, "Dünya Çocukları ve Kapite'ist Barbarlık", No:2000-38, 14 Ekim 2000, s.21; Zivdin Yovanoviç, Fırat'ta Yaşam Gazetesi, "Batı Yugoslavya'ya Verdiği Her Dolar İçin, On İstiyor...", Yıl:2, No:83, 13-20 Kasım 2000, s.7; Yeni Binyıl, "Durgunluk Japon'u Esir Aldı", 14 Mart 2000, s.11.

20) Örneğin: "Borç krizi nedeniyle dünyada 7 milyon çocuk açlıktan ölüyor" (Yeni Binyıl, 25 Eylül 2000, s.7.) "En az 3 bin dil, 60 yıl içinde yok olacak" (Roja Teze, Yıl:2, No:69, 17 Kasım 2000, s.12.)

21) Bak: A. Ömer Türkçe, Gündem Sanat, "Bir Kez Daha Kültür ve Emperyalizm", 9 Aralık 2000, s.7; Ahmet Kala, Edebiyat Gündemi, "Kültür Emperyalizmi ve Değerlerimiz Üzerine", No:8, Kasım-Aralık 2000, s.3-7; Fatih Polat, Evrensel Dergisi, "Edward

Said'e Kültür ve Emperyalizm", No:107, Kasım 2000, s.14-15; Utku Eryılmaz, Yürüyüş Dergisi, "Hegemonya ve Kültürün Yeniden Üretimi", No:13, Ekim 2000, s.31.

22) "Zamanın gültülüğü" (Osip Mandelstam.)

23) John Keane, Medya ve Demokrasi, çev: Haluk Şahin, Yarıntı Yay., 3'üncü baskı, 2000, s.15.

24) Jamil Nasır, Düşler Kulesi, çev: Ahmet Tokgöz, İthaki Yay., 2000.

25) Bak: Seçil Bükler-Ayşe Eziler Kırın, Reklamarda Kadınlara Yönelik Şiddet, Alan Yay., 1999.

26) Hakan Ergül, Televizyonda Haberin Magazinleşmesi, İletişim Yay., 2000.

27) aktaran: Ali Bayramoğlu, Yeni Binyıl, "Kamuoyunun Çizdiği Ülke Resmi", 3 Kasım 2000, s.18.

28) Ignacio Ramonet, Medyanın Zorbalığı, çev: Aykut Derman, Om Yay., 2000.

29) Bak: Fatih Aker, Cumhuriyet Kitap, "Dünya Kültürü ve Zorbalık-Medya", No:565, 14 Aralık 2000, s.17.

30) Öznur Haznedar, "Medyayı Düşünmek", Cumhuriyet Kitap, No:553, 21 Eylül 2000, s.17.

31) Ignacio Ramonet, Medyanın Zorbalığı, çev: Aykut Derman, Om Yay., 2000, s.72.

32) Edward S. Hermann-Noam Chomsky, Medya Halka Nasıl Evet Dedirir?, çev: Berfu Akyoldaş-Tamara Han-Metin Çetin-İsmail Kaplan, Minerva Yay., 2000, s.21-22.

33) Betül Uncul, Uçurumun Kıyısında, Broj Yay., 2000.

34) Ryszard Kapuscinski, aktaran: İdil İpek, Binyıl, "Ah Şu Medya Yok mu?", No:35, 1 Eylül 2000, s.3.

35) Bak: Haluk Şahin, Cumhuriyet Kitap, No:545, 27 Temmuz 2000, s.5.

36) Ignacio Ramonet, Medyanın Zorbalığı, çev: Aykut Derman, Om Yay., 2000, s.37.

37) Ignacio Ramonet, Medyanın Zorbalığı, çev: Aykut Derman, Om Yay., 2000, s.18.

38) Edward S. Hermann-Noam Chomsky, Medya Halka Nasıl Evet Dedirir?, çev: Berfu Akyoldaş-Tamara Han-Metin Çetin-İsmail Kaplan, Minerva Yay., 2000.

39) "4 Aralık 1946'da, Tan gazetesi faşist bir kalabalık tarafından tuzla, buz edilmiş, yazarları Sabiha ve Zekeriya Setel tutuklanıp mahkemeye verilmişti." (Cumhuriyet Dergi, "Yok Edilen Gazete: Tan", No:767, 3 Aralık 2000, s.12.) Ayrıca, Cumhuriyet, 3 Aralık 2000, s.3; Yıldız Setel, "55 Yıldır Hiçbir Şey Değişmedi"; ve Alpaslan Berktaş, "Tan Olayı'ndan Kesitler".

40) Bak: Alpaz Kabacalı, Başlangıçtan Günümüze Türkiye'de Matbaa Basın ve Yayın, Literatür Yay., 2000; Hıfzı Topuz, Eski Dostlar, Remzi Kitabevi, 2000; Çetin Yiğenoğlu, Gasteci, Gendaş Yay., 2000; Hermann Schlapp, Gazeteciliğin Giriş, çev: Işık Aygün, Konrad Adenauer Vakfı Yay., 2000.

41) Mahmut Tali Öngören, "Önsöz", Ragıp Duran, Apoletli Medya, Belge Yay., 2'inci basım, 2000.

42) Türkler Alkan, Radikal, "Hükümet Hükümet", 16 Aralık 2000, s.5.

43) Ferhan Umurk, Söz ve Eylem Gazetesi, "Mali Sektörde Panik", No:2, Aralık 2000, s.10.

44) Daha sonra Park Holding (Turgay Ciner), Çukurova Holding (Mehmet Emin Karamehmet) ve MV Holding tarafından satın alındı.

45) Francis Bacon.

46) Beranger.

47) Serge Halimi, Le Monde Diplomatique.

48) Noam Chomsky.

49) Can Dündar, SiyahBeyaz, 26 Haziran 1995, s.9.

50) Temel Demirel, Sosyalist İktidar, No:139, 27 Şubat 1998.

51) Edip Cansever.

52) "Yakın zamanda ortaya çıkan 'andış' belgeleri, TSK'nın Türk halkının iyiliği için yapmayacağı şey olmadığını gösteriyor. Bu belgelerde ismi geçen bazı kişilerin, belgelerin hazırlanışının akabinde ya suikasta maruz kalmaları ya da işlerinden atılmaları, otoriter babanın 'tekdişle uslanmayan' çocuğunu köteklerle cezalandırmasına benziyor." (Ahmet İnsel, Radikal İki, "Ülkeyi Çok Sevmek", 19 Kasım 2000, s.5.)

53) Bak: Hüsnü Öndül, 2000'de Yeni Gündem, "F-Tipi'ne Karşı Süresiz Açlık Grevi Eylemi", 25 Kasım 2000, s.8.

54) Sema Pişkinsüt, Cumhuriyet Dergi, "Yargı Kimin İçin İşliyor", No:752, 20 Ağustos 2000, s.8-11.

55) M. Enis Tayman, Yeni Binyıl, "Cezaevi Dosyası-2", 19 Aralık 2000, s.14.

56) Veysi Sansöz, 2000'de Yeni Gündem, "F-Tipi'ne ve Ölüm Oruçları", 25 Kasım 2000, s.6.

57) Yücel Sayman, Radikal, "Sesini Duyan, Yüzünü Gören Yok", 11 Aralık 2000, s.6.

58) Gülseren Adaklı, Gündem Aktüel, 17 Aralık 2000, s.2.

59) Bak: Oktay Ekinci, Cumhuriyet, "F-Tipi ve 'Mimarlık'...", 17 Aralık 2000, s.17.

60) Milliyet, 23 Kasım 2000, s.16.

61) İonna Kucuradi, Cumhuriyet, "İnsan Hakları Eğitimi Yetersiz", 26 Temmuz 2000, s.6.

62) Yeni Binyıl, 4 Ağustos 2000, s.14.

63) İsmet Berkan, Radikal, "Ölüm Oruçları", 3 Aralık 2000, s.3.

64) Hem de Ata Soyer'in, "Açlık grevi yapana ve hekimle, idarenin zorla besleme konusunda baskı yapması doğru değil. Kişi zorla beslemeyi reddediyorsa, karara riayet edilmeli," demesine aldırma-dan..." (Radikal, "Açlık Grevi'ne ve Hakim", 3 Aralık 2000, s.11.)

65) Yıldırım Türker, Radikal İki, "Ölüm ile Oruç", 10 Aralık 2000, s.7.

66) Yıldırım Türker, Radikal İki, "Ölüm, Sus! Hayat, Ko-nuş!", 24 Aralık 2000, s.3.

67) Işıl Özgentürk, Cumhuriyet, 24 Aralık 2000, 20.

68) Şükran Soner, Cumhuriyet, "Ey Sağduyu Neredesin?", 14 Aralık 2000, s.13.

69) Ahmet Kahraman, 2000'de Yeni Gündem, "Hepimiz Kat-iliz...", 5 Aralık 2000, s.3.

70) Celal Başlangıç, Radikal, "Çözüm 'Ölüm'süz Olsun", 2 Aralık 2000, s.8.

71) Umur Talu, Milliyet, "Önce Hayat!", 17 Aralık 2000, s.23.

72) Umur Talu, Milliyet, "Kaç Kişi Ölürse Piyasa Etkilenir?", 12 Aralık 2000, s.23.

73) Tefik Taş, Radikal İki, "Hukuk Ey Hukuk!", 3 Aralık 2000, s.6.

74) Ertuğrul Özkök, Hürriyet, 14 Aralık 2000.

75) Aydın Engin, Cumhuriyet, "...İçerdeki' Yurttaşlar", 15 Aralık 2000, s.5.

76) aktaran Duygu Asena, Milliyet, "Bu Çığlığa Kulak Ve-rin", 12 Aralık 2000, s.17.

77) aktaran: Aydın Engin, Cumhuriyet, "Çığlık Çığlığa...", 4 Aralık 2000, s.5.

78) Bak: Ali Bayramoğlu, Yeni Binyıl, "Ateş, Biliş ve İn-san", 24 Aralık 2000, s.28.

79) Bak: Anne Steiner-Loic Debray, Kızıl Ordu Fraksiyonu - Avrupa'da Gerilla Mücadelesi, çev: Ruşen Çakır, Metis Yay., 2000.

80) Bilal Çetin, Yeni Binyıl, "Cezaevleri Dehşeti", 20 Aralık 2000, s.13.

81) Radikal, 25 Aralık 2000, s.1.

82) Yeni Binyıl, 3 Kasım 2000, s.14.

83) Radikal, 3 Kasım 2000, s.7.

84) Yeni Binyıl, 4 Kasım 2000, s.1.

85) Yeni Binyıl, 3 Kasım 2000, s.1.

86) Okay Gönensin, Yeni Binyıl, "Göz Göre Göre...", 20 Aralık 2000, s.3.

87) Sadettin Tantan, Yeni Binyıl, 20 Aralık 2000, s.1.

88) Hikmet Sami Türk, Cumhuriyet, 25 Aralık 2000, s.1.

89) Yeni Binyıl, "F-Tipi'ne Kanlı Geçiş...", 20 Aralık 2000, s.1.

90) Ali Bayramoğlu, Yeni Binyıl, "Oyunda Son Perde", 20 Aralık 2000, s.16.

91) Daha sonra ölen askerlerden birini G-4 mermisiyle vurul-duğu ortaya çıktı!

92) Milliyet, 20 Aralık 2000, s.1.

93) Hikmet Sami Türk, Cumhuriyet, 8 Aralık 2000, s.1.

94) 2000'de Yeni Gündem, 21 Aralık 2000, s.12.

95) Alper Turgut-Necati Aygün, Cumhuriyet, 27 Aralık 2000, s.5.

96) Celal Yılmaz, Cumhuriyet, 27 Aralık 2000, s.5.

97) Mehmet Bekaroğlu, Radikal, 2 Ocak 2001, s.8.

98) "Kocaeli F-Tipi'nde görüşe izin yok." (Radikal, 2 Ocak 2001, s.8.)

99) Mehmet Bekaroğlu, Yeni Binyıl, 2 Ocak 2001, s.1.

100) 2000'de Yeni Gündem, 20 Aralık 2000, s.1.

101) "İlinayla hayat kaydırılır: Kızıl gezisi Sincan F-Tipi Cezaevi'nde son buldu... 19 Aralık 2000'de yapılan F-Tipi cezaevlerini protesto gösterileri sırasında Kızıl'da gezmeye çıkan işada-mı Bilal Ertürk ve memur arkadaşları bir anda kendilerini hapisshane-de buldu." (Kemal Göktaş, Radikal, 28 Aralık 2000, s.1.)

102) Bilal Ertürk, Radikal, 28 Aralık 2000, s.8.

103) Veli Özdemir, Yeni Binyıl, 29 Aralık 2000, s.1.

104) Bak: Halit Çelenk, Cumhuriyet, "Cezaevleri Sorunu", 7 Ağustos 2000, s.2; Demet Bilge, Radikal, "F-Tipi: Lüks mü Tabut-luk mu?", 3 Ağustos 2000, s.9.

105) Çetin Altan, Sabah, 8 Aralık 2000, s.4.

106) Yücel Sayman, 2000'de Yeni Gündem, 19 Kasım 2000, s.4.

107) 2000'de Yeni Gündem, "Toplumsal Onay Yok", 24 Aralık 2000, s.4.

108) Aydın Engin, Cumhuriyet, "Örgütü Eleştirmek...", 24 Aralık 2000, s.4.

109) Ali Bayramoğlu, Yeni Binyıl, "Değişimin Neresinde-yiz?", 26 Kasım 2000, s.28.

110) Orhan Gökdemir, Gündem Aktüel, 17 Aralık 2000, s.4.

111) M. Enis Tayman, Yeni Binyıl, 6 Aralık 2000, s.14.

112) Tuncay Özkan, Radikal, 5 Aralık 2000, s.8.

113) Bülent Ecevit, Cumhuriyet, 6 Aralık 2000, s.7.

114) "Kesin kararların altında bir hançer yükselir. Ateşli göz-ler cinayet habercileridir." (E. M. Cioran.)

115) Oral Çalışlar, Cumhuriyet, "Görüşmeler Nerede Tıkan-dı?", 18 Aralık 2000, s.4.)

116) Türkler Alkan, Radikal, "Şiddete Karşı Olmak", 21 Aralık 2000, s.5.

117) "Ölüm Yürüyüşü"

118) İsmet Berkan, Radikal, "Bu Memleket Yönetilemez, İdare Edilir", 18 Aralık 2000, s.3.

- 119) Sebahat Karakoyun, Cumhuriyet, 6 Aralık 2000, s.7.
 120) Sedat Bozkurt, Yeni Binyıl, 6 Aralık 2000, s.14.
 121) Bak: Hikmet Çetinkaya, Cumhuriyet, "Burakın Geber-sinler...", 7 Aralık 2000, s.5; Hikmet Çetinkaya, Cumhuriyet, "Yaşama Hakkı...", 22 Aralık 2000, s.5.
 122) Ahmet Şık, Radikal, "Grevdeki Öğretmen", 8 Aralık 2000, s.8.
 123) Cumhuriyet, 24 Aralık 2000, s.7.
 124) "Neyin içinde, neyin dışarıda olduğu duvarın hangi ya-nından baktığınıza bağlıdır." (Le Guin, Mülksüzler.)
 125) Radikal, 8 Aralık 2000, s.8.
 126) Bak: Ragıp Zarakolu, 2000'de Yeni Gündem, "Eğer 'Şefkat'iniz Buysa...", 20 Aralık 2000, s.4.
 127) Bak: Erdal Atabek, Cumhuriyet, "Kriz Yönetimi", 18 Aralık 2000, s.4.
 128) Bak: Veysi Sansöz, 2000'de Yeni Gündem, "Geçiş Dönemi Hakkında", 16 Aralık 2000, s.6.
 129) Radikal, 22 Aralık 2000, s.7.
 130) Taha Akyol, Milliyet, "Örgüt ve Birey", 20 Aralık 2000, s.17.
 131) Bak: Ragıp Zarakolu, 2000'de Yeni Gündem, "Aydınlatılması Gereken Noktalar Var", 22 Aralık 2000, s.4; Şadi Ozansü, 2000'de Yeni Gündem, "Hükümetin F-Tipi Lobotomi Harekati", 24 Aralık 2000, s.8.
 132) Veysi Sansöz, 2000'de Yeni Gündem, "F Tipi Libera-lizm", 23 Aralık 2000, s.6.
 133) Can Yücel.
 134) 2000'de Yeni Gündem, "Susturma Operasyonu", 22 Aralık 2000, s.4.
 135) Bak: Ragıp Zarakolu, 2000'de Yeni Gündem, "Yeni He-def 'Sivil Toplum' mu?", 23 Aralık 2000, s.4.
 136) Cumhuriyet, 25 Aralık 2000, s.1.
 137) Bak: Ragıp Zarakolu, 2000'de Yeni Gündem, "Ağlama Türkiye", 21 Aralık 2000, s.4; İrfan Cüre, 2000'de Yeni Gündem, "Zulmünüz Payidar Olmayacaktır", 21 Aralık 2000, s.6.
 138) Türkler Alkan, Radikal, "Askeri Müdahaleye Gerek Yok!"; 14 Aralık 2000, s.5.
 139) Burada uzunca bir parantez açıp aktarmak gerek: "Şu il-keyi yerleştirmekte yarar vardır: Sosyalistlerin hiç benimsemedik-leri yollardan yürüten, ama devrimci kabul ettikleri başkalarının hak ve hukukunu savunmaları, düzenin kimi saldırılarına karşı bu kesimlerle ortak bir direniş sergilemeleri elbette her zaman müm-kün ve gereklidir: Ama bununla, söz konusu kesimlerin genel siya-si mücadeleyi kabullenmek ve bu yöndeki dayatmalarına boyun eğmek arasında çok ciddi bir fark olduğunun da bilinme-si gerekir... Bir nokta daha: Her ayrımcı çizginin mutlaka uzaklaş-ma ve mesafe anlamına geleceği de doğru değildir..." (Metin Çul-haoğlu, Sol Dergisi, "F-Tipi Eylem", No:116, 15 Aralık 2000, s.27).
 "F-Tipi cezaevi uygulamasına (...) kimilerinin tersine, salt in-sani açıdan değil siyasal açıdan da karşı çıkılması gerektiğini düşü-nüyorum. Uygulamaya siyasal açıdan karşı çıkmamanın, belirli sol ör-gütlerin siyasal perspektiflerine mahkûm olma anlamına geleceği yolundaki endişelerin bir geçerliliği yoktur. Çünkü, burada düzenin, sol içi birlik ve dayanışmayı parçalamaya, normal yaşamda kovula-rına hapsettiği insanları burada da hücrelere tıkıp yalıtma gibi apa-çık bir siyasal hedefi vardır. Ayrıca, kendilerini çok olgun ve ağır-başlı gören solcular bilmelidirler ki, yarın kendileri de bu tip hücre-lere girebileceklerdir. (...)

Her ne zaman olursa olsun, F-Tipi cezaevlerine karşı içerdirenlenlere dışardan da destek gelecektir. Bu destek salt insani ge-rekçelere dayansa bile olumludur ve gereklidir. (...) Bununla birlik-te, Türkiye solunun belirli kesimlerinin bir direniş destek olmaya-cağını, olsa bile sonra yan çizeceğini, yan çizmeye bile böyle bir desteğin direneler açısından zararlı olacağını düşünmek için pek çok neden var. Şimdi şöyle bir düşünün: Türkiye solunun en büyük zaafının ve illikliğinin, insanların "birey olamamalarında" yattığını 20 yıldır usanmadan söyleyenler hücre tipi cezaevleri konusunda ne diyecekler? Aralarında bu uygulamanın yerinde olduğunu, hücre-sine tıkanan solcunun cemaat ruhundan kopup bu sayede birey olabi-leceğini düşünenler mutlaka çıkacaktır. Bunların (verirlerse) deste-ğine gerek var mı?

Bu ülkede, örneğin 'Prens' gibi filmler çevirip 'Sudaki İz' gibi romanlar yazan eski ve yeni solcular vardır. Bunları geçtik. Türkiye solunun belini doğrultamamasını o lanet olası 'örgüt şefleri' ile açık-layan binlerce solcu da vardır. Bunlar, şöyle düşünebilirler: İnsanlar hücrelerinde kendi başına kaldıklarıyla, hapishanede bile yakalarını bırakmayıp kendilerinden şu ya da bu eylemi yapmalarını isteyen ör-güt şeflerinin ideolojik-siyasal tasallutundan kurtulmuş olacaklar... Fena mı? (...) Siyaset tandansı daha yüksek solculara gelince; böyle-leri arasında AB yandaşları da vardır. Bu insanlar, F-Tipi cezaevleri-nin AB standartlarına uygun düştüğünü öğrenirlerse ne yapacaklar? Cezaevi söz konusu olduğunda geçiş süreci, uyum dönemi türü şeyler söyleyemeyiz; çünkü E ile F arasında geçiş sağlayacak bir harf de yok. Bu insanların siyasal tandanslarının daha yüksek olduğunu söy-lemiştik. Bu nedenle, belki Andreas Baader ve arkadaşlarının hücrele-rinde 'ölü bulundukları' Almanya'daki Stammheim hapishanesinde (hâlâ yerinde duruyorsa) inceleme yaparak bu müfrit olayın Türki-ye'deki F-Tipi hücrelerde tekrarlanmaması için gerekli önlemlerin alınması isteyebilirler. Hiç yoktan iyidir.

Türkiye'de sayıları bir hayli az; ama ya kimi uçuk postmoder-nistler de bu işe buluşurlarsa? Ya bir de bu insanlar arabulucu olarak cezaevine girip direnenlerle görüşürse? Bu durumda muhtemelen, bü-yük anılatör dönemi nasıl kapanmışsa büyük koşuşlar döneminde de bittiğini, toplum denen şey zaten yok olduğundan toplumun da bitmiş olması gerektiğini, bu neslele bir yerde toplu olarak kalmakta hücre-de tek başına kalmak arasında fark kalmadığını falan anlatabaklardır. Dinleyen olur mu?" (Metin Çulhaoğlu, Sol Dergisi, "Aman Siz Buluş-mayın...", No:114, 1 Aralık 2000, s.25.)

140) Zaven Biberyan, sanki onlardan söz ederse, "Her şeyi kaybedeceksin/ama unuttu ki hatıralarını/kaybedemezsin/onlarca-nına okuyacak." (Konuş Halik Bey Konuş, Aras Yay., 2000.) diyor...
 141) Bak: Gündüz Vassaf, Radikal, "Türkiye'de İtaat ve İs-yan", 24 Aralık 2000, s.23.
 142) Ahmet İnsel, Radikal İki, "Ölüm Oruçları", 24 Aralık 2000, s.3.
 143) Bak: Cüneyt Arcayürek, Cumhuriyet, "Düğme Sorusu-nu Önce Başbakan Yanıtlamalı", 15 Aralık 2000, s.1-11; İsmet Ber-kan, Radikal, "Biri Düğmeye mi Bastı?", 13 Aralık 2000, s.3.
 144) Ergin Yıldızoğlu, Cumhuriyet, "Baba'nın Gözleyle", 29 Kasım 2000, s.4.

145) XV. yüzyıl Fransa'sı ozanlarından Jean de L'Espine du Pont-Allez, Dünya Halk ve Demokrasi Şiirleri, Hazırlayan: A. Ka-dir, Evrensel Basım Yay., 2000.
 146) Bak: Taylan Doğan, 2000'de Yeni Gündem, "Kara Çar-şamba", 29 Kasım 2000, s.9.
 147) Douglas Franz, aktaran: Cumhuriyet, 6 Aralık 2000, s.12.
 148) Bak: Ahmet İnsel, Radikal İki, "Güvenlik Devletinin Bütçesi", 3 Aralık 2000, s.4.
 149) Nazif Ulaşoğlu, 2000'de Yeni Gündem, 19 Kasım 2000, s.9.
 150) Fatih Atik, Yeni Binyıl, 18 Kasım 2000, s.12.
 151) Leyla Şen, Sabah, 17 Kasım 2000, s.9.
 152) Bak: Ahmet Kahraman, 2000'de Yeni Gündem, "Banker Generaler", 21 Kasım 2000, s.3; İsmet Berkan, Radikal, "Egebank Sorulan", 5 Ekim 2000, s.3.

153) "İşadamlarına kelepçe yok: Başbakan Bülent Ecevit, ba-zı işadamları ve bankacıların gördüğü muamelelerden rahatsız ol-duğunu belirterek, 'ilgilileri uyardım, durum değişmeye başladı' dedi." (Milliyet, 13 Aralık 2000, s.7.)
 154) Radikal, 2 Kasım 2000, s.1.
 155) Banu Salman, Cumhuriyet, 6 Kasım 2000, s.1.
 156) Okan Müderrisoğlu, Sabah, 9 Kasım 2000, s.7.
 157) Cumhuriyet, 1 Kasım 2000, s.12.
 158) Atilla Özever, Milliyet, 1 Kasım 2000, s.8.
 159) Sabah, 12 Ekim 2000, s.10.
 160) Posta, 16 Aralık 2000, s.1.
 161) Yakup Karbuz, Cumhuriyet, 1 Ocak 2001, s.4.
 162) 2000'de Yeni Gündem, 23 Kasım 2000, s.1.
 163) Sabah, 28 Ekim 2000, s.13.
 164) Hasan Bayındır, Milliyet, 22 Kasım 2000, 7.
 165) Güngör Uras, Milliyet, 22 Kasım 2000, 7.
 166) "Paris'te tanışmamışlardı. Fransa'da yaşamamışlardı. Za-ten Fransuzca da bilmiyorlardı. Ama nedense Paris'te nikahlanıp, Pa-ris'te gerdeğe girdiler. İstanbul'dan Paris'e 150 kişilik özel uçak kaldı-rıldı. Dünyanın en ünlü ve seçkin Fransız yemekleriyle tanınan ve pa-halı lokantalarından L'edoyen'de 150 kişilik şölen hazırlandı ve dünya-nın en lüks otellerinden Plaza Athenee'de 150 kişilik oda tutuldu... Üç güne yayılan düğüne en azından 280 milyar lira harcandı. Damat geli-ne, 160 bin dolarlık tek taş pırlanta yüzük taktı." (Mine G. Kırıkkanat, Radikal, "Paryanın Huyu, Paranın Suyu", 17 Aralık 2000, s.7.)

167) Yavuz Semerci, Yeni Binyıl, 18 Aralık 2000, s.5.
 168) Carlo Coterelli, Milliyet, 23 Mayıs 2000, s.9.
 169) George Soros, Milliyet, 9 Aralık 2000, s.11.
 170) Stanley Fischer, Hürriyet, 28 Kasım 2000, s.9.
 171) 2000'de Yeni Gündem, 8 Aralık 2000, s.9.
 172) Yeni Binyıl, 7 Aralık 2000, s.9.
 173) Cumhuriyet, 6 Aralık 2000, s.13.
 174) Cumhuriyet, 7 Aralık 2000, s.7.
 175) Değer Akal, Yeni Binyıl, Yeni Binyıl, 10 Aralık 2000, s.1.
 176) Bak: Metin Münir, Yeni Binyıl, "Zengin ile Yoksul", 7 Aralık 2000, s.5; Ahmet Hamdi Dinler, Sosyalist Politika Dergisi, "Türkiye'de Tanımın Genel Durumu", No:26, Eylül 2000, s.99-147; Nadir Koraltan, Sol Dergisi, "2001'de İktisat ve İdeoloji", No:116, 15 Aralık 2000, s.39; A. Dinç Alada, İktisat Felsefesi ve Belirsizlik, Bağlam Yay., 2000.

177) Nedret Ersanel, Yeni Binyıl, 24 Aralık 2000, s.14.
 178) Sabah, 14 Eylül 2000, s.14.
 179) Fatma Koşar, Cumhuriyet, 27 Kasım 2000, s.13.
 180) Cumhuriyet, 29 Aralık 2000, s.11.
 181) Veli Özdemir, Yeni Binyıl, 3 Aralık 2000, s.7.
 182) 2000'de Yeni Gündem, 10 Temmuz 2000, s.3.
 183) 2000'de Yeni Gündem, 28 Ekim 2000, s.12.
 184) Yılmaz Odabaşı.
 185) Cumhuriyet, 19 Ekim 2000, s.6.
 186) 2000'de Yeni Gündem, 19 Ekim 2000, s.1.
 187) "Sema Pişkinsüzt açıklama istiyor" (Yeni Binyıl, 27 Ekim 2000, s.14.)
 188) Yeni Binyıl, 25 Ekim 2000, s.15.

189) Yurdagül Şimşek, Radikal, 25 Ekim 2000, s.7.
 190) Celal Başlangıç, Radikal, "Haydar'ın Deddiği Oldu!", 28 Ekim 2000, s.18.

191) Hülya Karabağlı, "MHP Usulü İnsan Hakları", Yeni Binyıl, 27 Ekim 2000, s.14.
 192) Metin Ergun, Milliyet, 31 Ekim 2000, s.19.
 193) Milliyet, 20 Ekim 2000, s.13.
 194) 2000'de Yeni Gündem, "Bir Trilyona Sicil Silgisi", 27 Ekim 2000, s.1.
 195) 2000'de Yeni Gündem, "Size de Bu Yakışır", 27 Ekim 2000, s.1.

196) "Alibeyköy'de kalabalık bir ortamda ateş açarak 14 ya-şındaki Ali Can Kaynar'ın ölümüne yol açan polis Sinan Buğa key-fi ateş açmış... Polis kafaletle serbest bırakıldı..." (Demet Bilge-Ulaş Yıldız, Radikal, 10 Kasım 2000, s.8.)
 197) Alper Turgut-Özkan Güven, Cumhuriyet, 1 Kasım 2000, s.3.
 198) Radikal, 10 Temmuz 2000, s.9.
 199) Radikal, 13 Aralık 2000, s.6.
 200) Radikal, 13 Aralık 2000, s.1.
 201) İşte o günün manşetleri: Milliyet: "Ürküten Tablo..." Ra-dikal: "Bu da Oldu..." Zaman: "Polisin İsyanı..." Türkiye: "Polisin Öfkesi..." Yeni Şafak: "Ve Polis Patladı..." Star: "Müdürlük Şok Anı..." Cumhuriyet: "Polisten Eylem..." Akşam: "Tehlikeli Öfke..." Sabah: "Polisin İsyanı..." Ayrıca bak: Yıldırım Türlük, Radikal İki, "Şanlı Polis İsyanı", 17 Aralık 2000, s.3; Deniz Kavukçuoğlu, Cum-huriyet, "Polis de Yürür", 17 Aralık 2000, s.7; Ferhat Kentel, Yeni Binyıl, "Kafası Karışan Melez Polisler", 17 Aralık 2000, s.30; Veysi Sansöz, 2000'de Yeni Gündem, "Sokaklar Eskiyor!", 13 Aralık 2000, s.6.

202) Radikal, 13 Aralık 2000, s.3.
 203) XV. yüzyıl Fransa'sı ozanlarından Jean de L'Espine du Pont-Allez, Dünya Halk ve Demokrasi Şiirleri, Hazırlayan: A. Ka-dir, Evrensel Basım Yay., 2000.
 204) Bak: Ferhat Kentel, Yeni Binyıl, "12 Eylül-28 Şubat Ru-hu Evrenselidir", 17 Eylül 2000, s.11; Ahmet İnsel, Radikal İki, "12 Eylül'den Çıkma Fırsatı", 8 Ekim 2000, s.3; Süleyman Demirel, Milliyet, "Darbeyi İki Kez Haber Verdim", 8 Şubat 2000, s.13; Ta-ha Akyol, Milliyet, "12 Eylül", 12 Eylül 2000, s.17; Ahmet İnsel, Radikal İki, "12 Eylül'den Kazanılar", 17 Eylül 2000, s.4; Demet Bilge, Radikal, "Askeriye'de Rüyet!", 4 Ekim 2000, s.8.

205) Bak: Enis Berberoğlu, Hürriyet, "28 Şubat'ın Devrim İhracı", 1 Eylül 2000, s.9; Melmet Ali Kışlalı, Radikal, "TSK Ku-ralları", 17 Ağustos 2000, s.7; İsmet Berkan, Radikal, "MGK Nasıl Böyle Oldu?", 2 Ağustos 2000, s.3; Mehmet Ali Kışlalı, Radikal, "Mekanizma İşlemese", 24 Ağustos 2000, s.7; İlhan Selçuk, Cum-huriyet, "Ya 'Askeri Demokrasi' Olmasaydı?", 6 Eylül 2000, s.2; Ali Bayramoğlu, Yeni Binyıl, "Yukarıdan Gelen Modernleşme", 16 Eylül 2000; Murat Belge, Radikal, "Jeopolitik", 7 Ekim 2000, s.8; Mehmet Ali Kışlalı, Radikal, "Önce TSK'yı Anlamak", 29 Ağustos 2000, s.7; Avni Özgürel, Radikal, "Ordu ve İrtica Tehidi", 7 Ekim 2000, s.8; Fikret Bila, Milliyet, "Kıvrıkoğlu Binlerce İrticacı Memur Var", 31 Ağustos 2000, s.14; Yalçın Doğan, Milliyet, "Kıvrı-koğlu'nun En Önemli Sözleri", 1 Eylül 2000, s.13; Sedat Ergin, Hürriyet, "Kıvrıkoğlu'dan Üç Mesaj", 1 Eylül 2000, s.18.

206) Bak: Tahir Kalemcioğlu, Sol Dergisi, "OYAK'ı Ne Kadar Ta-rırsınız?", No:89, 9 Haziran 2000, s.16-17; Odak Dergisi, "Silahlanma ve Türkiye'yi", Yıl:1, No:2000-11 (SN:14), 6 Kasım 2000, s.24-26.
 207) "Kaledeki tavuzkuşlarından şikayet var. Hemen gözültü-na alın." (12 Eylül döneminde Muğla İl Müdürlüğüne atanan Yüz-başı Ahmet Kaya'dan Bodrum Müze Müdürü'ne, Yeni Binyıl, "La-to-lo-ji Bölümü", 23 Kasım 2000, s.3.)
 208) RAND Cooperation, Radikal, 25 Ağustos 2000, s.10.
 209) RAND Cooperation, Yeni Binyıl, 25 Ağustos 2000, s.15.
 210) Bak: Abdullah Kıran, Birikim Dergisi, "Türkiye-İsrail İlişkileri ve Üçüncü Taraf Endişeleri", No:140, Aralık 2000, s.78-88.
 211) Edward Walker, Cumhuriyet, 16 Ağustos 2000, s.11.
 212) Metin Münir, Yeni Binyıl, "Silahlara Selam", 16 Kasım 2000, s.5.

213) 2000'de Yeni Gündem, 21 Kasım 2000, s.9.
 214) Güngör Uras, Milliyet, 13 Kasım 2000, s.9.
 215) Yeni Binyıl, 1 Kasım 2000, s.15.
 216) Cumhuriyet, 30 Ağustos 2000, s.1.
 217) Lale Sanıbrahimoğlu, Yeni Binyıl, 2 Kasım 2000, s.14.
 218) Osman Çuşay, Cumhuriyet, 6 Kasım 2000, s.1.
 219) Lale Sanıbrahimoğlu, Yeni Binyıl, 14 Eylül 2000, s.14.
 220) Akif Kurtuluş.
 221) J. P. Sartre, Akl Çağı, Sabah Yay.
 222) K. Marx.
 223) K. Marx.

224) Emre Kongar, Cumhuriyet, 27 Kasım 2000, s.3.
 225) Yeni Binyıl, 21 Aralık 2000, s.18.
 226) Bak: Noam Chomsky, Özgür Üniversite Forumu Dergisi, "Yazarlar ve Aydın Sorumluluğu", No:2, Ocak-Şubat-Mart 1998, s.122-137; Agora Dergisi, No:12, "Küreselleşme ve Aydınlanmaz", Aralık 2000, s.17-19; Fikret Başkaya, Küreselleşmenin Karanlık Bi-lançosu, Özgür Üniversite Kitaplığı, 31. Makı Yay., 2000, s.128-135.
 227) Tarkan Ali, Cumhuriyet, 21 Kasım 2000, Bölüm-2, s.1.
 228) Rifat Ilgaz, "Aydın mısın?"

“Kurdun tüyü değişir, huyu değişmez”

Sibel ÖZBUDUN

*“Ortalığa saçılmış yanlışlarınızı
görmezden gelerek yaşamak
mümkün,
ama mümkün olan her şey doğru
değildir.”⁽¹⁾*

2000 yılı Aralık ayının ikinci yarısı, Türkiye’de, Devlet’in “sokağı geri alma”ya yönelik tüyler ürpertici şiddet (ve dehşet) gösterileriyle geçti. Cezaevlerinde, F tipine geçişi protesto için başlatılan açlık grevleri ve ölüm oruçlarının sokaklarda da (sınırlı ölçüde de olsa) yankısını bulması; öğrencilerin YÖK protestoları, emekçilerin IMF politikalarıyla mahkûm kılındığı sefalet ücretlerine karşı sokağa dökülmeleri, sayıları bir milyona varan kamu emekçisinin iş bırakması ile somutlanan toplumsal muhalefet karşısında Devlet’in bardağını taşıran son damla oldu. IMF desteğiyle ertelenen malî krizin ardından, Avrupa Birliği “düş”ünün de bir başka bahara, 2010 yılı sonrasına ertelenmesi, Devlet tarafından, “sokakları geri alma” operasyonunda “düşmeye basma”nın vesilesi olarak değerlendirildi.

2000 Aralığı’nın olaylarını iyi anlamak gerek. Önce mahut “Çevik Kuvvet” gösterilerinden başlayalım.

Hemen hemen aynı anda çeşitli illerde (İstanbul, Bursa, İzmir, Adana, Antep...) başlayan ve Kabakçı Mustafa’ya rahmet okutturan “Çevik Gösterileri”, yazılı ve görsel medyada “polis stres, geçim sıkıntısı, can güvenliği yoksunluğu, arkadaşlarını yitirmenin acısı” vb. gerekçelerle “mazur gös-

terilmeye” çalışılsa da, bu “güzellemeler” bu eylemin “siyasal” niteliğini örtmeye yetmiyor. Nasıl bir “siyasallık” mı? (Hiç de geçim sıkıntısıyla bağlantılı olmayan) sloganlarının, tekbirlerinin, silah göstermelerinin, Ankara’da F-tipi protestocularının ve sosyalist partilerin, kitle örgütlerinin üzerine saldırtılan Çevik-destekli faşistlerin gerisinde sırtan MHP damgasını görmemek mümkün mü(ydÜ)⁽²⁾?

Çevik gösterileriyle sertleşen ortam, Devlet’in kendi cezaevlerini geri alma operasyonuyla birlikte ise, soluk alınmaz bir hale geldi. Yüzlerce genç insanın ateşe verildiği⁽³⁾, kurşunlandığı, gaz bombalandığı, yerlerde sürüklendiği, Ecevit’in deyimiyle “teröristleri kendi terörlerinden kurtarma”⁽⁴⁾ hareketi, medyanın yalanlarına, birbiriyle çelişen resmî açıklamalara, rakamlara sığmayan bir dehşet yaşattı topluma. Adalet Bakanı ölülerin sayısının azlığına sevinse de; gençler şimdi F tipinin tecridinde suskun bir ölüme mahkûm, topluma unutturulmaya çalışılıyor olsa da...

Bu topluma biçilen “üç maymunlar” rolünü reddeden, görmeyi, düşünmeyi bilen herkes hemfikir: ilan edilmiş bir sivil sıkıyönetimi yaşıyoruz. Sansürlenlen basınla, toplatılan gazetelele, karartılan ekranlarla, TTB, İstanbul Barosu vb. kuruluşlar üzerinde yürütülen siyasal-toplumsal linç girişimleriyle; sokaklardan sırf “öğrenciye benzedikleri” için toplanıp gözaltına alınan gençlerle; basılan, haklarında dava açılan sosyalist partiler, dernekler, lokallerle; barışçıl gösterilerde “stres atarken” artık eli tutulmayan polislerle...

I-) “FAŞİZM! YENİDEN Mİ?”

“İnsanların çoğu bireysel sorumluluğunun farkında olmaksızın yaşarlar; bütün mutsuzluklarımızın çekirdeği işte burada gibime geliyor.”⁽⁵⁾

Şimdi burada yanıtlanması gereken, “Faşizm! Yeniden mi?” sorusu ile karşı karşıyayız...

I.1-) NELER OLUYOR?

“Karanlıklara çekilen modern iktidar herkesi bireyselleştirmek istemektedir; çünkü bireyselleştirmek, gözetim altında tutmak ve cezalandırmak yani egemen olmak demektir. Böylece modern iktidar çocuğu okulla, hastayı hastaneyle, deliyi tumarhaneyle, askeri orduyla, suçluyu hapis haneyle kuşatarak bireyselleştirmiş, kaydetmiş, sayısal hale getirmiş, egemen olmuştur. Her kişi bir yerde kayıtlı hale gelince, herkes denetim altında olacak, gözetim altında tutulacaktır. Modern iktidar büyük gözaltıdır.”⁽⁶⁾

Türkiye toplumu, “emir-komuta zinciri içinde hiyerarşik darbe” kavramıyla tanış olsa da, “para-militer putsch/hükümet darbesi” kavramını

pek bilmiyor. Oysa ön örneğini Marx'ın derinlemesine tahlil ettiği⁽⁷⁾ Louis Bonaparte'ın 1851'deki hükümet darbesinde bulan Avrupa faşizmleri, bu modelin izleyicileri olagelmıştır. Faşist partilerin iktidara geliş ya da konumlarını ilerletiş, iktisadî-siyasal kriz ortamlarında ve parlamento içindeki konumlarıyla, sokak gösterileri ve tedhiş/yıldırma eylemleri arasında kurabildikleri rezonans ölçeğinde mümkün olduğu, bilinmektedir. Faşizm üzerine yazan Avrupalı yazarlar, Avrupa faşizmlerinin ortak özelliklerini özetle şöylece saptarlar⁽⁸⁾:

Tümü savaş sonrası koşullarda, ulusların "haksızlığa uğramışlık" duygusuna yaslanmaktadır.

Her biri özgül iktisadî ve siyasal kriz ortamlarında, bir "yönetememe hali" içinde biçimlenmiştir.

Çoğu sosyalist/komünist hareketlerin yükseldiği (ancak tam bir hakimiyet kuramadığı) durumlarda, burjuvazinin korkusuyla rezonansa giren bir tepki hareketi olarak ortaya çıkar ve bu niteliğiyle, aşırılıklarını parlamento içinde denetim altında tutabileceğini sanan sermayenin desteğini arkasına alır.

Avrupa faşizmleri, kentsel ve kırsal orta sınıflardan büyük destek görmüşlerdir.

Faşist demogoji, sosyalist/radikal anti-kapitalist söylemden yararlanmazlık etmez; bu yönüyle iktisadi krizin marjinalleştirdiği insanlara, lumpen-proletaryaya cazip gelmektedir.

Ancak faşizmin ana retoriği köktenci milliyetçilik ve ulusal varlık için bir tehdit olarak sunduğu "öteki" düşmanlığıdır.

"Ebedî Faşizm"ın temel özelliklerini bir de Umberto Eco'dan dinleyelim⁽⁹⁾:

"*Ur faşizmin ilk özelliği, gelenek kültürüdür.*

Teknolojiyi yüceltse de, anti-modernist ve irrasyonalisttir.

Eylem kültürüne dayalı ve entelektüel-karşıtıdır. "Resmî faşist entelektüeller, genellikle modern kültüre ve liberal aydınlara, geleneksel değerlere ihanet ettikleri gerekçesiyle saldırarak meşguldürler."

Analitik eleştiriye tahammülsüzdür. "*Ur-Faşizmin gözünde anlaşmazlık, ihanettir.*"

Farklılık düşmanı, dolayısıyla da ırkçıdır.

Bireysel ya da toplumsal düş kırıklıklarından türer. Tarihsel faşizmin en tipik özelliklerinden biri, kendini siyasal ya da iktisadî bir açmazda hissedilen orta sınıfa seslenişidir. Günümüzde küçük burjuvalaşan proleterler ya da siyaset sahnesinden dışlanan lumpenler faşizmin potansiyel hedef kitleleridir.

Milliyeti bir ayrıcalık derkesine yükseltir ve uluslararası komplo kuramları ve yabancı düşmanlığıyla besler.

Düşmanların kudret ve serveti karşısında aşağılanmışlık duygusunu işler. Düşman aynı anda hem çok güçlü, hem de çok zayıf olarak algılanmaktadır.

Ana şiarı yaşam mücadelesi değil, mücadele için yaşamaktır.

Popüler bir elitizmin savunucusudur: "*Her yurttaş, dünyanın en iyi insanlarından biridir; parti mensupları yurttaşların en iyisidir ve her yurttaş partinin üyesi olabilir (ve olmalıdır).*"

Böylelikle herkes bir kahraman olarak eğitilebilir.

Maçizm (erkekliğin yüceltilmesi) faşizmin en tipik özelliklerindendir. "*Ur-Faşist kahraman, silahlarla oynamayı yeğler; böylelikle silah peninsin yerini alır.*"⁽¹⁰⁾

Halkın türdeş bir bütün olarak algılanması: "*Büyük sayıda hiçbir insan topluluğunun ortak bir iradesi olamayacağından, lider onların tercümanymış gibi davranır.*"

Bu saptamaların hemen her birinin günümüz Türkiye'sinde boy verdiğini görmezlikten gelmek mümkün mü?

I.2-) TÜRKİYE SAHNESİ

"Bozuk düzende sağlam çark olmaz."⁽¹¹⁾

Türkiye'de faşist hareketin tarihi 1940 dolaylarına geri götürülebilir; ya da Türkiye'nin özgül "Devlet" anlayışının faşizmle ünsiyeti tartışma konusu yapılabilir; yapılmalıdır da. Ancak bu yazı son günlerdeki gelişmelerle sınırlı kalacak.

Günümüzü biçimleyen koşulların, 12 Eylül askerî darbesi ve onu izleyen Özal'lı yıllarda biçimlendiği, ülkenin siyasal-toplumsal ortamının 12 Eylül'den kopuşmayı bir türlü beceremediği, bir "sır" değil. Turgut Özal'ın Reagan-Thatcher patentli neo-liberalizmi ancak baskılarla yürütülen bir depolitizasyon ortamında hayata geçirilebilirdi; öyle de oldu. Öte yandan, 1980 ortalarından 1990'lı yılların sonuna dek uzayan "Kürt Savaşı" ordunun siyaset üzerindeki reel hakimiyetini tartışmasızlaştıran bir arkaplan oluşturunca.

Turgut Özal'ın neo-liberalizmi ve Kürt Savaşı elele verdiğinde, 1980-90'lı yılları yeni bir yükselen "iktisadî-siyasal sınıf"a sahne kıldı: Gözü-kara iktisadi ve siyasal serüvenlerden sakınmayan, Kara Para ve Kirli Savaş'tan beslenen YDD korsanları, ya da neo-liberal burjuvazi ile Amerikancı Arap-İslam finansmanın palazlandığı "Anadolu Kaplanları". Bu yeni kesimler, dış pazarlardaki payı sınırlı kurumsallaşmış Türkiye burjuvazisi üzerinde de ağır bir basınç oluşturmaktaydı. Türkiye'nin geleneksel yönetsel mekanizmaları hızla aşınır ve parçalanırken, siyaset, bozulan gelir dağılımının da etkisiyle ciddi bir merkez-kaç eğilimine girmekteydi. Parçalanmış merkez, sağında olsun solunda olsun, seçmenler açısından inandırıcılığını hızla yitirirken, tutucu taşra sermayesinin, Ana-

dolu holdinglerinin partisi RP/FP yükselişe geçiyor; "Kara Para/Kirli Savaş" partisi MHP ise güç biriktirmeye yatıyordu.

Siyasetin bu ölçüde yerelleşerek denetimden kaçma tehlikesi sergilemesi, kendini rejimin gerçek bekçisi olarak görme alışkanlığından asla vazgeçmeyen ve bunu Anayasa'ya kaydettirmiş TSK'ni alarma geçirdi. 28 Şubat "ince ayar"yla gerçekleştirilen manevra, ordunun siyaset üzerindeki mutlak hakimiyetinin kesin bir tescili olacaktı.

28 Şubat "ince ayar"ı, 18 Nisan 1999 seçimleriyle siyaset sahnesine tercüme edildi. Türkiye burjuvazisiyle MGK'nin adeta "arkalarından iterek" kurdurdukları ve başta Koç olmak üzere büyük sermaye tarafından "istikrar unsuru" olarak alkışlanan DSP-MHP-ANAP koalisyonu, uluslararası kredi kuruluşlarının "yüksek notlar"ı ve AB "düşler"iyle güzelleşen "öforik" günlerini hızla geride bıraktı. Ve malî krizin İstanbul Ticaret Odası Başkanı'na (ISO'nun alkışları arasında) "MGK eften püften işlerle uğraşacağına ekonomiye müdahale etsin!" TÜSİAD'a "ekonomiyi bize bırakın!" çağrıları çıkartmalarına yol açan sarsıntısı eşliğinde ülke, makûs talihine bir kez daha uyandı. Bu "makûs talih"ın bir artısı, güçlenmiş, giderek de güçlenen MHP'ydi.

II-) MHP⁽¹²⁾ KİM(LER)İN PARTİSİ?

*"Mihrabın tepesinden papaz sürüsüne bir göz gezdirdi, gazaba gelmiş gibi bir tavır takındı, sesini yükseltti:
- Hristiyan Kardeşlerim, kilise, koyunları sadık, çobanları İsa olan bir ağıldır...
Rahip yeryüzünde İsa'nın temsilcisidir.*

Bir koyun salgın bir hastalığa yakalandığında, çoban, diğerleri de hastalığı kapmasın diye onu ağıldan kovar.

Mümkün olduğu kadar uzaklara, kayaların arasına, ölmeye gönderir. Bir rahibin lanetli bir ruh görmesi acıdır ama diğer sağlıklı ruhları kurtarmak için onu aforoz etmesi görevidir..."⁽¹³⁾

EZLN Komutan Yardımcısı Marcos'un "Neo-liberal faşistler"⁽¹⁴⁾ dediklerinin "alaturka" bir versiyonu olan MHP'ye sınıfsal bir göz atış, şu unsurların koalisyonunu ortaya koyacaktır:

MHP, Susurluk burjuvazisinin, Kara Para/Kirli Savaş zenginlerinin partisidir.

1980 sonrasında yükselişe geçen neo-liberal "korsanlar"ın; bireysel çabalarıyla ya da BOTAŞ benzeri "devlet desteği"yle Latin Amerika ülkelelerinden Uzak Doğu'ya, Balkanlar'dan Orta Asya'ya, Afrika'dan Rusya'ya, ithalat-ihracattan müteahhitliğe, offshore bankacılıktan kaçakçılığa, hükümet devirme girişimlerinden silah ticaretine, bir dizi loş girişimi gerçekleştirmekten çekinmeyen ve bu çaba-

larıyla büyük servetler devşiren kurumsallaşmasını tamamlamamış yeni zenginlerin partisidir.

Emniyet mensuplarının hatırı sayılır bir kesiminin partisidir.

Özellikle de Kürt savaşı propagandasıyla yıldırılmış, Alevî girişimciliğinden tedirgin Anadolu sermayesinin, Anadolu muhafazakârlığının partisidir.

YÖK marifetiyle özellikle taşra üniversitelerinde kadrolaşan Türk-İslam Sentezci "entelektüeller"ın partisidir.

Ve nihayet, laik-milliyetçi, otoriter, korporatist, Devlet'çi söylemiyle MGK'nin en azından "hayırhah" bir suskunlukla desteklediği partidir.

Bu yapıyla MHP'yi yükselişe geçiren konjonktürün anahatlarını ise şöyle betimleyebiliriz:

1980'lerin ortalarından itibaren bu ülkede süregiden adı konulmamış "özel/düşük yoğunluklu savaş", Türkiye'nin siyasal kültüründen hiçbir zaman eksik olmayan milliyetçiliğin, bir "psikolojik savaş" taktiği uyarınca görülmemiş ölçüde körüklenmesine yol açmıştı. Yazılı ve görsel medyanın tam katılımıyla, millî (hatta yerel) törenler, maçlar, asker uğurlamaları, şehit cenazeleri, Abdullah Öcalan'ın Suriye'den çıkartılmasıyla başlayıp Türkiye'ye getirilişi, ve yargılanması

ve hüküm giymesine dek uzanan süreçte şahikasına varan milliyetçilik ayinlerine dönüştürülecekti.⁽¹⁵⁾ Bu süreç, özel harp mekanizmalarına gönüllüce dahil olan paramiliter/Mafyalaşmış ülkücü eskilerinin de varlığıyla, Devlet'in silahlı kuvvetleriyle MHP arasında 12 Eylül'ün neden olduğu "güven bunalımı"nın aşılmasına olanak sağlayacaktı.

Türkiye'nin 12 Eylül sonrasında yöneldiği neo-liberalizasyon süreçleri ve bunların yol açtığı müzmin kriz ortamı, ülkedeki gelir uçurumunu daha da genişletmiş, istikrarsız siyasal ortam ve değişken kayırmacılık ilişkileri, orta sınıflarda süregelen bir konum yitirme, yoksullaşma durumu ve bundan kaynaklanan kronik bir güvensizlik duygusu yaratmıştır. Son 20 yılın sınıfsal dengeleri istikrarsız ve kırılgandır; yükseliş ve batışlar çok hızlı olmaktadır. Kurumsal devlet desteğinin (sübvansiyonlar, gümrük duvarları, tarımsal taban fiyatları, ama aynı zamanda sosyal politikalar) hızla aşınması ve kayırmacılık politikalarına dönüşmesi, özelleştirmeler hızlı bir toplumsal marjinalizasyona yol açmaktadır. Kimsenin geleceğini güvence altında görmediği bir konjonktür, siyasal arenada merkez-kaç eğilimleri devreye sokmuştur; Türkiye siyasetinin merkezi parçalanmaktadır.

Bu gelişmelerin yol açtığı yönetim krizi, TSK'nin (MGK eliyle) merkezî siyasal rolünü pekiştirmesine olanak sağlamıştır. Toplumsal marjinalleşme ve siyasetin merkez-kaç yönelişi, TSK'nin geleneksel laik refleksini politikaya tercüme ederek 28 Şubat müdahalesinin önünü açmıştır. RP'nin 28 Şubat müdahalesi aracılığıyla "te'dib"i ise, MHP hanesine yazılan büyük bir artıdır.

Fazla dikkat çekmemekle birlikte, Alevî-Sünnî rekabeti, bu ülkede sürekli bir gerilim potansiyelidir. Laik modernleşme süreçlerine daha açık

olan (ancak iktidar mekanizmaları karşısında sürekli bir dışlanmışlık duygusu yaşayan) Alevi kesimin son yıllarda küçük ölçekli sermaye birikimi açısından daha başarılı bir görüntü sergilemesi (ya da böyle sunulması), bu gerilimi geleceğe de taşıyacak bir gelişmedir. Taşradan metropol varoşlarına taşınan bu potansiyel⁽¹⁶⁾, öyle sanıyorum ki devletle karşı karşıya gelmekten imtina eden Sünnî tepkiyi bir ölçüde MHP'ye yöneltmektedir.

Ve nihayet, Türkiye'nin yüz yıllık "Batı'yla (B. Avrupa) Dansı", hummalı ve ikircikli bir "aşk-nefret ilişkisi" temelinde yürümektedir. Modernleşmenin "teknolojiyi alıp da 'kültür'ü dışta bırakmak" olamayacağını anladığından beri Türkiye toplumu, Batı Avrupa karşısında, Galatasaray maçlarında "Avrupa, Avrupa Duy Sesimizi!" naralarıyla dışa vurulan bir kompleksi yaşamaktadır. Yahya S. Tezel'in deyişiyle, "Çarpıcı bir şekilde 'işte orada' var olduğunu gördüğü, ama anlayamadığı, anlayamadığı için de içine girme imkanı görmediği bir 'yabancı uygarlık'tan korkan, bu korkusunu kendi 'taşralılık'ını yüceltip o 'yabancı uygarlık'ı reddederek ifade eden avantajsızlar, MHP tabanında"⁽¹⁷⁾ kendilerini ifade eden bir zemin bulabilmişlerdir. Evet, Türkiye'de kimi (çoğu eski MHP'li) liberal çevreler, Türkiye'nin MHP eliyle AB'ye taşınabileceği sanısına kapılmışlardır⁽¹⁸⁾; tıpkı Yahya S. Tezel'in de ifade ettiği üzere: "MHP'nin Türkiye'nin Avrupa bütünleşmesine girmesine, 'sivil toplumcu' bir hukukçunun cumhurbaşkanı seçilmesine verdiği destek, bu umutların 'hayalci' bir iyimserlik olmayabileceğine dair işaretler olarak önümüzde duruyor."⁽¹⁹⁾ Avrupa Birliği'nin bir aralanan, bir kapanan kapıları⁽²⁰⁾, yalnız nefret-aşk ilişkisi yaşayan toplumda değil, asker-sivil bürokraside ve siya-

sal elite de yerelci/küreselleşmeci, milliyetçi/kozmpolit ikileminin bir tahterevalliye dönüşmesine yol açmaktadır.⁽²¹⁾

Bu tehlikeli ve kırılgan konjonktürde, yalnızca yüzde 18'lik bir seçmen kesimine değil, aynı zamanda orta kademeli bürokrasi, TSK ve emniyet teşkilatı içinde önemli bir etki alanına sahip olan MHP, tabanını harekete geçirmeye muktedir tek siyasal parti olarak ortaya çıkmaktadır.

II.1-) MHP NE YAPMAK İSTİYOR?

"Her zaman görülecektir ki, sorunun kendisi, ancak onu çözüme bağlayacak olan maddi koşulların mevcut olduğu ya da gelişmekte bulunduğu yerde ortaya çıkar."⁽²²⁾

Peki ama, böylesi bileşim üzerinde ve bu konjonktürde yükselişe geçen MHP ne yapmak istiyor? İrdelemeye çalışalım...

II.1.1-) "MERKEZ PARTİSİ" TARTIŞMALARI:

*"Monstrum in fronte, monstrum in animo."*²³

Öncelikle şunu saptamak gerek: iktidar ortağı olduğundan beri liberal kalemlerin MHP'ye düzdüğü "değişme, merkez partisi olma, demokratikleşme, Türkiye'nin Avrupa'yla entegrasyonunun önünü açma vb." güzellemleri, MHP cenahında karşılıksız kalıyor, dahası, tepkiyle karşılanıyor. Nasıl mı? MHP kurucu üyesi, 19. dönem Çorum milletvekili, MHP eski Genel Sekreteri, Genel Başkan yardımcısı, Ülkü Ocakları Demeği kurucusu ve Genel Başkanı, yani kim ne

şılık vermediği öğrenildi." ("MHP'ye cemaat baskısı", Yeni Binyıl, 2 Eylül 2000, s.14.)

33 "MHP Grup Başkanvekili İsmail Köse, Türkiye'nin silahlı bir dayatmayla karşı karşıya olduğunu belirterek, 'anadilde eğitim ve kültürel haklar' ifadelerinin altında gelecekte bağımsız bir devlet kurulması o-planının yattığını kaydetti." MHP grup toplantısında konuşan Bahçeli de "Türkiye'nin etnik çatışma ve ayrışmayı körükleyecek 'kültürel ya da etnik haklar' a sıcak bakmasının mümkün olmadığını" vurgulayarak, "belgede bu tür ifadelerin üstü örtülerek muğlak duruma getirilmesinin sonucu değiştiğini kaydetti." ("Kültürel haklar kabul edilemez": Cumhuriyet, 15 Kasım 2000, s.3)

34 Bahçeli'nin başkanlığa oynadığı yorumunu yapan The Economist dergisine göre MHP'yi bir zamanlar "aşğılık rakipler" olarak gören generaller "şimdi potansiyel müttefik olarak değerlendiriyorlar." ("Bahçeli sessiz gidiyor", Yeni Binyıl, 14 Ekim 2000, s.15).

35 "Askeri kızdırın eski paşa liste dışı kaldı", Sabah, 7 Kasım 2000, s.27.

36 "MHP'ye askeri danışman!" Sabah, 17 Eylül 2000, s.5.

37 Oral Çalışlar soruyor: "Hiçbir MGK toplantısında acaba ordu içindeki MHP'liler gündeme geldi mi?" ("MHP'li Subaylar - Susurluk", Cumhuriyet, 17 Eylül 2000, s.4.)

38 "Ben kendi kendimin mirasçısıyım."

39 "Bürokraside MHP depremi", Cumhuriyet, 24 Kasım 1999, ss.115.

40 2000'de Yeni Gündem, 24 Temmuz 2000, s.5.

41 Radikal, 30 Ağustos 2000, s.8.

42 Yeni Binyıl, 9 Eylül 2000, s.15.

43 2000'de Yeni Gündem, 13 Temmuz 2000, s.6.

44 Yeni Binyıl, 11 Temmuz 2000, s.15.

45 Radikal, 16 Aralık 2000, s.13.

46 Cumhuriyet, 7 Ocak 2000, s.7.

47 Özgür Bakış, 26 Ekim 1999, s.8.

48 Cumhuriyet, 1 Mayıs 2000, s.4.

49 Radikal, 17 Kasım 1999, s.8.

50 "Endişelerini çevreye yayan büyük ruhlar kötürdür."

51 "MHP istiyor ki, mevcut oy tabanı genişlesin. İşadamları, sanayici, tüccar da MHP'ye gelsin. MHP 1999'da kırsal kesimden önemli oranda oy aldı. Ancak 'iktidara gelmek için' kentlerin oyu gerekiyor. Bunun için 'kentlere yönelik politikalar' üretiliyor." (Yavuz Donat, "MHP'de neler oluyor?", Sabah, 5 Ağustos 2000, s.25)

52 "MHP'nin Parti Okulu'nda 'imaj-maker' olarak görev yapan MHP Genel Başkan Yardımcısı Murat Şefkatli, partilere 'töre' yerine 'kibarlık' öğretmeye çalışıyor." ("MHP töresi imaj peşinde", Yeni Binyıl, 9 Mayıs 2000, s.16.)

53 Bkz. Neşe Düzel ile Bülent Forta'nın söyleşisi, "Pop milliyetçilik, egemen ideoloji", Radikal, 22 Nisan 1999, s.6. Aynı temayı, Tanıl Bora da tekrarlıyor: "Türkiye'de partilerin inisiyatif alanı, ordunun, Milli Güvenlik Kurulu'nun yeniden yayılan alanı nedeniyle daraldı. Türkiye'de siyaset genel olarak poplaştı, siyasal ideolojiler önemsizleşti, imajlar öne çıktı. Buna bağlı olarak sağdaki, soldaki bütün partiler sulandı. MHP, sempaticanlarının hayattaki duruma adadıkları çok katı, disiplinli bir örgüt yapısı olmaktan uzaklaşıyor artık. Sıkı bir ülkücü formasyona sahip olmayan bir seçmen tabanı oluşuyor." (Tanıl Bora ve Kemal Can'ın Neşe Düzel'le söyleşisi, "Medya MHP'yi çok şımarttı", Radikal 4 Eylül 2000, s.6.) Ancak aynı söyleşide Tanıl Bora'nın şu sözleri, bu 'sol' kafa karışıklığını sergilemiyor mu?: "MHP'nin sosyo-psikolojik dinamiği kendini bu memleketin esas sahibi görmektedir. Müslüman Türk Anadolu insanı' tanımını dışındaki unsurları MHP, vatandaş ya da siyasi rakip yerine, düşman olarak görebilmektedir. Böyle bir duruş şiddet yaratmaya çok yakındır. Olağan bir çelişkiyi hızla millî varlık, yokluk davasına dönüştürür ki, MHP'nin siyasi husumet içinde tanımladığı herkes vatanın, milletin bütününe kastetmiş düşman statüsündedir artık. Birakın solcu olmayı, yabancı kültürlerden etkilenmiş olmak bile onlarda bir casusluk, vatan hainliği kuşkusunu yaratır. Türk kimliğini ırksal ve kültürel

değer olarak sahiplenmemek de şüphe getirir." (ay.)

54 "6'ncı Olağan Kongre'nin düzeni eski kongrelere göre değişimi ortaya koydu. MHP'de değişim izleri", Yeni Binyıl, 6 Kasım 2000, s.14.

55 Bkz. Kemal Can, "MHP'de 'ocak-parti' gerilimi", Milliyet 3 Ağustos 2000, s.19. "Ocak-Parti çekişmesi", "yumuşama" görüntüsü verme çabalarının yanı sıra, arka planındaki bir Parti-içi iktidar kavgasının yansımasıdır.

56 "Ülkü Ocakları'nın sürekli partinin bir organı gibi algılanmasından ve parti üzerine baskı kurma çabasından rahatsız olan Genel Merkez, 80 ilde partinin gençlik kollarını oluşturacak" ("Ocak değil, gençlik kolu", Yeni Binyıl, 1 Ağustos 2000, s.17); "MHP yönetimi, büyük kongrede yapılacak tüzük değişikliklerinin ardından, gençlik kollarının kurulması için hareket geçmeyi kararlaştırdı. MHP'nin gençlik kollarının oluşturulmasıyla Ülkü Ocakları Derneği'nin pozisyonunun da pasifleştirileceği belirtilti." ("MHP'de reform", Milliyet, 4 Ağustos 2000, s.19)

57 "Ülkücü gençlere 'dikkatli ol' emri", Yeni Binyıl, 23 Aralık 2000, s.14.

58 "Kaptan yerine neden tayfa oldunuz" diyenler nefislerine yenik düşerlerdir. Türk milliyetçileri nefislerini aşabilmiş insanlardır. Aranızda fitne sokulmasına izin vermeyin. Sabırlı, soğukkanlı ve akılcı davranın." (Devlet Bahçeli, "Atığınızı sloganlara dikkat edin talimatı", Yeni Binyıl, 10 Ocak 2000, s.13).

59 "Bahçeli bu işten güçlü çıktı", Yeni Binyıl, 11 Aralık 2000, s.12. Kılıçbay, "Ülkücüler sertlikten geldiler. Ancak bugün sertlik yapmanın nesnel koşulları yok. Ülke de sol yok, bütün partiler sağ. Kime sertlik yapacaksınız?" (ay) derken, "düz mantık" sergiliyor. Tümünü sağ partilerden oluşan parlamento, artan sayılarla alanları dolduran kamu emekçilerini, özgürlük isteyen gençleri, kimliklerinin tanınmasını talep eden Kürtleri, durmaksızın patlayıcı biriktiren varoşları, hoşnutsuzlukları yoğunlaşan köylüleri ne kadar temsil ediyor? "Sokaklardaki vatan hainleri" konusunda "ülkücü"ler elhak, Kılıçbay'dan daha duyarlı!

60 Ö. Lütfi Mete, "Genel Merkez felaketi göremiyor", Yeni Binyıl, 30 Temmuz 2000, s.14.

61 Ö. Lütfi Mete, ay.

62 Kaldı ki, Engin Erkiner'in şu öngörüsü son derece isabetli: "Özel tim ve ordu bünyesindeki özel birlikler dururken MHP'nin saldırgan olması gerekmez. Onun saldırganlığı gerektiğinde olabildiğince geniş bir halk kesimini harekete geçirebilmesinde ve 'halkın öfkesi' görünümünü altında gösterilen kişi ve kurumlara saldırılmasında yatar. (...) 6-7 Eylül olaylarının, Tan matbaası baskınının, Kayseri'de TÖS'lü öğretmenlerin yakılmaya çalışılmasının daha büyük benzerleriyle karşılaşmaya hazır olmamız gerekiyor." (E. Erkiner, "MHP Kongresi", Roja Teze, 10 Kasım 2000, s.10).

63 "Ocak değil, gençlik kolu", Yeni Binyıl, 1 Ağustos 2000, s.17.

64 "(...) MHP tarikat, cemaat ve en zayıf olduğu bölge olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde de aşiretlere yöneldi," (Cumhuriyet, 8 Ağustos 2000, s.5); "MHP'nin aşiret atağı" (Yeni Binyıl 3 Ağustos 2000, s.14).

65 "Abdal Musa'yı anma etkinliklerine MHP gölgesi düştü. Ankara eski Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek ile MHP milletvekili Nesrin Ünal'ın katılması, MHP'li Bakan Tunca Tokay'ın mesaj göndermesi Alevilerin tepkisini çekti." (Hüseyin Gündüz, "Abdal Musa buluşması", 2000'de Yeni Gündem, 6 Haziran 2000, s.2).

66 "Kongresine bir ay kalan Türk-İş'te (...) MHP-FP ittifakı atağa kalktı. Son olarak askeri işyerlerinde örgütlü olan ve 'solun kalesi' olarak bilinen Harb-İş'te MHP-FP ittifakının yönetime gelmesiyle sağ ittifakın Bayram Meral'i (...) zorlama olasılığı da giderek artıyor." ("Türk-İş'te MHP atağı", Radikal, 3 Kasım 1999, s.13); "Türk-İş'te milliyetçi-muhafazakâr rüzgâr" (A. Özsever, Milliyet, 3 Aralık 1999, s.7); "MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin sendikalarındaki ülkücü örgütlenmelerle ilgili olarak Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral'e 'Bilgim yok. Olayla ilgilenecem', demesine karşın, ülkücülerin Türk-

İş'e bağlı sendikalarda etkisini arttırma çabasına girmesi konfederasyonda rahatsızlığa neden oldu." (T. Kılıç, "Türk-İş'te MHP rahatsızlığı", 2000'de Yeni Gündem, 22 Haziran 2000, s.11).

67 Casablanca filminden bir diyalog.

68 TBMM Dışişleri Komisyonu üyesi, Türkiye-Almanya Parlamentolar Arası Dostluk Grup Başkanı, MHP Afyon milletvekili Müjdat Kayayertli, Bahçeli'ye sunduğu, "Ocalan'ın infazı konusunda AİHM kararının beklenmesi gerektiği" ne ilişkin raporunda bu tutumu, Türkiye'nin demokrasi, iç barış ve ekonomik istikrar programıyla yapısal reformları sağlamasının "hem (AB'ye) tam üyelik kapısını açacağını hem de Türklük dünyasında özel bir konum sağlayacağını" söyleyerek savunuyordu. ("MHP'de idam karşı raporu", Radikal, 4 Ocak 2000, s.8).

69 "Kurtların dağı coşkusunu", 2000'de Yeni Gündem, 7 Ağustos 2000, s.5.

70 Nitekim, "akıl hocalığı"na soyunanlar MHP'yi bu konuda derhal somut projeler geliştirmeye çağırıyorlar: "Avrupa'yla bütünleşmiş bir Türkiye tablosu görmeye başlayınca, öteden beri 'Aramızdaki sınırları kaldıralım...' diyen Gürcistan; bugün ve gelecekte gözünü sadece Türkiye'ye dikmiş durum Çeçenistan, geleceğini Türkiye'yle birliktelikle gören Azerbaycan, diğer Türk cumhuriyetleri ve Kıbrıs; ağzını Türkiye diye açıp kapayan Moldova, vatan diye Türkiye'yi bilen Batı Trakya Türkleri, Romanya Türkleri, Arnavutlar, Boşnaklar, canlarını kurtarmak için kaçacakları tek toprak olarak gören Irak Kürtleri, hatta Türkiye'yle anlaşmadın halkına sadece sefaleti paylaşırabileceğini gören Ermenistan... Ve teknik sıralamada dahi dünyanın altıncı ordusu... Bütün bunlar yeterince güçlü kılıyor mu Türkiye'yi?" (Avni Özgürel, "MHP hukuka sarılmalı", Radikal, 30 Kasım 2000, s.9)

71 Aydın Engin, "Bahçeli Konuştu, Kongre Bitti", Cumhuriyet, 6 Kasım 2000, s.5.

72 Hannibal.

73 "Yıldırımız parlıyor", Hürriyet, 22 Mayıs 2000, s.24.

74 Taha Akoy, "Bahçeli'nin penceresinden", Milliyet, 13 Nisan 2000, s.17.

75 Bursa/Kocayayla 9. Türkmen Şenliği'nde yaptığı konuşmadan. "Bahçeli'den uyarı: Vaktinden önce çiçek aşmasın" Sabah, 24 Temmuz 2000, s.31.

76 Cioran.

77 28 Aralık 2000 tarihli haber bültenlerinden.

78 MHP Türk "ataerki"nin kalesi olduğunu, yalnızca Devleti sahiplenmedeki gözükaralılığı değil, Genel Başkanı'nın ağzından "hiç kimsenin kendi yaşam tarzını ve marjinal ahl. k anlayışını toplumsal ya da evrensel bir gerçeklik olarak sunmaya hakkı yoktur" ("Tasarı marjinal ahlakın ürünü" Milliyet, 17 Kasım 1999, s.13) sözleriyle mahkûm ettiği Medeni Kanun değişikliklerine karşı şiddetli direnişle de sergiliyor. MHP, getirilmesi düşünülen aile reisi kurumunun kaldırılması, mallara katılma rejimi gibi değişikliklere, "aile birliğinin yönetiminde çokbaşlılığa neden olacağı" ve "kutsal aile yapımızı bir ticaret şirketine dönüştürecek" gerekçesiyle karşı çıkarak komisyon çalışmalarını çıkmaza soktu. (Bkz. "MHP ailede eşitliğe karşı çıktı", Cumhuriyet, 5 Temmuz 2000, s.115.) "MHP, hep bildiğimiz MHP. Değiştiğine, değişeceğine, değişmeyi arzuladığına dair bugüne dek hiçbir imada bulunmadı. Ve neden bulunsun ki? MHP kendini iktidara taşıyan yığınların böyle bir uzlaşma peşinde olmadığını biliyor, hissediyor. Bunu bilip, hissedip kabullenmeyen, bizleriz," (Perihan Mağden, "Fena halde MHP", Radikal, 21 Eylül 2000, s.4) diyen Perihan Mağden, haksız mı?

79 "Hiç kimseden yapabileceğinden fazlası beklenmemelidir."

80 Kemal Can, "MHP Kongresi: Değişen Bir Şey Yok", Birikim Dergisi, No:140, Aralık 2000, ss.11-12-13-14-15.

81 Tanıl Bora ve Kemal Can'ın Neşe Düzel'le söyleşisi, "Medya MHP'yi çok şımarttı", Radikal, 4 Eylül 2000, s.6.

sadece ücretlerden kaynaklanmadığı, aynı zamanda MHP'li kadrolaşmaya tepki olduğu öne sürülüyor"⁽⁴¹⁾; "Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz, göreve geldiğinden bu yana sadece Telekom'a 300 ülkücü yerleştirdi: Ülkücü kadrolaşma skandalı"⁽⁴²⁾; "YÖK, üniversitelerde belirlenen rektör adayları yerine sağ eğilimli adayları öne çıkarıyor: Üniversitede MHP gölgesi"⁽⁴³⁾; "Sağlık Bakanlığı'ndaki MHP kadrolaşması mahkeme kararlarına bile geçti: Durmuş şimdi yakalandı"⁽⁴⁴⁾; "MHP yine kadrolaşıyor, MHP'li Denizcilikten Sorumlu Devlet Bakanı Mirzaoglu, yandaşlarına kadro açmak için 16 çalışanın işine son verdi"⁽⁴⁵⁾; "Çatli'nın arkadaşı Saral, TBMM'de göreve başladı. TBMM'de ülkücü kadrolaşma sürüyor"⁽⁴⁶⁾; "Bir çok yetkiliyi yerinden eden MHP, şimdi de tabanını işe yerleştirmeye hazırlanıyor. MHP'nin gözü Tariş'te"⁽⁴⁷⁾; "Atamalar ve rant kavgası, parti yönetimi, bakan ve milletvekillerini birbirine düşürdü: MHP'de iktidar savaşı"⁽⁴⁸⁾; "MHP'de atama kavgası: Sağlık Bakanı ile MHP'li Kayırcı atamalar nedeniyle kavga etti. Durmuş'un 'atama işlerine karışma' sözlerine sinirlenen Kayırcı'nın bakanı dövmesini, MHP'li Özdemir zor engelledi"⁽⁴⁹⁾, vb.vb.

II.1.4-) "KİTLE PARTİSİ" OLMAK:

"Il est indigne des grand coeurs de repandre le trouble qu'ils ressentent."⁽⁵⁰⁾

Kadrolaşma olanaklarını stratejik mevziler elde etmenin yanı sıra, yandaşlarına iş sağlamak için kullanan MHP, bir yandan da "kitle partisi" olma arayışına girmiştir.⁽⁵¹⁾ Gerçekten, yukarıda çizilen konjonktür, bu konuda MHP için "verimli bir toprak"

oluşturmaktadır ve parti bu avantajı kullanmaya kararlıdır. İşe önce "mak-yaj"la başladı: sarkık bıyık, beyaz çorap, sarımsak, tespih sallama yasakları, kravat zorunluluğu medyanın gerçekten de çok hoşuna gitti.⁽⁵²⁾ "Pop-milliyetçilik" söylemi sol içinde dahi bir ara yaygınlaştı.⁽⁵³⁾ Ancak makyaj, "Estergon Kalesi" ve "Çırpı-nırdı Karadeniz" in opera şeklinde düzenlenmesinden ibaretti ve fonda yine "dört nala koşan atların nal ve kişne-me sesleri" ve "kurt ulumaları" vardı.⁽⁵⁴⁾ Dahası, Kongre öncesinde yaşanan Parti-Ülkü Ocakları gerilimine⁽⁵⁵⁾ ve Ülkü Ocakları'nın tasfiye edilip yerine "Gençlik ve Kadın Kolları"nın kurulacağına ilişkin haberlere⁽⁵⁶⁾ karşın, Ülkü Ocakları hâlâ "dimdik" ayakta olduğunu, 2000 Aralık'ında Ankara/Kızılay'da "devlet güçlerine yardımcı olurken" dosta-düşmana göstermiştir. Ülkü Ocakları Başkan Yardımcısı Alişan Satılmış'ın bu olaylar üzerine ülkücülere çıkarttığı 'dikkatli ol!' emri ise, "şecaat arz ederken sirkatin söyleyen merd-i kıpti"yi çağırıştırıyor: "Sokaklara ne zaman ineceğimize, 12 Eylül planları, cunta özenticileri, çıkarlarını tehlikede gören kapitalist güç odakları, provokatörler değil, biz karar verimiz. Eğer devlet bizden görev bekliyor ve sokakları vatan hainlerine bırakmamızı istemiyorsa, tüm ülkücülerden 12 Eylül döneminde haksızlık yapıldığı için özür dilemelidir."⁽⁵⁷⁾ Evet, hangi ad altında olursa olsun, MHP gençliği, "beklemededir". Bugünlerde kendilerinden beklenen, "düşük profil" gösterip, pişmekte olan aşa soğuk su katmamalarıdır. "İtidal" çağrılarına her zaman "sabırlı, soğukkanlı, akılcı" olma çağrıları eşlik etmektedir.⁽⁵⁸⁾ Mehmet Ali Kılıçbay istediği kadar, "Ülkücülük bitti; geçerliliğini yitirdi. Ülkücülerin varlıklarını göstermenin

yolu artık sokak değil. Sokak bitti. Sokak bitince ülkücülük de biter,"⁽⁵⁹⁾ desin; Ömer Lütfi Mete dilediğince "Dağ taş bozkurt işareti yapmıyor artık... Bu gidişle "bozkurt" ların büyük çoğunluğu ya bozkurt olmaktan vazgeçecekler, ya kendilerini tatmin edecek başka bir siyasi oluşum arayacaklar veya salt eski bozkurt hatıraları ile idame-i hayat edecekler,"⁽⁶⁰⁾ diye hayıflansın, "okumamaya azm ü cezm ü kasem eylemiş bu kitle"⁽⁶¹⁾ için de sabrın sonu selamettir, onların da "günleri gelecektir". Geçtiğimiz Aralık ayında Kızılay meydanında provasının yapıldığı üzere...⁽⁶²⁾

"Günleri gelene" dek, yapılacak iş, örgütlenmektir: hem de en aykırı alanlarda dahi: örneğin, partiye talepler "hep koruculardan ve korucubashlarından gelse"⁽⁶³⁾ de Kürt illerinde⁽⁶⁴⁾, Aleviler arasında⁽⁶⁵⁾, işçi sınıfı içinde⁽⁶⁶⁾, Barolar ve TMMOB'de...

II.1.5-) AB DEĞİL, AVRASYA:

- "Dün ne yaptın?
- Çok zaman geçti hatırlamıyorum.
- Yarın ne yapacaksın?
- O kadar ileriye göremem."⁽⁶⁷⁾

MHP'nin stratejik yönelişi, medyada gösterilmeye çalışıldığı üzere AB'ye değil, kendi gelenekleri doğrultusunda, Avrasya'ya doğrudur. AB'nin, MHP'nin (ve öyle görünüyor ki MGK'nin de) indinde, Türkiye'yi bölgesel bir güç odağı haline getirmede araçsal bir rol oynamaktan başkaca bir anlam ve önemi yoktur.⁽⁶⁸⁾ Bahçeli Türkiye'nin "milli birlik ve bütünlüğünü, kültürel kimliğini" koruyarak "küresel" bir güç olması gereğini her fırsatta vurgulamaktadır.⁽⁶⁹⁾ Bu ifadenin bileşenlerinin analizi zor değil: "Milli birlik ve bütünlük, kültürel

kimlik", AB ile ilişkilerin sınırını oluşturmaktadır; "küresel güç" olma iddiası ise "bölge liderliği"ne işaret eder. AB, Türkiye'nin Avrasya'da hegemonik bir güç haline gelmesine⁽⁷⁰⁾, Türkiye'nin "Drang nach Osten"ine malî-fiziksel bir şemsiye sağlayabildiği ölçüde önemlidir; MHP'nin bunun ötesinde AB ile "entegrasyon" gibi bir düşüncesi yoktur, olamaz da. Bu anlamda, MHP 6. Kongresi'ni izleyen Aydın Engin'in şu saptamaları son derece yerinde ve önemlidir: "(Bahçeli) ardından sözü 'Avrasya jeopolitiği'ne getiriyor ve Türkiye'ye 'Balkanlar-Kafkasya-Ortadoğu-Orta Asya'yı kapsayan can alıcı bir misyon biçiyor. Uzun paragraflarla bu misyonu tanımlıyor. Yani 'mikro-milliyetçiliği' reddeden Bahçeli, Türkiye'nin önüne 'makro-milliyetçi' bir misyon getiriyor. İdeolojik geçmişi 'Turancılık'la, 'Pan-Türkizm'le temellenmiş bir partide bu misyon tanımını, laf ola beri gele yapılmış bir vurgu olarak göremeyiz."⁽⁷¹⁾

II.1.6-) HEDEF, TEK BAŞINA İKTİDAR:

"Ya bir yol bulacağız,
ya bir yol açacağız."⁽⁷²⁾

"MHP'nin günleri"nden muradın, "tek başına iktidar" olduğu sır değil; Parti yönetimi bunun altını her fırsatta çizmekten geri durmuyor. "Alparslan Türkeş'in cenazesinde MHP'yi tek başına iktidara getirme sözü vermiştik. Sözümüzün arkasındayız. MHP'yi tek başına iktidara getirmek için elimizden gelen herşeyi yapacağız"⁽⁷³⁾, "(...) Biz transferlerle değil, milletten en çok oyu alarak sandıktan birinci parti çıkacağız,"⁽⁷⁴⁾ diyen Devlet Bahçeli, tabana sık sık "sabır" çağrısında bulunuyor: "Şeyh Edebali Osman Gazi'ye, 'Ey oğul, sabretmesi-

ni bil, vaktinden önce çiçek açmaz. Şunu da unutma, insanı yaşat ki, devlet yaşasın.' Ondan bu öğütleri alan Osman Gazi de oğlu Orhan Gazi'ye 'Öfken ve nefsin bir olup, aklını yener. Da-ima sabırlı, sebatlı ve iradene sahip olasın. Bütün fethedilmemiş sırlar, bilinmeyenler, görünmeyenler, senin fazilet ve erdemlerinle günışığına çıkacaktır.' Bu sözlerdeki sevgi ve adalet anlayışı Osmanlı'yı cihan devleti yapmış, bu iradenin zayıflaması, koca cihan devletinin zayıflamasına neden olmuştur."⁽⁷⁵⁾ MHP'nin ülkücü tabanını zaptetme, TSK'yla iyi geçinme, medyaya "ehil ve ehli" bir görüntü verme çabalarının gerisinde, yakaladığı momentiden kaçırma, gelecek seçimlerden tek başına iktidar olarak çıkma hedefi vardır. Ancak, o zamana dek kollarını kavuşturup beklemeye de niyetli değildir. Mevcut koalisyon içindeki konumunu ilerletmek, ağırlığını arttırmak için sürekli bir gayret içindedir. Ve 2000'in sonunda eline geçirdiği fırsat, bu bakımdan hiç de yabana atılır değildir.

III-) "DÜŞÜK YOĞUNLUKLU DEMOKRASİ"

"Yepyenilik iblisinin baştan çıkardığı bizler,
düşünmeye çalışan ilk maymunun takipçileri
olduğumuzu çok çabuk unutturuz."⁽⁷⁶⁾

Türkiye kamuoyu, bir yıl boyunca "ülkenin MHP eliyle demokratikleşti-

rilmesi/ Kopenhag kriterleriyle uyum sağlaması" düşleriyle oyalandı. Oysa 2000 yılından çıkarken durum, "ülkenin DSP eliyle faşistleştirilmesi" tablosuna daha yakın duruyor. Kasım ayı içinde patlak verip bir haftada milyarlarca doların yurtdışına çıkmasına neden olan malî kriz ve ardından IMF'nin tek "kurtuluş" olarak sunulan "yıkım öpücüğü" paketi, Nice zirvesinde AB kapısının en az 10 yıllığına kapandığının ilanı, Kıbrıs ve AGSK (Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği) konusundaki "köşeye sıkıştırılmışlık" duygusu, Ermeni Soykırımı tasarısının ABD Kongresi'nden "kılıpayı" dönmesi ve Fransa Senatosu'na kabulü, yedekte beklenen Türk siyasal otarızminin alelacele piyasaya sürülmesinin zeminini hazırlayan etkenlerden ilk akla gelenler. Devlet, tepki vermede gecikmedi: Önce İçişleri Bakanı Sadettin Tan- tan'ın ifadesiyle hazırlığı bir yıldır yapılan F tipine "kanlı geçiş" operasyonu gerçekleştirildi. Ardından, AB umuduyla eli tutulan güvenlik güçle-

rinin eli çözüldü: "Birikmiş stres" F tipini ve cezaevi operasyonunu protesto eden göstericilerin sırtında, kafasında patladı. Dahası, "iç düşman" yaratma mekanizması bir kez daha harekete geçirildi. Emniyet, "illegal örgütlerin legale çıkma hazırlıkları"na dikkat çeken raporunu kamuoyuna açıkladı.⁽⁷⁷⁾

AB "düşleri" bir başka bahara er-telenen Türkiye'nin bundan böyle "düşük yoğunluklu bir demokrasi"ye yöneleceğini kestirmek için kâhin olmaya gerek yok. DSP, Başbakanı ve Adalet Bakanı'yla bu role hazır ve aday olduğunu hakkıyla kanıtlaya da, MHP'nin "düşük yoğunluklu demokrasi" kavramıyla ünsiyeti her türlü tartışmanın üzerindedir. DSP, nihayetinde "Devlet Adamı Ecevit"i iktidara taşımak üzere tasarlanıp kurgulanmış yapay bir mekanizmadır; kurumsallaşma yetisinden yoksundur; liderinin ilerleyen yaşı ve pek de iyi olmadığı görülen sağlık durumuyla, fikriyat olarak geleceği olsa da parti olarak geleceği gözükmemektedir. MHP ise, siyasal-kültürel iklimi reaksiyon-ner(leştiril)miş/şövenleş(tiril)miş/sağcılaş(tırıl)mış bir ülkede, "bölge-sel güç" iddiasıyla, ataerkil⁽⁷⁸⁾, otoriter töresi/geleneğiyle, gereğinde so-kağı sahiplenmekten çekinmeyecek militan tabanıyla, asker-sivil bürokrasi ve emniyet gibi "stratejik" kurum-lar içinde artan etkinliğiyle, "Devlet'e sahip çıkan" "ağırbaşlılığı"yla, dok-triner çekirdeğini "popüler" bir vitrin-le bütünleştirebilen "vizyon"uyla, mevcut konjonktürde koalisyon için-deki elini her geçen gün güçlendir-mektedir, güçlendirmeyi de sürdü-recektir. Rüzgar, MHP'den yana esiyor: Tarihsel "İrtica-Yıkıcılık-Bölücülük" paranoyası çerçevesinde kendini sü-rekli tahkim ve reorganize etme ge-reksinimindeki MGK çekirdekli Dev-let, IMF reçetelerinin yol açacağı toplumsal patlamaların korkusundaki

Sermaye, "düşük yoğunluklu kontrol-lü demokrasi" fikrinde "uzlaşma" sü-recindedir ve TBMM İnsan Hakları Komisyonu'nun "cezaevleri operas-yonu İnsan Haklarına aykırı de ğil-dir," diyen bir MHP'li başkanın yö-netimine geçmesi, bu "uzlaşma"nın acı istihzasıdır...

III.1-) MGK'SİZ MHP OL-MAZ!

"Ultra Posse nemo tenetur." ⁽⁷⁹⁾

Tekrar vurgulamak gerek: Önü-müzde şekillenmekte olan dönemde MGK ile MHP'nin "vizyon"ları, ör-tüşmektedir. MHP, milliyetçi, devlet-ten yana, laik, Kürt kültürel hakları konusundaki tavizsiz tutumuyla MGK'nin asgarî ölçütlerini karşıla-mış, "Apo krizi" boyunca milliyetçi kitleleri ustaca manipüle edebildiğini, kışkırttığı öfkeyi frenleme kapasitesi-ne de sahip olduğunu göstererek geç-miştin kaynaklanan kuşku-ları büyük ölçüde gidermeyi başarmıştır; Türki-ye'yi bölgesel bir güç haline getirme "vizyonu"yla azamî program açısın-dan da uyumlu gözükmektedir. Öte yandan, ama "bölücü", ama "şeriat-çı", ama "yıkıcı", "iç düşman"sız ya-şama kapasitesine sahip olmadığını kanıtlayan devlet yapısı, kendi "de-rinlik"inden vazgeçme ya da bununla hesaplaşma niyetinde olmadığını "Susurluk maskaralığıyla" göstermiş bulunuyor. Kemal Can'ın şu saptama-larına katılmamak ise, elde değil:

"MHP'nin iktidardaki ilk kongre-si, MHP dışındaki herkesin çıkarttığı gürültüye rağmen sessiz sedasız geç-ti. Böyle durumlar için 'dağ fare do ğurdu' denir ama bu durum için aynı lafı kullanmak çok mantıklı de ğil. (...) Hem Bahçeli'nin kişili ği, hem de MHP'nin elinde bulundurduğu kadro bileşimi 'mevcudu sürdürmekten' baş-ka seçenek bırakmıyor. (...) Son yilla-

rın en sakin ve en 'hızlı' kongresi baş-ladığı gibi bitti. Delege ve izleyici toplulu ğu, müsamere kıvamındaki kongreye heyecan taşıyamadı. (...) Üzerine çok spekülasyon yapılan 'MHP'nin yeni programı' ise, kongre tarafından onaylandı ama programı ne kimse görmüş, ne de tartışmış-tı. Görmedikleri programı ve Bahçe-li'nin listesini onaylayan delegeler erken saatlerde otobüslerine binip il-lerine döndüler. 'MHP'de de ğişim' keşfetmeye çalışanlar, bu tablodan pek memnun kaldılar. Fakat bu tablo, MHP'nin bir kitle partisi olduğunun de ğil, tam bir lider partisi olduğunun kanıtıydı. (...) MHP'nin kongrede or-taya koyduğu tablo, şimdiye kadarki yürüyüşün devam edeceğini gösteri-yor. (...) MHP, 'siyasi merkez' için ka-lıcı bir seçenek olmayı deniyor. Bu denemenin kaçınılmaz sonucu, ide-olojik reflekslerin ikinci planda tutul-du ğu (ama terk edilmeyerek) 'uyum-lu' tabloyu sürdürmek. Bahçeli'nin şimdiye kadar izledi ği bu stratejide başarısız olduğu söylenemez. (...) Bahçeli, sürdürdü ğü stratejiyi sonuna kadar devam ettirme niyetinde. (...) Karşısında yükselen bir muhalefetin olmaması ve daha önemlisi hükümet ortakları arasında kendini daha şans-lı görmesi/göstermesiyle, 'tek başına iktidar olasılı ğını' canlı tutuyor olma-sı önemli bir avantaj gibi görünüyor. Bu avantaj sürdükçe ve 'MHP'nin ik-tidar alternatifi' olarak sunulması ko-nusunda bir ters rüzgar almadıkça rotayı de ğiştirmeyi düşünmüyor. (...) Beklemeyi tercih ediyor. Seçimi de böyle kazanmış-tı..."⁽⁸⁰⁾

Gerçek odur ki, hızla şekillenmek-te olan manzara, tepede MGK, taban-da ise MHP'nin bulunduğu bir top-lum görüntüsüdür. "MHP artık MGK'nın siyasi kolu gibi davranıyor. 312'nci madde ve Avrupa Birli ği gibi konularda bu böyle. Önümüzdeki dö-nemde bu tavır daha da yayıla-

cak,"⁽⁸¹⁾ diyen Kemal Can, bunda da haklıdır. "Her kafadan bir ses çıkması" olarak algılanmaması gerektiği özenle vurgulanan MGK kontrolündeki Türkiye demokrasisi, giderek artan bir ağırlıkla, MHP damgasıyla damgalanmaya adaydır. Rejim, diğer figüranların bu projeye ciddi itirazlar yükseltmedikleri ölçüde "demokrasi" görüntüsünü sürdürecektir. Yazının başlarındaki "para-militer putsch" kavramından kastımız, tam da bu durumdur...

Dipnotlar

- 1 Mezopotamyalı eski bir düşünür.
- 2 Meclis İnsan Hakları Komisyonu eski başkanı, DSP Aydın millervekili Sema Pişkinsü, "(1961 sonrasında) toplumcu ve eşitlikçi sol düşünceler büyük bir yaygınlık kazanmıştır. Ancak Soğuk Savaş koşullarında bu düşünceler sağ iktidarlar tarafından ülke için bir tehdit unsuru olarak görülmüş ve şiddetle bastırılmaya çalışılmıştır. (...) Bu yaklaşımlardan etkilenen kurumlarımızın başında Emniyet Teşkilatı gelmektedir. 12 Mart 1971 müdahalesi ve 12 Eylül 1980 darbesi ile teşkilattaki tek yönlü siyasi ve ideolojik kadrolaşma büyük bir yaygınlık kazanmıştır. (...) 12 Eylül 1980 öncesi emniyet güçleri toplumdaki sağ-sol ayrışması ve çatışmasında, bu çatışmanın bir tarafı gibi davranmaya, çatışan taraflardan sağ görüşlülerle açık bir işbirliği içinde olmaya zorlanmıştır. Toplum 'devlete yardımcı güçler' olarak tanımlanan bu kesimle yapılan işbirliğinin ne boyutlara ulaştığını Susurluk kazasında aralanan perdede bütün açıklığıyla görmüştür. (...) Bu eylemlerin (Çevik Kuvvet protestoları) siyasi içerikli olduğu kabul edilmelidir. Bu eylemler siyasi içerikli olduğu gibiyken zamanda organize edilir. Nitekim bu durum İçişleri Bakanı'nın açıklamalarında da yer almıştır. Hiç kimse 'Kana kan, intikam', 'Hükümet istifa', 'Hükümet al affını başına çal', 'polisler içeride, katiller dışarda', 'Ya Allah, bismillah, Allahuekber' gibi sloganların yanında silahların gösterilmesini sosyo-ekonomik koşullara tepki gibi gösteremez," diyor. ("Polis siyasallaştırıldı", Cumhuriyet, 20 Aralık 2000, s.9). Bir haber daha: "İçişleri Bakanı Sadettin Tantan, MHP'nin 6. Olağan Kongresinde, polis panzerine MHP flaması asılmasından dolayı üç polis memuru hakkında açılan tahkikatın sürdüğünü bildirdi." ("Panzerdeki MHP flamasına dava", Yeni Binyıl, 22 Aralık 2000, s.13)
- 3 "Son olarak İnsan Hakları Derneği İstanbul Şube Başkanı Eren Keskin, cezaevlerinde görüş yapan avukat ve ailelerin verdiği bilgiye göre, Ümraniye Cezaevi'nde yatan 6 kadın mahkûmun, arkadaşları tarafından değil, askerlerin alev makineleriyle yandığını söyledi." ("Örgüt değil, asker yaktı", Yeni Binyıl, 27 Aralık 2000, s.12).
- 4 Ecevit öteden beri kötü şiiirler yazar. Ama yazdığı en meş'um şiir, tartışmaz: buydu.
- 5 F. Kafta.
- 6 Michel Foucault.
- 7 Bkz. K. Marx, Louis Bonaparte'in 18 Brumaire'i, Sol Yayınları, Ankara 1976.
- 8 Avrupa faşizmleri için bkz.: E. Nolte, Faşist Hareketler, Hür Yayınları, İstanbul, 1980; M. A. Macciocchi, Faşizmin Analizi, Payel Yayınları, İstanbul, 1977; R. Boruheron, Faşizm, İdeoloji ve Uygulamalar, Onur Yayınları, Ankara, 1989; P. Togliatti, Faşizm Üzerine Dersler, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, 1989 (3. basım).
- 9 Bkz. T. Demirel, "Ur-Faşizm' ya da 'Ebedi Faşizm'", Faşizm!.. Yeniden mi?... Ütopya Yayınları, Ankara, 2000: 130-133.

10 "Ürkek değil erkek parti!" söylemi bir yana; Çevik Kuvvetler'in faşistlerle birlikte Kızılay meydanına açılan sokakları kasıp kavurdıkları güne dair dinlediğim en anlamlı tanıklık, belki de camları indirilen ve altıncı katına kadar çıkılan (CHP'li) Çankaya Belediyesi'nde çalışan bir kadın arkadaşın anlattığıydı. "Polisler bize cinsel organlarını gösterdi," diyordu kadın arkadaş.

11 Pir Sultan Abdal.

12 MHP'nin 1990'lı yıllara dek kapsamlı bir incelemesi için bkz. T. Bora, K. Can, Devlet, Ocak, Derg.h, 12 Eylül'den 1990'lara Ülkücü Hareket, İletişim Yayınları, İstanbul, 1991.

13 Kazancakis, Yeniden Çarınha Geriliş.

14 Bkz. Marcos, "Küresel Piyasanın Kaçınılmaz Olduğu Konusunda Neden Hepimiz Hemfikiriz?", Faşizm!.. Yeniden mi? (agy.)

15 Kimi (çoğunlukla liberal) çevrelerce öne sürülen, "ülkede yaşanan 15 yıllık düşük yoğunluklu savaş ortamının bir Türk-Kürt çatışmasına dönmediği, bunu da militemizin (hatta MHP'nin) 'engin sağduyusu'na borçlu olduğumuz" yönündeki retoriğe katılmadığını bu vesileyle belirtiyim. Bu ülkede sivil kıyımlar yaşanmayışının nedeni, kanunca PKK'nın güvenlik güçlerince 'denetlenebilir' bir hareket olarak görülmesi idi; ancak yürlüğe sokulan devasa propaganda mekanizmasıyla iç çatışma ortamı, son kerte de başyurulmak üzere "yedeğe" beketilmiştir. En ikballi günlerinde (1980 öncesi) oylarını yüzde 3-4 ün üzerine çıkartamayan MHP'nin 1999 seçimlerinde yüzde 18'e varan seçmen desteği ve bu tırmanışa eşlik eden sivil şiddet olayları (Öcalan'ın Avrupa günleri ve yargılanma sürecindeki HADEP baskınları gibi) bunun işaretleridir.

16 Varoşlardaki devrimci cenazelerinin genellikle Cemevleri'nden kaldırılıyor oluşu, bu gerilim potansiyelinin fazla dikkat çekmeyen, ama önemli bir görüntüsüdür. Ali Bayramoğlu, "Dislanmış gecelikonduların içinde en 'dislanmış kesim' olan, bu dislanmışlığın ekonomik, kültürel ve siyasi faturasını ağır bir şekilde ödeyen Alevi gruplar ile bu örgütlerin arasında gitgide artan ilişki görülmek istenmedi," ("Alevi gruplar: şiddet, siyaset", Yeni Binyıl, 26 Aralık 2000, s.16) derken bu gerçeğe parmak basıyor.

17 Yahya S.Tezel, "MHP, şiddet ve demokrasi - Acaba düşünce mi?", Binyıl Pazar, 2 Mayıs 2000, s.9.

18 "Umudum ve temennim o ki, MHP'de evrensel demokratik değerler galip gelecek." (Ömer Lütfü Mete, "Ali Bayramoğlu'na", Yeni Binyıl, 5 Mayıs 2000, s.17): "Bunca yılın imajını bir anda değiştirmek kolay değil. (...) Ama gözlemimiz o ki, sabırlı Devlet Bahçeli uzun, ince bir yolda, iğne ile kuyru kazmaya devam ediyor." (Yavuz Donat, "MHP'de neler oluyor?", Sabah, 5 Ağustos 2000, s.25); "Parti (MHP), fanatik milliyetçi rüzgarın yükseldiği dönemlerde aldığı sorumlu ve itidalli tutumla puan topluyor. Programını çağın gereklerine göre revize etme, Avrupa Birliği'ne üyelik ya da Öcalan'ın idamı gibi meselelere daha esnek bakabilme noktasında önemli adımlar atıyor. Parti yönetimi, dünyayla bütünleşmeye çalışan Türkiye'nin önünde engel olmamak, böyle bir tarihi sorumluluk taşımak konusunda hassas ve iyi niyetli." (Gülşay Gökçürk, "Uçlardaki değişim", Sabah, 10 Eylül 2000, s.25); "Eğer MHP iktidar ortağı olmasaydı acaba bugün Türkiye Helsinki Zirvesi'nde alınan kararları onaylamak bir ülke olabilir miydi, bilmiyorum. Ya da Türkiye'yi çok zordurumda bırakacak ve iç çatışmaları kışkırtacak bir idam kararı beketilebilir miydi diye sormadan edemiyorum." (AB parlamantosuz üyesi Ozan Ceyhan, "Avrupa'nın gözü MHP'de", Yeni Binyıl, 4 Kasım 2000, s.16) (MHP) milliyetçi çizgisini, küresellik süreciyle bağdaştıran formüller üretmek zorunda..." (Güneri Cıvaoglu, "Değişmeyen, değişimdir", Milliyet, 6 Kasım 2000, s.19); "Ama Bahçeli beni şaşırttı. Bir yıl gibi kısa bir süre içinde bilinmezlik dehlizlerinden çıkıp, Türkiye'nin en saygın devlet adamlarından biri haline geldi. Bu da siyasal bilgiler fakültesinde incelenerek bir olaydır." (Ertuğrul Özkök, "Türkes'i anma gününde hatırladıklarım", Hürriyet, 5 Nisan 2000, s.25); "Devlet Bahçeli MHP'yi kaygılardan arındırarak, kurumsallaştırarak ve devlet idaresinde güvenilir bir parti haline getirerek olumlu değişimi güçlendiriyor." (Taha Ak-

yol, "Türkes Olayı", Milliyet, 9 Nisan 2000, s.19); "Bahçeli bize göre her işi bırakıp öncelikle gerçek demokrasiye ulaşma ve bunu engelleyen sebeplerden kurtulmada MHP'yi engel olarak gösterme oyununu bozmalı. Liderinin ortaya çıkışı 1944 şartlarında yaşadığı işkenceye dayanan, 12 Eylül rejiminin C 5 adıyla simgelenen zulüm odalarından geçirdiği kadronun aslında 'insan hakları' konusunda kimseden alacağı ders olmamak icap eder. Dolayısıyla MHP'nin bu alanda ısrarlı olmasını, konuyu kamuoyunun gündemine taşıyıp kendi tabanı dışında da destek sağlamasını engelleyen ne? Keza MHP Türkiye ahalisine Türk'üyle Kürt'üyle 'tek millet' olarak bakıyorsa (...) ama bir problem varlığı da meydanadaysa, 'Bu kurtulmayı biz tamir ederiz' iddiasıyla ortaya çıkıp bir toplumsal muhabakatı aramayı engelleyen ne? Kim bu konuda milliyetçilerden daha donanımlı olduğunu iddia edebilir?" (Avni Özgürel, "MHP hukuka sarılmalı", Radikal, 30 Kasım 1999, s.9).

19 Yahya S.Tezel, agm.

20 ÖDP PM üyesi Erdoğan Aydın (Tatlav) da "havlu atıyor": "Üstelik öyle görünüyor ki AB, GB (Gümrük Birliği)'nin ötesine de gitmek istemiyor. Bu düzlemde AB'nin beklentileri bütünüyle karşılandığından, bundan sonra katkılarında daha büyük olacak bir Türkiye ile entegrasyona sıcak bakılmıyor." ("Bu sonbahar MHP mi?", Yeni Binyıl, 28 Temmuz 2000, s.19).

21 "Fakat, asıl önemli olan, milliyetçiliğin, askeriye-yi ve mesela Ecevit gibi politikacıları da içine alacak biçimde Türkiye'deki siyasetin ortak ve tehlikeli paydasi olmasıdır. Avrupa'ya dönük siyaset de zaten o noktada belirleniyor." (Hasan Bülent Kahraman, "MİT ve Milliyetçilik", Radikal, 6 Aralık 2000, s.9)

22 K. Marx.

23 "Yüzüyle bir hilkat garibesi, ruhuyla bir hilkat garibesi."

24 "Ülkü Ocakları'nın Kurucusu Şemsek: Ülkü Ocakları devam edecek" (Yeni Binyıl, 4 Kasım 2000, s.16). Şemsek aynı konuşmayı şöyle sürdürüyor: "1980 sonrası Türkiye Cumhuriyeti, 15 yıldır yapay bir etnik iddialı terör ile, 'Ne muall Türküm diyene' yerine 'Ne muall Türkiyelim' önerisiyle, bir 'mozaik' pompalamalarıyla, 'kültürel özgürlük' sloganlarıyla iyice yumaşatıldı. Esasen AB'ye girmek için uygulanan Kopenhag kriterleri jüden bazı Doğu Avrupa ülkeleri ve Türkiye için geliştirilmiş şartlardır." (a.y.)

25 Bahçeli'nin MHP Kongresi'ndeki konuşmasından. "Demokrasi milliyetçiler için geri dönmüş bir yol"; Yeni Binyıl, 6 Kasım 2000, s.15.

26 "Merkez MHP'ye kayıyor", Yeni Binyıl, 31 Ekim 2000, s.16.

27 MHP'li İmar ve İskan Bakanı Koray Aydın'ın şu sözleri, MHP odaklı bir "sağ" projeksiyonunu açıkça çıkarmıyor mu?: "Benim görebildiğim kadarıyla siyasi yelpazede iki büyük, parti de küçük parti kalır. Büyük partiler solda DSP, sağda MHP olur. Küçük parti ise Fazilet Partisi'dir. Merkez sağda olduğunu iddia eden ANAP ve DYP ise önemli zorluklarla karşılaşılır." (Fikret Bila, "MHP merkeze yöneliyor", Milliyet, 9 Şubat 2000, s.12). Bu durumda, MHP'nin "merkeze yöneldiği"ni mi söylemek doğru olur, yoksa, "Sağa kaymış bir merkezi denetimi altına alma çabasında olduğunu" mu?

28 Husserl.

29 Bkz. T. Bora, K. Can, agy.

30 "(...) Bahçeli ardından, MGK'yı 'uzun yıllar devlet geleneğimizin gelen bir anlayışımızın kurumsallaşması' olarak gördüğünü vurguluyor." (Sedat Ergin, "Devlet Bahçeli ve Silahlı Kuvvetler", Hürriyet, 28 Temmuz 2000, s.20).

31 Yaşun Doğan, "MHP'deki sancı: Kütle Partisi", Milliyet, 22 Ağustos 2000, s.13.

32 "MHP'de Genel Başkan Devlet Bahçeli'nin genelde tarikat örgütlenmelerine soğuk baktığı bilirken, grup içindeki bu tür milletvekillerini de sıkı takipte tuttuğu biliniyor. (...) Bahçeli'nin bu kesimi de oy hesabı yönünden küstürmek istemediği, ancak devletin tepesinin cemaatlara dönük tavrını gözönüne alarak tarikatların isteklerine kar-

şılık vermediği öğrenildi." ("MHP'ye cemaat baskısı", Yeni Binyıl, 2 Eylül 2000, s.14.)

33 "MHP Grup Başkanvekili İsmail Köse, Türkiye'nin silahlı bir dayatmayla karşı karşıya olduğunu belirterek, 'anadilde eğitim ve kültürel haklar' ifadelerinin altında gelecekte bağımsız bir devlet kurulması o-planının yattığını kaydetti." MHP grup toplantısında konuşan Bahçeli de "Türkiye'nin etnik çatışma ve ayrışmayı körükleyecek 'kültürel ya da etnik haklar' a sıcak bakmasının mümkün olmadığını" vurgulayarak, "belgede bu tür ifadelerin üstü örtülerek muğlak duruma getirilmesinin sonucu değiştiğini kaydetti." ("Kültürel haklar kabul edilemez": Cumhuriyet, 15 Kasım 2000, s.3)

34 Bahçeli'nin başkanlığa oynadığı yorumunu yapan The Economist dergisine göre MHP'yi bir zamanlar "aşğılık rakipler" olarak gören generaller "şimdi potansiyel müttefik olarak değerlendiriyorlar." ("Bahçeli sessiz gidiyor", Yeni Binyıl, 14 Ekim 2000, s.15).

35 "Askeri kızdırın eski paşa liste dışı kaldı", Sabah, 7 Kasım 2000, s.27.

36 "MHP'ye askeri danışman!" Sabah, 17 Eylül 2000, s.5.

37 Oral Çalışlar soruyor: "Hiçbir MGK toplantısında acaba ordu içindeki MHP'liler gündeme geldi mi?" ("MHP'li Subaylar - Susurluk", Cumhuriyet, 17 Eylül 2000, s.4.)

38 "Ben kendi kendimin mirasçısıyım."

39 "Bürokraside MHP depremi", Cumhuriyet, 24 Kasım 1999, ss.115.

40 2000'de Yeni Gündem, 24 Temmuz 2000, s.5.

41 Radikal, 30 Ağustos 2000, s.8.

42 Yeni Binyıl, 9 Eylül 2000, s.15.

43 2000'de Yeni Gündem, 13 Temmuz 2000, s.6.

44 Yeni Binyıl, 11 Temmuz 2000, s.15.

45 Radikal, 16 Aralık 2000, s.13.

46 Cumhuriyet, 7 Ocak 2000, s.7.

47 Özgür Bakış, 26 Ekim 1999, s.8.

48 Cumhuriyet, 1 Mayıs 2000, s.4.

49 Radikal, 17 Kasım 1999, s.8.

50 "Endişelerini çevreye yayan büyük ruhlar kötürdür."

51 "MHP istiyor ki, mevcut oy tabanı genişlesin. İşadamları, sanayici, tüccar da MHP'ye gelsin. MHP 1999'da kırsal kesimden önemli oranda oy aldı. Ancak 'iktidara gelmek için' kentlerin oyu gerekiyor. Bunun için 'kentlere yönelik politikalar' üretiliyor." (Yavuz Donat, "MHP'de neler oluyor?", Sabah, 5 Ağustos 2000, s.25)

52 "MHP'nin Parti Okulu'nda 'imaj-maker' olarak görev yapan MHP Genel Başkan Yardımcısı Murat Şefkatli, partilere 'töre' yerine 'kibarlık' öğretmeye çalışıyor." ("MHP töresi imaj peşinde", Yeni Binyıl, 9 Mayıs 2000, s.16.)

53 Bkz. Neşe Düzel ile Bülent Forta'nın söyleşisi, "Pop milliyetçilik, egemen ideoloji", Radikal, 22 Nisan 1999, s.6. Aynı temayı, Tanıl Bora da tekrarlıyor: "Türkiye'de partilerin inisiyatif alanı, ordunun, Milli Güvenlik Kurulu'nun yeniden yayılan alanı nedeniyle daraldı. Türkiye'de siyaset genel olarak poplaştı, siyasal ideolojiler önemsizleşti, imajlar öne çıktı. Buna bağlı olarak sağdaki, soldaki bütün partiler sulandı. MHP, sempaticanlarının hayattırın davaya adadıkları çok katı, disiplinli bir örgüt yapısı olmaktan uzaklaşıyor artık. Sıkı bir ülkücü formasyona sahip olmayan bir seçmen tabanı oluşuyor." (Tanıl Bora ve Kemal Can'ın Neşe Düzel'le söyleşisi, "Medya MHP'yi çok şımarttı", Radikal 4 Eylül 2000, s.6.) Ancak aynı söyleşide Tanıl Bora'nın şu sözleri, bu 'sol' kafa karışıklığını sergilemiyor mu?: "MHP'nin sosyo-psikolojik dinamiği kendini bu memleketin esas sahibi görmektedir. Müslüman Türk Anadolu insanı' tanımını dışındaki unsurları MHP, vatandaş ya da siyasi rakip yerine, düşman olarak görebilmektedir. Böyle bir duruş şiddet yaratmaya çok yakındır. Olağan bir çelişkiyi hızla millî varlık, yokluk davasına dönüştürür ki, MHP'nin siyasi husumet içinde tanım-ladığı herkes vatanın, milletin bütününe kastetmiş düşman statüsündedir artık. Birakın solcu olmayı, yabancı kültürlerden etkilenmiş olmak bile onlarda bir casusluk, vatan hainliği kuşkusunu yaratır. Türk kimliğini ırksal ve kültürel

değer olarak sahiplenmemek de şüphe getirir." (ay.)

54 "6'ncı Olağan Kongre'nin düzeni eski kongrelerle göre değişimi ortaya koydu. MHP'de değişim izleri", Yeni Binyıl, 6 Kasım 2000, s.14.

55 Bkz. Kemal Can, "MHP'de 'ocak-parti' gerilimi", Milliyet 3 Ağustos 2000, s.19. "Ocak-Parti çekişmesi", "yumuşama" görüntüsü verme çabalarının yanı sıra, arka plan-daki bir Parti-içi iktidar kavgasının yansımasıdır.

56 "Ülkü Ocakları'nın sürekli partinin bir organı gibi algılanmasından ve parti üzerine baskı kurma çabası-nan rahatsız olan Genel Merkez, 80 ilde partinin gençlik kollarını oluşturacak" ("Ocak değil, gençlik kolu", Yeni Binyıl, 1 Ağustos 2000, s.17); "MHP yönetimi, büyük kongrede yapılacak tüzük değişikliklerinin ardından, gençlik kollarının kurulması için hareket geçmeyi kararlaştırdı. MHP'nin gençlik kollarının oluşturulmasıyla Ülkü Ocakları Derneği'nin pozisyonunun da pasifleştirileceği belirtilti." ("MHP'de reform", Milliyet, 4 Ağustos 2000, s.19)

57 "Ülkücü gençlere 'dikkatli ol' emri", Yeni Binyıl, 23 Aralık 2000, s.14.

58 "Kaptan yerine neden tayfa oldunuz diyenler nefislerine yenik düşerlerdir. Türk milliyetçileri nefislerini aşabilmiş insanlardır. Aranızda fitne sokulmasına izin vermeyin. Sabırlı, soğukkanlı ve akılcı davranın." (Devlet Bahçeli, "Atığınızı sloganlara dikkat edin talimatı", Yeni Binyıl, 10 Ocak 2000, s.13).

59 "Bahçeli bu işten güçlü çıktı", Yeni Binyıl, 11 Aralık 2000, s.12. Kılıçbay, "Ülkücüler sertlikten geldiler. Ancak bugün sertlik yapmanın nesnel koşulları yok. Ülke-de sol yok, bütün partiler sağ. Kime sertlik yapacaksınız?" (ay) derken, "düz mantık" sergiliyor. Tümünü sağ partilerden oluşan parlamento, artan sayılarla alanları dolduran kamu emekçilerini, özgürlük isteyen gençleri, kimliklerinin tanınmasını talep eden Kürtleri, durmaksızın patlayıcı biriktiren varoşları, hoşnutsızlıkları yoğunlaşan köylüleri ne kadar temsil ediyor? "Sokaklardaki vatan hainleri" konusunda "ülkücü"ler elhak, Kılıçbay'dan daha duyarlı!

60 Ö. Lütfi Mete, "Genel Merkez felaketi göremiyor", Yeni Binyıl, 30 Temmuz 2000, s.14.

61 Ö. Lütfi Mete, ay.

62 Kaldı ki, Engin Erkiner'in şu öngörüsü son derece isabetli: "Özel tim ve ordu bünyesindeki özel birlikler dururken MHP'nin saldırgan olması gerekmez. Onun saldırganlığı gerektiğinde olabildiğince geniş bir halk kesimini harekete geçirebilmesinde ve 'halkın öfkesi' görünümünü altında gösterilen kişi ve kurumlara saldırılmasında yatar. (...) 6-7 Eylül olaylarının, Tan matbaası baskınının, Kayseri'de TÖS'lü öğretmenlerin yakılmaya çalışılmasının daha büyük benzerleriyle karşılaşmaya hazır olmamız gerekiyor." (E. Erkiner, "MHP Kongresi", Roja Teze, 10 Kasım 2000, s.10).

63 "Ocak değil, gençlik kolu", Yeni Binyıl, 1 Ağustos 2000, s.17.

64 "(...) MHP tarikat, cemaat ve en zayıf olduğu bölge olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde de aşiretlere yöneldi," (Cumhuriyet, 8 Ağustos 2000, s.5); "MHP'nin aşiret atağı" (Yeni Binyıl 3 Ağustos 2000, s.14).

65 "Abdal Musa'yı anma etkinliklerine MHP gölgesi düştü. Ankara eski Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek ile MHP milletvekili Nesrin Ünal'ın katılması, MHP'li Bakan Tunca Toksay'ın mesaj göndermesi Alevilerin tepkisini çekti." (Hüseyin Gündüz, "Abdal Musa buluşması", 2000'de Yeni Gündem, 6 Haziran 2000, s.2).

66 "Kongresine bir ay kalan Türk-İş'te (...) MHP-FP ittifakı atağa kalktı. Son olarak askeri işyerlerinde örgüt-lü olan ve 'solun kalesi' olarak bilinen Harb-İş'te MHP-FP ittifakının yönetime gelmesiyle sağ ittifakın Bayram Meral'i (...) zorlama olasılığı da giderek artıyor." ("Türk-İş'te MHP atağı", Radikal, 3 Kasım 1999, s.13); "Türk-İş'te milliyetçi-muhafazakâr rüzg.r" (A. Özsever, Milliyet, 3 Aralık 1999, s.7); "MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin sendikalarındaki ülkücü örgütlenmelerle ilgili olarak Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral'e 'Bilgim yok. Olayla ilgilenecem', demesine karşın, ülkücülerin Türk-

İş'e bağlı sendikalarda etkisini arttırma çabasına girmesi konfederasyonda rahatsızlığa neden oldu." (T. Kılıç, "Türk-İş'te MHP rahatsızlığı", 2000'de Yeni Gündem, 22 Haziran 2000, s.11).

67 Casablanca filminden bir diyalog.

68 TBMM Dışişleri Komisyonu üyesi, Türkiye-Almanya Parlamentolar Arası Dostluk Grup Başkanı, MHP Afyon milletvekili Müjdat Kayayertli, Bahçeli'ye sunduğu, "Ocalan'ın infazı konusunda AİHM kararının beklenmesi gerektiği" ne ilişkin raporunda bu tutumu, Türkiye'nin demokrasi, iç barış ve ekonomik istikrar programıyla yapı-sal reformları sağlamasının "hem (AB'ye) tam üyelik ka-pasını açacağını hem de Türklük dünyasında özel bir ko-num sağlayacağını" söyleyerek savunuyordu. ("MHP'de idam karşı raporu", Radikal, 4 Ocak 2000, s.8).

69 "Kurtların dağı coşkusunu", 2000'de Yeni Gündem, 7 Ağustos 2000, s.5.

70 Nitekim, "akıl hocalığı"na soyunanlar MHP'yi bu konuda derhal somut projeler geliştirmeye çağırıyor-lar: "Avrupa'yla bütünleşmiş bir Türkiye tablosu görün-meye başlayınca, öteden beri 'Aramızdaki sınırları kal-dıralım...' diyen Gürcistan; bugün ve gelecekte götü-nü sadece Türkiye'ye dikmiş durum Çeçenistan, geleceğini Türkiye'yle birliktelikle gören Azerbaycan, diğer Türk cumhuriyetleri ve Kıbrıs; ağzını Türkiye diye açıp kapay-an Moldavya, vatan diye Türkiye'yi bilen Batı Trakya Türkleri, Romanya Türkleri, Arnavutlar, Boşnaklar, can-larını kurtarmak için kaçacakları tek toprak olarak gö-ren Irak Kürtleri, hatta Türkiye'yle anlaşmadın halkına sadece sefaleti paylaştıracabileceğini gören Ermenistan... Ve teknik sıralamada dahi dünyanın altıncı ordusu... Büt-ün bunlar yeterince güçlü kılıyor mu Türkiye'yi?" (Avni Özgürel, "MHP hukuka sarılmalı", Radikal, 30 Kasım 2000, s.9)

71 Aydın Engin, "Bahçeli Konuştu, Kongre Bitti", Cumhuriyet, 6 Kasım 2000, s.5.

72 Hannibal.

73 "Yıldızımız parlıyor", Hürriyet, 22 Mayıs 2000, s.24.

74 Taha Akoy, "Bahçeli'nin penceresinden", Milli-yet, 13 Nisan 2000, s.17.

75 Bursa/Kocayayla 9. Türkmen Şenliği'nde yaptığı konuşmadan. "Bahçeli'den uyarı: Vaktinden önce çiçek aşmas" Sabah, 24 Temmuz 2000, s.31.

76 Cioran.

77 28 Aralık 2000 tarihli haber bültenlerinden.

78 MHP Türk "ataerki"nin kalesi olduğunu, yalnızca Devleti sahiplenmedeki gözükaralılığı değil, Genel Başkanı'nın ağzından "hiç kimsenin kendi yaşam tarzı-nı ve marjinal ahl.k anlayışını toplumsal ya da evrensel bir gerçeklik olarak sunmaya hakkı yoktur" ("Tasarı marjinal ahlakın ürünü" Milliyet, 17 Kasım 1999, s.13) sözleriyle mahkûm ettiği Medeni Kanun değişikliklerine karşı şiddetli direnişle de sergiliyor. MHP, getirilmesi düşünülen aile reisi kurumunun kaldırılması, mallara ka-tılma rejimi gibi değişikliklere, "aile birliğinin yöneti-minde çokbaşlılığa neden olacağı" ve "kutsal aile yapı-mızı bir ticaret şirketine dönüştürecek" gerekçesiyle karşı çıkarak komisyon çalışmalarını çıkmaza soktu. (Bkz. "MHP ailede eşitliğe karşı çıktı", Cumhuriyet, 5 Temmuz 2000, s.115.) "MHP, hep bildiğimiz MHP. De-ğiştiğine, değişeceğine, değişmeyi arzuladığına dair bu-güne dek hiçbir imada bulunmadı. Ve neden bulunsun ki? MHP kendini iktidara taşıyan yığınların böyle bir uzlaş-ma peşinde olmadığını biliyor, hissediyor. Bunu bilip, hissedip kabullenmeyen, bizleriz," (Perihan Mağden, "Fena halde MHP", Radikal, 21 Eylül 2000, s.4) diyen Perihan Mağden, haklı mı?

79 "Hiç kimseden yapabileceğinden fazlası beklen-memelidir."

80 Kemal Can, "MHP Kongresi: Değişen Bir Şey Yok", Birikim Dergisi, No:140, Aralık 2000, ss.11-12-13-14-15.

81 Tanıl Bora ve Kemal Can'ın Neşe Düzel'le söyle-şisi, "Medya MHP'yi çok şımarttı", Radikal, 4 Eylül 2000, s.6.

F Tipi gerçeği ve gençlik

Çetin YILDIRIM

Sistem tıkanan kanallarını açmak ve krizini sona erdirmek için saldırılarına hız veriyor. AB'ne katılım ortaklığı sürecinin ülkede -egemenler ve ezilen yığınlar nezdinde- yarattığı "umutlu"ve iyimser beklentiler kısa sürede yerini zirveye çıkan iktisadi ve siyasi saldırılara bıraktı.

Yeni bin yılın ülkede yarattığı iyimser hava, kısa sürede gerçeğin acı tokadı ile karşılaştı. Türkiye'nin sahip olduğu ekonomik kaynaklar, hükümetin, "ekonomik istikrar programı"na politik kaygılara düşmeden "kararlı" bir şekilde devam etmesinin "avantaj" ve olanaklarıyla "yeni bin yıl Türkiye'nin olacak" diyenler, yaşanan gelişmeler ile bir kez daha tükürdüklerini yalamak zorunda kaldılar. "Tıkırında yürüyen" ekonomik program, önce batık banka operasyonları arkasından da büyük bir likidite sıkışıklığı ile karşı karşıya kaldı. Mali piyasaları vuran "Kara Çarşamba", ekonominin pür-i hali melalini ortaya koyarken, sanayicilerin geleceğe dönük "umutlarını" da tüketti, 2001 hedeflerini yeniden gözde geçirmesine vesile oldu. Repo ve faiz oranlarının bir gecede yüzde 1700'lerde tavan yapması zaten ranttan beslenen sermayenin vurgunlarını büyüttü. Hükümetin Merkez Bankası ile sürece müdahale ederek piyasalarda oluşan likidite ihtiyacını çözme çabası ise borçlanmanın art-

ması ve bütçeye yeni yükler getirmesinin dışında yeni bir yeniliği olmadı. "Oluşan belirsizlik" ve istikrarsızlık ortamı yabancı sermayenin "ürkmesine" ve "ülkeyi terk etmesi"ne neden oldu.

Gerçeğin yanıltıcı rüzgarında yol alan ve o rüzgara soluk katan "burjuva iktisat ve siyaset uzmanları" ise yaşanan gelişmeler karşısında "kafa karışıklığı" yaşamaya başladılar. ilk şoku atlattıktan sonra da; sorunu, hükümetin yapısal reformları gerçekleştirmemesi, kamu dengesinin iki yakasının bir araya getirilmesine olanak sağlayacak ek önlemlerin alınmaması, riskin azaltılarak sermayenin verimliliğini artıracak eylemlere girilmemesi olarak değerlendirip hükümetin "ekonomik program"dan sapmadan, likidite sorununu çözecek kısa ve uzun erimli adımlar atmasını istemeye başladılar. "Uluslar arası sermaye yatırımlarını çekmek ve kaybolan güveni tesis etmek" noktasında devlet bankalarının özelleştirilmesi, kamu harcamalarının kısılması, tarım "reform"larının devreye sokulması, bütçeye ek gelir sunacak yeni bir vergi paketinin devreye sokulması vb. gibi "öneriler"de bulundular. IMF ise "piyasalarda yaşanan krizin aşılması ve sürdürülen enflasyonla mücadele programının güçlendirilmesi" için, üzerinde "uzlaşılan" 62 maddelik bir ek niyet mektubu ile 7.5 milyar dolarlık ek rezerv kolaylığı kredisi verdi.

Şiddetlenen kriz ve büyüyen ekonomik kaynak ihtiyacı; emperyalist haydutların gözüne girebilmek ve kredi musluklarından yararlanabilmek için ters taklalar atan komprador-tekelci-bürokrat burjuvazinin ekonomik programın balansını IMF ve Dünya Bankası reçeteleri ekseninde yeniden ayarlamasını beraberinde getiriyor. Özerinde "uzlaşılan" 62 maddelik ek niyet mektubu bu "ince ayarın" kabulüdür. Böylece "akıl hocaları"nın "önerileri" ve tehditleri doğrultusunda ekonominin bütün "kamburları"nın sermayeye peşkeş çekilmesi, batırılan bankaların bütçeye yüklediği faturanın vergi oranlarının artırılması suretiyle emekçilere kesilmesi, kamu harcamalarının kısılması adı altında memur alımının sınırlandırılması, memur ve kamu çalışanlarının ücretlerinin belirli bir "standarda" bağlanması gibi kararlar, kararlı ve etkin bir şekilde devreye sokulacaktır. Bunun anlamı ise; "uçurumdan önce son çıkış"ın, bu önlem ve kararların uygulanma etkinliğine bağlı olduğu "ortak kabulü" ile sistem merkezli şiddetin etkisini önümüzdeki dönemde daha da artıracığıdır.

Kuşkusuz bu "ekonomik tedbirlerin" hiçbir direnç ve zorlukla karşılaşmadan emekçilere yedirilmesi de mümkün olmayacaktır. Bu tedbirlerin sonuçları (daha fazla işsizlik, daha fazla yoksulluk vb.) dün olduğu gibi bugün ve yarında geniş toplum-

sal yığınlar nezdinde gereken etki ve tepkileri yaratacaktır. Ki, 1 Aralık eyleminin kitlesel ve kararlı fotoğrafı, bu düşüncemizi daha da doğrulamakta ve güncelleştirmektedir. Bu nokta da sistem; büyüyen krize eşlik edecek kitlesel homurdanma ve tepkilerin sokağa çıkışını “zor” siyaseti ile zapt etmeye çalışırken; diğer yandan da “güdümlü bir muhalefet”in tüm olanak ve güçlerini etkin bir şekilde devreye sokarak söz konusu tepkileri “rehabilitate” etmeye çalışacaktır. Yaşamı hücreleştiren, devrimci iradeyi geniş emekçi yığınlardan izole etmeyi hedefleyen, özünde F Tipi saldırısı da bu saldırıların bir parçası olarak düşünülmeli ve bu bilinç berraklığı içinde ele alınmalıdır.

Ekonomik ve siyasal krizin toplumsal bünyeyi saran tüm etki ve sonuçlarından gençlikte payını alacaktır/almaktadır. Gelecek ile ilgili bütün beklenti ve idealleri, krizin hengameli süreci içerisinde karartılan, işsizliğin kısıracında boğdurulan, her türlü sosyal ve ekonomik güvence-den yoksun adeta “angarya” koşullarında çok düşük ücretle istihdam edilerek sömürülen; her türlü sosyal aktivite ve kendini ifade olanaklarından yoksun bırakılan gençliğin içinde bulunduğu koşullar, krizin atlatılması anlamında devreye sokulan “yeni tedbirler” ile daha da derinleştirecektir. İşsizlik, yoksulluk işçi-köylü gençlik için bir “kader” olmaktan çıkıp günlük yaşamının bir parçası haline gelecek, sefalet büyüyecektir.

Gençliğin üniversiteli kesimi de bu saldırıların menziline sahiptir. Sistemin ekonomik ve siyasi ihtiyaçları doğrultusunda yeniden biçimlendirme ve restore etme uğraşında olduğu üniversitelerde karşılaşabileceği güçlü karşı koyuşları nötrale edebilmek için şiddet dozajı artırılmış saldırılara girişeceği, planlarını adım adım dev-

reye sokacağı aşikardır. Nitekim, uzun zamandır gündemde olan ve karşılığını vakıf üniversiteleri, harçların artırılması, yurtların, yurt ve okul yemekhanelerinin özelleştirilmesi gibi uygulamalar sessiz ve derinden yürütülmektedir. Bu saldırılar sonucunda giderek üniversite kapıları yoksul emekçi çocuklarına kapanmakta, her yıl daha fazla öğrenci; barınma, yemek gibi ihtiyaçlarını temin etme zorluğundan kaynaklı üniversiteleri terk etmektedir. Yatırım yokluğunun büyüttüğü istihdam sorunu öğrenci gençliğin gelecek hayallerini karartmakta, “diplomalı işsizler” ordusunun hacmini, her yıl yeni neferlerle genişletmektedir. Güdümlü muhalefetin üniversiteler ayağı olan ÖTK (Öğrenci Temsil Kurulu)’lar öğrenci gençliğin tek kabul gören örgütlenmesi olarak sunulurken, gençliğin kendi meşru ve yasal öz örgütlenmeleri olan demek, klüp vb. çalışmaları ise yoğun bir baskı altında tutulmakta, yok edilmeye çalışılmaktadır. YÖK kılıcının tepesinde sallandığı, akademik çalışma, demokratik söz ve karar hakkının rafa kaldırıldığı üniversiteler resmi ideolojinin yeniden üretildiği birer ticarethaneler olarak bir avuç sermayedarın insaf ve ihtiyacına terk edilmiştir.

Yabancılaşmayı, yozlaşmayı, bencilliği ve hiçleşmeyi kutsayan, “değersizleşmeyi erdem sayan” ve toplumsal sorunlara ilgisiz bir gençlik yaratma hedefi ile egemenlerin ideolojik kuşatma ve siyasal “zor”u altındadır. Bu kuşatma ve “zor” siyasasını biçimlendiren ise, gençliğin toplumsal sorunlara olan ilgisi ve bu ilginin toplumsal sürecin bütün keskin virajlarında cisimleşerek militan bir hatta siyasal-örgütsel bir alana akmasıdır. Dolayısıyla, bugün yaşanan krizin tüm etkilerini kendi bağrında fazlasıyla hissedenden ve yaşayan,

sistemle olan çelişkisi giderek keskinleşen gençliğin sürece emek cephesinden müdahil olması bir tesadüf olmayacaktır. Aksine, çatışmanın keskinleşen yanı ve gençlik üzerindeki doğrudan etkileri, gençlik hareketinin tarihsel birikim ve deneyimleri bunu kaçınılmaz kılıyor.

Gençlik, krizin kendisini en yakıcı hissettiren yerinden bir ayağa kalkacak, kendisine biçilen role karşı direnişini harlayacaktır. Ancak bu ateş parıltılarının dönüşerek çeperini kırması, radikal-politik bir kulvara akması ve süreklilik kazanması kısa vadede mümkün görünmemektedir. Bu noktada en büyük engeli ise sistemin ideolojik kuşatma çemberinin gençlik üzerindeki güçlü etkileri oluşturmaktadır. Bu hegemonyanın “yerleşik” bir kimlik kazanmasında, gençliğin sahip olduğu sınıfsal temelinin etkisi olmakla beraber sorunun esasını, kırılmayı sağlayacak sistem dışı yeterli bir müdahalenin yokluğuna bağlamak daha gerçekçi geliyor. Bundan hareketle, kendi sorun ve talepleri üzerinden toplumsal alana akan ve devrimci bir kimlikle buluşan bir hareketin oluşumunu sadece krizin büyüttüğü çelişkilerin varlığına bağlamak doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Aksine sürecin anahtarı, hegemonyayı kırma görevi üzerinden gündemlenen gerçekçi, somut, radikal ve devrimci müdahalelerden geçiyor. Bu anlamıyla politik-pratik ve örgütsel görevlerimizi, gerçekçi bir temele indirme anlamında yeniden tanımlamaya ihtiyacımız var.

“TENEFFÜS” BİTTİ VE DÜĞMEYE BASILDI

Faşizmin sopası, “teneffüs” arastından sonra yeniden bütün gerçekliği ile hayatımıza girdi. 19 Aralık günü devrimci tutsakların iradesini ve

kimliğini teslim almayı hedefiyle gerçekleştirilen “hayata dönüş operasyonu” Nazi dönemini aratmayan bir vahşet ve katliama dönüştü. Operasyon sonucunda 30’dan fazla kişi hayatını kaybederken bundan daha fazlası da “kayıp”tır. Yine yüzlerce tutsak, tarifi mümkün olmayan darp, kurşun ve yanık yaralarıyla “geçiş ertelenen” F Tipi hapishanelerine atılarak “kaderleriyle” baş başa bırakılmışlardır. Ancak, ateşle sınanan devrimci irade karşısında, sistem bir kez daha “makus talihi” ile karşılaştı. Tutsaklar, saldırı sonrası her türlü tıbbi müdahaleyi reddederek ölüm orucu ve süresiz açlık grevine devam etme kararından vazgeçemediler.

Egemenlerin bu katliam politikalarına yabancı değiliz. Biliyoruz ki, yapısal ve kronik kriz, bu sistemin karakteridir. Bu karaktere rengini veren ise emperyalizme olan iktisadi-siyasi bağımlılıktır. Bundan dolayıdır ki, krizin yön verdiği ekonomik, demokratik, siyasi; bütün haklı ve meşru hak arama mücadeleleri egemenlerin karşı-devrimci terörün tehdit ve tacizi altında olup her dönem kanla bastırılmıştır. Altyapısı zayıf olan sistemin çeşitli toplumsal kesimlerin ekonomik-demokratik-siyasal talepleri karşılama ve “hiza”ya sokma noktasında faşizmin sopasını çalıştırmaktan başka çare yoktur.

Bu “operasyon”un hedefi bellidir. Ancak saldırının zamanı ve yeri; önemli ve anlamlı bir gerçeğe işaret ediyor. Birinci olarak, saldırı için düğmeye, IMF reçetesi doğrultusunda oluşan “istikrar programı”nın hayata geçirilmesinin öngününde basılması dikkat çekicidir. Açıklanan “tedbirler paketi”nin geniş emekçi kesimler nezdinde yarattığı tepkilerin sokağa çıkışının önümüzdeki dönemde meydanları daha da ısıtacağı gerçeği, egemenler nezdinde F Tipi

saldırısını, rüşünü ve kararlılığını bütün topluma ispatlamanın nişanesi haline getirdi. Öyle ki bu kararlılık, F Tipine karşı içeride ve dışarıda başlayan direnişlerin kamuoyu nezdinde yarattığı olumlu etkiler karşısında bile “imana” gelmemiş ve öz olarak bütün toplumsal kesimlere verilecek bir gözdağının “olmazsa olmazı” olarak devreye sokulmuştur. İkinci olarak da; AB sürecinin demokrat, ilerici, muhalif kesimler üzerinde yarattığı iyimser beklentilerin bir yanılsama ve kendini aldatmanın ötesinde bir anlam taşımadığının net bir kare olarak belleklere yerleşmesidir. Saldırı öncesi ve sonrasında AB’nin sergilediği tavır, gözlerini Avrupa yollarına yatıranların “hayal kırıklığı” yaşamasına neden olmuştur. İçeride güçlü bir direnişle karşılaşan ve adeta “bıçak sırtında” yürüyen AB aday üyelik süreci, Türkiye’ye “sunulan” ve birliğe üyelik için “yapılması gerekenler manzumesi” olarak sunulan KOB’nin ertesinde kanlı bir vahşetin altına imza atması, egemen sınıf blo-

ğunun önümüzdeki dönemde izleyeceği stratejiye dair yeterli ipuçlarını veriyor sanırım. Artık anlaşılmalı ki, emperyalistler ve onların yerli “işbirlikçileri” kendi çıkarları söz konusu olunca ortak hareket etmekten ve saldırmaktan kaçınmayacaktır. Bu hep böyle olmuştur ve olmaya da devam edecektir. Avrupa burjuvazisinden medet ummak ve köklü demokratik açılımların gerçekleşmesini bu hedefe bağlamak, halkın mücadelesini burjuvazinin kuyruğuna takmaktan başka hiçbir anlam taşımayacaktır. Ve yine anlaşılmıştır ki, Türkiye komprador-tekelci-bürokrat burjuvazisi, varoluşuna rengini veren bağımlılık ve zayıflıktan kaynaklı, bu reform ve demokratik açılımları sağlayacak ekonomik bir temele ve bir siyasi iradeye sahip değildir.

Kuşkusuz saldırının merkezi olarak, ilk planda hapishanelerin seçilmesi bir tesadüf değildir. Bununla beraber saldırıların; hapishanelerde “devletin otoritesini kurma”, hapishanleri ıslah etme amacıyla sı-

nırlı kalacağını düşünmekte ahmaklık olur. Toplumsal yapının tüm hücrelerine yayılacak saldırı furçasının bu ilk provasının devrimci tutsaklar nazarında hapisanelerde gerçekleşmesi, devrimci tutsakların siyasa irade ve kimliklerinde cisimleşen toplumsal direniş ve mücadele kararlılığının tecriti ve teslim alınmasına yöneliktir. Saldırı, egemenlerin “kendilerini en güçlü hissettikleri hapisanelerde” yenilgiye uğratılan prestijini kurtarmak ve tüm kesimlere bir mesaj verme hedefini taşımaktadır. IMF’nin acı reçetesinin kabulü ancak, emekçilerin, “zor”un ve sessizliğin girdabında boğularak teslim alınması ile mümkün olabilirdi. Bu gerçeğin ayırdında olan egemenler işe; “teslim” aldığını düşündüğü “ayrık ot”ların temizlenmesi ile başlamaya karar verdi. Saldırının fitilini hapisanelerde ateşlemesi; elinde, bedeninden başka hiç bir mücadele aracı olmayan devrimcilerin üzerine “gözü kara”, sınır tanımayan bir şiddetle saldırması, önümüzdeki dönemde tüm kesimlere yönelecek şiddet yüklü siyasanın, toplum nezdindeki “caydırıcı” etkilerini şimdiden toplamayı hedeflediğini göstermektedir.

Egemenlerin “yeni konsept”te izleyeceği siyasanın ipuçlarını veren bu saldırı, sermayenin tüm emekçi kesimlere verdiği bir gözdağıdır. Saldırı herkesedir. Bütün toplumsal kesimler, saldırıların menzilindedir.

Zira, IMF reçetesi doğrultusunda oluşan “yeni istikrar programı”nın toplumsal bir direniş ve güçlkle karşılaşmadan yaşam hakkı bulabilmesi bu tecrit politikasının “başarı” şansına bağlıdır. Amaç, toplumsal bilinç ve iradeyi, mücadele kararlılığını; hücre ve tecrit politikasının tehdit ve “caydırıcı” etkileriyle kuşatma altına almaktır. Yüreğimizi prangaya vurarak; sessizliğin ve suskunluğun kör

edici perdesini bütün “ihtişamıyla” sahneye davet etmektir.

HAKLILIĞINI VE GÜCÜNÜ HALKTAN ALAN DEVRİMCİ İRADE HÜCRELERİ PARÇALAYACAKTIR. KAZANAN; YİNE BİZ OLACAĞIZ!

Sistemin “faşizme rahmet okutan” siyasetine karşı devrimci tutsaklar direnmeye devam ediyor. F Tipi hücrelere atılan devrimci tutsaklar, “üzerimize giydirilmeye çalışılan deli gömleğini” yırtıp atmak için ölüm orucu ve süresiz açlık grevine devam ediyorlar. Direnmeye de devam edeceklerdir. Ancak, tam da bu noktada geniş halk yığınlarının sürece militan bir tarzda müdahil olmasına ihtiyacımız vardır. Bu da, egemenlerin medya aracılığıyla yığınlar üzerinde kurduğu ideolojik hegemonyasının kırılması ve saldırının arka planının deşifre edilmesi ile olanaklı olacaktır.

Bugün, sürecin özgün yan ve dinamiklerinin devrimci bir mecraya akmasının bu direnişlerle doğrudan, sıkı bir ilişkisi olduğunu görmek gerekir. Şiddetlenen toplumsal çelişmelerin dinamizm kazandıracağı bir toplumsal muhalefetin oluşumu ve bunun radikal, militan bir kimlikle tanışması, saldırılar karşısında devrimci iradenin göstereceği kararlılıkla mümkün olacaktır. Aynı şekilde, emek güçleri de bu saldırıların püskürtülmesi ve mücadelenin kazanımlarla büyümesi için, devrimci tutsakların bedenleriyle açtığı bu cepheye ilgisiz kalmamalı ve kendisi için arz ettiği hayati önemin bilinciyle hareket etmelidir.

Toplumsal bütünün bir tabakası olarak sınıf mevzileşmesinde safını emek güçlerinin yanında tutan, sahip olduğu dinamizm, militanlık ve yeniye açık olma gibi özellikleri ile

toplumsal muhalefetin oluşumu ve gelişimi noktasında önemli roller üstlenen gençlik; bu tarihsel kesitte de üzerine düşen görev ve sorumluluktan kaçınmamalıdır. Her dönem, sistemin yoğun “ilgisine” muhatap kalan, her türlü hak arama mücadelesi “zor” ile bastırılan, geleceği karartılan ve karartılmaya devam edilecek olan gençlik; dayatılan hücreleştirme operasyonuna karşı militan bir tavır almalı, tutsakların bedenleriyle girdiği kıyasıya kavganın ruhu ve ateşiyle sokakları tutuşturmalıdır.

Geleceğini kazanmak ve özgürleşmek ideali, tutsakların sürdürdüğü direnişin anlam ve önemini kavramakla olanak kazanacak ve ölümü bedeninde hücre hücre yenerek özgürleşenlerin nihai utkusunu kuşanarak varlık kazanacaktır. Bu yüzden devrimci tutsakların bugün zindanlarda büyüttüğü direnişin tarihsel önemini kavrayan bir düzlemde hareket etmeli, pratik-örgütsel gündemini, bu sorun temelinde yeniden kurmalıdır.

Unutulmamalı ki, devrimci iradenin bugün hapisanelerde yenilgiye uğratılması; mevcut statükonun toplumun tüm “hücrelerine” sızarak egemenliğini perçinlemesi ve saldırılarına hız kazandırması anlamına gelecektir. Devrimci iradenin zaferi ise, topyekün saldırı siyasetinin ilk adımda yenilgiyle sonuçlanmasına ve emek cephesinin özgürleşme mücadelesinde, güçlü bir prestij, motivasyon ve psikolojik üstünlük kazanmasına neden olacaktır. Bunun dışında başka bir seçenek yoktur. Gençlik, bu düzlemde berraklaşan bir bilinçle, kendisi için, “kendisini gerçekleştirmek” için kendisini saran sistem merkezli kuşatmayı kırma hedefiyle yüzünü, kulağını dört duvar arasından yükselen sese vermeli ve görev başına koşmalıdır.

Açlık Grevleri, Ölüm Oruçları ve tıbbi etik

D. Hasan YEŞİL

Özellikle 1990 yılı sonrası, her geçen gün biraz daha yoğunlaşarak süregiden cezaevi sorunları, beraberinde tutuklu ve hükümlülerin çeşitli direnişlerine yol açmış, nihayet 1996 ve 2000 yılının sonunda, açlık grevleri ve ölüm oruçlarına kadar dayanmıştır. Tutuklu ve hükümlülerin bu eylemleri, kamuoyunda çeşitli tartışmaları da beraberinde getirmiş, bu tartışmalar özellikle bu tür eylemler karşısında, hekimlerin nasıl yaklaşması gerektiği, hangi şartlarda, nasıl müdahale edecekleri noktasına taşınmıştır.

Holding Medyası bu süreçte, hekimlere nasıl davranmaları gerektiği konusunda “derin” yazılarla yol göstermekle(!) kalmamış, TTB’nin yaklaşımını, mevcut etik tutumu da pervasızca eleştirmiş, çoğu bu tutumdan rahatsızlığını hakarete varan yazılarla dile getirmişlerdir.

Peki bu konuda TTB’nin anlayışı neydi? Neden bu anlayış,

malum çevreler tarafından bu kadar saldırıya uğruyordu? Esasen 1996 açlık grevi ve ölüm oruçları sırasında acı deneyimleri olan TTB, o sırada da bu konudaki tutumu tartışmış, dünya deneyleriyle pekiştirmiş ve hekimlerin böyle durumlar karşısında nasıl hareket etmesi gerektiği konusunda, net, anlaşılır, kılavuzlar hazırlamıştı.

Bu sorun yalnız ülkemizde değil, Dünyanın birçok tabip birliklerinde, çokça tartışılmış, gerek yaşanan deneylerin, gerekse Hipokrat’tan bu yana süregelen “tıbbi etik” tartışmalarının bir sentezi sayılabilecek konsensüs raporlarına ulaşılmıştır. 1975 Tokyo, 1981 Lizbon, 1991 Malta, 1994 Amsterdam Bildirgeleri ve Dünya Sağlık Örgütü’nün bu konudaki deklarasyonları, birbirini tamamlar nitelikte ve paralellik içeren metinlerdir.

Bu metinlerde, sözkonusu olay karşısında “tıbbi” ve “ahlaki” yükümlülükler tartışılmış, nihayetinde “hastanın kendi varlığı üzerinde sahip olduğu özerkli-

ğin” korunmasının, ahlaki açıdan zorunlu olduğu kararına varılmıştır. “Tıbbi” açıdan ölümün eşliğinde olan bir hastanın ne pahasına olursa olsun kurtarılması gerekirken, “ahlaki” açıdan, bu müdahale, ancak hastanın kendi iradesi ve onayı ile mümkün olabilmektedir. Bu konuda, üzerinde anlaşılmış “etik tutum” kısaca aşağıdaki şekildedir:

1-Doktor, hastanın sağlıkla ilgili geçmişi hakkında mümkün olduğu kadar bilgi toplamalıdır.

2-Doktor, açlık grevinin başlangıcında hastayı etraflı bir şekilde muayene etmelidir.

3-Doktorlar ve diğer sağlık elemanları, açlık grevinin durması için, açlık grevcisi üzerinde hiçbir baskı kuramaz. Açlık grevcisinin tedavisi ve bakımı, açlık grevine son verilmesi koşuluna bağlanamaz.

4-Doktor, açlık grevinin genel klinik sonuçları ve grevcinin kendisiyle ilgili özel tehlikeler hakkında, açlık grevcisine profesyonel bilgi vermelidir. Bilinçli karar, ancak açık iletişim temelinde

BELGE YAYINLARI

mümkündür. İstenildiğinde tercüman kullanılmalıdır.

5-Açlık grevcisinin ikinci bir kaynaktan görüş almak istemesi halinde, bu olanak kendisine tanınmalıdır. Açlık grevcisinin, tedavinin bu ikinci doktor tarafından yapılmasını istemesi halinde, buna izin verilmelidir. Açlık grevcisinin mahkum bir kişi olması halinde, bu izin, görevli cezaevi doktoruyla danışma ve düzenleme içinde verilmelidir.

6-Enfeksiyonların tedavi edilmesi veya hastanın ağız yoluyla alınan sıvı miktarını arttırması (veya serum alması) doğrultusundaki tavsiyeler, açlık grevcisinin genellikle kabul edebileceği durumlardır. Bu tür müdahalelerin hasta tarafından reddedilmesi, hastanın sağlığıyla ilgili diğer hususların gözardı edilmesini beraberinde getirmez. Hastaya uygulanan her tedavi, hastanın onayıyla uygulanmalıdır.

7-Açlık grevcisinin, düşüncelerinin bulanıklaşması ve dolayısıyla bilinçli bir karar veremeyecek duruma düşmesi veya komaya girmesi halinde, doktor, hastasına bundan sonra yapılacak ve hastanın çıkarlarına hizmet eden tedaviyle ilgili kararı vermede serbest olmalıdır. Doktor, bu kararı verirken, açlık grevinde hastaya sağladığı bakım sırasında alınan bir önceki kararı göz önüne alacak ve hastanın iradesine bağlı kalacaktır.

Gerek TTB, gerekse Dünya Tabipleri Birliği, yukarda özetlemeye çalıştığımız kılavuzları ha-

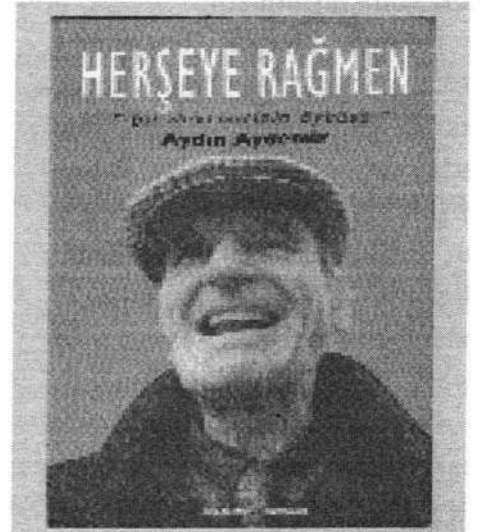
zırlarken, “ahlaki” yargıları önclemiştir. Bunun nedenlerinden biri; “esas kaygısı hastanın esenliğini sağlamak olmayan üçüncü taraf”tan doktoru bağımsız tutmaktır. Bir diğeri ise bilgi ve teknolojinin kötüye kullanılmasını ve tıp mesleği mensuplarının insan hakları ihlallerine alet edilmesini önlemektir. Ayrıca bu tutumun dışında (hastanın iradesine aykırı) davranışların, bu hastalara fayda değil aksine bir çok “tıbbi” zarar getirdiğini de doktorlar deneyimlerinden dolayı iyi bilmektedir.

Tıbbi etiğin günümüzde, tedavi sanatının ayrılmaz, temel bir parçası olduğu hekimler tarafından kabul edilmektedir. Hasta-hekim ilişkisinin giderek hassasiyet kazanan yapısı, bu alanda “yüksek ahlaki standartların” tanımlanmasını bir zorunluluk haline getirmiştir. Öyle ki; bu kavram artık hekimin bireysel vicdanına ve yargısına dahi bırakılamayacak noktaya gelmiş, işte tam da bu nedenle “yazılı rehberler” oluşturma zorunluluğu doğmuştur.

İnsanların sadece “yaşamalarını” değil sağlık ve esenlik içinde temel hak ve özgürlüklerden yararlanarak yaşamasını kendine ilke edinmiş olan TTB ve diğer sağlık emekçileri, sözkonusu değerlerin, biricik teminatı olup, her zaman olduğu gibi, bu dönemde de, üzerine düşen tarihi görevi en iyi bir şekilde yapacak ve insani duyarlılığın en önemli cephelerinden biri olmayı sürdüreceklerdir.

GÜLDİKENİ YAYINLARI

Yaşananların kısa güncesi

Savaş KALELİ

*"Cinayeti kör bir kayıkçı gördü
ben gördüm,
kulaklarım gördü"*

19 Aralık 2000'de resmi otorite tarafından yapılan "hayata dönüş" operasyonu, şimdilik otuzun üzerinde insanın ölümüne, yüzlerce insanın ise yaralanmasına yol açtı.

Cezaevlerinde uygulanan şiddet ve yok etme bir yana, televizyon kanalları ve yazılı basında yer alan görüntü ve yazılar; tüm toplumu hem terörize etti, hem de dezenformasyon(yanlıştır bilgilendirme) tekniğini kullanarak, toplumun bu konuda olup bitenleri doğru kavramasını engellemek için elinden geleni yaptı.

Holdingler medyası (kendisinden beklendiği gibi) insan hak ve özgürlüklerinin yerle bir edildiği, tüm insanı değerlerin dibe vurduğu böylesi bir ortamda, toplumu oluşturan bireylerin "vicdani" tepkilerinin oluşmasını engelledi.

Haber kaynakları; jandarma kamerası, resmi yetkililerin açıklamaları ve psikolojik savaş uzmanlarının derme çatma hazırladıkları acemi senaryolardan ibaretti.

Bu taktikler toplumda, apolitik, pek de duyarlı olmayan bir kesim üzerinde elbette etkili oldu. Ancak, resmi otoritenin geçmişteki sicili hakkında bilgisi olan pek çok kişi tarafından, bu veriler, hiçte inandırıcı değildi.

Operasyonu yapanlar, bununla da kalamazdı. Toplumun gerçekleri öğrenmesinin engellenmesi ve demokrat kamuoyunun tepkisinin önlenmesi için bazı ek tedbirlere daha ihtiyaç duydu.

Bu bağlamda, konuyla ilgili haberlere ciddi düzeyde sansür getirildi (Öyle ki kraldan çok kralcı kimi medya bu konudan tek satır bile bahsetmez

oldu). Daha sonra İçişleri Bakanlığı tarafından meslek örgütlerine ve demokratik kitle örgütlerine örtülü tehditler yöneltildi. Bu kurumların terör örgütü politikalarına alet oldukları iddia edildi. Yazılı ve görsel medya da bu iddialar pervasızca desteklendi. Bununla da yetinilmedi. İnsan Hakları Derneği'nin kimi yöneticileri ve TAYAD üyesi ana babalar gözaltına alındı ve TAYAD kapatıldı.

Cezaevi operasyonu öncesi ülkedeki tabloya bir göz attığımızda ilginç bir manzara karşımıza çıkıyor: Kasım ve Aralık aylarında hükümet "Balina Operasyonu", "Kasırga Operasyonu" gibi operasyonlarla özelleştirme sonrası batan bankalar ile ilgili soruşturmaları yoğunlaştırdığı bir dönemde, tarihinin en ciddi ekonomik krizlerinden birini yaşamaktaydı. Yine aynı dönemde, geçtiğimiz yılda bir kat daha yoksullaşan emekçi kitlelerin sokak eylemleri giderek sahneye daha hakim olmaktaydı. Bu arada IMF ve Dünya Bankası yetkilileri yine (her zaman olduğu gibi) Ankara'da, kapalı kapılar ardında pazarlıklarını sürdürmekteydi.

Emekçilerin alanlarda sürdürdüğü mücadeleyi bastırmakta zaman zaman aciz kaldığı bir ortamda "kim tarafından başlatıldığı bilinmeyen" bir Çevik Kuvvet eylemi "kana kan, intikam" sloganlarıyla sahnedeki yerini almaktaydı.

İşte tam da bu dönemeçte, hapis-hanelerdeki siyasi tutuklu ve hükümlülerin esasen F tipi hücrelere geçişi engellemek üzere başlattığı açlık grevi ve ölüm oruçlarının da altmışlı günlerine gelmişti.

Kimi duyarlı insanlar ve aydınlar bu konuda arabuluculuk görevi üstlenmiş ancak bu görüşmeler sonuçsuz kalmıştı. Arabulucuların söylediklerini göre F tipi hapis-hanelerine yönelik yapılacak bazı mimari düzeltmeler ve

"tretman" rejimi uygulamasından vazgeçilmesi halinde bu açlık grevi ve ölüm oruçları son bulabilecekti. Adalet Bakanı H. Sami Türk de arabuluculara bu konuda bazı "güvenceler" ifade etmiş, F tipi hücrelerin bu hali ile uygulamaya konmayacağına dair toplumun huzurunda sözler vermişti. Eylemciler ise bu konuda güvenceler istemiş ve meslek odalarının da bir nevi garantör olmalarını arzu etmişlerdi.

Herkes bir uzlaşmanın gerçekleşeceğini ve ölümlerin engellenebileceğini umutla beklerken; 15 Aralık 2000'de görüşmeler aniden kesildi (Arabulucuların ifadesine göre bu tarihten sonra ne Adalet Bakanı ne de Başbakanla görüşmek mümkün olmamıştı).

Olayların sonraki gelişiminden de görüldüğü üzere, yetkililer cezaevine kanlı bir operasyon yapmayı çoktan kafalarına koymuşlar ve bunun için de uzun bir hazırlık dönemi geçirmişlerdi.

Arabulucuların bu tabloda aksesuar olarak kullanıldığını, Meclis İnsan Hakları Alt Komisyonu üyesi Bekaroğlu'nun ifadelerinden açıkça anlıyoruz.

Gerek bu operasyonun yapılaş biçimi, gerekse topluma bunun sunumu ve demokratik örgütlere yapılan baskıların dozunun artırılması bu eylemle "içerdekilerden" fazlasının hedeflendiğini göstermiştir.

IMF reçeteleri ile açlığın, sefaletin ve yoksulluğun giderek arttığı yurdu-muzda, kitlelerin tepkilerinden korkulmakta, bunları daha da büyümeden önlemek için her türlü demokratik talep (fırsat bilinerek) en şiddetli biçimde bastırılmakta ve tüm topluma böylece gözdağı verilmektedir.

Resmi otorite, içine düştüğü ekonomik krizden, ülkenin kaynaklarını talan eden bir avuç fırsatçıyla mücadele etmek yerine, demokratik talepleri dile getiren içerideki ve dışarıdaki insanlarına şiddet uygulayarak çıkmaya

çalışmaktadır.

Böylesine temel hak ve özgürlüklerin yerle bir edildiği, tüm insani değerlerin ayaklar altına alındığı, sömürü dozunun böylesine artırıldığı bir ortamda elbette kendisine insanım diyen hiçkimsenin içi rahat ve huzurlu olmayacaktır. Böylesi dönemlerde, özellikle aydınlara, demokratik kitle örgütlerine ve meslek odalarına önemli görevler düşmektedir.

En önemli görevlerden biri de topluma gerçeklerin anlatılmasıdır. Zira halkın önemli bir kesimi şiddetli dezenformasyon ve psikolojik savaş taktikleri nedeniyle gerçekleri bilmekten çok uzaktır. Konuyla ilgili insanlar, uzmanlar (sağlıkçı, hukukçu, mimar vb.) ve kurumlar sorumlu davranmalı ve olayların gerçek yüzünü topluma yansıtmalıdır.

Bu takdirde medyanın pervasızca çarpıttığı olayların ne denli gerçeklerden uzak olduğu anlaşılacak ve belki de daha duyarlı bir kamuoyunun oluşması sağlanacaktır. Ayrıca bu konuda yapılan tartışmalara da iştirak edilmeli ve yazılı basında da yer alınmaya gayret edilmelidir.

Aydınlara bu konuda yapacağı bilimsel çalışmaların da önemi büyüktür. Bu konuda yazılacak bilimsel makale ve kitapların, yapılacak sempozyum ve panellerin, toplumu bilinçlendirmekte yararlı olacağı açıktır. Bu etkinlikler özellikle meslek ve demokratik kitle örgütleri tarafından organize edilmeli, aydınlar da bu platforma katkı sunmalıdırlar.

Ayrıca meclis dışında olan siyasi partiler de halkın demokratik taleplerini dikkate alarak çözümler üretmeli ve bu yakıcı sorunlara sahip çıkmalıdırlar.

Elbette bu sorunların çözümü pek kolay değildir. Üstelik sorun üreten mercinin çözüm üretmekten çok uzak olduğu böyle bir ülkede..

Ancak insan haklarına duyarlı, çocuklarına daha güzel ve daha yaşanası bir dünya bırakmak isteyen bireyler, bu alanlarda daha çok sorumluluk almalı ve üstlerine düşen görevi yapmalıdırlar. Aksi halde yakın bir gelecekte, ne yaşanabilir bir dünya ne insan hakları ne de insan kalmayacaktır;

ÖLÜM ORUCU DİRENİŞİNİN TALEPLERİ

1- Bugüne kadar yapımı süren, esas olarak devrimci tutukluları tecrit, yalnızlaştırma, işkence yöntemleriyle teslim alma, kişiliksizleştirme politikaları çerçevesinde gündeme getirilen F Tipi Hücre hapishaneleri kapatılmalıdır.

2-Bütün bir halkı "terörizm" demogojisi ile suçlayarak "zanlı" haline getiren; işkence, katliam ve infazları yasallaştıran, bunları gerçekleştiren işkenceci-katilleri koruyan 3713 sayılı Anti-Terör yasasının sadece F Tipi hücrelerin yasal dayanağını oluşturan 16. maddesi değil, tamamen anti-demokratik olan ve sonuçları artık iyice görülen bu yasa bütün sonuçlarıyla birlikte kaldırılmalıdır.

3-Kamuoyunda "Üçlü Protokol" olarak tanınan, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığının ortak imzalarından oluşan, tutukluların savunma hakları ve tedavi hakları başta olmak üzere hak gasplarına yönelik, avukatlara onursuz arama dayatmasını içeren protokol iptal edilmelidir.

4-Kuruluş amacı ve 1984'ten beri uygulamalarıyla özel-olağanüstü mahkemeler olan Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmalı, verdiği cezalar bütün sonuçlarıyla kaldırılmalıdır.

5-Hapishaneler, belli periyotlarla ilgili kentin Barosunun atayacağı avukatlar, Tabipler Odasının belirleyeceği hekimler, tutukluların belirleyeceği avukatlar, tutukluların belirleyeceği tutuklu aileleri, Tutuklu ve Hükümlü Aileleri ile insan hakları ihlalleri ile ilgili DKÖ'lerin atayacağı temsilciler ile Tüm Yargı-Sen'in atayacağı temsilcilerinden oluşan bir heyet tarafından belli periyotlarla denetlenmelidir. Bu denetim keyfiyete bırakılmamalı, yasal güvence altına alınmalıdır.

6-21 Eylül 1995 tarihinde Ümraniye hapishanesinde dört arkadaşımızın katledilmesinden; 24 Eylül 1996 tarihinde Diyarbakır hapishanesinde on arkadaşımızın katledilmesinden; 26 Eylül 1999 tarihinde Ulucanlar hapishanesinde on arkadaşımızın katledilmesinden ve tüm saldırılarda onlarca arkadaşımızın yaralanmasından sorumlu olanlar kamuoyuna açık bir şekilde hızla yargılanıp cezalandırılmalıdır.

5 Temmuz 2000 tarihinde Burdur hapishanesinde arkadaşlarımıza saldıran, kolları kopartan, yaralayan, tecavüz edenler ve bu operasyonun emrini verenler, kamuoyuna açık bir şekilde hızla yargılanıp cezalandırılmalıdır.

7-Çeşitli hastalıkları sabit olan, 1996 Ölüm orucu sonrası rahatsızlıkları süren, çeşitli operasyonlarda yaralanan ve tedavileri yapılmayan arkadaşlarımız derhal salıverilmelidir.

8- Değişik tarihlerde ve yerlerde gözaltındayken bizlere işkence yapanlar açığa çıkartılmalı, kamuoyuna açık bir şekilde hızla yargılanıp cezalandırılmalıdır. Bu işkenceciler hakkında gerek savcılıklara gerekse de TBMM komisyonlarına başvurularımız vardır. "Takipsizlik kararları" ile işkencecilerin korunmasından vazgeçilmelidir.

9-Halkların demokrasi ve özgürlük mücadelesi önündeki tüm anti-demokratik yasalar iptal edilmeli, Kürt Ulusu ve diğer Ulusal azınlıklar üzerindeki baskılara son verilmelidir.

Kazanmak mecburiyetindeyiz!

Orhan ELMALI

Hapishane dendiğinde aklımıza hemen düşüveren; işkence, zulüm ve katliam olmaktadır. Ve hapishaneler güncemize, faşist barbarlığın en kanlı katliamlarından biri daha eklendi. Faşizmin kanlı yüzü, bir kez daha bütün çıplaklığı ile hapishane duvarlarına çarparak kendini gösterdi. Öyle sarıh, öyle arı, öyle keskin bir gösterigesiydi ki; 'ben buyum, işte gerçekliğim. Beni tartışmaya gerek yok! Yüzümdeki peçeyi de yırtıp atıyorum.'

Beni tanıyın, tanıyın diye avaz avaz bağıryordu. Daha dün Ulucanlar'da, Burdur'da, Diyar-ı Bekir'de kendini göstermişti. 1996 ölüm oruçlarında açık sahne gösterimindeydi. Ya daha öncesi... yine işkenceler ve katliamlardı.

Sömürgeci faşist diktatörlük, bu kez, 19 Aralık ta 20 cezaevinde birden sahne aldı. En 'görmekli' gösterisini sundu. Bu kez epeyce hazırlık yapmıştı. Hiçbir masraftan kaçınmamıştı. Binlerce gaz bombası, binlerce sinir gazı bombası, binlerce biber gazı bombası, binlerce göz yaşırtıcı bomba, binlerce makineli tüfek, on binlerce mermi, iş makineleri; buldozerler, kepler, itfaiye arabaları, ambulanslar, on binlerce oyuncu, yüzlerce yönetmen eşliğinde işe giriştiler. Amerikan Hollywood savaş filmlerine şapka çıkartmayı düşünüyorlardı. Öylede oldu. Amerikan Hollywood'un savaş filmlerinin vahşet görüntüleri gerçek değildi. Ama faşist diktatörlüğün sahneye koyduğu dehşet verici katliam sahiciydi. Sahne yaşananlar gerçekti.

İş makineleriyle hapishane duvarlarından delikler açılıyor; ölümcül gaz bombaları atılıyor, peşinden makineli tüfeklerle devrimci tutsaklar taranıyordu. Yıkılan duvarlardan biber gazı, göz yaşırtıcı, sinir gazı bombaları atılıyor, devrimci tutsakların üzerine kurşun yağdırılıyordu. Alev silahlarıyla yan-

gın çıkarılıyor. devrimci tutsakların bedenleri alev topuna dönüştürülüyordu. Canlı bedenler cayır cayır yakılıyordu. Devrimci tutsakların üzerinde kimyasal silahlar deniyor, alev alev tutuşan canların üstüne kurşun yağdırılıyordu. Bu vahşi katliam dört gün boyunca devam ettirildi. Gece gündüz demeden dört gün boyunca sürdürülen katliamın görüntüleri tüyler ürperticiydi. Sonucu da vahimdi. Otuzun üzerinde cana kast edilmişti. Yüzlerce ağır yaralı. Devrimci tutsaklar tanınmaz hale sokulmuştu. Faşist diktatörlüğün kolluk güçlerinin girdiği hapishanelerde bu devrimci tutsaklar bu kez işkenceden geçiriliyordu. Toplu işkencelerden sonra ölüm hücreleri olan F Tipi zülüm hücreleri devreye sokuluyordu.

Adına 'hayata dönüş' dedikleri bu operasyonla; yaşama sevdalı, yaşamı ölesiye seven, devrimci tutsaklar katliama uğratılıyordu. Kendini, hayatı güzelleştirmeye adanmış canlarımız yakılıyordu. Kurşunlanıyordu, işkencelerden geçirilerek katlediliyordu. Çünkü yaşama sevdalı, yaşamı ölesiye seven, hayatı güzelleştirmeye kendini adanmış canların varlığı ve çoğalışı sömürgeci faşist diktatörlüğün, sömürücü zorbaların yaşamını kabaşa dönüştürüyordu. Devrimci yaşamın direngenliği, büyümesi çoğalmasa demek faşist diktatörlüğün, sömürücü zorbaların yaşama ve egemenlik zamanlarının kılmasına temel oluşturmaktadır. Hayat sürelerini biraz daha uzatmalarının yolu, devrimci yaşamları katletmekten geçiyor.

'Hayata dönüş' operasyonu sömürgeci faşist diktatörlüğün egemenliğini; hayatını uzatmanın operasyonudur.

Hapishanelerler gerçeği; sınıflar savaşımının en zorlu, en acımasız yönlerini ortaya koymaktadır. Yaşamın en zorlu mekanından tarihe tanıklık etmektedir. Tarihin üzerinde varolduğu zemin, sınıf savaşımıdır.

Tarihsel her gelişme ve ilerleme

zorlu sınıf savaşımının bir sonucu olarak yaşam bulmuştur. Yeni ile eski, sömürülenle-sömüren, ezen ile ezilen arasındaki kavgadır, tarihi belirleyen. Bu kavga, toplumun sınıflara bölünmesiyle başladı. Emperyalizm ve proleter devrimler çağında, büyük; görkemli savaşımlarla sürdü.

Büyük ve acı yenilgiler de yaşandı. Ancak, kavga bitmedi, sürüyor. Tarihte; sömürü ve sınıflar ortadan kalkana dek de devam edecektir. Sınıf savaşımı sürdükçe hapishanelerde de kavga devam edecektir.

Hapishane gerçeği; sınıf savaşımının bir yansıması, olgusu olarak ortaya çıktı. Egemen-sömürücü sınıflar, kendilerine karşı sürdürülen savaşımı etkisizleştirmek, toplumun ilerici, aydın, devrimci önderlerinin kitlelerden bağını koparmak, susturup etkisiz hale getirmek için hapishaneleri yarattılar. Hapishaneler; toplum üzerinde egemenlik sürdürmenin bir aracıydı. Topluma endişeyi, korkuyu yaymanın, gözdağı vermenin, susturmanın, etkisiz kılmanın en iyi araçlarından bir oldu. Olmaya devam ediyor. 20 yüzyılda, emperyalizme ve sömürücü egemen güçlere karşı sınıfsal-ulusal kurtuluş mücadeleleri yükseldiğinde, hapishanelerde zulüm-işkence-kıyım ve katliamlar daha bir acımasızca devreye girdi. Aynı zamanda görkemli direnişlerin de merkezi oldular. Rusya, Çin ve Vietnam zindanları örneklerinde olduğu gibi, hapishaneler işkencenin, zulmün, katliamların merkezleri oldular. Buralar, aynı zamanda şanlı-görmekli direniş merkezleri haline geldi.

Devrimciler, zindanlarda düşmanı yenilgiye uğratan nice görkemli örnekler sundular. Devrimci savaşım ivme kazandırıldı.

Kürdistan ve Türkiye coğrafyasında zindanlar her zaman zulüm, işkence ve katliam merkezleri olarak yerlerini korudur. 12 Eylül Askeri Faşist

Diktatörlüğü sürecinde bu zulüm ve katliam çarkı daha bir hızlı dönmeye başladı. Sınıfsal ve ulusal kurtuluş savaşımında önemli bir yer edindi. Düşmanın acımasız saldırı ve kıyımları sonucu gerilemeler, yenilgiler yaşandı. Bu geçici gerileme ve yenilgiler şanlı ve görkemli direnişlere ebelik yaptı. Diyar-ı bekir, Metris zindanları görkemli direnişlerin merkezi olduğu gibi aynı zamanda sınıfsal-ulusal kurtuluş mücadelelerinin ateşleyicileri de oldular. Bayrampaşa, Eskişehir, Aydın, Ulucanlar hapishanesi, düşmanla diş diş hesaplaşmanın, savaşmanın, toplumsal mücadeleye ivme kazandırmanın birer alanı oldular. Hapishaneler hala toplumsal mücadele ve savaşım-daki önemli rolünü koruyor. İşlevini sürdürüyor.

Sömürücü faşist diktatörlük toplumsal mücadele ve savaşımında önemli bir mevzi olan hapishanelerin rolünü kırmak, etkisizleştirmek için içeri doldurduğu toplumun aydın-devrimci önderlerinin, militanlarının toplumla bağını kesmek, sınıf mücadelesiyle ilişkisini zayıflatmak, içerden yükselen sesi boğmak, sindirmek için mevcut hapishaneleri içinde yeni ölüm hücreleri yaratma projelerini devreye sokmaya çalıştı, çalışıyorlar.

Önce Eskişehir'de tabutluk denen ölüm hücrelerini dayattılar. Devrimci tutsakların direnişi ile toplumsal muhalefetin tepkisi birleşince geri adım attılar. Ancak, F Tipi denen ölüm hücreleri projesinden vazgeçmedi düşman. Ölüm hücrelerinin yapımına hızlı bir şekilde devam etti. Ve fiili uygulama girişimleri. 1996 ölüm orucu barikatına çarptı. Devrimci tutsakların ağır bedeller ödemeyi göze alarak sürdürdüğü direniş sonucunda ölüm orucunda 12 şehit verildi. Onlarca devrimci tutsak sakat kaldı. Ağır bir bedel ödenerek sürdürülen direniş, F Tipi ölüm hücrelerini uygulama projesinin erteletmesini sağladı. İnsan canına, kanına doymayan faşist diktatörlük, ölüm hücrelerinden vazgeçmek istemiyordu. Devrimci tutsakların diri diri ölüm hücrelerine doldurulmasına karşı mücadele de durmadan sürdü. Devrimci tutsakların

ölüm hücrelerine konması, toplumsal muhalefetin top yekün bastırılması anlamını taşıyordu. Bu proje toplumsal muhalefeti sindirme, etkisizleştirme hedefini güdüyordu. Toplumun devrimci öncülerini susturmak, etkisizleştirmek, toplumsal muhalefeti, emek cephesini susturmak, etkisiz kılmak olacaktı. Sömürgeci faşist diktatörlüğün bu projesini hayata geçirmesi; uluslar arası sermaye kuruluşlarının, IMF, Dünya Bankası, başta ABD emperyalizmi olmak üzere batılı emperyalist güçlerin dayattığı uygulamaların, ekonomik- siyasal politikalarının daha rahat bir biçimde yaşama geçirilme olanağını yaratacaktır.

Uluslar arası sömürgeci sermaye, egemenliğini sürdürdüğü ülkeleri kendisi için dikensiz gül bahçesine çevirmenin gayretkeşliği içinde. Sürdüre geldiği sömürü ve talana karşı yükselen her sesi boğmak istiyorlar.

Alabildiğine sömürmenin kabarttığı iştahla saldırdıkça saldııyorlar. Dünyanın ezilen halklarının üzerlerinde yaşadığı coğrafyaları; vahşice talan ediyorlar, vampir gibi dünya emekçilerinin kanını emiyorlar, iliklerine kadar sömürme siyasetini güdüyorlar. 'Yeni Dünya Düzeni' ve 'Küreselleşme' adı altında dünyanın bütün güzelliklerine, insana dair olan her şeye pervasızca saldııyorlar. Bitmek, tükenmek bilmeyen sömürme, talan etme hırsıyla vahşice her şeyi kursaklarına indirmeye çalışıyorlar. Bunun için de, dünyanın ezilen mazlum halkları üzerinde pervasızca terör estiriyorlar. Uygulanan bu terörün bir parçasını da hapishaneleri ölüm hücrelerine dönüştürme projesidir. Bu proje ile; toplumun; aydın, devrimci önderlerini ölüm hücrelerine doldurarak imha etmek istiyorlar. Emekçileri öncülerinden yalıtarak, sömürü ve talanlarını daha da rahat sürdürme amacını taşıyorlar. F Tipi ölüm hücreleri, emperyalist sömürü, talan ve terörün bir parçasıdır.

Emekçiler, uluslararası sömürgeci sermayenin bu imha siyasetine karşı kayıtsız kalmayacaklardır.

Toplumun ilerici, demokrat, aydın kesimi emperyalizmin bu imha politikasının farkındadır. Her geçen gün bu

imha siyasetine karşı mücadeleleri yükselmektedir.

Baştan itibaren bu politikanın bilincinde olan devrimci güçler, devrimci tutsaklar, emperyalizmin, sömürgeci faşist diktatörlüğün bu oyununu bozmak için savaşıyorlar, direniyorlar.

Bürokrat-tekelci kapitalizmin içinde debelendiği ekonomik ve siyasal krizi devresel olarak derinleştiriyor. Ekonomik kriz derinleştikçe sömürgeci sermayenin faşist diktatörlük rejimi, uluslar arası sermayeye daha bir bağımlı hale geliyor. Onun daha çok, sömürü-talan-terörizm siyasetini yaşama geçiriyor. Dahası, IMF, Dünya Bankası vb. sömürgeci sermaye, karargahını Ankara'ya kurmuş, ipini boynuna geçirdiği faşist diktatörlüğü kudurmuşçasına emekçilere saldırtıyor. IMF'nin, Dünya Bankasının her emrini anında uyguluyor. Devresel olarak derinleşen ekonomik-siyasal krizin bütün faturasını emekçilere ödetmek için, emekçilere yöneltilen terörü her geçen gün tırmandırıyor. En küçük demokratik, ekonomik hak mücadelelerini şiddet ve terörle sindirmeye çalışıyorlar.

Uluslararası sömürgeci sermayenin, faşist diktatörlüğün, ulusal kurtuluş savaşını ve hareketini top yekün imha etme, sistemle uyumlu hale getirme siyasetinin başarıyla sonuçlanması; Ulusal devrimci hareketin devrimci çizgide ısrardan uzaklaşarak 'demokratik cumhuriyet' politik merkezli bir çizgiyle reformizme kayışı ve barış girişimlerini esas almasından sonra, saldırının merkezi, emekçi cephesi oldu. Şimdi, faşizmin top yekün imha ve kanlı terörü yeni rotasında bütün hızıyla işlemeye devam ediyor. Ulusal devrimci hareketin devrimci savaştan, direnişten geri çekilmesi, sömürgeci faşist terörün emek cephesine pervasızca yönelmesine daha uygun bir zemin yaratmıştır. Elleriye geçirdikleri bu zeminde başarı kazanmak istiyorlar.

Sömürgeci faşist diktatörlük; bu saldırılarına demokratikleşme, AB'ye girme vb. demagojik bilinç çarpıtmalarıyla, ceza indirimi aldatmacası (ki, ceza indirimi siyasal suçları kapsam dışı bırakıyor. Bir bölüm adli suçlunun

yanında resmi olarak resmi ve gayri resmi devlet çetelerini hapishaneden çıkarılımsını veya cezaevlerine girmelerini engellemeyi hedefliyor.) vb. yöntemlerle kitleleri kandırarak uygun zemin yaratıyor.

AB'ye girdik giriyoruz, demagojisiyle; AB kriterlerine uygun demokratikleşmenin ve uygun düzenlemelerin olacağı yönünde, kitlelerde önemli oranda bilinç çarpıtması yaratıldı. Kendine sol sosyalist diyen çeşitli kurum, örgüt ve çevrelerde bundan önemli oranda nasibini aldı. Birde, af olarak yutturulan ceza indirimi eklenince, egemenler yeni saldırılar için uygun bir zemin yaratmış oldu.

Bu dönemde, İMF, Dünya Bankası patentli politikalarla emekçilerin sefaletle sürüklenmesi, peşinden kasımda derinleşen ekonomik krizle, emekçilerin sefaletini daha da derinleştiren yeni politikaların devreye sokulması, emek cephesinde yeni kıpırdanmalar, dalgalanmalara kaynaklık etti. Bu dönem aynı zamanda, devrimci hareketin yavaş yavaş toparlanmaya, gelişmeye dönük bir sürece girdiği dönem olarak ta biçimleniyordu. Emek cephesinin, devrimci hareketin toparlanmaya, gelişmeye yöneldiği bir dönemin önü keşilmeden, faşist diktatörlüğün önüne konan uluslar arası sömürgeci sermayenin saldırı politikalarının başarıyla uygulanmasını zorlaştıracaktı. Bu süreçte, devrimci harekete, emek cephesine yönelen terör tırmandırıldı. Sokaklarda, meydanlarda emekçilerin üzerine panzerlerle gidildi. Coplandılar, dipçikten geçirildiler, yerlerde süründürüldüler. İnsanlar kan revan içinde bırakıldı. Sokaklar, meydanlar linç girişimine tanıklık ediyordu. Ceza indirimi süreciyle birlikte, devrimci tutsaklara yönelik imha politikaları da devreye girecekti.

Devrimci tutsakların bir bölümü, uygulanmak istenen ölüm hücrelerine karşı ölüm orucuna, açlık grevine başladılar. (ki, bu süreçte devrimci tutsaklar arasında zamanlama açısından tartışmalar yapılmış, ancak; zamanlama açısından paralel gelişen bir direniş çizgisi yaratılmamıştır. Burada bunu tartışmayacağız.) Ölüm orucu ve açlık

grevlerinin gelişimine paralel olarak başta tutsak ailelerinin, devrimci hareketin, devrimci demokrat kurum-kuruluş ve çevrelerin F Tipi ölüm hücrelerine karşı mücadeleleri de yükseliyordu. Bu mücadele toplumsal kamuoyunda önemli etkiler yaratmaya başladı. Tepkilerin giderek yükselmeye başladığı, ölüm orucunun yavaş yavaş kritik döneme girdiği süreçte, egemen güçler bir manevra yaptılar. Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk, ölüm hücreleri olan F Tipi zindan uygulamasını ertelediklerini kamuoyuna açıkladı. Devrimci tutsaklar, ertelemeyi değil, ölüm hücrelerinin kaldırılmasını hedefledikleri için direniyorlardı.

Ölüm hücreleri uygulamasına son verilinceye kadar ölüm orucu, açlık grevi ve direnişin süreceğini açıkladılar. Çözüm için yapılan girişimler, faşist diktatörlüğün ölüm hücreleri projesinden vazgeçmemesi, sadece yeni bazı düzenlemeler yapılarak uygulama kararında olduğunu açıklaması, girişimlerin sonuçsuz kalmasına neden oldu. (Bu süreçte, egemenlerin yaptığı bir manevrayla ölüm hücrelerini uygulamaya sokmayacağız açıklaması, devrimci demokrat çevrelerde bir tartışmaya da kaynaklık etti. Bu ve benzeri olguları bu zorlu direniş sürecinde tartışmak, direniş bozgunculuğu olduğuna inanıyoruz.)

Faşist diktatörlük, ölüm hücrelerini erteleme açıklamasını, 'biz gerekeni yaptık, onlar ölüm orucundan vazgeçmiyorlar' demagojisiyle kamuoyunu aldatma, oyalama taktiği giderek, bir yıldan beri hazırlandıklarını yaptıkları katliamlarına zemin yaratmaya başladılar. İçişleri Saadettin Tantın, yapılan katliamdan sonra, bu katliama bir yıldan beri hazırlıklarını itiraf etmiş oldu. Devrimci tutsaklar teslim almak, katletmek için oldukça kapsamlı çalışmalar yürütülmüş, uygun bir zemin kollarılmıştır. Ölüm hücrelerine koyarak imha etmeyi hedefledikleri

devrimci tutsakları, katletmek için adına 'hayata dönüş' denen bir o formül bulunmuştu. 'Örgütler, toplu olarak bir arada oldukları için, taraftarlarına zorla ölüm orucu yaptırıyorlar, 'biz, bu insanları örgütlerin ellerinden kurtaracağız' diye demeçler vermeye başladılar. Basına yayın yasağı koydular, göz dağı verdiler. Burjuva basınına yanlarına alarak yoğun bir karalama, çarpıtma kampanyası yürüttüler. Bu çerçevede görsel basını (televizyonları) oldukça iyi kullandılar. Burjuva basını, faşist diktatörlüğün vahşi katliamına oldukça iyi bir araç oldu.

Faşist diktatörlük, 20 hapishanede birden katliamlara girişti. Hapishaneleri tarihinde en kanlı katliamın yaptılar. Bu katliamla otuzun üzerinde tutsak katledildi, yüzlerce tutsak sakat bırakıldı. Bilinçlerini yükledikleri bedenleriyle direniş barikatı oluşturan devrimci tutsakların üzerinde her türlü silah denendi. Kimyasal silahlar, sinir gazı, biber gazı, göz yaşartıcı bombaları, alev topları, makineli tüfekler kan kustu, can aldı. İş makineleri yardımcı araçlarıydı. İçerideki kanlı kıyıma paralel olarak, sokaklarda ve meydanlarda ölüm hücrelerini, kanlı katliamı protesto eden tutsak ailelere, devrimcilere, demokratlara karşı amansız bir zulüm uyguladılar, linç girişimlerinde bulundular, katliam girişimlerinde bulundular. Zulüm-işkence, imha politi-

kası içeride-dışarıda bütün hızıyla sürdürülmeye devam ediyor.

Katliamlarla girdikleri hapishane-deki devrimci tutsaklara, erteledik sözünü verdikleri F Tipi tabutluklara doldurdular. Şimdi devlet işkence zulüm kıyım makinesi F Tipi ölüm hücrelerinde bütün vahşetiyle çalışmaya devam ediyor. Devrimci irade; işkenceyle, zulümle, katliamla teslim alınmak isteniyor. Nazi kamplarını aratmayacak vahşetle, 12 Eylül'de zindanlarda uyguladıkları barbarlıkla devrimci tutsaklar teslim alınmak isteniyor. Etkisizleştirilerek zindanlardaki devrimci ses kesilmek isteniyor. Devrimci yaşamın, onurun imhası hedefleniyor. Devrimci tutsaklar bunun bilincindedir. 12 Eylül'le başlayan zindan direnişlerinin önemli birikimlerine sahiptirler. Teslim olmanın, ölümle eşdeğerde olduğunu oldukça iyi biliyorlar. Bunun bilinciyle direniş yaygınlaşarak, büyüyerek devam ediyor. 'Örgüt baskısından kurtaracağız' dedikleri devrimci tutsaklar şimdi tekli -üçlü hücrelerde, her türlü baskı, zulüm, işkenceye karşı ölüm orucunu, açlık grevini sürdürüyorlar. Ölüm orucu ve açlık grevi direnişi yeni katılımlarla daha da büyüyerek sürüyor. Fiili direniş daha kararlı bir biçimde devam ediyor.

Devrimci tutsaklar katliamla hapishanelerden alınarak ölüm hücrelerine kondu. Düşman kazanmış değil.

Yaptığı hunharca katliam sonucu devrimci tutsakların ölüm hücrelerine doldurulması kazanılmış bir başarı değil. Faşizmin istediği sistemi kalıcılaştıracağı anlamını da taşıyor. Faşist diktatörlük, katliamlarla hapishanelere girmeyi kendisi için başarı görüyor. 30'dan fazla devrimci tutsağı katletmeyi başarı olarak kabul ediyor. Bunu 'Kayıp az, zayıf çok' diye ifade ederek çirkef yüzünü gösteriyor. Faşist diktatörlük kazanmış değil. Faşizmin lehine bir gelişme var o kadar. Devrimci irade bunu tersine çevirecektir.

Devrimci tutsaklar, devrimci hareket çok büyük bedel ödemiştir. Ama kaybetmemiştir. Düşman da kazanmış değil. Büyük bedeller ödenerek devam eden direniş, kazanılmaya mahkumdur. Koşullar kazanmaya elverişli.

Teslim alınmayan devrimci irade, koşulları lehine çevirme becerisini göstererek, kendini kazanmaya adanmış iradedir. Hunharca katliamlara, zulme, işkenceye karşı alnı açık, başı dik, eriyen bedenine bilinciyle hükmederek haykıran direnişin evlatları çelikleşiyor. Düşmana karşı savaşta çelikleşen bu irade kazanmaya mecbur olduğunun bilincinde. Yenilginin teslimiyeti koşullayacağını, hapishanelerde bedeller ödene ödene elde edilen kazanımların yitirileceğini, içerde yenilgiye uğrayan devrimci direnişin, dışarıdaki devrimci savaşımın gelişimine önemli darbe vuracağını görebilen bir bilinç ve irade kazanılmaya mecbur olduğunu da çok iyi bilir. Bu bilinçle hareket eden devrimci tutsaklar ölüm hücrelerinde direnişlerini büyütürken, genişleterek sürdürüyorlar, sürdüreceklerdir. Yeni bedeller ödenerek bu direniş kendini başarıya adanmıştır.

Kendini başarıya adanmış bu irade Kaypakkaya yoldaşın deyişiyle 'Türkiye'nin geleceği çelikten yoğruluyor; belki biz olmayacağız, ama bu çelik aldığı suyu unutmayacak ...' evet, zindanlarda düşmanla savaşım içinde çelikten bir irade yoğrulmuştur. Çelik aldığı su ile daha bir sağlamlaşıyor. Çeliğin sağlamlaşmasında önemli bir rol oynayan, katledilen direnişin kahraman evlatları, zindanlardaki başarıyı görmediler, ama kazanılacak direniş onların çelikte su olmasındandır. Hiçbir zaman unutulmayacaklardır.

Devrimci hareket, emek cephesi, ölüm hücrelerinde, hapishanelerde sürdürülen direnişin zaferle taçlanması için bütün gücüyle, bütün olanaklarıyla direnişi büyütmeli, mücadeleyi yaygınlaştırmalıdır. Bu savaşımın düşmanı yenilgiye uğratmak hepimizin ortak görevi ve sorumluluğudur. Devrimci direnişin başarılı olmaması demek, devrimci hareketin, emek cephesinin önemli darbe alması demektir. Emek cephesinin, devrimci hareketin etkisizleştirilmesi, sömürgeci faşist diktatörlüğün, uluslar arası sermayenin saldırı planlarını, projelerini yaşama geçirmesi olacaktır. Her şey ama her şey zindanlardaki direnişin kazanmasını zorunlu hale getirmektedir. Ka-

zanmak mecburiyetindeyiz.

Ödenen büyük bedeller, önemli kazanımları, gerçekleri gün ışığına çıkarttı. Çıkartmaya devam edecektir. Direniş, devrimci hareketin kendi içinde bir güç birliğinin zorunluluğunu bir kez daha ortaya koydu. Sömürgeci faşist diktatörlüğün kanlı yüzünü bir kez daha herkese gösterdi. Sistemin demokratikleşme rotasında olduğu hülyasına kapılanların uyanması, uyanışı istemeyenleri önemli oranda rahatsız etti. Devrimci dinamiklerin militanlaşması yolunda önemli rol oynadı. Direnişin pratik öğreticiliği, devrimci güçlerin kenetlenmesini sağladı. Emekçilere yönelen her saldırının devrimci harekete, devrimci harekete yönelen her saldırının emek cephesine yöneldiğini görmek istemeyenlere önemli bir ders oluşturdu. Reformcu, parlamentarist rotadaki örgüt ve partilerin tabanında devrimci bir kıpırdanışa kaynaklık eden bir zemin oluşturdu.

Zindanlardaki devrimci direniş, ödenen büyük bedellerle sürüyor. Direnişteki irade kendini kazanmaya adanmıştır. Kazanmaya da mecburdur. Zaferle taçlanmak zorunda olan direnişte daha birçok bedel ödeneceği benziyor. Zindanlardaki direniş, devrimci hareketin, emek cephesinin direnişidir. Bu direnişin zaferi emek cephesinin, devrimci hareketin zaferi olacaktır. Kazanmak zorunda olduğumuz bu direniş, devrimci hareketin, emek cephesinin faşist diktatörlüğe, uluslar arası sömürgeci sermayeye karşı savaşım ve mücadelede bir mihenk taşı olacaktır. Bu direnişin her kazanımı, toplumsal mücadele, savaşım ve örgütlenmenin her alanında kazanımların, başarıların temel örgüsünü oluşturacaktır. Bunun için kazanmak mecburiyetinde olduğumuzun bilinciyle kuşanalım. Bütün gücümüzle sınıf mücadelesinin bu kavurucu ateşinde pişelim. Bütün olanaklarımızı bunun için seferber edelim.

Ölen canlarımızın hesabını sormanın yolu buradan geçiyor. Zulmün, işkencenin, kıyımın, sömürünün, talanın hesabını sormak buradan geçiyor. Gün hesap sorma günüdür. Gün; devrimci savaşımın ateşinde ustalaşma günüdür!

Karşılaştırılmalı mitoloji (50'liler ihanet yılları meddahı)

Haşmet ZEYBEK

Hay hak!..
Hak dostum hak!..
Diye başlayalım söze,
Hoş gele dostlarım öykümüz size!..
Kara bulutların örttüğü,
Kara örtüyü aralayabilirsek,
Ne mutlu bize!..

Evvel zamanda iken kalbur samanda iken
Az iken uz iken
Anam evde kız iken
Deve boku koz iken
Kara-tavuk kömürü, saksağan berber iken
At etmekçi köpek dülger iken
Deve bezzaz, horoz tellal iken
Koyun kayyum, keçi müezzın iken
Tilki simsar kedi çuhadar iken
Anam eşikte iken
Babam beşikte iken
Anam ağlar anamı sallardım,
Babam ağlar babamı sallardım.
Derken, babam düştü beşikten
Ben hopladım eşikten
Anam kaptı maşayı
Dolandırdılar bana dört bir köşeyi
Giriyorum konuya kafiye döşeyi döşeyi...

Zaman akar, zaman geçer,
Zaman zindan içinde
Biz mapusta göröl güröl yatardık
Yılan, çıyan içinde
Getirdiler ite kaka bir yiğit
Ayak çıplak
Ak bir mintan içinde
Zaman zaman içinde
Işık duman içinde..

Enver GÖKÇE

Zaman kana susamış bir zorbadır!
Cezaevleri içinde!..
Yılanlar özel tim içinde
Çıyanlar ekip biçimde!..
Zaman her şeyi hançerliyor... Süngülüyor, çopluyor.
Zamanın korkunç yıkıntısı operasyon biçiminde!..
Başında kırmızı bant!..
Çırılçıplak gül beden umudun içinde.
Silah, kurşun, bomba, yangın, alev içinde.
Umut, yangın, alev içinde!..
Alev alev yaktılar!..
O yanan devrimin meşalsi...
Dünyayı yaktı alevi, alevi...
Kırmızı alevi alevi
Sarı alevi alevi
Mavi alevi alevi
Yaktı alevi alevi
Jean Dark'ın alevi
Gövdesi yarılarak, mum sokularak,
Yakılan KURRETU'L-AYN alevi alevi...
Promete alevi...
Madımak alevi
Yana yana aydınlığa çıkacağız!..
Enternasyonal faşizmi yıkacağız
Rejim; kan. irin kokan suç içinde...

Zaman zaman içinde!..
Zaman yok sadeci hızlı bir akışımıdır!..
Yoksa haklı bir ayağa kalkışmadır.
-Katiller döktükleri kanda boğulacaklar!..
Uzlaşmıyacağız!..
Zamanın;devrimi ehlileştirmesine izin vermeyeceğiz!..
21. Yüzyılda seçim bizim. Ya barbarlık, ya sosyalizm!..
Bu bayrak, Seattle.. Prag'da!..
Devrimin ritmi yükseliyor!.. Alevi herkesi sarıyor!
İnsanların beyni yanıyor...
Yüreği kanıyor!..
Zaman; sessiz, sedasız her şeyi ezerek yok ederek geç-
meyecek!..
Deneyler birikimler, elden ele geçecek!..

Utanacak çevresine çirkef saçan, orospu zaman!..
 Şimdi zaman hayırsızın, hırsızın, uğursuzun!..
 Bunlar her şeyi kemirip içini boşaltıyorlar!..
 Dalgaların, kayalara çarpışı gibi...
 Yaşadığımız zamanda, dakikalarda son bulacak!..
 Hiç durup dinlenmeyen zaman..
 Yazı kışa çevirir.
 Zaman yalçın kayaları kuma çevirir.
 Öğütür insanı una çevirir.
 Demiri çürütür, toprak dayanır.
 Hiç bir güç zaman orağı ile biçilmekten kurtulamaz.
 Gün güç olma günü!..
 Gün öğ alma günü!..
 Zaman zalimin, zulmün kalesini yıkma zamanı...
 Mazlumun öcünü alma zamanı!..
 Zamanın zalim elini, ezen elini kiralım!..
 Çünkü; zamanın yıkıcı, yakıcı, bıçağı acıma nedir bilmez.
 Zaman bir hırsız gibi sonsuzluğa doğru usulcaçık ilerle-
 meyecek!..

Hepsi tek tek, HALKA HESAP VERECEK!...

Evet izleyenlerim!..
 Yaşamı cin gibi gözleriyle,
 Cin gibi gözleyenlerim!..
 Bugün size Cin-Peri
 Peri padişahının kızı
 Cin düğünü gibi,
 Cinli minli öyküler anlatmayacaktım.
 Hoca efendinin, cinlikleri olmasaydı, okuyalım?
 "Cinler ile konuşma sağlanması, emniyet teşkilatının
 içişine yarayabilir. Meydana gelen veya gelişme sahasında
 olan faaliyetler ve grup olaylar anında merkeze bildirip
 kontrol altına alınabilir. Kimbilir belki o zaman cinlerdende
 komiserler ve emniyet müdürleri olacaktır!"

ATV'de cinler ve periler isimli bir polisiye dizi başladı.
 Şu resmi bedenlerdeki; hinliklere, cinliklere, itliklere şey-
 tanlıklara bakınız!..Kimler devletin derisine bürünüyor. İn-
 san gibi görünüyor.

Şimdi anladınız mı polis ayaklanmasını.

-Allahu ekber!..

-Kana kan intikam!...

Hayata dönüş operasyonu
 Allah allah bu nasıl şefkat?
 Dehşet?
 Vahşet?
 Devlet?
 Diyanet İşleri başkanımız!..

Dinimizde "Ölüm Orucu Yoktur"!..

Dinimizde F Tipi var mıdır.

DHKP-C, TKP-ML var mıdır.

Dinimizde izmler vardır.

Suikastlar vardır.

Ebu- Bekir dışında hiç bir halife yatağında ölmemiştir.

Zaman zaman içinde

Zaman banka içinde...

Zamana kasa içinde

Kilit kilit içinde...

Banka yerinde, kasa yerinde, kilit yerinde içi boş!..

Sadece bankaların mı içi boşaltıldı.

Kurumların kavramların içi boşaltıldı.

İnsanların içi boşaltıldı.

İlkelerin içi boşaldı.

Sanal dünyada hayaletler dolaşıyor!..

İşçi sınıfı, üretimden gelen gücünü kullanacağına,

Sokaklarda işverenin silahıyla savaşıyor.

Nema için yürüyor?..

İşçi sınıfı tarihi yazacak sınıftır.

Üretimden gelen gücünü kullanır.

Şalteri indirir hayat durur.

Tarihe sorumluluk budur.

Bu roller; bizler yürümeye başlarken ABD Güvenlik
 Konseyinden dağıtılıyor.

Tanrılar tanrısı Zeus örneği gibi,

Ya rolüne boyun eğip kaderci olacaksın...

Ya da rolüne direnip devrimci bir tavır alacaksın.

İşte kuşak içi çatışma...

Kahramanlar, hainler!..

Bugünkü operasyonların kökü dibi bu!..

Dipli köşeli bir düşünelim.

Bir olay bir günde patlamaz!...

Savunma sekreteri James Forrestal 1948 Mayıs'ında
 CIA'nın Sovyetlere karşı "Gizli Savaş" başlatması gerekir.
 Sovyet ajanları Amerikan toplumunun her kademesine sız-
 dı... ABD'yi ele geçirmek üzereler!.. Bu paranoya ulusal
 dış güvenlik olarak kabul edildi.

Amerikaya karşı çalışanlar mahkemesi kuruldu.

İHANET YILLARI

James Forrantal-23 Eylül 1949, ABD, Irak, İran, Tür-
 kiye Solculuğa karşı polis ve haber alma birimlerini bileş-
 tirmelidir!..

James Forrestal gerçekten de paronayak teşhisiyle

Mayıs 1949 Bethesda Navel Hastanesinde tedavi altına alındı.

- "Sovyet ajanları tarafından takip ediliyor ve de gözetleniyorum!..

Psikozu içinde kısa bir süre sonra intihar etti. İntihar tohumunu dünyaya ekti. İşte anlatacağım, paronoyanın ilk ihracı böyle başladı, dış yardım olarak!..

Şimdi intihar gibi görünen töre cinayetlerini bir kez daha düşünün. Toplumsal paranoyaya kimlerin eliyle düşürüldük!.. Niçin her olayı şiddetle çözmeye çalışıyoruz!..

Şiddet teorileri üretiliyor.

Köprü gösterileri

Çatılılara çıkışlar!..

Bunlar PSP-OPS Psikolojik savaş operasyonlarının sonuçları... Ruhsal hastalar psikoloğa gider...

Toplum; psikofsa bunlar önder olur.

Peygamberdirler, Mesihtirler, Mehdidirler... Sosyal önderlerin yerini alırlar!..

Siz hiç; sosyal durumun kötü, ben sosyolojik hastayım deyip de; sosyoloğa gideni gördünüz mü? Hele hele ben ekonomik olarak hastayım!.. Kendimi bir ekonomiste göstereyim diyeni duydunuz mu?..

Çünkü birincisi soyut, son ikisi somut!.. Düşman hep somut'a vuracak!.. Soyut'u yüceltecek!..

Soyut'un sanatını kurumlaştıracak!..

ABSTRAKT EKSPERSYONİZM: SOYUT DIŞA-VURUMCULUK

CIA-PLASTİK SANATLAR DOSYASININ başına DOLAND JEMASON'U getirdi...

-... Sosyalist Gerçekçilik akımının karşısına güçlü bir akımla çıkmalıyız!..

Mümkün mü? O insanoğlunun on emirden beri biriktirdiği bir birikim!..

Hırsızlık yapma!..

Irza geçme!..

Hakkın olmayanı alma!..

Çok tartışıldı, konuşuldu, düşünüldü.

Toplumculuk yerine, bireycilik...

Dayanışma yerine bencillik...

Ekonomik özgürlük yerine, bireysel özgürlük, serserilik.

Sınıf karakteri yerini, insan tabiatı, insandır herşeyi yapar. Olumlu kahramanlar yerine, olumsuz kahramanlar... Peygamberler, devrimci önderler; Denizler, Mahirler, İbrahimler, hakçı liderler örnek olmakla çıkarıldı. Soyguncular, hırsızlar, fahişeler, ayyaşlar, saygın iş adamları oldular!..

Bunların saygın olmadıklarını gördükleri zaman iş isten geçti!.. Bunların birer plan program olduğunu halk hiçbir zaman bilemedi!..

DONALD JEMASON- (Sesini yükseltti) Bu akımın sa-

natçıları; özellikle solcu anarşistler, düzen karşıtları, kendisini bir sınıfa ait görmeyenler.

...Ve bunların ortak özellikleri; "HER TÜRLÜ DAYANIŞMAYA, ÖRGÜTLENMEYE" karşı olmaları... Her zaman, özgür, bağımsız birey olmaları, kendilerini sınıflarüstü sıradışı görmeleri, bireysel sorunlar toplumsal sorunların önüne geçirmeleri... Bunlara!.. Bağımsız Kültür Sanat Vakıfları açacağız. Çağrı yapacağız!.. Seyahatler düzenleyeceğiz. Ödül vereceğiz!.. Beyinlerine karakutular yerleştirip, tüm yaşamlarını kayda geçireceğiz!.. Bütün kavramların içini, boşaltacağız!.. Görsellikle, teknikle, para ile ezeceğiz!.. Bu kayda geçme fikri çoğunuz için hayal ve ürkütücü gelebilir: Ama biz çağları düşünmeliyiz!.. Türkçü'nün Türkçülüğünü satın alacağız, İslamcı'nın islamını satın alacağız!.. Türk-İslam sentezi yapacağız. Bütün dünya bizim istediğimiz gibi düşünecekti!.. Bütün bunlar kısa sürede hayal olmaktan çıkacaktı!..

Meddah, Çıktı! Çıktı!.. Bu sanatçılar bütün kurumlara egemen oldular!.. Özgürlük dedikleri serserilik, bağımsızlık dedikleri dengesizlik, birey dedikleri bireycilik, bencillik, kör çıkarıcılık.. Bu uğurda yapmayacakları satmayacakları yoktur.. Kısa sürede Amerikan hayranlığı, Amerikan mandacılığına dönüştü. Barış gönüllüleri ülkeyi adım adım taradı. Her köye bir barış gönüllüsü ulaştı.

47'liler; süt pozlarıyla peynirlerle karşılaştı. Bu yıllar Tür-Amerikan ilişkilerinin en yoğun yılları. Franklin A. Lindsay -kendi personelimizle birlikte, yardımda bulduğumuz- memleketlerin de personellerini yetiştirmeliyiz. Eğitim sistemine ihtiyaç vardır. Harry Truman-Orta Doğu'da düzenin sağlanması için; Yunanistan ve Türkiye'nin ulusal birliğinin korunması gerekir. Bu iki ülkenin Sovyet nüfusuna girmemesi gerekir. 12 Mart 1947.

1947 Mayıs'ında elinde canta ile ilk Amerikan askeri heyeti Ankara'ya geldi.Çanakale geçilmez!..

Cumhurbaşkanı İnönü-Amerikaya teşekkür etti. Ekim 47-48 yılları arasında ABD'den 73 milyon dolar askeri yardım alındı. 47'lilerin yıl borçları artıyordu. Tüyü bitmemiş yetim hakkı..

FOTOĞRAF AYNI

Kırım savaşı yüzünden Osmanlı İmparatorluğu 1854 ilk dış borcu aldı.

20 yıl içinde 15 kez borç alındı.

- "Beş milyar iki yüz doksan yedi milyon altı yüz yetmiş altı" Altın...

Bu borcun yıllık faizi 300.000.000 Altın frank!.. Trak!.. Trak!.. Trak!..

Dankalaklığı bırak!..

Fotoğrafa iyi bak!..

6 yıl sonra Osmanlı, borçların faizini ödeyemez oldu.

GALATA BANKERLERİ İMDADA YETİŞTİ.

6 önemli gelir kaynağının kendilerine verilmesini şart koştular.

“RUSUM-U SİTTE İDARESİ KURULDU”. 1879 Galata bankerlerine ödenen borç dış alacakları aksattı. Galata bankerlerinin yüzde beşlik payı verilerek aradan çıkartıldılar.

Devletin gümrükleri başta olmak üzere en önemli gelir kaynakları alacaklara karşı gösterildi. “DUYUN-U UMMİYE İDARESİ KURULDU” 1881.

81 Kuşağı doğdu.

YABANCI HAYRANLIĞI YABANCI AJANLIĞINDAN DA BETERDİR!..

Ajanlık ödeneklidir ödenek kesilirse biter.

Hayranlık budalalıktır ömür boyu sürer.

Tanzimatçılar, Aydınlık kaynağı olarak Parisi seçtiler. Senteze değil dayatmaya geçtiler.. Taklitçilikle suçlandılar. Edebiyatı-Şiiri-Tiyatroyu-resmi vb. bu kaynağa göre tanzim etmeye çalıştılar. Ana kaynaktan halk kültüründen koptular!..

Bir örnek Vefik Paşa'yı alalım!..

Seu Lui lisesinde okuyor.

Jennet isimli bir kız sevgilisi duyar.

“Pilazır damur” isimli şarkıyı dinliyor.

Paris'te seyrettiği Molyer'in hastası oluyor!..

Sadrazamlıktan azledilince, Bursa'ya Vali oluyor. Bursa'da Tomas Fasulyeciyan kumpanyasına tiyatro kuruyor... Herkese mecbur ediyor!..

Hatta tiyatroya gelmeyen, Şerriye Naibi Asım Bey'in ahırının kapısını ördürüyor.

Kurana karşı, Molyer sallıyor.

Ziya Paşa'da Adana'da aynı şeyleri yapıyor. Hatta genelevleri kapatıp kadınların tiyatroya gelmesini sağlıyor!..

Oysa halkın kültüründen yürüselerdi, Türk tiyatrosu bambaşka yerlerde olurdu!..

Köroğluluyla, Dadaloğluluyla, Karacaoğlanla, Pir Sultanla, Yunusla halk bu dayatmaya direniyor.

Kasım 2000 Avrupalı Genç İşçiler Festivalinin, Pir Sultan'a saygıyla açılması bu ikiyüzlülük körü körüne hayranlığa ne büyük cevap değil mi?..

Hele salona yan yana asılmış resimler

Şarlo, Enver Gökçe, Neruda, Nâzım

Şekspir, Ahmed Arif...

İşte çağdaşlık

FOTOĞRAF AYNI

Osmanlı tek çare: İmtiyaz!

Kamu hizmetinin yürütülmesi, işletilmesi, bir şirkete belli bir süreyle tekel olarak verilmesi.

Cumhuriyete tek çare: Yap-İşlet-Devret Sonucu Sevr Barış antlaşması 1920, Md.232 şöyle der!..

- “Her yıl Osmanlı parlamentosuna sunulacak bütçe ilk önce maliye komisyonuna sunulacak ve komisyonca uygun görülen biçimiyle parlamentoya sunulacaktır.. Burada yapılacak değişiklikler komisyona uygun bulunmadıkça yürürlüğe girmeyecektir.

Mad. 131-İngiltere, Fransa, ve İtalya'nın birer temsilcisinden oluşur.

FOTOĞRAF AYNI

Üç yaşındaki çocuklar TV'de gördükleri Cottarelli'yi tanıyor. Maliye bakanını tanımıyor..

Birincisi komediydi, ikincisi trajedi..

Carlo Cottarelli, IMF Türkiye Masası Şefi:

-Türkiye bütçesi taslak halindeyken IMF'ye gider.

- Kültür ve sanat CIA'ya

- Ülke; önce Allaha sonra FETULLAH'A.

İMTİYAZIN YENİ ADI: ÖZELLEŞTİRME

Osmanlının altı yüz yılda düştüğü çukura, Türkiye elli yılda, ellili yıllarda nasıl düşürüldü?

Kimler düşürdü?..

Kurtuluş Savaşına ne oldu?..

Bağımsızlık nerede kaldı.

Bu elli yılı yılı, her yılı yüzyıl olarak anlatacağız.. Aklimızın erdiğince, dilimizin döndüğünce, eksiklerimizi gediklerimizi tamamlarsanız gönlünüzce!..

Ekler yaparsanız gördüğünüzce!..

Böylece geçtik Fransız stilinden, Amerikan rüyasına!..

-Peki bu kadar kolay mı oldu?

-Vefik Paşa'ya, Ziya Paşaya, Şair-i Azama.

-Bir sopa bir mendil, bir sandalyeyle direnenler ne oldu?

-Köroğlu'na...

-Karacaoğla'na...

-Dadaloğlu'na

-Pir Sultan'a ne oldu?..

Meddah: Onlar, olanlara şidette, nefretle direndiler!.. 1948 yılında enternasyonal faşizme karşı, Türkiye Gençler Derneği kurdular.

150 üyeye ulaştılar. Halk arasında yardımlaşma faaliyetlerini yürüttüler. Örneğin halkın hasatına katıldılar. Ekin biçtiler, döven sürdüler. Hatta Ankara-İstanbul arası bir yürüyüş, düzenlediler. Ankara ve çevresi de fakültede etkinlikler yaptı... CIA güdümündeki ırkçılar, derneğe karşı eyleme geçtiler. Gösterilere başladılar!..

-Derneğinizi başınıza yıkarız!.. Yıkarız!..

Otuz-kırk üye bir odada toplandı.

Turancı saldırılar başladı.

Birkaç saat içinde dernek yıkıldı.

Kitaplar yırtıldı...

Sokaklara atıldı.

Demek üyeleri dövüldü.

Yetmedi demek üyeleri tutuklandı.

Saygıyla andığımız isimler.

Melahat Kürşad, Nural, Enver Gökçe, Mehmet Kemal, Şevki Akşit tutuklandı. Bu dönemi anlatan anılar, romanlar, şiirler kıtalar dolusudur. Biz birini çekelim. Enver Gökçe

GÖRÜŞ GÜNÜ

Bugün görüş günümüz

Dost kardeş bir arada

Telden tele

Mendil salla el salla

Merhaba!..

İziñ olsun hapishane içinde

Seni

Senden sormalara doyamam

Yarım döner cigaramın ateşi

Gitme dayanamam

FAKÜLTENİN ÖNÜ

Fakültenin yanı demirden köprü

Fakültenin önü bir sıra kavaktı

Biz bir garip yiğit kişiydik

Bütün hürriyetler bizden uzaktı.

Faşistler camlara yürüdüler

Kürsüleri kırdılar, höykürdüler

Tığ taber şahı merdan

"Tanrı dağı kadar Türktü bunlar

Hira Dağı kadar Müslüman"

Ve de kanlı bıçaklı düşman

Gökler ışıyordu yer yer

Ortalık ala şafaktı.

Halka şiddet dalga dalga gelecekti, ikinci paylaşım savaşı bitmişti, üçüncüsü, en sinsisi, en ikiyüzlüsü, en aç gözlüsü (Trübinalizm) soğuk savaş başlamıştı. Artık ulusların iç savaşları olarak sürecekti.. Amerika'dan yana mısın, yoksa karşı mısın?

Yanalar dost!... Karşılar düşman!..

Çeşitli renklerde, boyutlarda sürecek olan pazar paylaşım savaşı...

FOTOĞRAF AYNI

Meddah-Zaman zaman içinde!..

Kalbur saman içinde!..

....

Görünen odur ki; rivayet içinde!..

ABD "HÜR DÜNYA DEĞNEĞİNİN UCUNA"

Sivil-Asker-Bürokrat, KUKLALARINI özenle seçer, eğitir-öğretir-inceltir ve yerleştirir. Böylece ideolojisini dünya görüşünü, Dünya Bankasını, IMF'sini yerleştirir. Sopa elinde olduğu için de dilediği gibi oynatır. (Sopasını üç kez yere vurur.) Sopa deyip geçmeyin!.. İnsanların hayallerini umutlarını çalar düş güçlerini iğdiş eder. İğdiş olan boğalar ortalarda dolandır, görünüşte boğadır. Özünde ise ÖKÜZ'dür. İneğini dölleyemez, üretimden kopuktur. Ele bakar. Sap yer saman sıçar. Bir kere sap samana, din imana, zaman zamana, yanlış doğruya karıştı mı? Zaman parayla yarıştı mı?.. Para zamanı aştı mı? Her şey paralaştı mı?.. İnsanlar paragöz oldu mu?.. Para için her kötülüğü yaparlar.. Sadece parayı sayana taparlar!.. Öz yurtlarından, kültürlerinden koparlar. Oysa insanın en temel hakkı ÖZ KÜLTÜRÜNÜ EDİNME HAKKI-SONRA KÜLTÜRLERARASI KÜLTÜR EDİNME HAKKI... Bu kök üstündedir diyen haklar!.. Kök yasaklı, dallar saklı, savunulan yaprak hakkı..

Çünkü insan kavga etmez!.. Kültür kavga eder!.. Tutsak ile polis arasındaki fark ne sınıf farkı, ne ırk farkı, ne din farkı; sadece toplumsal kültürdeki (kolektif bilinçteki) rol farkı... Onun için egemen sınıflar tarafından en temel haklar gizlenir!.. Tali haklar piyasaya, kıyasıya sürülür.

Tinerici de balıcı de insandır... Hangi kültür üzerine ayakta duracaktır. Çağımız yüzyılların saldırgan birikimi enternasyonal faşizm çağıdır. Onun için yıkıcıdır, bölücüdür, sömürücüdür. Kültür hain'dir, kültür zalimdir!.. Birileri ölecek, birileri öldürecek, birileri cihat açacak, birileri şehit olacak, birileri sömürülecek, birileri sömürecek!.. Ama bu sömürü simgelerle markalar, sembollerle gizlenecek!.. CHE posterleri Nişantaşı kızın tişörtünde marka olarak serbest!.. Devrimci tutsağın koğuşunda suç unsuru olacak!.. İşte kültür!.. olarak serbest... Orada da savaşacak!.. Coca Cola-Pepsi-Mek Danılds-Beriton- AEG-SONİ-FİLİPS-ÇEK-MAİL-MEKİNTOŞ-İMF-TİSK-TÜSİAD-DSP-ACA-TKC-MUDO-LUCI-NTV-BBC-HBB-DHKD-K-SPD-C-SPD-TİKS-MİSK.

Meddah-İşte oyun kuramı ile sanatın görevi kültürün ve doğanın, dolayısıyla insanın üzerindeki kültürün bu ezici baskısını kaldırmaktır. Oyunu kurallarına göre yeniden oynamaktır.

Haşmet ZEYBEK

DÜĞÜN

(Seyirlik Oyun)

Çıktı

Hasat Yayınları

PK.1384 Sirkeci/ İSTANBUL

Umudumuza saldırıyorlar!

Ozan VELİ

Kurşun sıcaklığında uyurken güzün yorgun aralık akşamı, bir çılgılık koptu zulasından yer kürenin. Duydun mu? O tatlı uykusunda vuruldu kuşlar, duydun mu? Duvarın soğuk yüzü üzerine, bir türkü söylüyordu nöbetçi. Ölüme yatan çocukların ağızları kurumuş, Munzur kadar suya kilitlenmişlerdi. Suyun başında vuruldu çocuklar duydun mu? Duydun mu, şafak yangın yeri olmuş sen uyurken sıcak uykularında. Kızların saçları tutuşmuş, yakmışlar onları, duydun mu? Sen...sağır gök, çirkin gece... sen taş sedir, kör yarasa... Sen duydun mu, eyy cümbüşü borazan insanlık! Sen kendi aleminin sağır voltası; eylem kaçını bukalamun. Sen hikayenin arka yüzü. Sen duydun mu ey ser-seri sükunet.

Hiç kimse duymasa da, sen yaran gibi sızısını taşıdın bağrında gecelerin. Hücreleri ve paslı demir yığınlarını. Belki bin çeşit tada sarılmış bir düş kuruyordu kara gözleri, o kızın. O kız senin kızın mı yoksa? O kızın anası ne yapar, nasıl bakar güneşe, nasıl sığdırır bu acıları yüreğine. Yürek taşır mı bütün bunları? Hangi çiçek kendi anasının döşünde ateşe verilir de, hangi ses bu çılgılığa dayanır? O kız sana bakıyor, zebani pençesine sıkıştırılmış yavru serçenin gözleriyle. O gözler uyumasın diye mi bastı aydınlık secerelerimizi. Uyuyun ey insanlar, uyuyun!

Ve kanlı bir aralık akşamına yağıyordu kar. Kendi kemendini örmüş,

meysan okumuştaki gelmişti her biri. Gözlerini gördüm gazetede, gülüyordu kavganın ilk düşen neferi. Kırmızı bantları, göğü delen parmakları, dillerindeki zafer tınlarıyla halay çekiyorlardı. Bir çoğunun sevdiği bile olmamıştı. Bir yar elinin sıcaklığına değmeden dudakları, kanlı kızıl şarapları emmişlerdi duvarlardan. Bir çoğu, yalnız sevmekle yetinmişti, tanımadığı onca yoksulları. Biri bir boyacı çocuğa, bir diğeri mendil satan kara gözlü kıza ağlamıştı. Bedeli büyüktü bütün bunların ve onlar farkındaydı her şeyin.

Gaz kokuları dövüyor düşlerini. Gazetelerde o bildik manşetler. Yüzünde o bildik böcek elleri. Ben öleyim yoldaşımın yara yerlerine. Ben öleyim ayaklarına. Uzat yangın yemiş sevdalarını. Bir insan neden yakar kendisini; karşısında vahşi bir vampir yoksa. Bir yaşam onurunu yitirmişse neye benzer? Tepeden tırnağa boşaltmışsa özünü bir çiçek, nasıl bakar göğün yedi rengine. Rengi çalınmış gök kuşağı, kendini yemezde ne yapar? Vurmaz mı başını yosunlu kayalara, alıp götürsün diye kıyım zamanlarını uzaklara.

Aralık akşamları ağır bulutlar getirdi İstanbul'un varoşlarına. Bir yanda hücre ayazı doldu çocukların gözlerine; bir yanda annelerin kırılan elleri düştü o kanlı pencerelere. Isınmak için birbirine sokulup yatanlar, panzer paletleriyle irkildiler ve lavlarla ateşe verildiler. Ölümün o soğuk yüzünü tırmalayan insan etinin gözdeki kokuları sardı şehirlerini. Ey İstanbul, bu kaçınıcı linç meydanıdır böyle. Bu kaçınıcı kurşun yüreğindeki. Bu kaç yangın

yeri. Neyse ki yalnız değilsin bu kez. Yirmi ayrı yerinden kanıyor Anadolu. Yirmi ayrı yerinde zulmün kanlı elleri. Yirmi yerinden ipe çekilmiş memleket. Yirmi yerine mum dikilmiş sükunetimizin. Yirmi yerinden yarıldı yüreği annelerin. Yirmi yerinden kurşunlandı bebelerin gözleri.

Unutmadık bütün bunları. Unutmayacağız da! Hafızamızı kazıyamayacaklar, silemeyecekler duvarlara yazılan kanlı tarihimizi. Yaksalar da etimizi bayram yerinde, buluşacağız o mahşerin kımıldamayan seherinde. Destansı olan her öykü, çocuklarımızın kulağına isyana davet eden masallarla fısıldanacaktır. Rüzgar kokumuzu taşıyıp getirecek ötelere. Sınırlar dahi tutamayacak öfkemizin patlayan selini. Biz; zindan çiçekleriyiz; ve köklerimiz derinlerde kaldıysa, zorbalardan karşısında baş eğmeyişimizdendir. Başlarımız kalaslarla, kazmalarla yarıldığından, çiçeklere kök edilişindendir her mevsim güne durmamız. İnsanı sevmek ve onun için yanmaktan başka bir bedbahtlığımız olmadı dünyaya. Dünya vampirlerin elinde yanarken; sokakta aç yatan çocukların şarkıları bizi ölüme sürdü. Ölüm; onurlu olmanın yolunu çevreleyen yaşamın diğer yüzü. Yaşamın anacı. Hüznü gökyüzünde, bahar tüten bir yıldızın kayışı. Ölüm....geride hüznü bir bebek gülümsemesi bırakıp, veda etmektir hayata. Ölüm; sevda büyütme bizim burada. Hücrelerle hesaplaşmak, celladın işini zorlaştırmak ve doğaya haykırmaktır amansızca.

Aralık akşamlarındayım. Duydu-

ğum her şey bizi doğruluyor. Kavgada onur, yaşamda kahraman, özgürlükte eylem oluyor istençlerimiz. Ve biz insanız. Biz, ölmeyi seçtiysek hücrelerin kahredici havasında; seni sevişimizden dir eyy hayat. Yaşamı yalnız kendimize değil de, dünyaya armağan edişimizdendir, böyle belalı oluşu başımızın.

Saldırıyorlar kurşun yarasıyla dağlanmış ciğerlerimize; kar düşerken hücremin ayazına. Umudumuza saldırıyorlar. Saldırıyorlar başımızın dikleşen çehresine. Umudumuza saldırıyorlar. Açlığımızın yorgunluğunu taşıyan kollarımıza, sabahlarımıza, düşlerimize saldırıyorlar. Kapıda zemheri, yanı başımızda ölüm ve biz bir çağa meydan okuyarak geçtik saldırıların tümünden. Serin olsun diye yara yerleri yoldaşımın, ayaz düşüyor Ankara'nın cehennemine. Biraz ötemde yine onlar. Analar... ah o analar... yollara dökülmüşler kara pusileriyle. Ayaklarında bin yılın kahrı. Ayaklarında yorgun mahpus prangaları. Hücremde elinizde pişmiş sıcak ekmek kokuları. Dayanırım... ben bu acılara da dayanırım; sen yeter ki eğme o mahzun bakışlarını. Yeter ki gözlerinde tereddüt göremesin celladın. Yeter ki umuda anaçlık etsin dillerin... ben bu acılara da dayanırım. Dayanmayı siz öğrettiniz eyyy analar.

Vurulmuşuz... yakılmışız... sürülmüşüz. Bu tarih bizim. Bütün bunların hesabı iyi tutula. Sonra neden böyle hoyrat, neden bağışlayan değilsiniz demesin kimse. Acılarımızın dalgalarını kırmaya kalkmasın hiç biriniz. Kıyıda parçalandığımıza kızmasın okyanuslar. Bizi suskunluğa davet etmesin, susup oturanlar. Kınamasın kimse, yeşilin moruna kızıl dökerken ellerimiz. Biz hücre çiçekleriyiz. Özgürlük düşünce yatırdıysak bedenlerimizi, mayası güçlü olacak bu çeliğin. Bu çelik aldığı suyu unutmadı, bundan sonrada unutmayacak. Duydun mu..?

Bu çelik aldığı suyu unutmadı... unutmadı... unutmayacak!

(Özgürlüğün ve kahramanlığın işçileri)

kılıç ağzında acılarım
etime dişi girdi celladın
kanıyorum
kestiler ışığını yıldızların
yıldızlar ki hiç solmadılar
hiç baş eğmediler sürüngenlere
su aygırlarına
balçık yılanlarına
yer gök
uçurum
kivılcım
her yer tanıktır bu hayasızlıklara
her yerde kanlarımızdan bir desen
her yerde ölüm
her yerde yaşam bizden yana

yaktılar kadınlarımızın etini
çünkü onlar korkusudur karanlığın
onlar telaş
onlar kavgaya
onlar doğumudur özgürlüğün
güneşin gülen yüzü
ışığın gören gözü
direncin korkusuz sözüdür onlar

eyyyy.. korkunç duvar
kara el
zanlı girdap

genç umutlarımız hala diri
gözlerimiz kurşun kadar sıcak
yoldaşça sarıldıysak hayatın kan-
calarına
hayatı sevişimiz güneş doğuracak

verin ölümlerimizin közden bedenlerini
çekin üzerimizden amerikan men-
şeli süngülerinizi
kirleniyor elleri çocukların
kirleniyor dediğiniz her yer
kirleniyor insanca olan ne varsa
ne varsa kirleniyor usulca

II.

ağlıyor bir ana kimseler duymadan
sakınmadan göz yaşlarını ağlıyor
ağlıyor acılarıyla
ağla benim gül annem

sakınmadan
korkmadan ağla
yani insan gibi
yani içten
yani yürekten yana ne varsa

boğulacak senin öfkende ölüm
acıların bir derya yeridir kanayan
çocuklara
onları en iyi sen tanırsın
onları en iyi sen bilirsin
çünkü sen emzirdin onları
sen uykularını serdin ayaklarına
sen beleyip büyüttün
onları en iyi sen anlatabilirsin
en iyi senin soluğunda ısınacaklar
onlar

ağla benim annem
ağla
ve savur küllerini
savur bütün dünyaya acılarınıla
savur çocukların göz bebeklerini

III.

umuda saldırıyorlar
çocuklarımızın ellerindeki çiçeklere
hayata saldırıyorlar
hayata benim annem

güneşe saldırıyorlar
kadınlarımızın doğurganlığına
ekmeğe

suya
ateşe saldırıyorlar benim annem
ateşe

aşka saldırıyorlar
gülen her şeye
insana
duygulara
yüreğimize saldırıyorlar
yüreğimize benim annem

ama bilmiyorlar benim annem
yakılan her yürek
bir anaç doğurganlığında
ve hücrelerin her yerinde
her yerinde yeniden
umut doğurur benim an-
nem umut

Düşlerimiz fermanınız Gülüşlerimiz celladınız olacak

Metin İNCE

"Zulmün ve vahşetin olduğu yerde, halka ayaklanmasını söylemeyen, alçağın biridir!"

Bilinç ve vicdanımızın ateşle sınındığı bir eşikten geçiyoruz. Eşiğin öte yanı kıran, kıyım, hayasızlık, ihanet, körleşme.... Umuda da ir, insana dair tüm inanç ve coşumumuz suskunluğun kahredici sınır boylarına itiliyor. Yabancılaşmanın, değersizleşmenin, susmanın, teslimiyetin kendinden menkul değeri ve itibarı "kutsanıyor", ihanetin; alçaltıcı, kural tanımaz "değeri" yeniden keşfedilerek daha güçlü bir şekilde gündelik yaşamın tüm hücrelerinde dolaşıma sokuluyor.

Çepeçevre kuşatılmışız. Kan kusturucu şölenleriyle hiza almamızı, bitmeyen nutuklarıyla hiç itirazsız davete icabet etmemizi istiyorlar. Sözün özü; bıçak sırtında, ateşle sınıyan bütün soru ve kuşkulardan, doğrulardan, değerlerden arınmış bir hayat tasavvurunun etrafında saf tutmamızı istiyorlar.

"Türkiye'de kendilerine 'aydın' denen mektepli-diplomalı taife, hep devlet içinde ve onun bir parçası olarak varolduğu için, bu dünyada olup bitenleri de 'devletin gözüyle-gözlüğüyle görmekten kurtulması mümkün değildi.(...) Dolayısıyla varlığı devletin varlığına bağlı (özdeş) olan, devlet dışında da hiçbir varlık şansı olmayan ve devlet adına yapılan her şeyde bir keramet arayıp-bulmasından doğal bir şey olabilir miydi? Ga-

rip olan, ... bunların aydın sayılmalarıdır." (Yediyüz, Fikret Başkaya, Ütopya Yayınevi, s.185)

Türkiye basını ve "aydın"ı, son operasyonu da bu yerleşik, geleneksel tavır alışıyla ele aldı. Operasyonun altında yatan kerametleri bulup çıkarmak ve "tarafsız" bir yorumla okurlarına ulaştırmak için büyük bir uğraş verdiler! Devletin, katliamı meşrulaştırma, haklılaştırma çabalarına büyük bir heyecan ve şevkle katıldılar. Bir kez daha gerçeklerin tahrifatının gönüllü bekçiliğine soyundular. Ölümün, vahşetin karşısında el ovuşturup, sıranın kendilerine gelmesinin mutluluğunu yudum yudum tadararak beklediler. Artık söz onlarındı. Karanlığı bekleyen yarasalar gibi; kuşatmanın ölüm kokan orta yerinde çıktılar meydana.

Bütün söz ve salvoları vicdanımızın katline, aklımızın teslimine dairdi. Bir an bile tereddüt etmediler. Küflü çekmecelerinde naftaline yatırdıkları en usturuplu, en steril cümleleri ile çıktılar karşımıza. Sessizliğin karanlık iktidarına methiyeler dizdiler, karanlığın mutlak gücüne, büyük bir hayranlıkla kalem salladılar. Ölümün ve ateşin efsunundan büyülenerek "baykuşların saltanatına" alkış tuttular, yetmedi, ustura ağzına yatırılan insanlığımızın tecavüzüne giriştiler büyük bir iştahla....

....
Bilincimiz, yüreğimiz bu ölü seviçi koronun uğultuları altında her gün ipe çekiliyor.

Teslim olmamızı istiyorlar. Aklımızın, yüreğimizin aydınlık kıvrımlarında pervasız bir rahatlıkla yol alma-

ya çalışıyorlar. Sesimizin, çılgılığımızın keskin sınırlarına rötuş çekiyor, eşkalimizi, dokuz sütuna manşete çıkararak "katli vaciptir" fermanları dizi ediyorlar. Savaş tamamları eşliğinde vahşetin "senfonisine" ses vererek, çılgılığımızı sessizliğin girdabında boğmak istiyorlar.

Ömrümüz, vicdanımız yalanın, talan ve kuşatması altındadır. Karanlıktan beslenen, ölüme methiyeler düzen; vicdanı kör, aklı, bilinci keçeleşmiş aydın(cık)ların taciz ateşi altındayız. Onlar, yüzümüzün yırtılan haritasında, kendi saltanatlarının kanla parlatılan zaferine kadeh kaldırıyorlar. Onları iyi tanıyın. Yalanın, arsızlığın, hırsızlığın sınır boylarında dolaşan; kan, talan, katliam ve vahşetin karşısında secde eden o yüzlere iyi bakın. O kimliksiz, kişiliksiz yüzleri iyi seçin. Yüzleri ve aynı perdeden akort edilen sesleri ne kadar da birbirine benziyor. Ne kadar çok ve ne kadar azlar. Bütün güç ve iktidarlarına rağmen nasıl da çaresizler.

Omurgasızlar sınıfının bu "baykuş saltanatçıları" "bilimsellik", "nesnellik" ve "tarafsızlık" kisvesi altında devletin son "büyük operasyonunu" ele alırken nasıl da büyük bir uyum ve konsensüs içindeydiler. Doğrusu ya göz yaşartıcı bir manzara idi. Çağdaş "Kuyucu Murat Paşa"lar ile "özgürlükçü", "demokrat", "insancıl", "sözünü sakınmaz" entelijansiyamız kol kola, toplumsal vicdan ve aklımızın zaptına çıktılar. Haramilerin "bağışlamaz" lanetinden kurtulmak için nasıl da gönüllü cepheye koştular. Ezcümle, savaşta ön saflara sürülen ağır silahların namı ağzıydılar. "... sınıflı

toplumda ideolojik izlerden arınmış bir 'yaklaşım' mümkün değildir; ama retorik farklıdır. Egemen sınıf ve onun iktidarını meşrulaştırmaya 'memur edilmiş' 'aydınlar' bilim cemaati vb. ısrarla bilim adamının tarafsız olması gerektiğini söylerler. (...) Aslında bu, aldatmaya memur edilmiş olanların bizzat kendilerinin aldanmasıdır. Zihinsel-entelektüel bir çaba içine giren kişi için tarafsızlık, asla mümkün değildir. Toplum sınıflı olarak kaldıkça, 'bilim adamı' da zorunlu olarak taraflı olarak kalacaktır." (Fikret Başkaya age. sf-108)

Toplumsal vicdan, ahlak ve söz adına bütün söylenebilecekleri kendi tekelinde gören ve bir an olsun dönüp kendine bakma gereğini duymayan "omurgasız aydın taffesi" "keskin bıçak ağzını" andıran bir süreçte yeniden "tarihsel" misyonlarını oynamaya koştu. Kimisi zindancı kafası ile, yüzünü maskeleyemeyen "yaklaşımlarını" dile getirdi. Kimisi, "özgürlükçü", "demokrat" ses tonunu yüklenerek timsah göz yaşları ile koroya katıldı.

Hafızaları almıyor, yürekleri düşleyemiyordu bir türlü. Bu nasıl bir irade ve inançtır ki, ölüm ile kol kola halaya duruyor, yaşamı hücre hücre açığa yatırdıkları bedenlerinde yeniden yaratıyorlardı. Korktular... gözlerini ateş tanrılarına çevirdiler. Kalemelerini, devlet ricalinin beyanatları etrafında koşturmakta bir an olsun tereddüt etmediler. Günlerce bilincimizi, vicdanımızı yalan bombardımanına tuttular. Ölülerimizin bedeninden akan kan, analarımızın yüreğinden akan göz yaşlarının gölgesinde huzura erdiler, bozulan "vücut kimyalarını" onardılar. Yüreklerine sinmiş korkunun silikleştirdiği, ar duygusundan arınmış, müstehzi bir yüz ifadesi ile katliama alkış tuttular. Yetmedi, fermanını elbirliği ile verdikleri vahşetin; isyana çağıran gülüşü düşmedi yere... cadı kazanlarını tutuşturdular, ateşe verdiler. Ateşe tapanlar gibi dansettiler bedenlerimizin büyüttüğü

alevlerin üzerinde. Ruhlarını ateşin alazında dinlendirdiler, yazılarını; bedenleri tutuşturan ateşin büyüünde kaleme aldılar. Aynı senfoninin akort edilmiş sesi gibi hiç itirazsız, kuşku götürmez bir inanç ve katıllıkla katliama alkış tuttular. Yürekleri titremedi, sesleri hiç çatallaşmadı. Tanrının lanetinden kurtulmanın, ruhlarını temize çıkarmanın diyeti olarak kanımızı sundular tanrılarına, bedenlerimizi yatırdılar sunak taşına.

....

Korkuyorlar. Korkularını büyüten, gerçekleri gizleme çabalarına bu derece önem katan; saltanatlarını tehdit eden inancımız, inadımız ve yüreğimize astığımız çocuk gülüşlerimizdir. Biliyorlar... bol akçeli lüks ve konfora tahvil ettikleri düşleri gibi, korkularının ağırlığı altında ezilen ve nasırlaşmış yüreklerinde yiten her şey, bizim o çocuk gülüşümüzde saklıdır. Düşmanlıkları, ölüm karşısında bile yüzümüzden düşmeyen gülüşümüzedir.

Korkuyorlar. Korkunun rahlesine diz kırıp, terbiye edilmiş post-modern suret ve kodlanmış kimlikleriyle "korku cumhuriyet"ine övgüler diziyorlar. "Gaflet uykusunda" iken sırtlarına geçirdikleri ne varsa; "kör inançları", düşleri, hepsini ama hepsini haraç-mezat pazara çıkardılar. "İnancın" gözlerine indirdiği perde kurtulup, düşlerini ıssız ve eylül kokan bir akşamda bir uçurum dibine gömdüler. Öfke nöbetlerine tutulan bedenleri, ölüm kokan çığlıkları kimliğimizden düşürmediğimiz yasaklı düşlerimizdir.

Onları iyi tanıyoruz. "Doğruların" ve "gerçeklerin" sırtına ermiş bir doygunluk ve evliya sabrı ile, bizlerin, gaflet uykusundan uyanarak biat etmeye ve hidayete ermeye davet ediyorlar. İhaneti ve teslimiyeti dayatıyorlar bize. Ne ki, bütün "aydın(lık)" pozlarına rağmen ağızlarından çıkan her cümle, her mimik, her jest karalara bulanmış, kanlı yüzlerini gizleyemiyor artık.

....

Yürek titreten, öfkemizi ayağa kaldıran devletin vahşeti karşısında sözde katliamı kınayan "ama"lı cümleleri ile gerçekte keramet ve alkış avcılığına çıkmış aklı ve bilinci keçeleşmiş olan aydın(cık)lar. İzanın sınırını zorlayan yorum ve kalem sahipleri.

Bilimsellik, nesnellik, tarafsızlık kisvesi altında katliamın haklılığına çıkan çanak yalayıcıları; toplumsal akıl ve vicdanın kırılma noktasında "aldatma işine memur edilmiş" katliam şakşakçıları... Gerçekleri çarpıtma ve doğruların tahrifatının gönüllü uşaklığına soyunan; vicdanını ve insanlığını zulmün puşt zulasında sessizliğe yatıranlar siz değerli(!) aydınlarımız...

Unutmayın, o sokağa taşan kan ve vahşetin altındaki imzalardan birisi de sizindir.

Kanlı fermanın övgüsüne kalem bileyen, söz dağarcığını vahşetin sınır boylarında dolaştırarak isterik çığlıklarla "daha daha" diye bağırarak sizler için, artık bağışlamayı unuttuk. Şimdi sizin için sözün bittiği yerdeyiz. O yüzlere bir daha bakın. Belleğinize kazırcasına bakın. Düşlerini; yüzünün yırtılan haritasında dudak kıvrımlarına zulalayan o esmer yürekli çocuklara, gözlerinde öfke çakımları taşıyan o analara bir daha bakın!

Çünkü; o gülüş fermanınız, o öfke çakımları celladınız olacak sizin... Bunu sakın ama sakın unutmayın.

.....

Şafağı, alın çatına oturtan ve kurtuluşun muştusunu dudak kıvrımlarında bir tomurcuk gibi patlatan o gülüşünüz... Bir renk nümayişi, bir ayaklanma bildirisi. Ne kadar duru ve pürüzsüz, ne kadar aydınlık ve ille de çocuk ağızlı. Avazında çırılçıplak bir masumiyet, soluğunda inatçı bir öfke. Artık gülüşünüzün aydınlığında, tazeleniyor düşlerimiz. Ve riayet odur ki, tarih son "söz"ünü bu düşlerin hükmünde verecektir...

Gericilik küreselleşirken... faşizm!.. yeniden mi?

M. Ertan MELSİM

Ütopya Yayınevinin yayınladığı "Gericilik Küreselleşirken... Faşizm!.. Yeniden mi?.." adlı kitap, gericiliğin küreselleştiği koordinatlarda giderek güncellenen yakıcı bir soruna değiniyor... Küreselleşmeci retorisi sorgusuz kabul edenler için, "Yeni Dünya Düzeni" olarak tanımlanan bugünkü "dünya hali"nde faşizm, "anakronik", "dışsal", "irrasyonel" bir olgu, egemenlik alanlarını hızla yitirmekte olan "ulus-devletler"e bağlanan tepkilerden ibaret bir "garabet"tir olsa olsa. Yeni yüzyıla geçmiş yüzyıldan miras kalmıştır ve kısa sürede "tarihin çöplüğü"ne atılmasını beklemek, normaldir. Çünkü küreselleşme, ulus-devletleri aşındırır ve egemenlik alanlarını daraltırken, "demokratik standartlar"ı da küreselleştirmekte, "çokkültürcü" bir ortama zemin hazırlamaktadır. Bu durumda faşizm, kendisini var eden temel rasyonelleri yitirerek, en çok, sürecin (dolayısıyla da tarihin kayıt defterinin) dışına düşmüş ülke ve toplumlarda varlığını sürdürebilecek bir olgu olarak görülmeli ve değerlendirilmelidir.

Oysa alametler hiç de bu yönde değil. Faşizm, ırkçılık, yabancı düşmanlığı, milliyetçilik gibi vazgeçilmez "değer"leriyle birlikte, bizzat Batı Avrupa sahnesinde yeniden boy göstermekte; 1930'lu yıllardaki öncellerine bağlılıklarını ilan etmekten çekinmeyen faşist partiler, oy oranlarını giderek artırmaktalar. Gelir dağılımındaki dengesizliklerin uç boyutlara eriştiği "Kuzey" ülkelerinde gündelikleşen şiddet, neo-nazi, neo-faşist göndermelerle beslenmekte. Gelişkin teknolojinin desteğindeki polis devleti uygulamaları, tüm yurttaşlar üzerinde bir "büyük gözaltı" aygıtı

oluşturmakta. Güney ülkelerindeyse, bir yandan Kuzey'in mali ve kültürel hegemonyası artan dozajda antidemokratik baskılarla içselleştirilirken, bu hegemonyaya karşı milliyetçi, köktendinci tepkiler her türlü demokratikleşme olasılığını doğmadan boğmaktadır.

Bu koşullar altında, XXI. yüzyılda faşizmi yeniden ele almak, zorunlu hale geliyor. Çünkü karşımızda Komutan Yardımcısı Marcos'un "Neo-liberal faşistler," ya da Umberto Eco'nun "Ur Faşizm" diye betimlediği; ve çok önceleri François Chatelet'in, "Faşizm özüne indirgenmiş liberal devlettir," dediği bir gerçek var. Bu gerçek V. İ. Lenin'in, "Mali sermaye çağı gericiliği"nde dikkate çektiği dışlayıcı-otoriter devletlere (yani dolayısıyla faşizm(ler)e) davetiye çıkartan yeni bir "cinnet kesti" midir? Kitap, bu sorunun yanıtını araştıran bir çabanın ifadesi... Faşizmin tarihsel referanslarını iç-belgeleriyle bir kez daha gözler önüne sererken, ulus devlet/faşizm ilişkilerini ve "YDD" koşullarında faşizmin yeni yönelişlerini sorgulamakta, Türkiye'nin MHP'li serüvenini de bu bağlam içinde irdelemeye çalışmakta...

Suavi Aydın'ın önsözüyle yayınlanan kitap 14 bölümden oluşuyor: I-) Ulus-Devlet, Sömürgeci Yayılma ve Çağdaş Dünya Düzeni - Peter Worsley; II-) Faşizm Belgeleri (1919-1945) - Pierre Milza; III-) Küresel Milliyetçiliğin Nedeni, Boyutu, Sonuçları - Temel Demire, Sibel özbudun, Gökçer özgür; IV-) Küresel Piyasanın Kaçınılmaz Olduğu Konusunda Neden Hepimiz Hemfikiriz? - Komutan Yardımcısı Marcos; V-) "Ur-Faşizm" ya da "Ebedi Faşizm" - Temel Demire; VI-) Avrupa'da Yükselen İrkçılık ve Sınıf Mücadelesi - Şeref İşıldak; VII-) Küreselleşme, Toplumsal Sefalet, İrkçılık, Milli-

yetçilikler (Edebiyat Ne Yapabilir?) - Juan Goytisolo-Günter Grass; VIII-) (B)İlgimize... - Temel Demire; IX-) Beyaz Mercedes, Koç, Weimar ve "ötekiler" - Sibel özbudun; X-) "Yok öyle Burası Türkiye!" (mi?) - Temel Demire; XI-) "Vardık, Varız, Varolacağız!" - Temel Demire; XII-) Seçim Sonrası Türkiye - Temel Demire, Sibel özbudun; XIII-) Yüksel(til)en Milliyetçiliğin Bugünü ve "Geleceği" - Temel Demire, Mustafa Erdem Sakınç; XIV-) Devlet, Milliyetçilik Ve MHP'ye Kenar Notları (ya da Hafıza Tazelemek İçin Tarih Bilgisi) - Temel Demire, özgür Orhangazi, Cahide Sarı...

KÜNYE: Temel Demire-Juan Goytisolo-Günter Grass-Şeref İşıldak-Komutan Yardımcısı Marcos-Pierre Milza-Sibel özbudun-özgür Orhangazi-Gökçer özgür-Mustafa Erdem Sakınç-Cahide Sarı-Peter Worsley, GERİCİLİK KÜRESELLEŞİRKEN... FAŞİZM!.. YENİDEN Mİ?... Ütopya Yayınevi, Kasım 2000, 299 sayfa, Suavi Aydın'ın önsözüyle.

Operasyon yapıldığını öğrenir öğrenmez, tüm tutsak yakınları gibi ben de soluğu yakınımın bulunduğu hapishanenin önünde aldım. Çanakkale hapishanesinde beni anaların feryadı, babaların öfkeli haykırırları ve özgürlük tutsaklarının silah ve bomba seslerini yırtıp tüm şehri kaplayan direnişleri karşıladı. Hapishane çevresinde asker barikat kurmuş, cellatlar haricinde kimsenin geçmesine izin vermiyordu. Biz de kurulan barikatların hemen dibinde suskun ama çığlık çığlığa, hüznü ama direngen bir bekleyişe koyulmuştuk. Benim Çanakkale'ye varışım 15.00 civarıydı, silah sesleri 17.00'a kadar sürdü ve sustu, evet iftar vaktiydi!

Bir baba haykırıyordu;

"Asker, askeerr! Bizim çocuklarımızın kaniyla iftar açma, askeerrr!"

Bir anne elini yüreğinin en anaç yerine bastırmış sessiz haykırırlarla çocuğuyla konuşuyordu.

Başka biri gözlerini belleğinde onulmaz yaralar açmasına aldırmadan hapishanenin kan kokan gri duvarlarını dikmiş kıvılcımdan duruyordu.

İlker Babacan'ın annesi, şehit annesi olduğunu bilmeksizin "Bir şeyler yapalım, çocuklarımızı kurtaralım!" diye sesleniyordu diğer yakınlarla.

Bir şeyler yapalım ama ne?

Yakınlarımızın direnişlerini güçlendirmek için ne yapmalıyız?" Sorularıyla beyinler zonklıyor, ama hiç kimse bu soruya bir cevap bulamıyordu...

Boğazımızda düğümlenen hicinkırları onurumuz gibi saklıyorduk düşman dudaklarında gülümsemeye dönüşmesinler diye. Özgürlük tutsaklarının yüreklerinden yüreklerimize yollanan direniş türkülerini düşmanın yüzüne inen bir şamar gibi haykırıyorduk. Kana susamış cellatların sabah yeniden kan dökmeye devam edeceklerini bile bile, susan silah seslerini avuntu ediniyorduk çaresiz yüreklerimizde.

Yaşlı olanlarımız geceyi işçilerin bize açtıkları bir odada geçirdi. Diğer bölümümüz dışarıda yakılan ateşin başındaydı. Uyumak mı? O, herkesin kafasında yaptığı gizli bir anlaşma sonucu silinmişti belleklerden. Tüm düşünceler tek bir noktaya kilitlenmişti.

Bizimkiler kazanacak!

Gün henüz ağarmamıştı ki, silah sesleri kulaklarımıza, atılan yüzlerce bombanın beyinleri uyuşturan kesif kokusu burunlarımıza gelmeye başlamıştı bile. Atılan her kurşun, her bomba, ilk bizim yüreğimizi eziyor çaresizliğimizi kanatıyor ve öyle gidiyordu hedefine...

Boğazımızda düğümlenen hicinkırları bir sır gibi saklamak an be an zorlaşıyordu. Bu sefer kepçeleriyle gelmişlerdi. Devrimci iradeye atılan bombalar, sıkılan silahlar teslim alamamıştı ve bu sefer de iş makinaları ve kepçelerle gelmişlerdi işte. Dışarıdaki bir yerden değil kendi elleriyle yaptıkları, askeriyle gardiyanıyla korudukları bir yerlerden söz ediyordum. Hapishanelerden!

B blok duvarlarını yıkmaya başladılar. Bizimkilerin direnişlerini kırma-ya top tüfek yetmemişti anlaşılan. Bu kadar direnebildiklerine göre özgür tutsakların da silahları ve bombaları vardı elbet! Kuşatma sabahlarında düşmanın arsız yüzünde patlayan bombaları ve kanlı ellerine sıkılan öldürüm silahları, YÜREKLERİYDİ...

Zavallı durumunda olan cellatların gülünecek hali belleklerimizde getirdikleri kepçelerle kazanıyordu. Görüyorduk. Tarih sayfalarına geçebilmek için bunca uğraşı boşunaydı, çünkü tarih onların suratına tükürecekleri sırası geldiğinde.

Aramızda bir heyet oluşturduk. Valiyle görüşmeye giden bu heyet bilgi edinmeden geri döndü. Savcılığa suç duyurusunda bulunduk. Aynı gün Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğrencilerinin saldırıları protesto eden eylemlerini öğrendik. Polisin onlara saldırdıklarını da... Ümraniye hapishanesinde direnişin devam ettiği haberleriyle daha da güçleniyorduk. Düşünmemek elde değildi! Silahları olmadan cellatları bu denli aciz konuma düşürebilenler, silahları olsa ne yapmazdı ki?

16.00 gibi savcının ailelerle görüşme isteğinin haberi geldi. Kanlı operasyonlarında utanmadan ailelere de bir rol biçmişlerdi. Kanlı senaryolarında ailelerin duygusallığından yararlanıp adice tekliflerde bulunmak da varmış demek. Savcı, "Gidin çocuklarını-

za teslim olun deyin." dedi. Savcının ağzını açmasıyla ortalığa iğrenç lağım kokusuna karışmış kan kokusu yayıldı. Ve artık bu mide bulandırıcı kokuda bir an dahi durulamazdı!

Çocuklarımız onurludur, şerefsizlik geçmemiştir yanlarından. Bedenleri ölür sadece, zifiri karanlıkta bize yol gösteren düşünceleri ise asla. Bedenlerini tarihin en güzel sayfasına geçişte köprü olarak sunarlar tereddütsüz. Bizim yüreklerimize akıttığımız isyan yüklü gözyaşlarımız, onların şanlı direnişlerine layık şanlı yankılar oluşturmamamızıdır. Teslim olması gereken cellatlardır, unutmayın direnişimizi hapisaneleri yıkmak için girdiğiniz iş makinalarıyla bitiremezsiniz, ancak tarihin zorunlu sonucu olacak o güne yaklaşmamızı sağlarsınız. Vinçerinizi bilinç taşımıştır, beyinlerimize, yaktığınız her can çirkef suratınızın pervasızlığını çıkarmıştır ortaya. Yani faşizmi. Ve yakılan her ağıt, kurşun olacaktır beyinlerinize.

Heyet sözcüsünün savcıya söylediği de bu düşüncelerin bir toplamı olarak "Biz çocuklarımıza teslim ol demeyiz. Onlar en güzelini en doğrusunu bilirler. Ama sizin bu vahşeti durdurmanız gerekmektedir. Onlar canları pahasına direnmekten hiçbir zaman vazgeçmediler, vazgeçmeyeceklerdir." olmuştur.

Heyet geri dönmüş, karanlık çökmüş ve kent yine sessizliğe gömülmüştü. Yakınlarımızın dili olalım diye basına yaptığımız açıklamaların hiçbirinin yayınlanmamış olması da diğer sorunlardandı. Gözümüzle gördüğümüzü yalana bulayıp allandıra pullandıra haber yapan bu muhabirlerin cellatlardan farkı neydi? Düşünmek bile anlamsızdı...

...Yine gün ağarmadan silah sesleri başladı. Acılarımız dayanılmaz bir hal alırken, özgürlük tutsaklarının direnişinin gücü gücümüze güç katıyordu. Kuşatmaların ortasında kalmış yüreklerinin kapıları yine umut ve özgürlüğe açılıyordu anlaşılan.

Şehrin meydanında saat 11.00'da sesimizi duyurmak için tutsak yakınları olarak basın açıklaması yapmayı kararlaştırmıştık. Ancak saat 11.00'e yaklaştığında hapishanenin kepçelerle

yıkılan duvarlarının görüldüğü kayalıkların üzerinden tutsak yakınlarının slogan seslerini duyduk. "Direne direne kazanacağız!" kayalıklara koştuk. Asker B bloğun etrafını sarmış, sipere yatmıştı. Ayağından yaralı olduğunu sandığımız bir kişi dışarı çıkmaktaydı. Ardından iki kişinin taşıdığı, yaralı mı, şehit mi olduğunu anlamadığımız bir kişi daha çıktı. Bu çıkış 10 kişiye ulaştı. Sonrasında burjuva medyasında "İşte bakın, teslim oluyorlar." diye gösterdikleri bu on kişilik grup. Çoğu da yaralıydı görebildiğimiz kadarıyla.

Onlara sesimizi duyurabilmek amacıyla slogan attık. Bir süre geçti, tahminimce iki saat kadar! B bloğun olduğu yerden slogan sesleri yükseldi! Bu bizimkilerin sesleriydi. Tekrar kayalıklara koştuk. Birinin elinde kıvılcık bir bayrak vardı. Durmadan slogan atıyorlardı, onları zorla çıkarıyorlardı görüyorduk. Ateş altındaydılar ve teslim olmuyorlardı. "Direne direne kazanacağız, katil devlet hesap verecek" diyorlardı. Biz tekrar onlara sesimizi duyurabilmek için tüm gücümüzle slogan atmaya başladık. Araba kornalarına bastık, zılgıtlar çektik. Nihayet sessimizi duydular. Direnişlerinde onlarla birlikte olduğumuzu biliyorlardı zaten şimdi de görmüşlerdi. Ellerinde gördüğümüz kıvılcık bayrağı bizlerinde görebilmesi için birbirlerinin üzerine çıkararak bizlere doğru sallamaya başladılar. Yanımızdaki kameramanın söylediğine göre el salladılar. Ve onlarla birlikte haykırdık cellatların suratına "DİRENE DİRENE KAZANACAĞIZ!"

Özgürlük tutsakları çeşitli hapisanelere sevk edilmeye başlandı. Hastaneye 18 kişi kaldırıldı ve dört şehit!

Sevkinin Edime, Manisa ve Kültür'e yapıldığını öğrendik.

Dudaklarımıza hapisane duvarlarına, bekleyişimizin dizeleri kazındı.

Ve cellat uyandı yatağında bir gece,

Tanrım dedi, bu ne zor

bilmece,

Öldükçe çoğalıyor adamlar.

Ben azalmaktayım, öldürdükçe!

Tutsak yakını

Ben Mahmut Yücel'in ablasıyım.

Kardeşim Çanakkale cezaevinden, devletin katliam saldırısı sonucu Edime F Tipine sevk edilmiş. Gerek yolda gerekse de Edime'ye getirildikten sonra kardeşim yoğun işkencelere maruz kalmış. Uzun bir süre, nereye götürüldüğünü öğrenmeye çalıştık.

Edime'ye götürüldüğünü öğrenince babam, kardeşim ve ben görüşmek amacıyla Edime'ye gittik. Uzun bir bekleyiş ve 'ince arama'dan geçtikten sonra görüşe girebildik.

Kardeşim görüş yerine getirildiğinde önce tanıyamadık. Perişan bir haldeydi.

Çanakkale'deki direniş ve F Tipine getirildikten sonra maruz kaldıkları yoğun işkenceler sonucu; kaburgaları zedelenmiş, kafası yarılmış, burnunda ve vücudunun muhtelif yerlerinden yaralar almıştı. Babam kalp hastası olduğundan dolayı Mahmut yaralarını bize göstermedi. Ama biz, genel durumlarından anladık ne halde olduklarını.... Elinde işkence gördüğüne dair bir rapor olduğunu söyledi.

Kardeşim şu anda süresiz açlık grevine devam ediyor. 3 kişilik bir hücrede kalıyor.

F Tipine getirildikten sonra kardeşimin saçlarını, diğer bütün diğer tutsaklar gibi zorla kesmişler. Kaloriferlerin yanmadığını ve üşüdüklerini söylüyorlar. İzerlerinde giyecek hiçbir şey yok. Bütün eşyaları ellerinden alınmış, giyecek hiçbir şey verilmemekte.

Tutsaklar çarşafarla sorunlarını gidermeye çalışıyorlar. Görüşmemizde yine, kendilerine verilen şekerli suyun yeterli olmadığını söyledi.

Kardeşime ve tüm devrimci tutsaklara bunları yapanlar insan olamaz. Bunlar cani ve cellatlardır. 'Hayata dönüş operasyonu' dediler, çocuklarımızın yaşama haklarını ellerinden aldılar. Hapishaneleri çocuklarımızın kanlarıyla yıkadılar. Tutsaklara ölüm dağıtılar. Ama teslim alamadılar. Kardeşim ve devrimci tutsaklar herşeye rağmen teslim olmadılar, direnmeye devam ediyorlar. Bizde onlarla direnmeye devam edeceğiz.

Edime F Tipi cezaevinde bulunan

Mahmut Yücel'in ablası

Yasemin Can

Bir tutsak yakını olarak devletin yaptığı kanlı baskını, operasyonun başladığı günden beri çok yakından takip ediyorum. Devrimci tutsaklara yapılan katliamın şahidi oldum. Yüzlerce aile bir arada bulunuyorduk ama gözlerimizin önünde çocuklarımız katlediliyordu. Hukuk devleti diye kendisini nitelendiren ve kendi zindanlarında eli kolu bağlı, kendilerine çevirilen silahlara karşı can pazarı yaşıyordu. Binlere gaz bombası, sinir gazı kullanıldı.

Elleri, kolları bağlı; bedeninden başka direnecek başka hiçbir silahı olmayan ve sözüm ona can güvenliğini sağlamakla yükümlü oldukları devrimci tutsakları katlederek öldürmekten için elinden gelen her kötü muameleyi yapmaktan çekinmediler. Ve direniş, sonuçta 4 ölü, 25 yaralı verilerek bitti. Nakiller sırasında Edime F Tipine götürülen tutsaklara Jitem, polis vb. kelle avcıları, katiller sürüsüyle çocuklarımıza tek tek işkence yapılarak kafa, kol, kaburga kırıkları, yüzlerde darp izleriyle içeri alındığını gördük. Şu anda F Tipinde bulunan tutsakların koşulları çok kötüdür. Ölüm oruçları ve süresiz açlık grevleri devam ediyor. ve tutsaklar her geçen gün biraz daha ölüme yaklaşıyorlar. Sular akmıyor, kaloriferler yanmıyor. Tutsaklar tamamen birbirinden tecrit edilerek soğuk beton üzerinde saatlerce bekletme, psikolojik baskı(iğrenç müzik yayınları, sayım adı altında dayak atmalar vb.) gibi yoğun işkence altındadırlar. Eğer bu ülkede hukuk anlayışı egemense, F Tipi cezaevlerini yurt dışı ve yurt içinden gelebilecek çeşitli kitle örgütleri, sivil toplum örgütleri, medya gibi oluşumlara açsınlar, orada nasıl bir ortam var, devrimci tutsaklar hangi koşullar altındadır herkes görsün. Bütün kamuoyu içerde olup bitenleri kendi gözleri ile görsün.

Tutsak yakını

Çanakale Hapishanesinde bulunurken katliam sonrası aldığı kurşun yarası sonucu hastanede tedavi altına alınan Ramazan Yılgin'ın eşiyle yaşadıkları üzerine yaptığımız söyleşiyi sizlerle paylaşıyoruz

-Hapishanelerde genel bir operasyon yapıldığının haberini aldıktan sonra neler yaşadınız?

İlk başta çok kaygılandım. Çünkü daha önce de devletin bu tip operasyonlarda neleri, nasıl yaptığını, yakından gözleme ve görme fırsatı bulmuştum. Gerçeği söylemek gerekirse çok büyük şeyler bekliyordum, ama devletin bu kadar da vahşileşeceğini düşünmemiştim. Bir tek kendi yakınlarım ya da tanıdıklarım adına kaygılanmadım. Tüm devrimci tutsaklar ve insanlık adına kaygılandım. Eşim operasyon öncesi Çanakkale E Tipindeydi. Hemen oraya gitmem gerektiğini düşündüm. Ben Diyarbakır'da oturuyorum. Yani yol uzun, ekonomik güçlükler de cabası. Bunun için gidişim 3-4 günü buldu.

Çanakkale'de operasyonların bitirilemediğini gerek basından gerekse de orada bulundan insanlardan haber alıyordum. Elim kolum bağlıydı. Çok yoğun bir çaresizlik duygusu yaşadım. Ben Çanakkale'ye vardığımda operasyon bitmişti. Oradaki ailelerden eşimin hastaneye kaldırıldığını ve yoğun bakımda olduğunu öğrendim.

-Sonrasını, bize kısaca özetler misin?

Eşimin ismi Ramazan Yılgin. Bizlere verilen listelerde ağır yaralı diye geçiyor. Kimi radyo programlarında öldüğünü söylüyorlar, hop oturup hop kalkıyoruz. Hastanenin önünde bekliyoruz ama nafiye. Hiçbir bilgi, hiçbir açıklama yok. Sonrasında Ramazan'ı ameliyat eden doktorla görüştük. "Be-yin travması geçirmiş. Kafasına sert bir cisimle vurulmuş. Ben yaşamasına çok şaşırdım. Çünkü geldiğinde resmen ölüydü. Ama bunun sonrası için bir şey söylemek için çok erken" dedi. Daha sonraki görüşmemde ise; "Durumu iyiye gidiyor, fakat dengesiz davranışları var. Açlık grevine devam edip etmediğini soruyoruz. Kafasıyla hayır işareti yapıyor. Ağız yoluyla bir şeyler vermeye çalıştığımızda yine kafasıyla

açlık grevinde olduğunu anlatıp reddediyor beslenmeyi. Sonrası için net bir şey söyleyemem", gibi iki açıklama yaptı. Ben bu süre içerisinde en azından bilgi alabildiğim için biraz rahattım. Ama gene de güvenemiyordum. Gözümle görüp rahatlamak istiyordum, doktorların daha doyurucu açıklamalar yapmasını istiyordum.

-Savcıdan izin alıp görüşme (en azından görme) imkanınız olmadı mı?

Böyle bir hakkım olduğunu iyi biliyorum, yani onların yasalarına göre de var. Ama savcı hangi taşın altında bulabilirsen. Günlerce savcının evi, adliye, hapishane ve hastane arasında mekik dokudum. Elimde dilekçem, savcının evine gidiyorum; bekçi beni durdurup savcının evden çıkıp adliyeye gittiğini söylüyor. Adliyeye gidiyorum, oradan hapishaneye gittiğini söylüyorlar. Kalkıp hapishaneye gidiyorum, adliyede diyorlar. Bayram tatilinin işin içine girmesiyle olay çığından çıktı zaten. Görevliler oraya gitti, buraya gitti derken yalan söyledikleri gözlerinden belli oluyordu. Zaten sana hissettirmemek gibi bir dertleri yok. Gülerек söylüyorlar, kızılıyorsun, ağız dalaşına giriyorsun ama varabildiğin tek sonuç vakit kaybı. Zaten zamana karşı yarışyorsun. Bir yandan Ramazan'a, ihtiyacı olabilecek giysiler vs. alıyorum, onları hastaneye bırakmaya çalışıyorum. Almıyorlar. Bin bir mücadele sonrası alıyorlar. Bakıyorum gün bitmiş. Herkesin işi gücü zorluk çıkarmak.

-Peki hastanede durum nasıldı?

Ramazan'ı ameliyat eden doktor en azından bilgi veriyor diye seviniyorduk. (Sonradan bu bilgilerin yanlış olduğunu öğrendim) Zaten bu doktor, bayram tatiline bir gün kala tatile çıktı ve ondan sonra hiçbir doktor, Ramazan hakkında tek bir kelime söylemedi. Zaten hastanenin içine girebilmek polisler yüzünden çok zordu. Hadi girebildin, bu sefer asker zorluk çıkarıyor, doktorlarla konuşmanı engelliyor. Hadi o engeli de aştın bu sefer karışında hastasını iyi etmek mecburiyetinde olan doktorlar, onun odasına, onun bölümüne bakan doktorlar böyle bir hastalarının olup olmadığına dahi emin olamıyorlar. Bilgi veremeyeceklerini söylüyorlar. Çok sıkınca da "O

benim hastam değil, kendi doktorundan bilgi alın" diyorlardı. Kimdi Ramazan'ın doktoru? 'Bayram tatiline bir gün kala tatile çıkan doktor.' Başkası bakmıyor muydu ona? Bu kadar acil olduklarını söyledikleri, 3 gün yoğun bakımda kalan bir hasta; nasıl oluyor da tatil süresi (10 gün) boyunca hiçbir doktor tarafından devir alınmıyordu? Bana bilgi vermek zorundaydılar, peki niye bilgi vermiyorlardı? Ne amaçlıyorlardı? İşte kafam bu sorularla cınlıyordu. Ve verebildiğim cevaplar ya kötü bir şey oldu, söylemiyorlar, ya kaybetmek istiyorlar ya da sebepsiz hiçbir amacı olmayan ama çok şeyi hedefleyen bir asker baskısının ayağını oluşturuyorlardı. İnsan hayatını kurtarmak için girdikleri meslekte insan hayatından ömür çalmayı başarıyorlardı ancak. Doktorla iletişimi, bir gün Çanakkale'de koştururken, doktorun isminin yazılı olduğu bir tabelayı görmem sayesinde kurabildim. Yazıhanesi vardı. Ev ve cep telefonu da yazılıydı. Hemen not ettim. Ve doktora oradan ulaşmaya çalıştım.

Bir gün yine doktoru aradım. Bu telefon konuşmaları, doktorun bilgi vermemekte ısrar etmesiyle sonuçlanıyordu hep. Ama başka çarem olmadığı için bir daha, bir daha arıyordum. Gene benim ısrarlarımla dolu bir görüşme sonrası; 3 gün önce Ramazan'ın İstanbul Cerrahpaşa'ya sevk edildiğini söyledi. Ben 'Nasıl olur, daha bugün hastaneye eşya bıraktım, Ramazan'a ileteceklerini söylediler' dedim. Doktor 'O zaman burdadır' diyerek telefonu kapattı. Hastanede sevk kayıtlarına bakmak, bilgi almak istediğimi ve buna da hakkımın olduğunu haykırıp durdum. Polis yukarı çıkmama izin vermiyordu. Başhekimin aşağıya indiğini görünce koşup yanına gittim. Durumu anlattım. O da onayladı Ramazan'ın Cerrahpaşa'ya gittiğini. Ben onlara inanmadığımı söyledim. 3 gün önce gittiye bana daha önce niye söylemediklerini ya da bu sabah niye getirdiğim eşyaları aldıklarını sordum. O da beni askerle görüştüreceğini söyledi. Askerle görüştük. Cerrahpaşa'ya götürüldüğünü doğruladı. Hastane kayıtlarına baktım, çıkışı var ama nereye götürüldüğü belli değil.

-İstanbul'da bilgi almak, biraz daha kolay olur diye tahmin ediyorum. Öyle oldu mu?

İstanbul'a doğru yola çıkmadan önce Uzun Yürüyüş dergisini arayıp bilgilendirdim. Ondan sonra da atlayıp otobüse, İstanbul'a geldim. İndiğimde beni karşılayanlar, ben yoldayken olanakları dahilinde Cerrahpaşa'ya baktırmışlar ama yokmuş. Şok oldum. Yılbaşı gecesi idi. İnsanlar, salya saçarak eğleniyordu. İHD'ye gittim. Onlarda baktırdılar ama Ramazan Yılğın isimli bir hastanın girişi yok hastaneye denildi. Ertesi günü adliyeye gittim. Dilekçeyle Ramazan Yılğın'ın Cerrahpaşa'da olup olmadığını araştırttım. Yok cevabı geldi. Neredeydi o zaman? Bunu öğrenmenin tek yolu Çanakkaale'ye geri dönmekti.

Geri döndüm, savcılığa gidip dilekçe verdim. İsrarla Cerrahpaşa'da diyorlar. Ben de İstanbul'dan geldiğimi, o hastaneye onların beyanı sonucu gittiğimi, savcılığa dahi başvurduğumu ancak o hastaneye böyle bir hastanın girişinin dahi yapılmadığını öğrendiğimi onlara söyledim. "Buradan Ramazan'ın nerede olduğuna dair yazılı bir belge almadan gitmeyeceğim dedim. 3,5 saatlik bekleyişin sonunda elime bir kağıt tutuşturdular. Bayrampaşa Hastanesi.... Hemen İstanbul'a geri döndüm. Bu sırada onların bayram deyip kutladıkları, bana ise zehir olan, tüm resmi kurumlar tatilde dünyanın zindan olduğu günleri bitmişti. Daha doğrusu zindan günleri değil ama bayram bitmişti.

-Peki bundan sonrasında ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

Bu kadar yaşananlardan sonra bunların hepsini anlatmak çok güç... Zalimin zulmü ne zaman düşmüş ki yakamızdan, şimdi düşecek? 3 Ocak sabahı savcıya gittim. Savcıya durumu anlattım. Eşimin sağlığından endişe ettiğimi ve görüşmek istediğimi belirtir dilekçeyi eline tutuşturdum. Savcı bana izin verdi. Çok mutluydum. Bunca gün sonra görüşebilecektim. Ama hastaneye gittiğimde asker bana, "yönetimin kendi ellerinde olduğunu" söyleyerek görüştürmeyeceğini söyledi. Bu sefer de, savcıdan aldığım izin kağıdını gösterip görüşmem gerektiğini belirttim. Asker ise "Cumhurbaşkanının

dan da izin alsan görüştürmem, bu benim elimde" dedi. Eşimin durumunu merak ettiğimi söyleyince de "Ne yapacaksın sen onun durumu" dedi. Sağlık durumu konusunda nasıl bilgi alacağımı sordum, "alamazsın" dedi. Uzun tartışmalar sonucunda; askerden o günün erkek görüşçülere ayrıldığını, kadınların görüş gününün ise Cuma olduğunu, ayrıca görüş için savcıdan izin belgesi almama gerek olmadığını öğrendim. Görüşme umudu yine suya düşmüştü. Bari doktorla görüşeyim dedim, bırakmadılar. Çaresiz Cuma gününü bekleyecektim. 5 Ocak sabahı soluğu Bayrampaşa Hastanesinde aldım. Artık emin olamıyordum görüşüp görüşemeyeceğime. Kapıya vardığımda bana Ramazan'ın muayene için başka bir hastaneye götürüldüğünü söylediler. "Hangi hastaneye" dedim, "Bilemem, çıkın dışarı" yanıtıyla karşılaştım. "Peki durumu nasıl" diye sorduğumda ise, "Ne yapacaksın durumunu, işte yürüyerek gitti" dediler. İsrarlarım sonucu yalnızca muayene amacıyla Bakırköy Devlet Hastanesine götürüldüğünü söylediler. Geri getirildiğinde belki görüşebilirim ümidiyle bekledim. İçeride beklememe izin vermedikleri için dışarda saat 16:00'a kadar bekledim. Donmuştum artık. Tam o sırada ring aracı içeri girdi ve Ramazan'ı gördüm. Yanına koştum, askerler bırakmıyorlardı geçeyim yanına. Onu görebilmek bile birçok anlamda rahatlatı beni. Ama yetmiyordu tabi ki. Bir şeye ihtiyacı var mı? Tıbbi açıdan durumu nasıl? Psikolojisi nasıl? Ve en önemlisi de geçirdiği ameliyat sonrası durumuna ilişkin belirsizlikler. Hafızası yerinde mi acaba? Ağrı, sızı var mı? Ben ne yapabilirim? Cuma günü, soğukta o uzun bekleyişten sonra (zaten var olan rahatsızlıklarım da üstüne eklenince) hasta oldum. 2-3 gün kalkamadım yataktan. Sonrasında gene adliye yollarını boşuna gittim, geldim. Çünkü görüşme izin verilmedi. Hastaneye gidip, ihtiyacı olabileceğini düşündüğüm eşyaları bıraktım. Ve tekrar Cuma günü geldi işte. Nihayet görüşe alındım. Yalnızca 15 dakika görüşebildim ve görüş çok kalabalıktı, bu işi daha da zorlaştırdı. Ramazan'ın sağlık durumu, o kadar

yoğun sesi kaldıramadı.

-Görüşe çok büyük umutlarla gittiğinizi tahmin edebiliyoruz, kısaca Ramazan'ın sağlık durumuna ilişkin bilgi verebilir misin?

Ramazan operasyonun 3. gününde vurulmuş. Doktorların söyledikleri gibi darp değil kurşun yarası kafasında. Çok kan kaybetmiş ve direk hastanede ameliyat olup alınmış. Şu an ben onu çökmüş ve çok zayıflamış gördüm. Kafasında 3-4 cm lik bir delik var üstü kabuk bağlamış. 3 ay sonra tekrar ameliyat edip kafasına pilatın takılması gerekiyormuş. 17 Ocak'ta beyin flmi çekilerek, durumuna bakılacak. Eğer olumlu görürlerse sevk edilecek. Nereye gideceği konusunda ise bir fikrimiz yok! Ben Ramazan'ın böyle ciddi bir ameliyat geçirmesine rağmen ayağa kalkabilmesini çok olumlu buluyorum. Çok kısa bir görüş olduğu için detaylı konuşmadım. Hafızasına ilişkin ya da daha farklı problemleri var mı, bilemiyorum!

-Ramazan operasyonu nasıl anlatı. İçerde neler yaşamışlar?

Dediğim gibi, çok uzun görüşemedik ama şunları söyledi. "Çok yoğun sis ve gaz bombası atıldı. Öldürmek için yoğun ateş açıldı. Artık göz göz görmüyorduk. Yoldaşlarımızla birbirimizi kaybettik. Biz içinde Sultan Sarı'nın bulunduğu grupta daha az zarar görmek için bir köşede üst üste yığıldık. En azından alttakiler zarar görmeyecekti. Bulunduğumuz köşenin hemen tepesinde bir delik açıp bir sürü namlu bize yönelttiler ve üzerimize ateş açtılar. Sultan o sırada en alttaydı ve çok kişi olduğumuz için boğulma tehlikesi geçirdiğini üst çıkarak istediğini söyledi. Ve üstte geçti. O sırada vuruldu. Bende vurulduğumda kendimi başkalarına fırlattım ve beklemeye başladım. Çok kan kaybediyordum. Vurulanların seslerini duyuyordum. Gerisini hatırlamıyorum, kendime geldiğimde bir hastanede idim. Neresi onu bile bilmiyorum"

-Sizin bütün bu yaşadıklarınız karışısında duygularınız nedir?

Ben onlara bir anlam veremiyorum bana bu kadar çektirdiler. Vicdanları rahat mı acaba? İnsan diyemiyorum. İnsan değiller asla insan değiller. Ben her

an kendimi F Tipinde hissediyorum. Diğer tutuklular da her an işkence altında ve ben kendimi böyle bir ülkede rahat hisedemiyorum. Yani hiçbir şekilde rahat değilim. Belki konuşurum, gülerim ama bütün aklım o güzel insanlarda. Onlar için bütün insanların duyarlı olmasını istiyorum.

Kayıp olanları düşündüm, o anaları düşündüm. Ramazan için sevindim ama tüm yaşadıklarına rağmen herkes benim gibi şanslı olabilir mi? diye düşündüm. O analar ne durumda, keşke herkes benim gibi öyle bir haber alsaydı. En azından yaşayıp yaşamadığına dair. İnanın ki ölümünü bilmek kaybolmasından çok daha az acı veren bir olay, çünkü; kafadaki belirsizlik tohumları seni, ne yapacağını bilmez bir hale sokuyor.

Bizim eşlerimiz, oğullarımız, kızlarımız devletten bir şey istemedi hatta o kadar onurluydular ki bangır bangır af borazanlığı yapılırken af dahi istemedi. İstemez çünkü affedilebilecek birşey yapmadılar. Onlar insanca yaşamak istediler. Devlet F Tipini bahane ederek bizim insanlarımıza saldırdı. Bu insanların silahları yoktu sadece kocaman yürekleri vardı. Bunlar zaten tutsak, devlet bunları nasıl teslim alıyor bunlar zaten onların elinde. Herşeyden de anlaşıldığı gibi devlet çocuklarımızın beyinlerini teslim almak için girmiştir hapishaneler. F Tiplerini onun için inşa etmiştir. Bu nasıl bir adalet ben buna inanmıyorum. Kendilerine güveniyorlarsa bıraksınlar, korumaları. O kadar kendilerine insan diyorlarsa insanların haklarına saygı duymaları gerekiyor. Korkuyarlar, endişe içindeler hepsi panik içinde. Ama bu kanlar yerde kalmayacak. Bütün insanlar onlardan bir gün mutlaka hesap soracak. Demesinler evde rahat ediyorum; vicdanımız rahat. Soruyorum vicdanları hiç kullanmadıkları için mi rahat? Kanımızı emiyorlar, onların içtiği su bizim kanımızdır. Nasıl içiyorlar o suyu? Binlerce insan, çoluk, çoluk yerde bıraktılar, o insanları katlettiler. Nasıl vicdanları rahattır. Yahı nasıl bir vicdana sahipsiniz bu ne biçim bir vicdandır. Adalet Bakanı diyor ki ben gayet rahatım, Tantan, Ecevit birleşmiş insanların kanını emmeye çalışıyorlar.

Bu nereye kadar gidecek? bugünse birbirlerine girecekler yani panik içinde yaşıyorlar. Aman nereden saldırı gelecek! korumalarınızı artıralım diye düşünüyorlar. Madem polisleri öne sürüyorlar, kendi polislerinin de koruma altına alsınlar kim olacak o polisleri koruma altına?

Çok Yoğun duygular yaşıyorum. Böyle olması da sanıyorum doğal. Yalnız şunu belirtmek istiyorum, güzel dünya düşü olan herkese **onların direnişlerine layık olmaya çalışalım!**

Gözlemlerinizi ve duygularınızı bizimle paylaştığınız için Uzun Yürüyüş dergisi olarak teşekkür ederiz.

Hapishanelere saldırılar başladı. Beynimde yankılanan bu cümleyle birlikte ne yapacağımı bilmeksizin oradan oraya koşuşturmaya, haber almaya çalıştım. Yakınım Ayhan'ın Edirne zindanlarına götürüldüğünü öğrenir öğrenmez soluğu Edirne de aldım. Kendisiyle görüşebilmek için yaşadığım bir dizi sorun olmasına karşın, sizlerle daha çok görüş anını paylaşınak istiyorum.

Ayhan her zamanki gibi gözlerinden esirgemediği kararlılığıyla karşımdaydı. Vücudunda, özellikle çene bölümünde yoğunlaşan yanıklar vardı. Üzerlerine açılan rasgele ateş esnasında başına kurşun isabet etmiş. Hayati bir tehlike olmadığını düşündüğüm bu kurşun yarasının ne boyutta bir sorun yaratabileceğini bilemiyorum. Ayhan saldırı sonrası götürüldüğü Çanakkale Devlet Hastanesinde tedaviyi kabul etmemiştir.

Üzerinde giysileri yanmış durumdadır. Saçları zorla kesilmiş tanınmayacak bir hale sokulmuştur. Bana diğer tutsaklar hakkında sorduğu soruları yanıtladıktan sonra Ayhan, içerisi hakkındaki bilgi vermeye başladı.

Edirne zindanlarına ilk getirildiklerinde 3-4 gün boyunca çirliçiplak yerde yüzükoyun yatırılmışlar, işkence yapmışlar. Bu nedenle tutsakların büyük çoğunluğunun özellikle kabuslarında kırıklar, incinmeler söz konusudur. Ayhan'da dahil hepsinde

darb izleri ve saldırı anında açılan ateşten dolayı kurşun yaraları mevcuttur. Ayhan açlık grevine devam ettiklerini, kendilerine B-1 vitamini verilmediğini, şekerli suyunda yok denemek kadar az verildiğini, kaloriferlerin yanmadığını da söylediklerine ekledi...

Soracak çok sorum, anlatılacak çok şeyi olmasına karşın 10 dakikalık görüş süresi bitmişti.

Görüş yapma koşullarına değinecek olursak; girişte iç çamaşırlarımıza varana dek arandık. Anne-baba, eş-çocukları ve kardeşlerinin dışında kimseye görüş izni verilmemekte. İçeriye alınan kıyafetler sayıyla sınırlandırılmış. Her tutsak için belirli bir gün ve saat ayarlaması yapılmış. Belirlenen bu zaman dilimi dışında görüş yapabilmeyen koşulu yok.

İkinci kez görüş yapmaya gittiğimde, girişte yapılan aramanın ilkinde göre daha üstün olduğunu gördüm.

Görüş kabinindeyim. Ayhan'ı bekliyorum. Ayhan zafer işaretleri, sloganlarla görüş kabinine geldi. Sesine sesimle güç katmaya çalışıyorum. Direnişimizin zılgıtlarını atıyorum. Ardından konuşmaya başlıyoruz. Bugün ilk kez Radikal ve Cumhuriyet gazetesi aldığını söylüyordu. Üç kişilik hücrede kaldığını, diğer tutsaklardaki bağırarak iletişim kurmaya çalıştıklarını, görüş kabinlerine getirilirken iki taraflarından gardiyanların tuttuğunu, bu uygulamayı da diğerlerinde olduğu gibi kabul etmediklerini söyledi. Açlık grevlerine devam etmekle birlikte görüşe çıkmama eylemi de yapacaklarını belirtirken, gardiyan görüşün bittiğinin haberini veriyor. 30 dk. Olduğunu söyledikleri görüş süresi 20. dk. da sonlandırdılar.

İçeride ve dışarıda hücreleri parçalamak için yola koyulan güzel arkadaşlar; hepinizi sımsıkı kucaklıyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Edirne F Tipi Hapishanesinde tutsak bulunan Ayhan Toprak'ın Yakını

HAYATA DÖNÜŞ OPERASYONU; KATLİAMIN YENİ ADI

Sesini yitirmiş sokaklarda, karanlığın ortasında yürüyorum. Gözümün önünde zindanların görüntüleri, kulaklarımda yalancıların sesleri, koşuyorum karanlığı yırtarcasına. Kuşlar yitirmiş; şakıyışlarını, deniz yitirmiş azgın dalgalarını, gök yitirmiş maviliğini. Tüm heybetiyle duran, dorukları karlı dağlar bir ana sıcaklığıyla koynunu açtığı, emzirdiği çocuklarını yitirmiş ağlıyor. Yolumu aydınlatan güneşinle bakıyorum güneşe. Güneş yitirmiş aydınlığını ve ellerinden kan sızan canilerin olmak istemiyor, kaçıyor, sığınıyor bulutların ardına. Ağaçlar, kuşlar, tüm doğa dikkat kesilmiş; zindanlardan çıkan, düşmanın kulaklarını yırtan sloganlara. Sessiz bir türkü tutturmuşlar; göğe yükselen dumanlara, çığlıklara. Havada ter, kan, yanık can kokusu, katliam kokusu. Televizyonlar, radyolar bangır bangır yalancıları konuşturuyor. Nasıl da melek yüzlü, nasıl da iyimser konuşuyorlar. Kapana sıkışmış bir kurt gibi saldırıyorlar her yere. Acizliklerini saklamak için yalanlar söylüyorlar. İnsanlık içinmiş, örgüt baskısındanmış, kendilerini yakmışlar, ölüm oruçları yokmuş... İnanmam yalanlarına. Düşecek bir gün maskeleri, kalacaklar insansız yüzleriyle. Hayata dönüş operasyonu, katliamın yeni adı...

Etrafıma göz gezdiriyorum. İnsanlar koşuşturuyor bayram telaşı ile. İnanmak zorunda kaldıkları yalanlarla, ne kokuyu hissedebiliyorlar, ne de karanlığı görebiliyorlar. İnsan olan ne varsa alınmış ellerinden. Beyinlerine kirli kanlar akıtılmış, zehir aşılamışlar vücutları. Kan sızıyor içimden, ağlıyorum acıdan. Yanı başımızda yüreği aşkla örülmüş, gözleri ateşli insanlar katlediliyor. Gösterilmiyor insanlığa, takılıyor maskeler, çıkılıyor kameraların karşısına, yalanlar konuşuluyor medyada, uzun makaleler yazılıyor iyilik tonlarında. Kandırılmaya çalışılıyor tüm insanlık.

Emniyetin önünden geçiyorum. Lenin geliyor aklıma ayağı çamurdan deve heykelleri düşünüyorum. Kapısında iki

polis nöbet tutuyor korku dolu gözlerle. Sımsıkı sarılmışlar silahlarına cesaretlenmek için. Kapıdaki iki polis düşse yıkılacak gibi duruyor kağıttan kaleleri. Her yere akıtıyorlar irinlerin. İnsanların üzeri irinli, sokaklar, caddeler irinli. Tinerce çocuklar, sakız satan yarı çıplak, yarı aç çocuklar irinlenmiş. Koşuyorum, temizlemeye çalışıyorum irinleri. Ağaçlar irinlenmiş, en güzel yapraklarını döküyor. Her düşen yaprağın yerine daha güzel, daha güçlü yapraklar çıkartıyor dallarında, irinlere meydan okumak için. Çöp kutusundaki kedi, irinlenmiş tüylerini temizliyor. Bir ana bağırıyor çığlık çığlığa, çocuğunu bu pislikten korumak için. Bulutlara yardım ister gözlerle bakıyorum. Yağmur yağıyor, kan yağıyor, için için ağlıyor gök yüzü. Kuşlar, acının yaşlarıyla temizliyor tüylerini. Deniz coşkulaniyor, daha bir dirençli dövüyor kayalıkları. Martılar kıyıları delercesine daha güçlü çığlıklar atıyor. Sokaklar hareketleniyor; slogan sesleri, marşlar, anaların kinli ağıtları...

Saldırıyor her yere acizler. Bedenimde coplar inip kalkıyor, vücudum yanıyor, kurşunlar parçalıyor göğüslerimi. Hissetmiyorum acılarımı. Dostların acısını duyuyorum. Ayaklarım ağırlaşıyor. Düşerken, yıkılırken acılarla, bir serçe konuyor yanıma. Gözlerimin içine bakıyor. Başın dik durmalı, yıkılmamalı, ağlamamalı diyor. Alev alev tutuşan yüreğimle doğruluyorum. İçimin kini, acılarımı bastırıyor, haykırıyorum. Bu ilk saldırıları değil, nasıl bildiysek daha güçlü doğrulmayı düştüğümüz yerden, yine doğrulacağız, daha dirençli, daha kinli.... ve boğulacaklar bir gün, döktükleri kanların içinde.

Ayla CAN

DİRENENLERE BİN SELAM

Son sözü direnenler söyleyecek. Ben de son sözleri direnen devrimci tutsaklara bırakmak isteği ile bu yazımı Ölüm Oruçlarının 58. günü 59. güne bağlayan gecede keleme alıyorum. Ölüm orucu direnişinin başlangıcını, gelişimini

ve sonucunu, yani bütün içerideki gelişmelerin sonucunu onlar tayin edecek, onlar dillendireceklerdir...

Buruk bir şekilde kendimi sokağa atıyorum. Bir şeyler yapabilme uğruna, burukluğum bir türlü geçmek bilmiyor. Büyük bir sıkıntı içinde gerginleşiyorum. Gerginliğim gecenin karanlığında kabına sığmaz oluyor. Hızla tekrar kendimi eve atıyorum. Televizyonu açıp, burjuva basınına izlemeye başlıyorum. Önce bir banka şubesinde ölen bir vatandaş gösteriyorlar. Bankada bu arada, işlemler aksamadan devam ediyor. ambulans uzun bir aradan sonra ancak gelebiliyor. Ölen adamın cesedini kaldırdıktan sonra, adamdan geriye bir tek yerdeki iki beş milyonluk banknot kalıyor. Ömrü her gün trajediyle devam eden bu adamcağz aklına bu son trajediyi hiç getirmemişti. Yaşamın bu kadar vahşileştiğine insanoğlunun kendisine bu kadar yabancılaştığına ancak öldüğünde farkına varabildi. O, bu insanlığı artık hiç affetmeyecek!... İşte yukarıda bu kareleri yansıtan burjuva basınına bir şeyler olmaya başladı. Ölüm Oruçları karşısında sessizlik altında pervasızlaşmaya başladı. Bunun adı da savaş medyası olsa gerek. Savaş medyası, devrimci tutsakların direnişlerine şu sıralar iyice ekranlarını kapatmış durumda. Devrimci tutsaklar Ölüm Oruçlarında ölüm sınırlarına geldikleri halde, devlet halen uzlaşmaya yanaşmayarak "mutlak suretle F Tipine geçilecek" sinyalleriyle yeni ölümlere davetiye çıkarmaktadır. Daha öncesinde bir çok devrimcinin katili ve katlinin emirberi olan bazı malum şahısları ekranlarına çıkartarak "cezaevi koşullarında kalaşnikof (makinel) marka silahları var, örgüt baskısı var, terör yuvaları buralar, devlet dokuz yıldır buralara giremiyor..., bu yüzden devlet mutlaka F Tipine geçmelidir" tarzında propagandalar yapmaktadırlar. Bütün bunlar gösteriyor ki ölüm oruçlarıyla yaşanacak ölümlerle birlikte, devrimci tutsaklar üzerinde bir katliam yaratmaktadır. Böylece devrimci tutsaklar zayıf düşecek, güçleri parçalanacak ve tipine

böylece kolayca geçmiş olacaklar. Hele bu arada bu halkaya af kapsamında şartlı tahliye'yi de ekledikleri zaman İM-F tipi zincirin tamamını gerçekleştirmiş olacaklardır. Bütün bu sürecin muhasebesini yapmak istediğimizde hep tüylerimiz diken diken oluyor. Çünkü bu rejimde Hitleri bile sollama gayreti ve kabiliyeti var. Bunun bir de tamamlayıcısı var.

O da burjuva basını'(medya)dır.

Bu yazımı U. Yürüyüş dergisi için kaleme alıyorum. Yazarken bile her türlü endişe içine giriyorum. Şu saatler Ö. Oruçlarında 59. günün ilk saatleri. Bildiğiniz gibi U. Yürüyüş dergisi şu sıralar çeşitli sebeplerden dolayı yayın seyrini geriden takip etmek zorunda kalıyor. Normal yayın seyrini bu ay gerçekleştirtirse bile daha derginin çıkışına iki hafta (14 gün) var. İşte bu iki hafta saplantısıyla daha da sıkıntı artıyor. Bugüne kadar ölümlerin yaşanmaması sevindirici olanıydı. Fakat görülüyor ki yarınlarda büyük felaketler yaşanacaktır. Her zamanki gibi katiller, devrimcilere yönelik terör deneylerine başvuracaklar.

Şimdi soruyoruz ve yargılıyoruz!... Siz sermaye sahipleri, İslam tellalları ve diğer uşaklar. Cennet ve cehennemin varolduğuna bir ömrümüz boyunca bizi inandırmaya çalışıyorsunuz. Siz patron-ağalar ve onların kuklaları. Evet siz değil misiniz, insanlığa ve bütün tabiata en büyük zorbalıkları (kötülükleri) yapan. İnsanlığın emeğini sömürüp hastanelerde ölümlere terk etmediniz mi? Daha fazla kâr edeyim diye betondan, demirden, vergiden çalan siz değil misiniz? Otomobillerinizi daha fazla satmak için bütün doğayı parçalayıp her yere otobanlar yapan, insanlığa kan kusturan trafiği ile milyonları sürü gibi toplu taşıma araçlarına toz duman içinde tıkarak sefaletle sürükleyen siz değil misiniz? Emeğinin hakkını arayanlara meydanlarda tekme tokat dayak atan, cop kullanan, silahlarla saldıran da siz değil misiniz? Okullarda, rejim-ideoloji adına; 'puta' tapmayı

bilim adına; kibleye dönmeyi kültür ve ahlak adına; hazır olda durmayı dikte eden siz değil misiniz? Siz başkaldıranı mutlak suretle "terörist" ilan eden siz değil misiniz? Dün Kürdün varlığını inkar ve imha politikalarınızla reddediyordunuz. Bugün ise hiçbir şey olmamış gibi Kürde bazı hakların tanınabileceğini söylüyorsunuz. Şimdi 30 bin insanın katili siz değil misiniz? İnkâr ve imha politikalarınız, rejiminizin kuruluşundan bugüne kadar yüz binlerce insanın canını almıştır. Bunlar unutulmadı ve unutulmayacak. Biz daha böyle birçok yargılamada bulunabiliriz sizin için. Ama şu anlık bu kadarı yeter.

Yaşamın bütün alanlarında olduğu gibi hapishanelerdeki devrimci tutsaklar üzerinde de terör eylemlerinizi hiç eksik etmediniz. Her seferinde onlara, işkence yapıp katletmek sizin işinizdi. Her türlü terörünüz sonuç vermeyince şimdi de içer de ve dışarıda İM-F Tipi yöntemlerinizle onları teslim almaya çalışıyorsunuz. Her koşulda devrimcileri katletmek oldu düşününüz. Bu düşlerinizi çoğu zaman gerçekleştirdiniz. İM-F Tipi baskılarınız devrimci tutsakları yıldıramaz. 59. gün. 59. gündür devrimciler Ö.O'na yatırdılar bedenlerini

Altınçağ yolunda yeni neferler dizilmiş yarınlara. Hiçbiri yüreğini alıkoymamış kavgadan.

Bizler ise dışarıda etkisiz kalma burukluğunu yaşıyoruz.

Ama bu böyle daha fazla sürmeyecek.

Burukluk, yarın kendini yeni atılımlara adayacak.

Bütün halk düşmanları bu coğrafya da bilsinler ki, kendi ecelleriyle ölümü arar olacaklardır.

Devrimin iki eli yakanızda olacak.

Silahlarımız er yada geç beyninize dayanacaktır.

Her halk düşmanı bunu böyle bilsin.

Altınçağ yolunda "bu çelik aldığı suyu hiçbir zaman unutmayacak!"

Ali DENİZ

Elbet bir bildiği var bu çocukların

*Kolay değil öyle genç ölmek
Yeşil bir yaprak gibi yüreği koparıp ateşe atmak
Pek öyle kolay değil*

Hasan Hüseyin KORKMAZGİL

Şafağa varmayan irinli bir gecenin ortasında geldiler. Elllerinde gaz bombaları, lav silahları, makineli tüfekler... enva-i çeşit öldürüm silahları. Yüreklere asılmış kül renginde bir "hayat aşkına"; vahşetin, kadraja sığmayan fotoğrafını resmetmeye çalışıyorlar. Gözlerde endişe, bedenlerde titreme nöbetleri. Korkunun gölgesi vuruyor duvarlara. Duvarlarda kan izleri.

Duvarın öte yanında, "yüzü, dağda suçlu bir adam gibi vurulmuş eşkıyanın sakalından biçilen" bir yürek. Zafere mahkum; hükmün inatçılığını, inancını kuşanmış. Karşılıksız, çıkar-sız bir ömrün verdiği eşkıya ustalığıyla ateşi harlıyorlar. Kol kola, omuz omuza et, diş, tırnak direniyorlar. Tek silahları yürekleri, bir de açlığın soluğunda sınanan aşkları.

Faşist diktatörlük canımızdan can, kanımızdan kan almaya devam ediyor. Adına "hayata dönüş" dedikleri ve 19 Aralık sabahı başlayan operasyonda 30'un üzerinde devrimci tutsak barbarca katledilmiş, yüzlercesi de ağır yaralanmıştır. Direnen devrimci irade, kapatıldıkları F Tiplerinde ölüm orucu ve süresiz açlık grevlerine devam ediyor.

Bütün sevdalarımız, umutlarımız, aşklarımız diktatörlüğün kıyım ve talanı altında. Büyük bir hınç ve öfke ile saldırıyorlar, yenilgi; sabıka kaydını büyütüyor. Ama ne o kıyım, ne o talan.... Hiç ama hiçbir şey kaçınılmaz sonunu geciktirmeyecek ve zevk-i saltanatını kanla parlatan bütün firavunlar gibi tarihin çöplüğüne atılacaklardır.

Analarımızın yakalarına iliştiydik-

leri bağışlamaz öfke, yoldaşlarımızın kimliklerine kazıdıkları uzlaşmaz düşlerinin huzurunda söz veriyoruz ki, öfkemiz korkunç olacak.

-DEVİRİM ŞEHİTLERİ ÖLÜMSÜZDÜR!

-DİRENEN SENİN ONURUNDUR!

İÇERDE DIŞARDA HÜCRELERİ PARÇALA!

-KAZANAN BİZ OLACAĞIZ!

İstanbul'dan Uzun Yürüyüş Okurları

Faşist diktatörlüğün 19 Aralık sabahı 20 hapisanede gerçekleştirdiği "operasyon" tarihin kanlı sayfalarında yerini aldı. Modern silahlarıyla giriştikleri katliamda 30'un üzerinde devrimci tutsak katledilmiş, devrimci tutsaklar "geçiş ertelendi" denilen F Tipi hapisanelere kapatılmıştır.

Biliyoruz; bu katliam ne iltir, ne de son olacaktır. Kanla beslenen saltanat, yalan ve vahşetin refakatinde cadı kazanlarını tutuşturmaya devam ediyor/edecektir.

Tanıgız ki, tarihte hiçbir haklı kavgaya, kanla ve kıyımla teslim alınmamıştır. Her daim "kendi küllerinden yeniden doğan bir anka kuşu" gibi ayağa dikilmiş ve zafere yürümüştür. Yine öyle olacaktır. Bundan zerrekadar kuşumuz yok. Zafer; atışe tutulan bedenlerin, açlığı namlu ağzına çeviren yoldaşlarımızın çığlığında bahara duracaktır.

Ölümlere seyirci kalma. F Tiplelerinde direnen onurun, emeğin sesine ses ver, devrimci tutsaklara yönelen amansız saldırılar karşısında öfkeni kuşan, ayağa kalk.

-DEVİRİMCİ TUTSAKLAR ONURUMUZDUR!

-DEVİRİM ŞEHİTLERİ ÖLÜMSÜZDÜR!

-İÇERİDE, DIŞARIDA HÜCRELERİ PARÇALA!

Bursa'dan Uzun Yürüyüş Okurları

F TİPİ EYLEMLİKLERİNE İLİŞKİN GÖZLEMLER!

Hapishanelerde başlayan; ölüm oruçları ve açlık grevleri, daha ilk günlerden itibaren dışarıda bir 'hareketlenme', 'kıpırdanma' yarattı. Başta tutsak yakınları olmak üzere, bir çok DKÖ çevresi, Barolar, Meslek Odaları, Tabipler Birliği bu sürecin bizzat içinde yer aldılar. Her gün, her an sokaklarda, alanlarda talepler haykırıldı. Kendi gücümüz oranında bizzat dahil olduğumuz bu sürece ilişkin gözlemlerimizi aktarmaya çalışacağız.

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, 96'dan farklı bir şekilde dışarıdaki muhalefetin, sahiplenme konusunda daha hızlı davrandığını söyleyebiliriz. Örneğin 96'daki saldırı, bizzat Eskişehir tabutluğunun açılmasıyla başladı. Fakat bu süreç devletin F tipine yönelik söylentileri yayması ve kamuoyunda meşruluğunu kazandırma çabalarına karşı devrimci muhalefetin karşı koyuşuyla başladı. Şimdi biz gözlemlerimizle, birlikte yaşadıklarımızı aktarmaya çalışacağız.

Saldırının olduğu an, haberi alır almaz Ümraniye cezaevinin önüne gidiyoruz. Gider gitmez bir polis barikatıyla karşılaşıyoruz. Aileler, tutsak yakınları, DKÖ temsilcileri var. Polis barikatı yaklaşık 2 km önde kurulmuş, gelenlerden bazıları geri çevriliyor. Ailelerden ambulansların önüne kendini atanları görüyoruz. Yaklaşık 3-4 saat bekledikten sonra, Ümraniye ve Bayrampaşa cezaevine girilemediğini öğreniyoruz. Tutsakların şehit düştüğü haberleri gelmeye başlayınca hep bir ağızdan sloganlar haykırmaya başlıyoruz. Bunu hazmedemeyen polis, kitlenin bir kısmını gözaltına alıyor. Gözaltına alınma sırasında kısa süreli bir çatışma yaşanıyor. Daha sonrasında ise yine polis, bekleyen ve cezaevine gitmek isteyen ailelere tahammül edemiyor. İnsanları ya uzaklaştırıyor, ya da gözaltına almaya çalışıyordu.

Ümraniye cezaevinden ayrıldıktan sonra (saat 16:30 civarı) akşam

19:00'a Taksim'e gidiyoruz.

Taksim'e gider gitmez azgınca bir saldırı ile karşılaşıyoruz. Ufak çaplı direnmeler olsa da kitle, dağılmak zorunda kalıyor.

Birçok insan şu soruyu soruyor; ne olacak bundan sonra? Bu saldırıyı nasıl püskürtebiliriz? Ne yapmalı? Nasıl yapmalı? vb. sorular bilinçleri işgal ediyor. Bu soruların getirdiği ruh hali eylemlerin rotasını değiştirmemekle birlikte, birçok karışık duyguyu da beraberinde getiriyor.

Coşku, bekleyiş, karamsarlık, umut, öfke, kararlılık, kendini ifade ruhu vb. hep bunlar iç içe yansıyor.

Diğer eylemliliklerde olduğu gibi 20 Aralık Taksim eylemlerine yine aynı görüntüler yansıyor. Taksim alanına çıkılıyor, sloganlar atılıyor ve kısmen bir direnme sağlanıyor. Polisin ara sokaklara dağılan kitle ile çatışması geçici bir süre devam ediyor. Bir sonraki gün ise ÖDP'nin oturma eyleminde saldırılar, tutuklanmalar yaşanıyor.

'F tipi' saldırıları sürecinde dışımızdaki devrimci güç ve 'öznelerle' görüşme ve yakınlaşmalarımız bizim için bir kazanımdı. Omuz omuza tuttuğumuz bu dayanışma örneği, geleceğe olan düşlerimizi zenginleştirdi, kararlılığımızı güçlendirdi. Bu saldırıdan sonra devrimci değerleri sahiplenme niyetinde olan herkesin yüreğinde bir şeyler yapma isteği, duygusu bütün bu çalışmalara olumlu bir hava kazandırdı.

Eylemlikler sürecinde dayanışmanın güzel örneklerini gördüğümüz bu çalışmaları bundan sonrada süreklileştirilmesini sağlamak bizim için ivedidir.

Gün; bir araya gelme, kenetlenme, ortaklıklar oluşturma günüdür. Gün; devrim için dökülen bunca kanın hesabını sorma günüdür. Ve artık protesto değil, kazanma perspektifi ile bakma ve buna uygun politikalar üretmenin zamanıdır.

İstanbul'dan Uzun Yürüyüş Okuru

Fidan KALŞEN
Murat ÖZDEMİR
Hasan GÜNGÖRMEZ
Fırat TAVUK
Murat ÖRDEKÇİ
Yazgül Güder ÖZTÜRK
Cengiz ÇALIKOPARAN
Ali ATEŞ
İlker BABACAN
Halil ÖNDER
Ahmet İBİLİ
İrfan ORTAKÇI
Berrin BİÇKILAR
Aşur KORKMAZ
Özlem ERCAN
A.İhsan ÖZKAN
Umut GEDİK
Ercan POLAT
Yasemin CANCI
A.Ata AKÇAGÖZ
Sultan SARI
Fahri SARI
Seyhan DOĞAN
Şefinur TEZGEL
Mustafa YILMAZ
Gülser TUZCU
Nilüfer ALCAN
Rıza POYRAZ

GÖRKEMLİ
ERDEMLERE
SARILARAK
YILDIZLAŞANLARIN
ANISIYLA,
BİR KEZ DAHA
SIKIYORUZ YUMRUKLARIMIZI...

